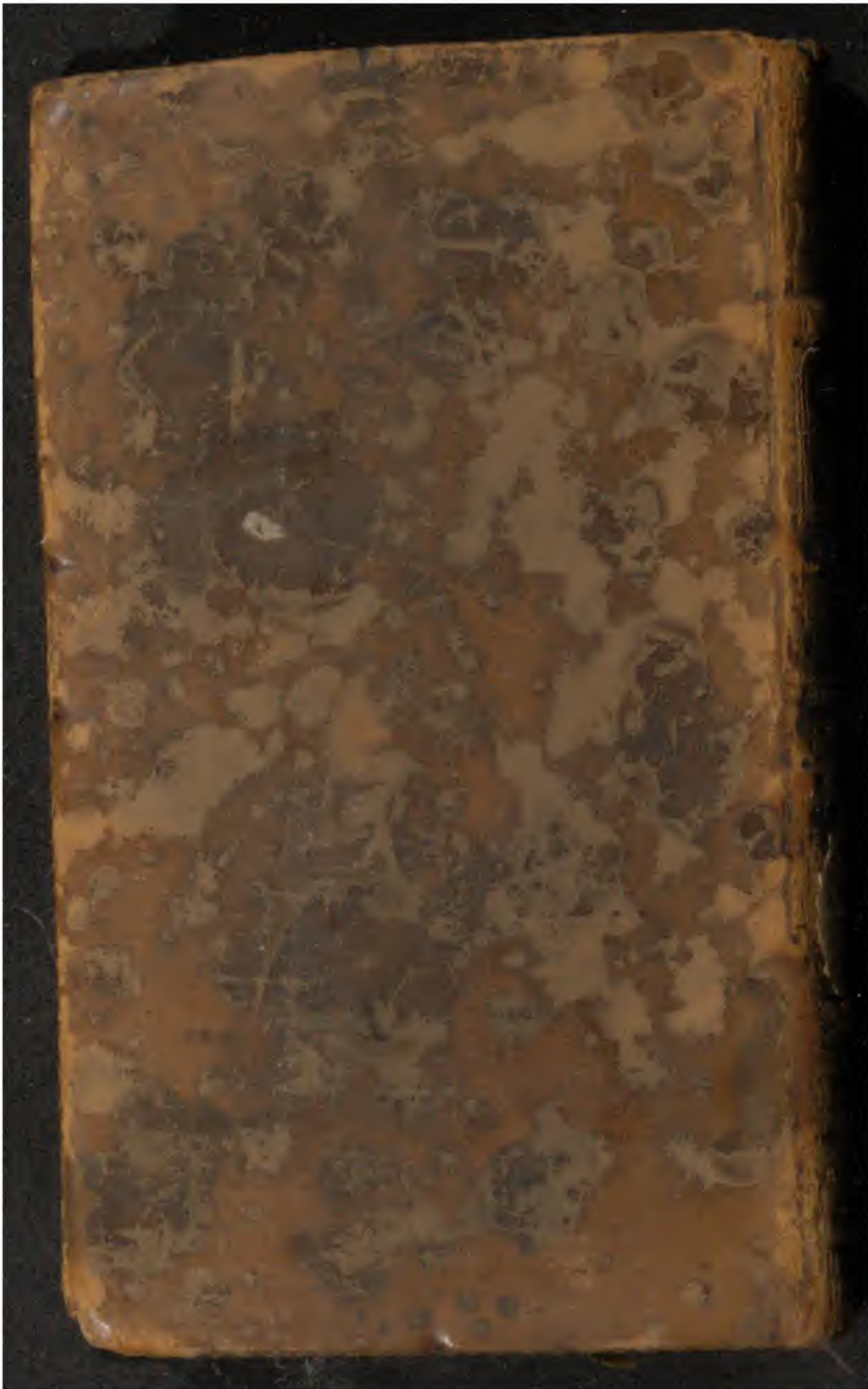

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 E 6

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 E 6

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 E 6

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 E 6

Edict des Clergé
Mottley 1719.

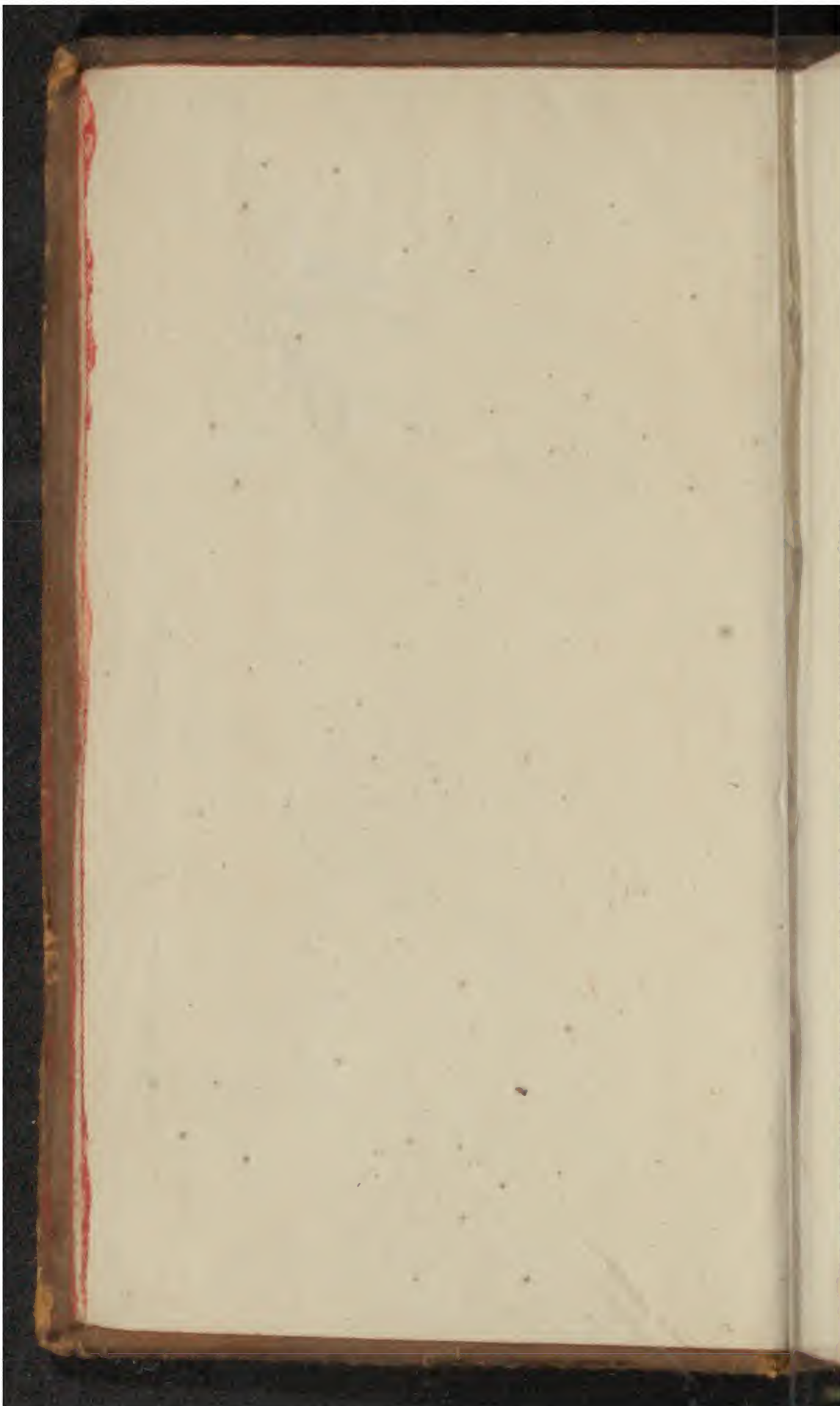
~~Es...~~

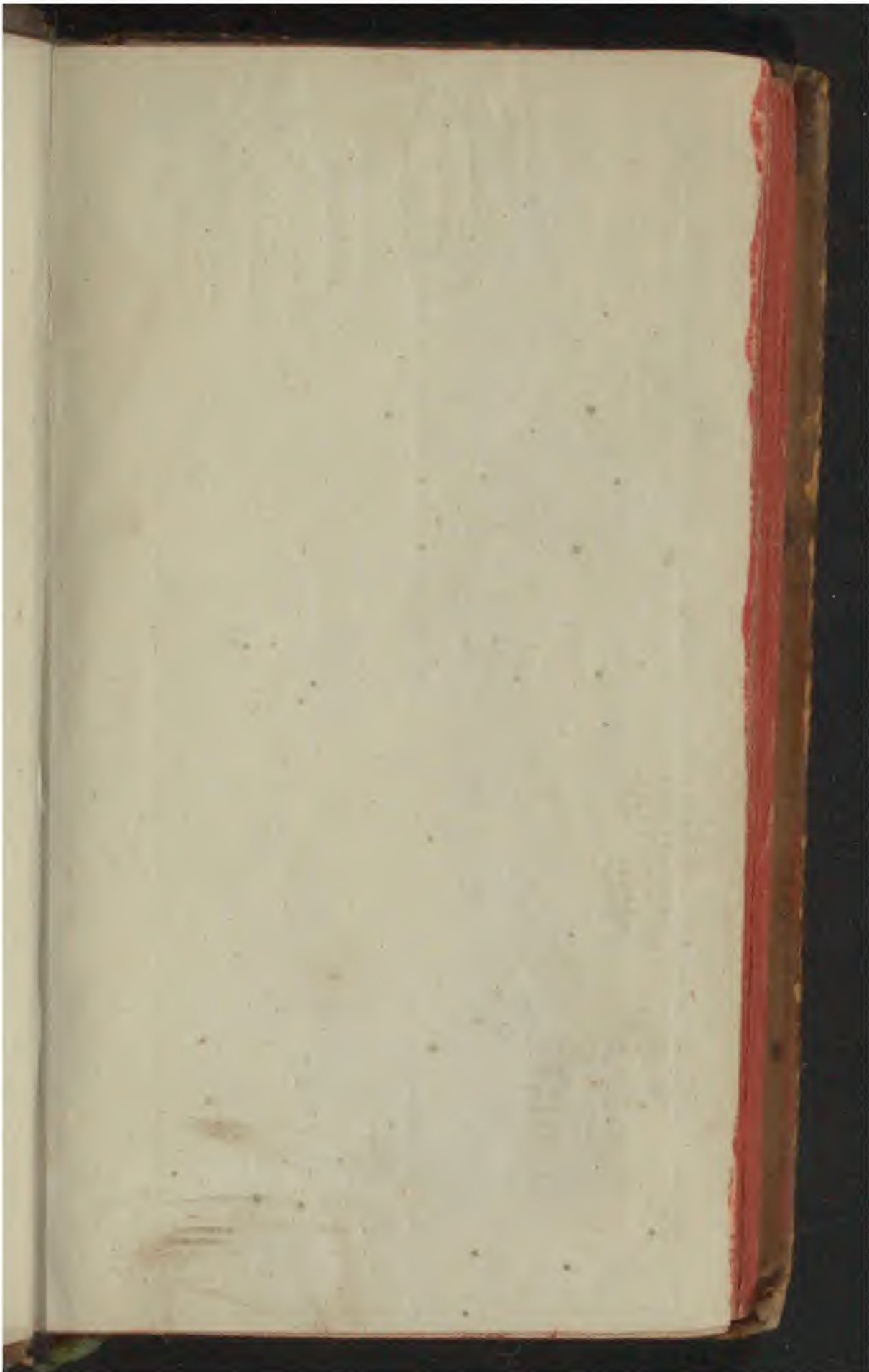
~~224~~

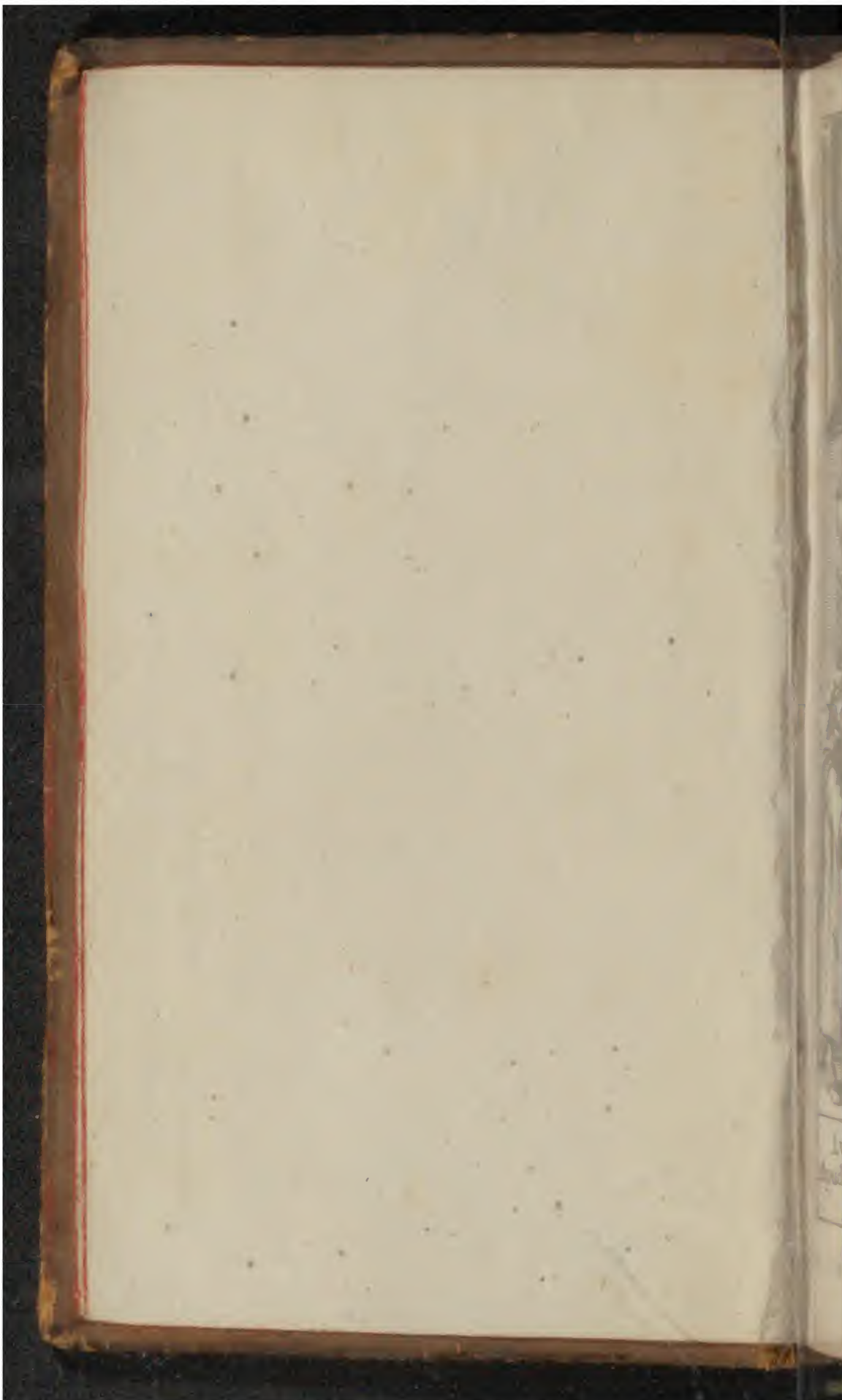
KW

224

86

Franc Baconi
DE VERULAMIO
HISTORIA REGNI
HENRICI SEPTIMI
Anglicae Regis
OPUS VERE POLITICUM.

LUG. BATAVOR.
Apud Franc. Hackium.
Anno 1642.

Cornelis v. Dalen sculp.

ALBERTUS REGNI

HEREDITARIUS

SECRETARIUS

Handwritten text in a rounded rectangular box, possibly a library or ownership mark.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date.

Illustrissimo & Excellentissimo

PRINCIPI

CAROLO,

PRINCIPI WALLIÆ,

Duci CORNUBIÆ, Comiti

CESTRIÆ, &c.

Excell. Princeps ;

V*T in parte recognosce-*
rem Debitum infini-
tum, quo Celsitudini vestre
obstrictus sum, operam dedi,
ut Honorem exhiberem, Me-
moria Regis illius Angliæ,
qui ex Progenitoribus Regis
A 2 Patris

DEDICATIO.

Patris vestri, *et* vestri ipsius, fuit postremus: Cui Regi utraque Unio quodammodo attribui possit: Quandoquidem illa Rosarum in ipso consummata fuit, illa vero Regnorum fundata *et* inchoata. Quin etiam, Tempora ejus celebrari merentur. Vir enim Prudens fuit, *et* Rex Egregius: Tempora nihilominus sua turbida, *et* Mutationum *et* Eventuum rariorum plena. Etenim in Temporibus idem usu-venit, quod in Viis: ut alia sint magis

DEDICATIO.

gis Acclivis & Declivis,
alia vero magis Plana & Æ-
quabilia. Quorum alterum
Genus Temporum Viven-
tibus commodius, alterum
Scribentibus gratius. Neuti-
quam eum aßentatione colui,
sed Imaginem ejus ad vivum
excepi; quantum fieri potuit,
stando tam procul, & luce
paulo obscuriore. Verum est
Celsitudinem vestram,
ante oculos habere, Exemplar
Incomparabile, Regis Iaco-
bi Patris vestri: Attamen,
non abs re vobis fuerit, unum
ex

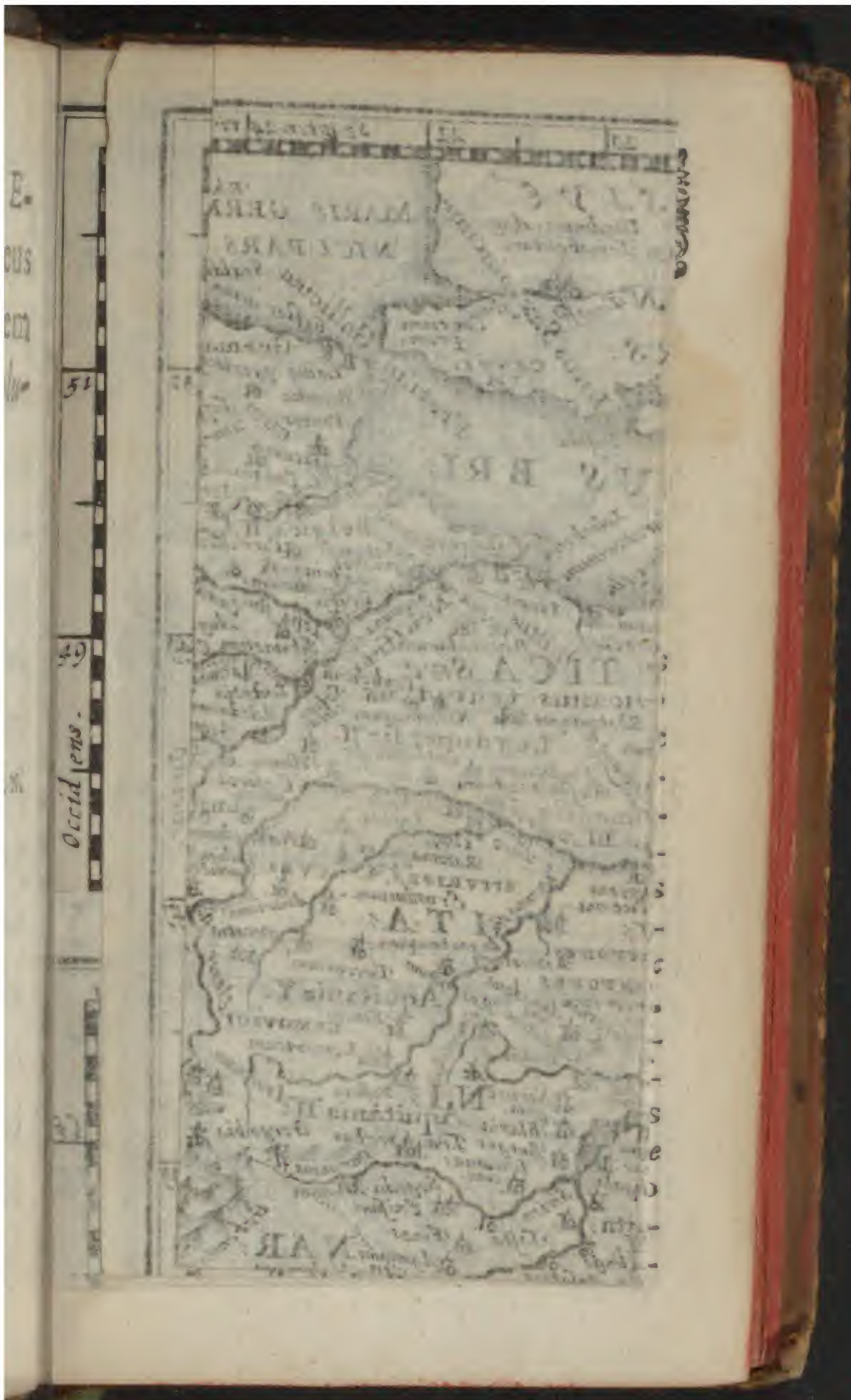
DEDICATIO.

ex Antiquioribus etiam Exemplaribus intueri. Deus Opt. Max. Celsitudinem vestram conseruet incolumem.

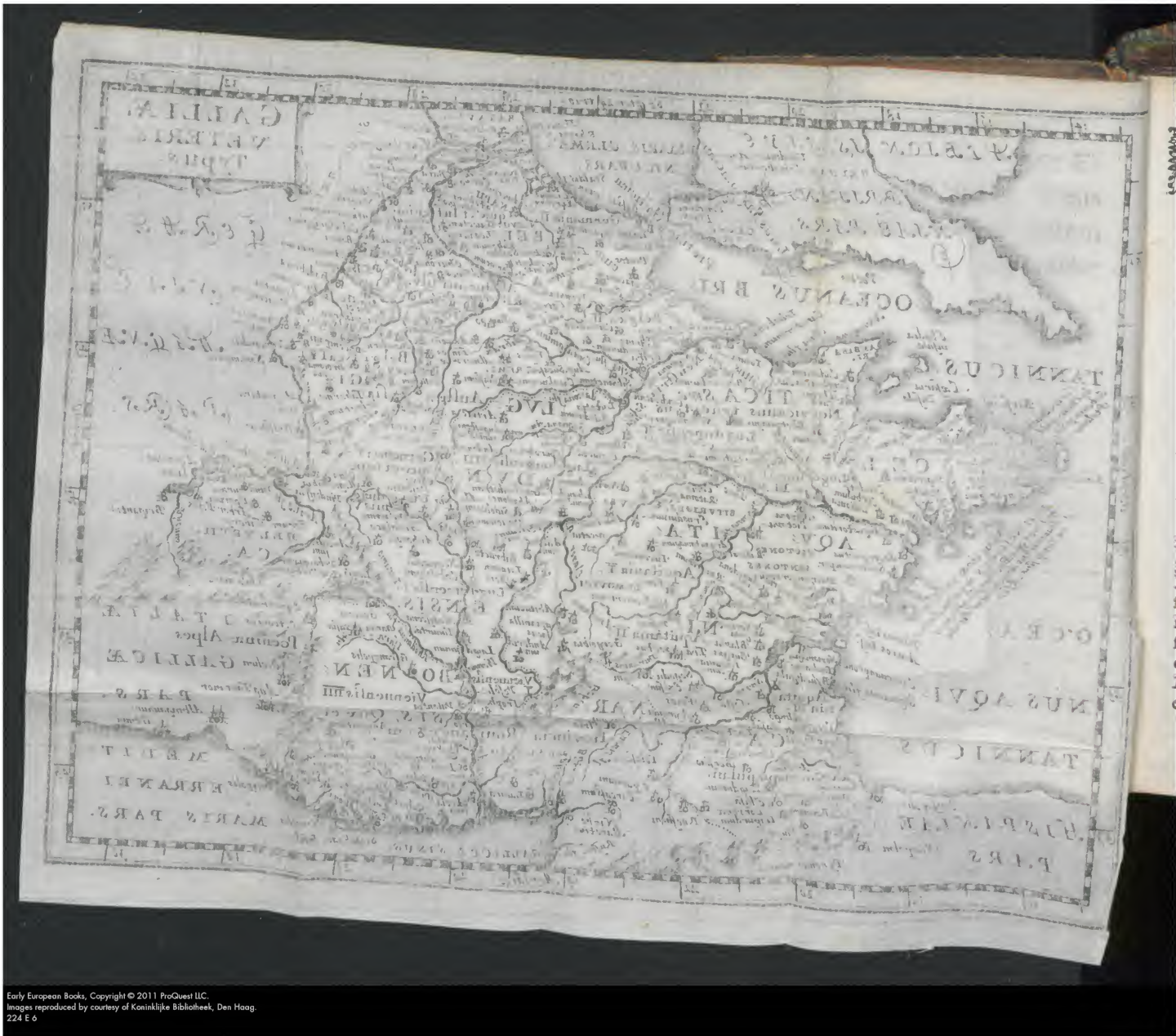
Celsitudinis vestræ Servus

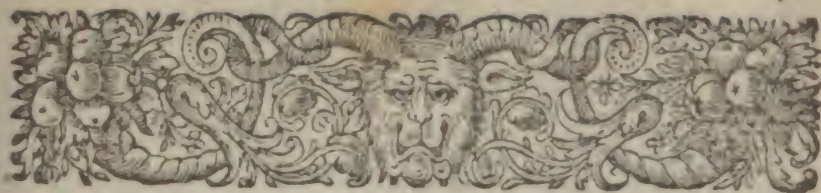
Humillimus & Devotissimus,

FR. S. ALBAN.

HISTORIA REGNI

HENRICI SEPTIMI

Regis ANGLIÆ.

POSTQUAM *Richardus* ejus
Nominis *Tertius*, de Facto
Rex, sed Titulo & Regimine
Tyrannus; atque ita hucus-
que appellatus & habitus, Ultione di-
vinâ, Exulis Expeditionem fortunante,
in prælio apud *Bosworth*, victus
fuiſſet & interfectus; ſucceſſit ei in Re-
gno, *Comes Richmondia*, exinde *Rex*
HENRICUS *Septimus* appellatus. *Rex*,
ſtatim à Victoriâ, ut qui ſub Matre ad-
modum piâ, & devotâ, educatus fuiſ-
ſet; atque Naturæ ſuæ ductu, Sacris
operandis deditus eſſet; Canticum *Te*
Deum cantari ſolenniter juſſit, toto
exercitu præſente, in Loco ipſo, ubi pu-

A 4

gna-

gnatum fuerat. Ipse autem, magno Applausu, & lætis Acclamationibus, Militari quadam Electione, aut Recognitione, *Rex* est salutatus. Interim, *Corpus Richardi*, post multas Injurias & Contumelias, (quæ pro Commemorationibus Funebribus, & Exequiis, plebi, versus Tyrannos, esse consueverunt) obscure sepultum est. Etsi enim *Rex* ipse, qua fuit Nobilitate, *Fratribus Monasterii de Leicestria* mandasset, ut honorifice humaretur, attamen Religiosi ipsi (à Vulgi affectibus haud immunes) hoc facere neglexerunt: Neque tamen propterea ullius Reprehensionē aut Censuram subierunt: Cum nemo ullum Ignominiaē aut Contumeliaē Genus, in eum Virum injuriosum fuisse existimaret, qui propriis Manibus *Henrici Sexti* (Principis innocentissimi) Carnifex fuisset; Qui necem etiam Fratris sui *Clarentia Ducis* procurasset; Qui *Nepotes* suos, primo Juventutis flore (quorum Alter eo tempore *Rex* ejus erat Legitimus; Alter quoque in futuro, si aliquid Fratri humanitus contigisset) occidisset; Qui denique gravi infamia laborasset, quod *Vxorem* suam veneno sustulisset; ut ad Incestuosas cum *Nepti*
sua

sua Nuptias lectum sterneret. Quamquam autem Princeps fuisset in Militari Virtute probatus, atque Honoris Anglici Assertor strenuus, Legislator item bonus, in Levamen & Solatium Vulgi; tamen omnium Opinione, longe, Virtutibus & Meritis ejus, præponderabant Parricidia & Scelera; Quin & Opinione Prudentium, ipsæ illæ Virtutes habitæ sunt potius, pro Rebus Affectatis & Fictis, ut Ambitioni suæ velificaret, quam pro Dotibus Naturæ suæ aut Judicio insitis. Itaque notatum est, à viris perspicacioribus (qui Priora Gesta ejus ad Posteriora trahebant) eum, etiam tempore Regni Fratris sui *Edvardi Quarti*, in hoc calide & secreto incubuisse, ut Fratris Regimini Invidiam & Odium conflaret; Cum expectaret, & quasi divinaret, Regem, propter Luxum & Intemperantiam, diu non victurum, sed Filios suos, tenera adhuc ætate, relicturum: Tum vero satis noverat, quam facilis esset Ascensus, à fastigio *Protektoris*, & primi Regii sanguinis Principis, ad ipsam Coronam. Atque ex hoc Ambitionis profundæ Fonte promanasse, quod, tam sub Tractatum illum Pacis & Fœderis,

A 5 inter

10 HISTORIA REGNI

inter *Edvardum*, & *Ludovicum Undecimum Gallie Regem*, icti, & colloquio utriusque Regis apud *Piqueneam* firmati, quam alias, *Richardus* tunc *Glocestria Dux* Pacem pro viribus impugnasset, & à parte Honoris stetit, Existimationem suam in Fratris contumeliam attollens, oculos omnium (præsertim Nobilium & militum) à Fratre in seipsum convertere cupiens; quasi Rex, vita sua luxuriosa, & minus nobili conjugio, Effœminatus factus esset, minusque Honoris sensu, & Reipublicæ cura, quam Regem deceret, tangeretur. Quatenus vero, ad Leges illas Salubres, & Politicas, quæ ejus tempore introductæ erant & sancitæ, interpretabantur Homines, eas nihil aliud fuisse, quam Tyranni inescationes, & Lenocinia, quibus se Populo ostentaret, eorumque benevolentiam captaret; cum sibi ipsi conscius esset, quod plane deesset sibi verum Obedientiæ Subditorum Vinculum; Jus scilicet ad Regnum, Legitimum. At *Henrico*, in Introitu in Regnum suum, & in ipso Momento, quo Corona ad ipsum delata est, occurrit res perplexa prorsus & nodosa, nec facile solubilis; quæ-

quæque posset Regem vel prudentissimum, præsertim in Regni sui Novitate, perturbare, & in diversas partes trahere; Atque eo magis, quod erat hujusmodi Res, quæ moram & Deliberationem non pateretur, verum necesse foret, de ea, simul & deliberare, & statuere. Evenit, ut in ejus Persona, tres Tituli diversi, quibus Regnum sibi vendicare posset, concurrerent. Primus erat Titulus *Regina* suæ *Elizabethæ*; Cui etiam accesserat Pactum illud, quo se Proceribus, quorum auxiliis Regnum adeptus est, obstrinxerat, de Nuptiis cum illa contrahendis, Quod illum in jure ejus regnaturum, haud obscure subinnuebat. Secundus, vetus ille, & tam Jure quam Armis disceptatus Titulus, inter *Familias Lancastria & Eboraci*; Quarum alteri, *Lancastria* scilicet, ipse se pro Hærede gerebat. Postremus erat Titulus *Gladii & Armorum*, quod Victoria sibi aditum fecisset, & quod *Rex*, qui in possessione Regni fuit, in pugna fuisset occisus. Horum Titulorum Primus, maxime erat favorabilis, quique animos Subditorum sibi potissimum conciliare posset; qui per spatium viginti duorum Anno-

rum,

rum, quibus *Edvardus Quartus* regnarat, opinionem penitus imbiberant, de Jure *Rosæ Albæ* sive *Familie Eboracensis*; atque in eam Stirpem, propter benignum & gratiosum ejusdem *Edvardi*, præcipue posterioribus vitæ suæ Annis, Regimen, propendebant. Attamen obversabatur ei ante oculos cogitatio illa, quod si huic Titulo inniteretur, precario fere Rex futurus fuisset, atque Matrimoniali potius Jure, quam vere Regio imperaturus; Jure Regni in Persona *Reginæ* suæ permanente; quæ si decessisset, vel Prole relicta, vel sine Liberis, necesse illi fuisset Regno cedere, & in Fortunam privatam redigi. Et licet magna Spes subesset, quod Comitiorum suffragiis, Regnum, in Persona sua, durante Vita sua, continuare, & stabilire posset: Attamen reputabat secum Rex prudentissimus, haud parum interesse, si quis Actorum Civilium Auctoritate, in Regnum ascitus esset, & si quis Regnum Jure naturali, & Jure Sanguinis, obtineret. Neque defuerunt, eo tempore, Rumores & Susurri secreti (qui postea vires nacti sunt validas, & magnas Perturbationes pepererunt) quod scilicet, duo illi *Edvardi Quar-*

di Quarti Filii, (aut saltem ex illis Al-
 ter) qui in Turri Londinensi diceban-
 tur esse sublatis, revera Mortui non es-
 sent, sed clanculum è Custodia emissi,
 & adhuc viverent. Quod si verum fuif-
 set, actum esset de Titulo *Vxoris suæ*
Elizabethæ. Ex altera parte, si Juri pro-
 prio, & in Persona sua inhærenti, tan-
 quam *Herede Familia Lancastrensis*, in-
 sisteret, satis sciebat, Titulum illum, à
 Comitibus Parliamentariis, jampridem
 damnatum fuisse, & totius Populi præ-
 judicio exclusum; Quodque hæc Res
 ad Exhæredationem *Familia Eboracen-*
sis, tunc pro indubitatis Regni Hære-
 dibus habitæ, manifesto tendebat: Ani-
 moque providebat fore, ut si nullos ex
Elizabethæ Liberos progigneret, in qui-
 bus Jura utriusque *Familia* coalesce-
 rent, tunc veteres illæ Discordiarum &
 Bellorum intestinorum Flammæ, & In-
 cendia, iterum redire, & redivivæ factæ,
 per omnia grassari possent. Quatenus
 vero ad Jus *Victoriæ & Armorū*, quam-
 vis *Guilielmus Stanlejus*, post Militum à
 prælio Acclamations, *Coronam* (non
 Imperialem illam, sed quam Ornamen-
 ti & Ominis causâ, *Richardus* secum
 in Bellum attulerat,) tunc forte inter
 Spolia

Spolia repertam, Capiti HENRICI in-
 posuisset, ac si Jure Belli Regno potitus
 esset; haud tamen oblitus erat, qui-
 bus Pactis & Legibus ad Imperium vo-
 catus esset; Quodque si Jure Armo-
 rum regnare se prædicasset, non minus
 suæ Factionis Homines, quam alios o-
 mnes, in magnos metus conjecturus
 fuisset; Utpote quod ei potestatem fe-
 cisset, Leges, pro libitu suo, abrogandi,
 & de Fortunis ac Opibus omnium sta-
 tuendi, & cæterarum Rerum quæ ab-
 soluti sunt Imperii; Quæ Res tam a-
 speræ & odiosæ visæ sunt, ipsi *Guilielmo*
Normanno, Angliæ Regi, (quem vulgo
 vocant *Conquestorem*) ut licet Victoris
 Jura re ipsa exerceret, ad *Normannos*
 scilicet suos remunerandos, verbo ta-
 men abstinerit; Neque hoc jure se
 regnum tenere unquam professus sit,
 sed illud titulari quodam Prætextu ve-
 laverit, in Testamento, & Designatio-
 ne *Edvardi Confessoris* fundato.

Verum *Rex*, pro Animi sui Magni-
 tudine, Aleam statim jecit; Et incom-
 modis se ex omni parte prodeudentibus,
 recte appensis; & satis gnarus, Interre-
 gnum aut Tituli suspensionem, Leges
 Regni non permittere; Sive Amori er-
 ga Fa-

ga Familiam suam reliqua post habens; Sive Titulum illum præoptans, qui sese fisteret maxime liberum, & independentem; Quin & Natura, atque Animi Constitutione, minime in longum prospicere solitus, sed veluti Fortunam, ut apud se per Diem mereretur, conducere; Titulo *Lancastria* tanquam Principali niti decrevit: Reliquis autem duobus, (videlicet *Nuptiarum* & *Armorum*) pro Adminiculis tantummodo uti; Priore, ad secretam Invidiam leniendam; Posteriore, ad Murmura & Contradictiones apertas compescendas: Minime oblitus, ipsum illum Titulum *Lancastria*, per tres continuas Regum Successiones valuisse, atque plane perpetuari potuisse, nisi per Iudicii Debilitatem, in Principe postremo regnante, defecisset. Unde ipso Prælii Die, qui fuit *Augusti* vicesimus secundus, suo nomine, nulla facta Uxoris mentione, Regnum assumpsit. In quo consilio, ad extremum usque perstitit, quod multarum ei Seditionum & Turbarum telam quandam texuit.

Rex harum Cogitationum plenus, ante suum à *Leicestria* Discessum, *Robertum VWilloughbeium* Equitem Auratum,

16 HISTORIA REGNI
raturum, ad Castrum de *Sherry Hutton*,
in Comitatu *Eboracensi*, misit, ubi in
salva custodia, jussu *Richardi*, detine-
bantur, tam Domina *Elizabetha Regis*
Edvardi Filia, ad nuptias *HENRICI*
destinata, quam *Edvardus Plantage-*
nista, Filius & Hæres *Georgii* nuper
Clarentie Ducis. *Edvardus* iste, tradi-
tus fuit à Castri Præfecto, per Manda-
tum Regis expressum, in Manus *Roberti*
VWilloughbeii; Et per eum, magna cura
& diligentia, Turri Londinensi inclu-
sus, ubi in arcta custodia servatus est.
Quod Factum Regis (Imperio mero, &
Politicis Rationibus tantummodo sub-
nixum) non ex eo proveniebat, quod
Rex alicujus momenti putarat esse Fa-
bulam illam, quam *Doctor Shavvus*, ad
Crucem D. Pauli, in Concione publica-
vit, de Natalibus Illegitimis Libero-
rum Regis *Edvardi*; in quo casu *Ed-*
vvardus iste proximus fuisset Regni
Hæres, (illa enim Fabula jampridem
explosa fuit) sed quod in Animo fixum
& constitutum apud se haberet, Perso-
nas quascunque eminentiores, ex Li-
nea *Eboracensi* oriundas, deprimere. In
quo instituto, Rex perpetuo, sive ex
Affectus sui pertinacia, sive ex Judicii
imbe-

imbecillitate, potius se Partibus additum præbuit, quam Regii Decoris memorem.

Quatenus ad Sponsam *Elizabetham*, Literas ad eam misit, ut quam primum *Londinum* se conferret, ibique cum Regina vidua, Matre sua, maneret. Quod paulo post illa præstitit, multis ex Proceribus & Fœminis Nobilioribus, comitata. Interea Rex itineribus exiguis *Londinum* versus contendit, Populi Plausibus & Acclamationibus cum ubique deducentibus, quæ proculdubio fuerunt sinceræ, & minime simulatæ; Quod in eo cernere erat, quia tanta Alacritate, & Impetu fundebantur. Recipiebant enim eum, veluti Principem cœlitus demissum, qui inveteratis, inter duas illas *Familias*, Discordiis finem imponeret; Quæ, licet temporibus *Henrici Quarti*, *Henrici Quinti*, & aliquibus Annis *Henrici Sexti*, ex una parte, & *Edvardi Quarti* ex altera, Lucidis Intervallis, & Felicibus Cestationibus, gavisæ essent; nihilominus perpetuo, veluti Nubes procellosæ, Regno imminebant, novos Motus & Calamitates minantes. Et sicut ex *Victoria* ejus, flexa sunt Hominum Genua,

18 HISTORIA REGNI
nua, ita ex *Nuptiis Elizabethæ* destina-
tis, etiam & Corda.

Ipse interim, pro summa sua pru-
dentia, (*Affectuum & metuum populi*
non ignarus) ut *Opinionem & Terro-*
rem de Regno debellato dissiparet,
præceperat, ut *Profectio sua nihil Pro-*
fectionis Militaris simile haberet, sed
potius *Itineris pacifici,* quali *Reges, A-*
nimi causa Provincias suas peragran-
tes, uti solent.

Civitatem Londini Die Saturni in-
gressus est, sicut & in Die Saturni Vi-
ctoriam obtinuerat: Quem Diem Se-
ptimanæ, primum ex *Observatione E-*
ventuum, dein ex *Memoria & Opinio-*
ne, præ cæteris, tanquam sibi faustum
& prosperum, subinde delegit.

Major Londinensis, Comitatus Fra-
ternitatibus Civitatis, solenni pompa,
apud *Shore-ditch,* eum recepit; Ex quo
loco, magna *Procerum & Virorum pri-*
mariorum caterva stipatus, Urbem in-
gressus est: Ipse, non Equo, aut aper-
ta aliqua Sella, aut Throno, sed Curru
clauso vectus est; utpote qui Regni u-
niversi quondam Hostis publicatus, &
Proscriptus, satius sibi duxit, *Majesta-*
tem suam tueri, & *Reverentiam sui Po-*
pulo

pulo incutere, quam Favorem ejus ul-
latenus aucupari.

Primum omnium Templum *D. Pauli*
adiit; ubi minime volens, populum ci-
tius, quam oportebat, oblivisci, ipsum
Prælio Regnum adeptum, Vexillum
suum in Templo obtulit, & reposuit,
precibusque pro more solennibus in-
terfuit, Hymnumque *Te Deum*, ite-
rum cantari fecit: Deinde, ad Pala-
tium Episcopi Londinensis, ubi Hospi-
tium ei paratum erat, se contulit, atque
illic per aliquot dies mansit.

Dum ibi moraretur, Sanctius Con-
cilium suum, adhibitis etiam aliis ma-
gnæ Dignitatis Viris, convocavit, in
quorum præsentia Pactum suum, de
ineundo cum *Elizabetha* Matrimonio,
renovavit. Quod ut faceret, illud eum
maxime impulit, quia sub discessum
suum è *Britannia*, spem nonnullam
summo cum artificio injecerat, (prout
tunc Res suæ postulabant) se, si in Re-
gno Angliæ obtinendo sibi Res felici-
ter cederent, *Annam Ducatus Britan-
niæ* Hæredem, (quæ paulo post *Carolo*
Octavo Francia nupsit) in Uxorem du-
cturum. Itaque suspicio nonnulla o-
borta est, eum minus sincere aut minus
constan-

20 HISTORIA REGNI
constanter se gerere, in Tractatu Ma-
trimonii cum *Elizabetha*, omnium vo-
tis vehementer expetiti: Quæ etiam
Fama, licet Sermonibus tantum Ho-
minum jactata, miseram *Elizabetham*
miris modis afflixerat. Verum ille, op-
tima fide agebat; Quin & hoc ab om-
nibus credi expetebat (ut hoc modo,
Invidiam & Contradiçiones, ad ea
quæ animo volvebat, facilius restin-
gueret) cum tamen apud se secreto
statuisset, ad Consummationem Matri-
monii non procedere, donec solennis
sua Inauguratio, & Comitia Parlia-
mentaria, celebrata essent. Quorum
primum eo spectabat, ne Coronatio
Sui ipsius, & Reginae conjunctim (ut
par erat) facta, speciem aliquam Par-
ticipationis in Jure Regni, præ se fer-
ret; Alterum, ne in Jure Coronæ sta-
biliendo, in persona sua, (id quod Co-
mitiorum Auctoritate se consecutu-
rum confidebat) vota Ordinum ulla-
tenus in *Elizabetham* reflecterent.

Circa hoc tempus, in *Autumno*, ver-
sus Finem *Septembris*, grassari cœpit,
tum in ipsa urbe Londini, tum in aliis
Regni Partibus, Morbus quidam Epi-
demicus, tunc temporis novus; Cui, ex
natura

natura & Symptomatibus ejus, Febris
Sudorificæ nomen indiderunt. Morbus
iste, breves sortitus est Periodos, tam
in Morbi ipsius Crisi, quam in Tem-
pore Durationis ipsius: Quippe, qui
eodem correpti erant, si intra spacium
viginti quatuor Horarum non more-
rentur, securi fere & sine metu erant.
At quoad spacium temporis, per quod
Malitia Morbi duravit, incæpit quidem
circa vicesimum primum *Septembris*
diem, cessavit autem sub finem *Octo-*
bris sequentis: Adeo ut Festum Regiæ
Coronationis, quod celebratum est ul-
timo *Octobris*, neutiquam procrastina-
verit aut impediverit; Neque itidem
Comitia Parliamentaria, quæ intra se-
ptem à Coronatione dies successerunt.
Fuit iste Morbus, Febris pestilentis ge-
nus quoddam; Neque tamen (ut vi-
detur) in Venis aut Humoribus sedem
occupans, cum non Pustulæ, non pur-
pureæ aut lividæ Maculæ sequerentur,
(Massa scilicet Corporis intacta;) Tan-
tum Malignus quidam Vapor, & Aura,
ad Cor advolavit, Spiritusque Vitales
petebat & occupabat; unde Natura
excitabatur ad eundem per Sudores e-
mittendum & exhalandum. Patuit au-
tem

22 HISTORIA REGNI
rem per Experientiam, quod Morbus
iste, Naturæ potius insidiatrix erat,
eamque imparatam opprimebat, quam
adversus Remedia obstinatus, si in tem-
pore subventum foret. Etenim si Æ-
grotus, in æquabili temperamento,
quoad Vestes, & Focum, detentus es-
set, tepidumque bibisset, & Cordialia
etiam temperata sumpisset, unde Na-
turæ ipsius Opus, nec Calore irritare-
tur, nec Frigore repelleretur, plerun-
que Sanitas sequebatur. Verum innu-
meri Homines ex eo subito occubue-
runt, antequam Curationis Modus, &
Regimen Ægroti, innotesceret. Opinio
erat, Morbum istum, neutiquam ex E-
pidemicis illis, qui simul contagiosi
sunt, & de Corpore in Corpus fluunt,
fuisse; Sed à Malignitate quadam, in
ipso Aere, ex Prædispositione Tempe-
statum, & Mutationibus Cœli crebris,
& insalubribus, impressa, manasse: At-
que brevis ejus Mora hoc ipsum indi-
cabat.

In Vigilia Sanctorum *Simonis & Ju-
da*, prænus est Rex, apud *Ædes Thoma
Bourchieri, Archiepiscopi Cantuaria, &
Cardinalis*; Et à *Lambitha*, per Prata
profectus est, (Pontem transiens,) ad
Turrim

Turrim Londinensem; Ubi die sequenti duodecim Equites Vexillarios (quos vocant *Banarettos*) creavit. At Creationes Nobilium parca manu dispensavit: Etenim, licet Prælium nuper commissum fuisset, & Coronationis Celebritas prope instaret, tres tantum evexit. *Iasspar Comes Pembrochia*, Regis Avunculus, promotus est in *Ducem Bedfordia*, *Thomas Baro Stanlejus*, Regis Soccer, factus est *Comes Derbia*: *Edvvardus* autem *Courtnejus*, *Devonia*. Quamvis Rex etiam tunc apud se statuisset, tempore Comitiorum, in plures Nobilitatis Gradum conferre; Ita rem distribuens, ut civiliter admodum & decore, hujusmodi Magnificentis, partim Festum Coronationis suæ, partim Conventum Comitiorum, ornaret.

Sequuta post biduum Coronatio ipsa, tricesimo die *Octobris*, Anno *Salutis* 1485. Quo tempore, sedit *Innocentius Octavus Papa Romanus*; *Fredericus Tertius Imperator Alemannia* fuit; *Maximilianus* autem Filius ejus nuper electus in *Regem Romanorum*; *Carolus Octavus* in *Gallie* regnavit; *Ferdinandus & Isabella Hispanis* imperarunt; *Iacobus Tertius Scotia* Regnum tenuit; In-

ter

ter quos omnes Principes, & Regem, Pax & Amicitia, eo tempore, intercessit. Quo insuper die (quasi Corona Capiti imposita, etiam Formidines Animo instillasset) instituit, ad majorem Securitatem, *Cohortem quinquaginta Sagittariorum*, sub Præfecti Reginine, qui corpus ejus stiparent, per Nomen *Satellitii Inferioris*. Veruntamen, ut hoc se fecisse putaretur, potius Majestatis suæ augendæ gratia, atque imitatione Moris illius, quem in Partibus transmarinis observaverat, quam metu, quasi rebus suis diffideret, ordinavit hoc pro Instituto non temporaneo, sed quod etiam apud Successores suos retineretur.

Septimo *Novembris*, Rex Comitia Regni sui inchoavit, quæ immediate post Adventum suum Londinum summoneri fecit. Consilia ejus & Fines, in Comitiiis tam propere convocandis, fuerunt præcipue tres. Primus, ut Regnum in Persona sua, Suffragiis Ordinum, stabiliretur. Secundus, ut Condemnationes & Proscriptiones eorum, qui à partibus suis steterant (quæ fuerunt plurimæ) rescinderentur; & facta quæcunque Hostilia, quæ ab illis, in causa ejus,

sa ejus, fuerunt perpetrata, a pœna eximerentur, plenaque iis venia fieret: Atque ex altera parte, ut præcipui ex Hostibus suis, & potentissimi, iudicio Ordinum damnarentur. Tertius, ut inferioris Conditionis Homines, qui *Richardo* adhæserant, (ne forte novis Motibus materiam præberet) Remissionem generalem, qualis in fine Comitiorum à Rege emanare solet, consequerentur: Haud immemor, quantum *Regi* periculi immineat à Subditis suis, cum maxima pars eorum sibi conscia sit, periculum sibi imminere à *Rege*. Accedebat & alia causa Comitiorum non parva. Nimirum quod ipse, tanquam Princeps Prudens & Moderatus, secum reputabat, rebus suis convenire, ut mora omissa, manifestum Populo suo fieret, sibi in animo esse, ex norma Legum suarum regnare, licet in ore Gladii ingressus esset. Nec minus, ut assuefaceret Subditos, pro *Rege* eum venerari & recognoscere, quem modo pro Hoste & Exule ducebant. Quod ad stabilimentum Coronæ, præterquã quod illud mordicus tenebat, ne Sponsæ suæ ulla prorsus fieret mentio (imo nec quod minimum erat permittens, *Vt*

B *Liberi*

Liberi ex ea suscepti primi ante omnes succederent) alias magna prudentia & moderatione, rem tractavit. Neque enim illud urgebat, ut per viam Declarationis, aut Recognitionis Juris sui, Statutum perscriberetur: Sicut ex altera parte, ut tanquam Lex nova sanciretur, minime volebat; Sed potius media via institit, simplicis scilicet stabilimenti, idque verbis tectis & utrinque nutantibus; His scilicet, *ut Hereditas Coronæ resideret, remaneret, & continuaretur in Rege, &c.* Quæ verba, in utrumque sensum trahi poterant: Illud commune habentia, ut scilicet Corona in eo stabiliretur; Sed, utrum hoc ex Jure præexistente, (quod in dubium vocabatur) an quod de Facto, in possessione Coronæ erat, (quod nemo negabat) in medio relinquebatur, ut utramlibet Interpretationem reciperet. Quinetiam in Propaginis, quæ ad Successionem admittebatur, limitatione, eam non ultra personam suam, & Hæredes ex Corpore suo, extendi volebat; omissa Heredum Generalium mentione, sed illud Legis Decisioni, qualis ex verbis antedictis elici poterat, subiciebat. Ita ut Stabilimentum istud, potius gratiam
perfo-

personalem sibi, & Liberis suis factam, quam *Familia Eboracensis* Exhæredationem totalem, saperet. Atque tali temperamento Lex condita & sancita est: Quam legem *Bulla Papali*, proximo Anno, muniri procuravit; Mentione nihilominus facta per viam *Recitationis*, Reliquorum titulorum, tam *Sanguinis*, quam *Victoria*. Ita ut jam Triplex ille *Titulus* suus factus esset *Quintuplex*; Addita scilicet tribus illis, quibus initio nitebatur, Auctoritate *Papali*, & *Parlamentaria*.

In iisdem quoque Comitibus, Rex, in rescindendis eorum, qui à partibus ejus steterant, Convictionibus, iisdemque ab omnibus Criminibus, & pœnis, propter ea quæ in sua causa commiserant, eximendis, quod voluit, obtinuit: Sancitaque sunt Statuta in eam sententiam. Cum vero Statutum illud esset sub Incude, intervenit Quæstio Juris fatis subtilis. Dubitatum est enim, utrum Suffragia Complurium, in inferiori Consellu tunc existentium, valida essent & legitima, eo quod, Proditionis, tempore *Richardi*, damnati fuissent; Unde incapaces, & inhabiles redditi essent, in summo gradu. Incon-

B 2 gruum

28 HISTORIA REGNI
gruum enim quiddam videbatur, ut illi
Leges conderent, qui ipsi Ex-leges es-
sent. Sic autem se res habuit; Plurimi
ex iis, qui temporibus *Richardi*, in *Re-
gis HENRICI* partes, maxime incli-
narant, pro Equitibus & Burgensibus
Parlamenti, electi & delegati fuerunt:
sive hoc Rex secreto procuraverit, sive
ex mero Populi Affectu processerit;
Quorum plerique, temporibus *Richar-
di*, damnati fuerant, & proscripti. *Rex*
Quæstione ista nonnihil commotus
est. Etsi enim gravi & specioso prætex-
tui inniteretur, *Regis* tamē partes haud
obscure perstringebat. Sed prudenti
admodum consilio se reprimens, Quæ-
stioni illi satis æquum se præbuit, quasi
nihil aliud esset, quam Controversia
quædam de Apicibus Iuris. Ideoque
Judices de ea consulebant, qui in eum
finem in *Scaccharii Camera* (ubi haberi
solet Judicium Conciliū) convenerunt.
Illi autem, re maturius deliberata, gra-
vem & sobriam Sententiam tulerunt,
ex Legum Norma, & Æquitate Natu-
rali temperatam: Pronunciarunt enim,
ut Equites & Burgenses illi damnati &
proscripti, à Conventu Parlamentario
abstinerent, donec perlata esset Lex, de
Con-

Convictionibus eorum revocandis.

Eodem quoque tempore, mota forte erat Quæstio, inter Judices (dum de priore Quæstione consultarent) quid fieri deberet circa Regem ipsum, qui, ut cæteri, condemnationem subierat. Sed fuit unanimi Judicum consensu conclusum & firmatum; *Coronam ipsam omnes Sanguinis Oppilationes, quæ Descensum Corona ullatenus impediunt, deobstruere*. Itaque à quo tempore Rex Coronam assumpserat, Fontem Sanguinis fuisse expurgatum; Omnesque Sanguinis Corruptiones & Impuritates sublatas, ut Regi opera Parliamentaria non fuisset opus. Veruntamen, Honoris causa, ab Ordinibus Regni tunc mandatum est, ut quæcunque Archiva, & Memoriae, Condemnationis Regis, aliquam facerent mentionem, oblitterarentur, cancellarentur, & penitus abolerentur.

Ex parte autem Hostium Regis, Parlamento condemnati sunt, nuper Dux Glocestria, Richardum Tertium se appellans; Dux Norfolcia; Comes Surria; Vicecomes Lovellus; Baro Ferrerius; Bara Zouchus; Richardus Ratcliffus; Guilielmus Catesbeius; Et alii complures

B 3

eminen-

30 HISTORIA REGNI
eminentioris Conditionis Homines. In
quibus Statutis Condemnatoriis, com-
plures insertæ sunt Clausulæ, justæ ad-
modum & temperatæ Reservationis, &
Limitationis, liquido indicantes & præ-
monstrantes, qualis esset prudentia *Re-
gis*, qualis temperantia & Moderatio
ejus; quæ spem etiam in futurum fa-
cere poterant, Imperii Æquabilis &
Mansueti. Quatenus vero ad Condo-
nationem generalem, qua cæteris, qui
contra *Regem* Arma tulerant, indulgere
in animo habebat, *Rex* secundis usus
Cogitationibus, minus convenire pu-
tabat, ut à Parliamentaria Auctoritate
promanaret: Sed potius, ut cum esset
Res gratiosa & honorifica, integram
Beneficii gratiam in seipsum transfer-
ret: Usus tantum opportunitate con-
fessus Parlamenti, quo melius in Venas
universi Regni, Fama rei spargeretur.
Itaque durante adhuc Parlamento, *E-
dictum Regium* promulgavit; Veniam
præteritorum, & Restitutionem For-
tunarum, impertiendo iis, qui contra
eum Arma tulerant, aut Hostilia ma-
chinati erant, modo, intra Diem præ-
fixum, Misericordiæ suæ se submitte-
rent, & Juramentum Fidelitatis susci-
perent.

perent. Unde multi ex *Asylis* emigrarunt; Plures autem ex *Metu*, non minus nocentes, quam ii, qui intra septa *Asylorum* se receperant.

Quod vero ad *Pecunias* attinet, iudicavit *Rex* tempestivum non esse, & minus convenire, ut ab Ordinibus, his Comitibus, aliquas postularet; Tam quia in Rebus tanti momenti, Subditi ejus sibi gratificati erant; Quam etiam, quod eos remunerare nequiverat Remissione generali, (qualis in Parlamento concedi solet) quia hanc Munificentiam sibi præripuerat similis Remissio, quæ sub Coronationem ejus, paulo ante, de more exiit: Maxime autem, quia ante oculos omnium observabatur, quantas Forisfacturas & Confiscationes tunc temporis obtinuerat, quæ thesauris suis replendis sufficerent: Unde Casualia illa Coronæ, merito possent Contributionibus Subditorum parcere, tempore præsertim, quo pacem cum omnibus Principibus Vicinis coleret. Pauca admodum Leges, in iis Comitibus latæ sunt, quasi pro Forma tantum: Inter quas, una fuit, ut Exteri, licet Civitate donati, nihilominus Vestigalia, qualia imponi solent

meris Exteris, solverent: Altera, ut Mulctæ Mercatorum *Italorum*, propter Pecunias, quæ proveniebant ex Mercibus suis Venundatis, in Nativas Regni Merces non impensas, *Fisco Regio* applicarentur. Utraque Lex ad Pecunias corrogandas spectabat; Cujus rei, jam à principio Regni sui, Rex immemor non erat, atque ad finem Regni felicius ei cessisset, si Providentia ista matutina (quæ ab Indigentia omni, propter quam necesse haberet Subditos suos gravare, eum muniebat) potuisset una Ingenium ejus, in hac parte, frænare & temperare. Durante tempore Comitiorum, addidit & alias Creationes Nobilium, ut supra innuimus. *Baro Chandos de Britannia* factus est *Comes Bathonia*. *Ægidius Daubenejus* Eques Auratus factus est *Baro Daubenejus*, & *Robertus Villoughbejus*, Eques itidem Auratus, *Baro Brookus*.

Præterea Rex, summa cum Magnanimitate & Munificentia, (quæ Virtutes adhuc per vices in eo valebant) *Edwardum Staffordum*, (Filiū Primogenitum *Henrici Ducis Buckinghamiæ*, tempore *Richard* condemnati) restituit, non solum Honoribus & Dignitatibus

tibus Paternis, verum etiam Fortunis & Possessionibus, quæ amplissimæ fuerunt. Ad quam Rem, summæ certe Liberalitatis & decoris, inter cætera eum movit, grati & generosi Animi sensus quidam, quod præfatus *Dux* is fuisset, qui primum Lapidem contra tyrannidem *Richardi* moverat; Et revera, pontem *Regi* ad Regnum, super Ruinas proprias straverat. Atque his peractis Comititia Parliamentaria soluta sunt.

Solutis Comititiis, *Rex* confestim pecunias misit, ad *Marchionem Dorcestria*, & *Iohannem Bouchierum* Equitem Auratum, redimendos; quos pignorum loco *Parisis* reliquerat, pro pecuniis quas mutuo sumpserat, cum Expeditionem in *Angliam* susceperat. Atque hac occasione arrepta, Literas misit ad *Majorem*, & *Cives Londinenses*, per manus *Domini Thesaurarii*, & *Magistri Braii* (quem Consiliarii loco habuit) quibus petebat, ut ab iis mutuaretur Summam quatuor mille Librarum, Cujus Summæ, post varios sermones utrinque habitos, Dimidium tantum impetrare potuit. Quod tamen eorum Responsum, *Rex* in bonam partem accepit; ut facere solent, qui Pecunias

B 5 mutuan-

mutuantur, ante-quam eos premat Necessitas. Sub hoc tempus, *Rex* in Concilium suum Sanctius ascivit, *Iohannem Mortonum*, & *Richardum Foxum*, alterum *Eliensem*, alterum *Exoniensem Episcopum*; Homines exsomnes, & multi silentii, quique una cum eo, excubias quasdam agebant, in alios omnes. Uterque Negotiis suis admotus fuerat, antequam ad Regnum ascendisset, & Fortunæ illius adversæ participes. *Mortonum* istum, paulo post diem suum obeunte *Bourchiero*, ad *Episcopatum Cantuariensem* evexit. *Foxum* autem *Custodem Privati sui Sigilli* constituit; Et postea, gradatim eum transtulit, à Sede *Exoniensi* ad *Bathoniensem*, dein ad *Dunelmensem*, & postremo ad *Vintoniensem*. Et si enim *Rex*, ad Negotia sua tractanda, consueverat *Episcoporum* opera uti; quia cum magnis Reditibus gauderent, Præmia sua secum portabant; attamen per Gradus hoc facere amabat, ut *Primitias Episcopatum* sibi accumularet, quæ per hanc Graduum Seriem multiplicabantur. Licet enim tunc temporis *Reditus* ille ex *Primitiis*, *Reditibus Regis* non fuisset annexus, sed *Tributo Papali* cesserat; Attamen,
ipse

ipse ita cum *Collectoribus Papa* se gere-
re solebat, ut haud parvum inde Com-
modum sibi redundaret.

Verum tandem aliquando, Decimo
Octavo die *Januarii*, secuta sunt Nu-
ptia, tam diu expectata & expetita, in-
ter *Regem*, & *Dominam Elizabetham*
ei antea desponsatam. Qui quidem
Dies Nuptiarum, majori Populi favore,
& Lætitia celebratus est, quam fuerant,
aut *Regis* in Civitatem Ingressus, aut e-
jusdem Coronatio: Quod *Rex* nota-
vit potius quam probavit. Verissimum
enim est, quod per totam deinceps vi-
tam suam, quamdiu *Regina* in vivis es-
set (nam illa prior diem suum obiit)
haud-quaquam se pro Marito nimis in-
dulgente gessit; Licet illa forma ama-
bilis, obsequio facilis, & Puerperis in-
signis fuisset. Verum pertinax illa sua,
à *Familia Eboracensi*, Animi Abaliena-
tio, tantum apud eum poterat, ut lo-
cum reperiret, non solum in Bellis suis,
& Consiliis, verumetiam in Cubili &
Thoro.

Jam autem *Rex* fiduciae plenus, ut
Princeps qui Prælio Victor fuisset; Ne-
que à Comitibus suis ullam omnino re-
pulsam tulisset; Quemque adhuc Ae-
clama-

36 HISTORIA REGNI
clamationes & Plausus Populi recentes
circumstrepebant; Imperium suum in
futurum, nihil aliud nisi Ludum fore,
& Regni tantummodo Fruitionem sine
molestiis, pro certo sibi persuaserat.
Nihilominus, ut Princeps Cautus &
Vigilans, constitutum apud se habebat,
nihil omittere eorum, quæ ad Præsi-
dium & Securitatem suam pertinerent:
Cum ea tamen opinione, quod in po-
sterum, Administrationem Regni sui
potius cum Voluptate & Alacritate,
quàm Labore & Anxietate, exercere pos-
set. Itaque Indiciis certis edoctus, *Par-
tes* Regni sui *Septentrionales*, non tan-
tum affectu in *Familiam Eboracensem*
propensas esse, sed etiã Memoriam ipsius
Richardi Regis devotissimas, cogitabat
Æstatem proximam melius insumi non
posse, quam si Provincias illas ipse per-
lustraret, Præsentiaque sua, & Maje-
state simul ac Comitatu, Populi illarum
Partium Animos sanaret. Verum *Rex*
in Fortunæ suæ Supputatione & Calcu-
lis, iudicio suo magnopere falsus est,
quæ per multos annos continuos, va-
riis fluctibus & tempestatibus, agitata
est & quassata. Quamprimum enim
Lincolniam venit (ubi *Festum Paschatis*
cele-

celebravit) certior factus est, *Baronem Lovellum*, *Humphredum* & *Thomam Staffordos* (qui antea, apud *Colcestriam*, Asyli privilegio se muniverant) ex Asylo erepsisse ; sed quem locum petissent, neminem scire. Quem Nuncium Rex aspernatus est, & *Eboracum* usque iter perrexit. *Eboraci* cum esset, recentior & certior accurrit Nuncius, *Baronem Lovellum*, cum Copiis magnis, prope adesse. *Staffordos* autem in *Comitatu Wigorniesi* Arma cepisse, & ad Urbem *Wigornia* prope accessisse, eamque oppugnare in animo habere. Rex, utpote Princeps magni & profundi Judicii, non multum his Nunciis commotus est : Putabat enim, illas Copias, Prælii apud *Bosworthum* reliquias quasdam esse, neque ad *Causam Familiæ Eboracensis* quicquam pertinere. Magis autem sollicitum eum habuit Copiarum Delectus, quibus resisteret Rebellibus, quam ipsorum Rebellium Debellatio ; Cum in medio Populi sibi suspecti veluti obsessus esset. Sed cum Res moram non pateretur, magna celeritate Copias coegit (quæ contra *Lovellum* mitterentur) ad tria Millia, male armatas, sed bene animatas (Paucis eorum

38 HISTORIA REGNI
rum ex ipsius Aula & Comitatu dele-
ctis, Reliquis vero ex Colonis & Fa-
mulis illorum, quos sibi fidos expertus
est) sub ductu *Bedfordia Ducis*; Et pro
more suo, quo veniam & gratiam, po-
tius ante Pugnam quam post, impertire
solebat, eidem *Duci* potestatem dedit,
Condonationem præteritorum pro-
mulgandi, iis qui statim Arma depo-
nerent, & se dederent: Quod *Dux*,
quamprimum ad Castra *Lovelli* appro-
pinquasset, præstitit. Nec *Regem* fefellit
expectatio sua; Heraldii enim pro Tor-
mentis Bellicis erant. Siquidem *Baro*
Lovellus, hac Re perculsus, & Militibus
suis diffusus, in Comitatum *Lancastria*
fugam cepit; & ad tempus apud *Tho-*
mam Broughtonum Equitem Auratum,
latitans, in *Flandriam*, ad *Ducissam Bur-*
gundia Margaretam, post trajecit. Mili-
tes autem ejus, à *Duce* suo deserti, con-
festim *Duci Bedfordia* se submiserunt.
Staffordi quoque, & eorum Copiæ, au-
dito quo loco Res *Lovelli* essent, (in
cujus successu spem maximam colloca-
rant) etiam ipsi plane desperarunt, &
fugam capessiverunt: Fratribus duobus
ad *Colnhamiam*, Oppidulum prope *A-*
bingtoniam, in Asylum se recipientibus:
Sed

Sed inspecta ejus loci Charta Privilegii, per Judices de *Banco Regis*, atque ad Proditores minime extendere iudicata, *Humphredus*, apud *Patibulum* de *Tiburne*, supplicio affectus est: *Thoma* autem, utpote à Fratre natu majore allecto, ignotum est. Sicque Rebellio hæc, ut Nubecula quædam, transit: Atque Rex, Fæcibus & Fermento *Partiũ Septentrionalium* aliquantum expurgatis, quæ prius in eum non bene animatæ erant, *Londinum* rediit.

Septembri sequenti, *Regina* Filium suum Primogenitum peperit; cui Rex (in Honorem Stirpis veterum *Britonum*, à qua ipse erat oriundus) *Arthur* Nomen indidit; Prænomen secutus illius prisci *Regis Brittonum*; In cujus Rebus gestis asserendis, satis invenitur in Historia vera, & Monumentis antiquis, quod illum, demptis Fabulis, magna gloria regnasse testetur. Infans robustus erat, & corpore validus, licet octavo Mense editus esset, de quo Medici & Astrologi male ominantur.

SECURUM est hoc Anno, qui erat *Regis* Secundus, mirum quoddam *Faci-*
aus, & audacia plenum; quodque Sta-
tum

40 HISTORIA REGNI
tum *Regis*, & *Regni* vehementer pertur-
bavit; De quo, Narrationes, quas in
manibus habemus, adeo nudæ sunt &
jejunæ, ut rem relinquunt vix credibi-
lem: Non tam, ob *Eventus naturam*,
(Ejusmodi enim *Accidentia* in *Rerum*
Memoria nō raro reperiuntur) sed pro-
pter peculiare quædam *Rei Circum-*
stantias, præsertim sub *initiis*. *Judicium*
igitur faciemus, de hoc *Negotio*, ex
Rebus ipsis, quatenus sibi invicem *Lu-*
cem præbeant, *Veritatem* tanquam ex
Minera effodientes. *Rex* in *Regno* suo
novus erat, contraq; *opinionem* suam,
etiam & *meritum*, magna apud popu-
lum *Invidia*, & *Odio*, flagrabat. *Radix*
hujus *Invidiæ* plane erat, *sedula* ejus &
continua *Familia Eboracensis* *Depressio*,
quam *Corpus* totius *Regni* favore ad-
huc prosequabatur. Hoc *Animos* *Pop-*
uli indies à *Rege* magis magisque a-
vertebat; præsertim cum viderent, *Re-*
gem, post *Nuptias* suas, & *Filium* ex il-
lis *Nuptiis* natum, nihilominus *Coro-*
nationem Reginæ suæ (quæ conjunctim
cum *Coronatione* propria ab omnibus
primo erat expectata) adhuc distulisse;
ne *Matrimonialis* quidē *Coronæ* *Ho-*
nore eam dignatum. Neque enim se-
cuta

cuta est Coronatio Regina, nisi post
duos Annos; postquam scilicet Peri-
cula Regi pro Præceptis fuerunt, quid
agendum sibi esset, edocentia. Inva-
luerat autē Invidia multo magis, post-
quam Rumor increbuerat (sive casu
volitans, sive Malitia Hominum male
animatorum sparsus) Regem constituif-
se, *Edvardum Plantagenistam*, clancu-
lum, in *Turri Londinensi*, necare: Cujus
casus, tantam habebat, cum casu Libe-
torum Regis *Edvardi*, similitudinem;
cum Sanguinis ipsis Propinquitas, par
Ætas, Locusque ipse Turris, illius Cru-
delitatis Memoriam refricarent; ut in
Regem, odiosissimam quandam Opinio-
nem, & Famam concitaret, ac si ipse
alter *Rex Richardus* futurus fuisset. E-
ciam illud Murmur, adhuc sopitum nō
erat, ex Regis *Edvardi* Filiis, saltem
alterum superstitem esse. Qui quidem
Rumor, ab iis qui rebus novis stude-
bant, artificiose & occulto fovebatur.
Neque vero in Regis Ingenio & Mori-
bus, inerat aliquid ad dissipandas istius-
modi Caligines commodum; verum è
contra, ita se gerere consueverat, ut
Dubitationes potius iniiceret, quam
compesceret. Atque ex his, Fomes præ-
paratus

42 HISTORIA REGNI
paratus est Scintillæ: Quæ quidem tantum rerum omnium datura Incendium, ab initio despicabilis fuit.

In *Oxonia* vivebat, *Sacerdos* quidam astutus & vafer, *Richardus Simon* vocatus, cui erat *Pupillus*, *Pistoris* Filius, dictus *Lambertus Simnellus*, Ætatis circiter quindecim annorum: Puer quasi venerabilis multum, in Ore & Aspectu, præ se ferens Majestatis & Decoris. *Sacerdos* iste in Cogitationem quandam male-sanam incidit (dum Sermones Hominum avide imbiberet, & in *Episcopatum* aliquem amplum se promotum iri speraret) ut *Adolescentulum* illum, ad *Filii Secundi Regis Edvardi* (de quo opinio erat eum in *Turri* fuisse trucidatum) personam induendam & simulandam, subornaret: Et paulo post (nam inter Rem agendam, *Consilium* suum, quatenus ad Personam, mutavit) ad *Edvardi Plantagenista*, tum in *Turri* detenti Personam repræsentandam: Et in omnibus, quæ ad fidem faciendam conducirerent, cum egregie instruxit. Hoc erat illud incredibile, de quo prius diximus: Non quod fictarum Personarum Ludibria, ad Regnum adipiscendum subornarentur; (Etenim
Tem-

Temporibus antiquis, & recentioribus, hoc interdum contigerat) Neque quod in Mentem venire potuisset, Homini tam vili & abjecto, ut tantam Rem usciperet, & amplecteretur; (Etenim magnæ Cogitationes, & sublimes, quandoq; in infirmæ Conditionis Homines influunt, præsertim quando ineriori fuerint Vulgi sermonibus: Sed hoc (inquam) illud est, quod minime videtur probabile; *Sacerdotem* istum, cui omnino ignota erat Persona vera, id cuius Exemplar Persona falsa efforanda esset, ullo modo in Animum inducere potuisse, ut Actorem Fabulæ edocere speraret, vel Gestu exterioro; vel in præteritis Vitæ suæ & Educationis Actis & Accidentibus recensendis; vel in idoneis Responsis ad Quæstiones, quas verisimile erat ei propositas fore; vel similibus; ulla ex parte, id vivum, Imaginem ejus, quem personandum susceperat, commode exprimere. Etenim Puero isti, personare non contigit eum, qui è Cunabulis diu ante subreptus fuerat, aut in prima Infantia asportatus; verum Adolescentulum talem, qui usque ad Ætatem decem fere annorum, perpetuo in Aula Regia

Regia fuerat educatus, ubi Oculi innumeri eum conspexissent. Rex enim *Edvardus*, Cædis Fratris sui *Duci Clarentia* conscientia morsus, Filium ejus (de quo nunc loquimur) in integrum restituere sane noluit, ut *Dux Clarentia* esset, sed tamen eum Comitem *VVaruvici* creavit; Honore, quæ ex parte *Matris* ad eum pertinebat, resuscitato: Eumque, dum vixit, honorifice admodum tractavit; Licet *Richardus Tertius* eum postea in Custodia habuerat. Adeo ut plane fieri nequiverit, quin aliqua Persona ex Eminentioribus, cui *Edvardus Plantagenista* specialiter & familiariter notus fuisset, negotio præsideret, à qua *Sacerdos* Mandata reciperet. Quod vero maxime probabile est, (si quis ex Actis præcedentibus & subsequen-
 tibus Rem rectè æstimet) huc redit, ut Persona quæ telam illam ordiretur & texeret, statuenda sit *Regina Vidua*. Fœmina Negotiatrice, & Pragmatica, quæque Civilibus Rebus tractandis insueta erat, Sane in illius Conclavi, felix illa Conjunctio in *Richardum Tertium*, pro Rege HENRICO, inita, tractata, & agitata est; (Id quod Rex optime noverat, & fortasse nimis
 alte

alte recondiderat) Illa etiam, hoc tempore, Regi erat infensissima, eo nomine, quod putaret Filiam suam (ea qua Rex insistebat via) non promotam, sed depressam. Nemo autem proculdubio, tanta cum rerum notitia, Scenam istam totam ornare, æque ac illa, poterat. Neque tamen Consilium ejus erat, nec etiam cæterorum ex prudentioribus, qui huic Machinationi favebant, & vires subministrabant, ut Idolum istud vera Corona potiretur, sed illius periculo, viam ad ruinam Regis aperire: Quo peracto, singuli diversas intra se, spes & Consilia fovebant. Huic conjecturæ maxime illud suffragatur, quod quamprimum Conjuratio ista maturaverat, & eruperat, Rex ita afficiebatur, ut *Reginam* illam repente in Monasterio de *Bermondsey* concluderit; omnesque Fortunas ejus & Reditus Fisco applicavit: Hocque ordinavit, per Consilium & Conventum quendam, ostiis clausis habitum, absque Processu aliquo legali, exili admodum & longe petito usus Prætextu; *Quod nempe Filias suas, ex Asylo, in potestatem Regi RICHARDO, contra promissum suum, tradidisset.* Ex quo genere procedendi, etiam à prin-

à principio, pro nimis severo, & plane irregulari habito, tam quoad materiã, quam quoad formam, valde probabiliter concludi possit, Accusationes graves contra illam *Reginam* produisse, quas Rex, propter Rationes Status, & ad vitandam Invidiam, publicare noluit. Non levi etiam Argumento fuit, Secreti aliquid latuisse, & Examinationes suppressas & cohibitas fuisse, quod *Sacerdos* ipse *Simon*, postquam comprehensus esset, ad supplicium nunquam palam productus fuisset, imo nec in publicum Judicium tractus, (sicut compluribus ex Clero, ob proditiones minus atroces, contigerat) sed tantum in Gurgustio quodã incarceratus mansisset. Accedit, quod post mortem *Comitis Lincolnie* (ex Familia *Eboracensi* Viri principalis) qui in prælio *Stokensi* occisus fuerat, Rex hoc Pectoris sui Arcanum, quibusdam ex Consiliariis suis, aperuit; Se mortem *Comitis* ægre ferre, quod ab illo, si vixisset, Intima Periculi sui, & Conjuratiõis contra se factæ, rescire potuisset.

Verum ut ad Narrationem Rei ipsius revertamur, Primo *Simon*, ut diximus, Discipulum suum edocuit, Personam

RIC-

RICHARDI Ducis Eboracensis, imitari :
 Hoc vero factum est, sub idem tempus,
 quo Fama illa sparsa est ; Quod Rex
 constituerat, *Edvvardum Plantageni-*
am, tum in Turri detentum, neci tra-
 here; Quo divulgato, magnum secu-
 um est Populi Murmur. Sed non mul-
 o post, diverso Rumore ingruente ;
 quod nimirum *Edvvardus* ille *Planta-*
enista, è Turri aufugisset; Atque simul
 Callidus iste *Sacerdos*, audiens, illum
 harum vulgo fuisse, tantamque ob e-
 us Periculi depulsionē, lætitiā con-
 ceptam, Personam Larvæ suæ mutavit,
 & in Personam *Plantagenistæ*, tanquam
 magis idoneam, transformavit ; Quip-
 e qui in ore Populo magis erat, &
 sermonibus tum præcipue jactatus: Si-
 mul concinnius erat, ut post famam
 fugæ *Edvvardi*, hoc quod struebat
 subsequeretur. Attamen, cum secum
 reputaret, minus sibi tutum futurum,
 & Hominum Curiositati & Inquisitio-
 ni magis obnoxium, si Fabulam istam
 sic in *Anglia* egisset, consultius fore
 putavit, si more Scenarum, in Tragœ-
 diis & similibus, magis è longinquo
 sem ostentaret: Itaque cum Discipulo
 suo in *Hiberniam* transfretavit, ubi Fa-
 vor

vor erga *Familiam Eboracensem*, majorem in modum, fervebat. Rex sane, Rebus *Hibernia* constituendis, minus impiger & providus fuerat; neque Magistratus & Consiliarios suos, in illo regno, mutaverat, aut alios sibi probatos & fidos cæteris immiscuerat, ut fieri debuerat; Præsertim cum Incarnationem ejus populi, erga *Familiam Eboracensem*, satis nosset: Quamquam etiam lubricus esset ejus Regni status, & ad res novas amplectendas promptior magis multo quam ipsa *Anglia*: Successibus suis, & Successibus in *Anglia* confusus, per otium Res *Hibernia*, in ordinem se redacturum, minime dubitabat.

Quamobrem hac Regis socordia factum est, ut sub adventum *Simonis*, cuius falso suo *Plantagenista*, in *Hibernia*, omnia ad Defectionem & Seditioem parata invenirentur, ac si ex compositione fere Res transacta fuisset. Primo omnium; addiit *Simon Thomam Fitz-Carrardum Comitem Kildariae*, & *Hibernia* tum *Præsidem*; Cujus oculos tanta calligine perstrinxit (partim Sermonum suorum vi & insinuatione, partim *Habitu* & *Gestu* Pupilli sui, cujus etiam

ori Majestas quædam Regia insidebat)
 ut illecebræ illæ, Fumis fortasse quibus-
 dam Ambitionis adjunctæ, ita Comitens
 affecerint, ut persuasissimum ei esset,
 verum prorsus illum *Plantagenistam*
 fuisse. Comes negotium statim cominu-
 nicavit, cum Proceribus nonnullis, &
 aliis; Primo quidem, occulto. Eos au-
 tem, similiter secum affectos, perspici-
 ens, de industria, rem in publicum exi-
 re & spargi permisit; veritus, id quod
 destinaverat, patefacere, priusquam Po-
 puli animos tentasset. Sed si Potentio-
 res alacriter, certe Plebs furiose age-
 bat; Aerium istud Phantasma, incre-
 dibili Gaudio & Favore excipiens; par-
 tim quod essent in *Familiam Eboracen-*
em propensissimi; partim ex Gentis
 ipsius Superbia, ut Regem *Anglia Regno*
 ledisse & imposuisse viderentur. Ne-
 que vero Scrupulus ille, de Damnatio-
 ne *Georgii Ducis Clarentia*, istius *Ed-*
wardi Patris, apud eos quicquam va-
 lebat; Cum nuper Regis HENRICI
 exemplo didicissent, Damnationes il-
 las legales, Titulo & Prætensionis ad
 Coronæ fastigium, nullo modo office-
 re. Quatenus vero ad *Edwardi Quarti*
filias, facile innitebantur Repulsæ,
 C quam

50 HISTORIA REGNI
quam à Rege Richardo, Hæreditate Re-
gni summotæ, tulissent; Easque etiam
tanquam HENRICI Factionis portio-
nem quandam, æstimabant, cum in eju-
Manu omnino essent. Adeo ut mira-
bili consensu, & plausu, & magna om-
nium ordinum frequentia, *Plantageni-*
sta iste Fictitius, ad *Castrum Dublinen-*
adductus esset, atque ibi tanquam Re-
salutatus, stipatus, & honoratus; Puer
satis decore se gerente, nihilque com-
mittente, quod Ignobilitatem Generi
sui argueret. Quin & paucis diebus e-
lapsis, Rex proclamatus est, per No-
men *Edvardi Sexti*, ne Gladio quiden-
uno, pro Causa Regis HENRICI, eva-
ginato.

Rex nunciis perlatis de Rebellion
ista, tam repentina & inexpectata, plu-
rimum commotus est, duas præcipu-
ob causas: Prima erat, quod Motu
iste illud tentabat, à quo sibi maximè
metuebat; Tituli scilicet *Eboracensi-*
Familia Resuscitationem: Secunda
quod Motus idem contigerat tali loco
quo tuto Personam suam transferrè
non poterat. Nam partim ex Fortitu-
dine innata, partim ex Suspensione qua-
dam universali, (Nescius & hæsitans

ci

ui fidere secure posset:) Personam
uam propriam, ad omnes Motus re-
rimendos, transferre amabat. Rex igitur
Concilium suum convocavit; apud
Cænobium Carthusianorum ad Shinam.
Quod quidem Concilium admodum
secreto habitum est; At decreta ejus,
uæ in publicum statim prodierunt,
ria fuerunt.

Primum erat, ut *Regina Vidua* (sicut
antea obiter dictum est) eo quod con-
tra Pactum, & Fidem suam iis præsti-
am, qui cum ea, de Matrimonio Filia
æ *Elizabetha* cum HENRICO ineun-
o, contraxerant, eam nihilominus ex
sylo in manus *Regis Richardi* tradi-
isset, *Cænobio Monialiũ de Bermondsey*
cluderetur, utque Fortunæ & Redi-
tis ejus omnes Fisco cederent.

Secundum erat, ut *Edwardus Plan-*
genista, tunc temporis in Custodia
arris arcta habitus, modis omnibus,
ui excogitari poterant, maxime publi-
& notoriis, Populo monstraretur.
Loc eo spectabat, partim ut Rex, illa,
nam apud Populum subierat, Invidia
coneraretur, de nece clandestina *Ed-*
wardi: Sed præcipue, ut omnibus li-
ido detegerentur, eorum quæ in *Hi-*

bernia acta sunt, Levitas & Impostura quodque revera *Plantagenista* quem colebant, Idolum & Res Fictitia, tantummodo esset.

Tertium erat, ut denuo publicaretur *Remissio Generalis Anteaكتورum*, iis, qui intra diem præfixum, delicta sua revelare vellent, & se *Regia Clementia* submitterent: Utque *Diploma Remissionis* verbis tam largis & amplis perscriberetur, ut nullum prorsus Genus Alte Proditionis (vel in *Regis* ipsius Personam exciperetur. Quod licet mirum videri posset, attamen *Regi* prudenti & sagaci probabatur; Qui satis sciret, maxima sibi Pericula, non à Proditionibus levioribus, sed ab atrocioribus imminere. Ista vero *Regis* & *Concilii* sui Decreta statim executioni mandata sunt. At primo *Regina Vidua*, in *Cœnobio Monialium* apud *Bermondsey*, conclusa erat, & Fortunis omnibus exuta. Quod res mirabilis Populo visa est: Fœminam infirmam & calamitosam, quod Tyrannicis & Promissis succubisset, idque post tantum temporis spacium elapsam, (quo Rex nullum Offensæ, aut Animi exulcerati Signum ostendisset multo autem magis, post tam felici

Matri

Matrimonium inter *Regem & Filiam* suam, cum Prole Masculina suscepta, a Rege tam subito mutato, aut tam tarde Sensus suos aperiente, tanta cum severitate tractari.

Regina ista, inter Exempla Fortunæ insigniter inconstantis, & Adversa cum Prosperis sæpe alternantis, reponi possit. Primo à Supplice afflicta, & Vidua desolata, assumpta est in Thorum *Regis*, *Regis* inquam *Cælibis*, quique inter viros *Ætatis* suæ fuerat pulcherrimus. Etiam, in ipso *Regni Eduvardi* Curriculum, miseram subierat Fortunæ aleam, & Felicitatis suæ Eclipsim, ex Fuga *Regis*, & Coronæ suæ amissione temporaria. Insuper, eo nomine fortunata ceneri posset, quod Prolem ei pulcherrimam egregia cum fœcunditate peperit, atque Amorem ejus Maritalem (Patentia, & Obsequio, & Amorum *Regis* Dissimulatione, aliquantulum adjuta) usque ad finem retinuit. In Cognatos suos, & Sanguinis propinquitate conunctos, etiam ad Factionem usque propensa fuit: Quæ res apud Proceres ex parte *Regis*, qui *Regium Sanguinem* nixtura illa quasi pollui existimabant, magnam ei Invidiam conflaverat: Qui-

54 HISTORIA REGNI
bus Proceribus *Regii Sanguinis*; se ad-
junxerat *Dominus Hastings*, magna apud
Regem Gratia florens, qui licet *Re-*
gi tam charus esset, putabatur per vices,
Malitia & Artibus hujus *Reginae*, non
absque periculo Ruinæ vixisse. Post
Mortem *Regis* Mariti sui, veluti Subje-
ctum aliquod Tragediæ facta est; Cum
vitam eousque produxisset, ut videret
Fratri suo caput amputatum; Utrosque
Filios suos Regno privatos, Spurios
declaratos, & crudeliter interfectos.
Attamen inter has tam acerbas Cala-
mitates, Libertate sua, Dignitate, &
Fortunis fruebatur. Verum postea de-
mum, Rota aliquantulum in prospe-
rum versa, cum *Regem* in *Generum* na-
cta esset, & facta *Avia Nepotis Masculi*,
Nihilominus (ob Causas obscuras &
incognitas, & sub Prætextibus non mi-
nus admirandis) præcipitata est, &
mundo exulavit, in Monasterio clausa,
ubi periculosum pene erat eam invise-
re. In quo paulo post vitam finivit. *Re-*
gis tamen jussu, juxta *Regem* Maritum
suum, *VVindesoria* honorifice sepulta
fuit. Collegium *Reginale* apud *Canta-*
brigiam fundavit. Hoc rigore, *Rex* ma-
gna apud populum suum incurrit ob-
loquia;

loquia; Quæ tamen, tam ob Rationes
status, quam ob Confiscationem tam
amplam, ei reddita sunt dulciora.

Sub idem tempus, *Edvardus Plantagenista* verus, in die Dominico, per
universas *Londini* Plateas principales,
ductus est, ut à Populo spectaretur. Et
post Spectaculum Populi in Plateis, so-
lenni Processione Templum *D. Pauli*
ingressus est, ubi & frequens Populi
Multitudo convenerat. Atque simul ap-
posite & decore provisum est, ut com-
plures ex Nobilitate, & alii Gradus E-
minentioris (maxime ex iis qui *Regi*
suspecti essent, quique Speciem & Per-
sonam *Plantagenista* optime noscent)
Sermones cum Adolescente, inter eun-
dum, familiariter conferrent. Atque
hoc *Regis* prudentissimum Remedium,
Malum illud *Hibernia* plane discussit, a-
pud Populum *Anglia*; Præsertim eam
Populi partem, quæ Errore non Mali-
tia, Toxicum illud hauserat, In *Hiber-*
nia tamen, ubi non dabatur à Facinore
in tantum aucto Receptus, parum aut
nihil valuit: Sed contra, ultro Impo-
sturam totam in *Regem* retorserunt; Et
sermones ferebant, *Regem*, ut verum
Regni Hæredem depelleret, & Mundo

Facum faceret, & Hominum imperitorum Oculos fascinaret, Adolescentulum supposititium, in similitudinem *Edvardi Plantagenista*, ornasse, eumque Populo monstrasse, ne abstinendo quidem à sacris Processionis Ritibus, quo majorem Fabulæ fidem conciliaret. Circa idem quoque tempus, Edictum de *Remissione Generali* promulgatum est; Simul etiam Rex multam adhibuit diligentiam, ut Portus Regni clauderentur, ne Fugitivi, Rebus presentibus infensi, aut suspecti, Mare trajicerent, in *Hiberniam*, aut *Flandriam*.

Interim Rebelles *Hibernia*, nuncios, tam in *Angliam* quam *Flandriam* clam miserant qui utrobique loci, res haud parvi Momenti transegerant. In *Anglia* enim, in partes suas pertraxerant, *Ioannem Comitem Lincolnia*, *Ioannis Poli Ducis Suffolcia* Filium, ex *Elizabetha Edvardi Quarti* Sorore. Comes iste Spiritus altos & elatos gerebat, simulque strenuus erat, & ingenio pollens, & sublimibus jampridem Cogitationibus insueverat. *Richardo* enim *Tertia* constitutum erat, odio Fratris ejus utriusque, (*Regis Edvardi*, & *Clarentia Ducis*,) atque eorum Stirpis (cum scilicet
San-

Sanguine amborum Manus suas imbuisset) Posteros eorum, sub variis & falsis Prætextibus (de quibus antea diximus) Successione in *Regnum* privare, atque *Comitem* istum (si ipse sine Liberris discederet) in *Regem* destinare. Neque hoc *Regem* latuerat, qui propterea Actiones ejus secreto observabat. Verum cum Populi Invidiam, ob Incarcerationem *Edvardi Plantagenista*, jam degustaverat, consultum non putabat, hujusmodi Invidiam accumulare, per Incarcerationem *Comitis Lincolnia*; Quin & rebus suis conducere putabat, illum tanquam alterius Rivalem conservare. Comes autem *Lincolnia*, Rebellionis *Hibernia* ut particeps fieret, movebatur, non quod leviter inniteretur iis, quæ ibi gesta erant, instar Bullæ fragilis evanida, sed Literis à *Margareta de Burgundia* receptis; In cujus Suppetiis Auxiliaribus, atq; ipsa Declaratione quod in partes descendisset, plus longe Ponderis erat, tum quoad Famam, tum quoad vires ipsas. Neque Comes Negotium repulit, quod sciret præensum *Plantagenistam* Idolum merum, & nihil amplius esse: Sed contra lætabatur, eum falsum potius quam verum *Plantageni-*

38 HISTORIA REGNI
stam fuisse: Quod cum satis sciret fal-
sum *Plantagenistam* sponte in Fumos
abiturum, verum autem *Regis* Consilii
pessum iri, secum reputaret, aditum si-
bi ad regnum Proprio Titulo & Jure
patefieri posse. Hæc animo agitans, se-
creto in *Flandriam* transfretavit, quo
paulo ante appulerat *Dominus Lovellus*,
qui Consiliorum suorum veluti Procu-
ratorem, in *Anglia* reliquerat *Thomam*
Broughtonum, Equitem Auratum, qui
in *Comitatu Lancastria*, magnas Clie-
ntelas, & multos Sequaces habebat.
Nam paulo ante (ut supra diximus) cum
prætensus *Plantagenista* primo in *Hi-*
berniam receptus fuisset, Nuncii clan-
destini ad *Margaretam* missi fuerant,
eam de Rebus jam in *Hibernia* gestis
certiorem facientes; ejus Auxilium in
Causa (ut ipsi dicebant) tam pia & ju-
sta, & cujus initiis Deus tam manifesto
affuisset, implorantes; Cum Promissis
& Protestatione, omnia deinceps Arbi-
trio ejus permessa fore, tanquam supre-
mæ ejus Actionis Patronæ & Protec-
tricis. *Margareta*, *Eduvardo Quarto* Soror
fuit secunda; Etiam *Carolo Burgundia*
Duci, *Strenuo* Cognominato, secunda
Uxor; Ex quo cum nullos Liberos sus-
cepif-

cepisset, magnam curam, cum insigni Benevolentia Affectu, *Philippi & Margareta* (prioris Mariti Nepotum) Educationi impendit. Id quod magnum ei Amorem & Auctoritatem apud Belgas conciliavit. Princeps hæc Animo virili, Malitia autem Muliebri, prædita; The- sauris quoque non exiguis affluens, propter Dotis suæ Amplitudinem, pro- vidamque ejus Dispensationem: Et ip- sa Liberorum exors, curisque aliis fere soluta; pro fine Consiliorum suorum si- bi proposuerat, ut videret in Solio *Re- gni Anglia, Familiam* suam iterum col- locatam; HENRICUM autem, tanquam Metam sibi posuerat, ad cujus Ruinam, omnes Actiones suæ tenderent, & col- limarent: Adeo ut ex ejus Consiliis, (tanquã ex pharetra,) Turbæ per mul- tos Annos excitatæ in *Regem*, emissæ fuerint. Tanto autem flagrabat, adver- sus *Familiam Lancastria*, & præcipue in *Regis* Personam, odio, ut ne utiquam per *Familiarum*, in Nepti sua, tam Ho- norificam Conjunctionem, mitigare- tur; Sed contra, ipsam Neptem suam odio haberet, quod suis Nuptiis, *Regi* ad Regnum adipiscendum, & in se sta- biliendum, aditum patefecisset. Magno igitur

igitur & vehementi Animi Impetu, oblatam à Rebellibus Occasionem arripuit, eorumque Postulatis annuit : Et Consilio habito cum *Comite Lincolnia*, & *Domino Lovello*, & aliis, decretum est, ut Proceres illi duo, cum Cohortibus Mille *Germanorum*, (qui omnes erant Veterani,) sub ductu *Martini Suuarti* (Duce forti & in Militia experto) in *Hiberniam* se conferrent, ad novum *Regem* : Magna siquidem in spe erant, quando Actio illa Regalitatibus plane constitutæ & fixæ speciem habuisset, & *Comitis Lincolnia*, veluti Secundæ Personæ, necnon Copiarum exterarum in auxilium submissarum, reputatione aucta esset, fore ut harum rerum fama animos adderet illis, qui in *Anglia* partibus suis favebant, ut præsto essent cum Auxiliis, quo tempore Exercitus in *Angliam* transvectus esset. Insuper, & hoc decretum est, ut si res successisset, Supposititius ille *Plantagenista* deponeretur, & verus reciperetur. In qua tamen Actionis Periodo, *Comes Lincolnia* privatas suas spes fovebat. Postquam Copiæ istæ, ex *Flandria* in *Hiberniam* venissent ; & Partium Confidentia, ex conspectu mutuo, & Exercitus

citus justi jam in unum Corpus coacti
 facie, mirum in modum crevisset; de
 Successu minime dubii, sibi magna pol-
 icebantur, ac secum Sermonibus &
 Colloquiis jactabant, se copiis multo
 majoribus instructos, ad Regnū HEN-
 RICHI subvertendum proficisci, quam i-
 dem HENRICUS, ad *Regis Richardi* Re-
 gnum subvertendum, fecisset: Quodque
 si nullus adversus se Gladius strictus es-
 set in *Hibernia*, Conjectura ex eo recte
 capi posset, Gladios etiam in *Anglia* ci-
 to aut vaginis conditos, aut repulso-
 fore. Primo autem jactantia quadam,
 ob tantas copiarum Accessiones, *Regem*
 suum novum, in *Ecclesia Cathedrali Du-*
blinensis, coronaverunt; qui antea Pro-
 clamazione tantum Rex declaratus e-
 rat; Tum vero Concilium habuerunt
 de iis quæ ulterius agenda erant. In
 quo Concilio, etsi opinabantur non-
 nulli, quod consultissimum foret, res
 in *Hibernia* primum constituere, illam-
 que Regionem pro belli Sede deligere,
 eoque *Regem* ipsum HENRICUM, neces-
 sitate Belli compulsam, pertrahere; (Ex
 cujus absentia sperabant, haud parvos
 Motus & Mutationes in *Anglia* secutu-
 ros:) nihilominus quia Regnum *Hi-*
bernia

bernia inopia laborabat, unde Exercitum alere, & *Militibus Germanis* Stipendia solvere, nullo modo possent; Quia etiam *Studia & Vota Hibernicorum* atque generaliter *Militum* (Qui in statu rerum tumultuario, potius *Duces* suos regere, quam ab illis regi consueverunt) magno impetu & cupiditate multa ferebantur, *Spoliis Regni Angliae* se ditandi; in eam sententiam itum est, ut *Copias* suas, quanta fieri posset celeritate in *Angliam* transferrent. *Rex* interim, qui cum primum audierat, quid in *Hibernia* gestum esset, haud multum commotus est, sed sperabat se nullo negotio *Copias Hibernicas* (tanquam *Avium gregem*) *Lapidis* jactu dispersum, atque *Examem* istud *Apum*, cum *Rege* suo, veluti *Tinnitu & Cymbalis* abacturum; Cum postea certior factus esset, *Comitem Lincolnia* se partibus adjunxisse, atque *Ducissam Margaretam* *Factioni* praesidere, periculum verè aestimare coepit; atque tanquam ea, quæ oculis cernuntur, prospiciebat, *Regnum* suum iterum in *Discrimen* venturum, *Sibi*que necesse fore rursus de eo *dimicare*. Ac primo, antequam audisset *Comitem Lincolnis*, è
Flan-

Flandria in *Hiberniam* profectum, con-
iciebat fore, ut à duabus simul Regni
partibus oppugnaretur: videlicet ad
Orientalem *Anglia* Plagam, facta In-
vasione à copiis è *Flandria*; atque ad
Occidentalem Plagam versus Septen-
tionein, à Copiis ex *Hibernia*. Itaque
postquam mandasset, ut Delectus Mi-
litum in utrisque Partibus haberentur,
& duos constituisset Strategos, *Iaspau-
m Ducem Bedfordia*, & *Ioannem Co-
mitem Oxonia*, (in Animo habens, etiã
in propria Persona adesse, ubi Occasio-
nes ejus præsentiam maxime require-
rent) nullam tamen eo ipso tempore
invasionem expectans (cum Hyems
iam adulta esset) Iter suum instituit
versus *Suffolciam* & *Norfolciam*, ut eas
Provincias confirmaret. Postquam au-
tem, ad *Sancti Edmundi Burgum* venis-
set, accepit, *Thomam Marchionem Dor-
estria* (qui unus ex Pignoribus fuerat
in *Galliis*) ad ipsum properare, ut se à
quibusdam Accusationibus, contra se
exhibitis, purgaret. At licet *Rex* Au-
tem ei benignam reservaret, erat tamen
Conditio Temporis tam periculosa, ut
statim miserit *Comitem Oxonia*, qui ob-
viam ei factus, ad *Turrim Londinensem*
illum

illum perduceret: Verbis tamen gratiosis eum permulceret, & postularet ut Ignominiam illam non ægre ferret quia nihil à Rege periculi ei imminabat; Quin & hanc rem ei præsidio fore, ut nec Rebus Regis, nec Fortuni propriis quicquam nocere possët; E quod in Regis Manu semper futurum esset (postquam ab iis, de quibus insultabatur, se purgasset) Honorem ejus resarcire.

A Burgo Sancti Edmundi, ad Civitatem Norwici perrexit. Inde tanquam in Peregrinatione quadam sacra *Walsinghamia* Templum, *Virgini Mariae* dicatum, & multis miraculis celebre, visitavit; & vota pro Salute sua nuncupavit: Atque inde, per *Cantabrigiam*, *Londinum* reversus est. Post paucos dies, Rebelles *Hibernici* cum Rege suo (sub ductu *Comitis Lincolnia*, *Comitis Kildariae*. *Domini Lovelli*, & *Suvarti* Præfecti Cohortis) ad *Fouldriam* in Comitatu *Lancastriae*, appulerunt; Ad quos statim se cõtulit, *Thomas Broughtonus* Eques Auratus, cum exigua admodum Manu *Anglorum*. Rex per hoc jam certus, Procellam istam non disruptam iri, sed in unum Locum casuram,
Copias

Copias satis amplas coegerat: Atque
se, assumptis etiam duobus, quos de-
egerat, Strategis, (nempe *Duce Bed-*
ordia, & Comite Oxonia) *Coventriam*
sque, manum cum iis conferturus, ad-
enerat; Unde turmam Equitum, ad
hostium res explorandas, emisit; utque
mul aliquos ex Exercitu eorum pa-
ntes interciperet, ex quibus melius
ire posset, eorum & Progressus, &
onsilia; Quod & factum est: Etsi
egi, in ipso Rebellium Exercitu, Ex-
ploratores non deessent.

Rebelles versus *Eboracum* iter ce-
erunt, vastatione Agrorum, & alia
iolentia Hostili, abstinentes, ut me-
us in gratiam Populi se insinuarent, &
egis sui decus tuerentur; Qui scilicet,
x vero sensu Animi Regii, Calamitati-
us Subditorum indoleret. Verū Glo-
ulus iste Nivalis, inter volvendum, au-
menta nulla suscipiebat. Neque enim
opulus ad illos ex ulla parte conflu-
erat: Neque etiam, in aliis Regni par-
ibus, Motus ullus in eorum favorem
actus est; Cui rei in causa erat, par-
im Experimentum, quod jam exhi-
uerat *Rex*, moderati Regiminis sui,
um opinione Felicitatis conjunctum;
Partim,

Partim, quod odiosa admodum res esset Populo *Anglia*, *Regem* accipere, *Humeris Hibernorum & Germanorum* gestatum, & introductum; Ex quibus, Nationibus, maxima pars Copiarum Rebellium erat conflata. Neque ab ipsis Rebellibus satis prudenter factum est, ut primo in Partes Boreales Exercitum suum ducerent; Nam licet, præteritis temporibus, fuissent illæ Regionnes Amicorum suorum Altrices; Tamen iisdem locis Exercitus *Domini Lovelli* dispersus fuit; Atque ibidem, *Rex* ipse præsentia sua, Populi Animos paulo ante leniverat. At *Comes Lincolnia*, spe sua frustratus, (Populum enim ad se certatim conflaturum sibi promiserat, in quo casu in Animo ei erat Bellum protrahere) remque jam sine receptu esse satis sciens, decreverat cum *Regis* Copiis, qua poterat celeritate, configere; Itaque versus Oppidum *Neuvarci* Exercitum duxit, Oppidum sperans se, subito suo adventu, in potestatem suam redacturum. Sed *Rex* paulo ante *Notinghamiam* venerat, ubi Concilium Castrense convocavit; In quo deliberatum est, an tempus proteolare, aut Hostes statim adoriri oporteret?

ret? In quo Concilio, Rex ipse (qui multas Animo Suspiciones agitabat, quarum Nemo conscius esset) manifesto in eam sententiam propendebat, ut prælio quamprimum decertarent. Vetus, hanc Dubitationem repente eximerunt magna Auxilia, quæ in ipso Articulo hujus Consultationis se adjunxerant, partim Literis missis excitata, partim sponte à multis *Regni Partibus* venientia.

Principales autem Personæ, quæ tum in *Regis* Auxilium advolarunt, fuerunt, ex Nobilitate quidem, *Comes Salopia*; & *Dominus Strange*; Ex Equitibus autem & Nobilibus minoribus, ad Septuaginta Homines, cum Cohortibus suis numerum sex mille Armatorum implentibus, præter Copias, quæ *Regi*, ante eorum adventum, præsto fuerant. Quocirca *Rex*, cum cerneret Copias suas in tantum auctas, magnamque in omnibus, ad pugnam, alacritatem, in eo, quod prius decreverat, confirmatior erat; atque propere Exercitum duxit, ita ut inter Castra Hostium, & Oppidum *Neuvarci*, se medium sisteret; Nolens eorum Exercitum illius Oppidi Commoditate gaudere. *Comes* neutriquam

68 HISTORIA REGNI
tquam territus, eo ipso die, ad pagum
quendam, *Stoke* dictum, perrexit, ibique
illa nocte castrametatus est, super Cli-
vum cujusdam Colliculi. *Rex* autem, die
sequente, *Acies* instruxit in Campe-
stribus. Nec minus animose *Comes* de
Colle descendit, & *Prælium* cum eo
conseruit. De quo quidem *Prælio*, *Nar-*
rationes, quæ nunc extant, tam exiles
sunt & nudæ, (etsi fuerit *Res* tam re-
centis memoriæ) ut potius *Successum*
Prælii, quam *Modum Pugnæ* declarent.
Ajunt *Regem*, *Copias* suas in tres *Acies*
divisisse; Quarum prima *Acies* tantum,
Alis utrinque bene roborata, reapse pu-
gnaverat, totumque *Exercitus* *Hostilis*
impetum sustinuerat: *Pugnâ* fuisse a-
trocem & obstinatam, & per tres horas
durasse, antequam *Victoria* in aliquam
partem inclinarit; nisi quod, quando-
quidem prima tantum *Regis* *Acies* pu-
gnaverat (duabus reliquis *Aciebus* ve-
luti ociose stantibus) *judicium* fieri pos-
sit, qualis in fine *Successus* *Pugnæ* ex-
pectandus esset: *Martinum Suuartum*,
cum suis *Germanis*, egregie perfunctos
esse: Itemque *Anglos*; Neque etiam *Hi-*
bernos officio defuisse, *Animis* aut *Fe-*
rocia; Sed cum essent fere inermes,
Spiculis

spiculis tantum & Ensisbus instructi, in
 os potius Occisionem, quam Pugnam
 iussit: ita ut furiosa eorum trucidatio,
 reliquo Exercitui, magno terrori fuisset:
 Universos autem Duces in Acie cecidisse:
 Nempe, *Comitem Lincolnia, Comitum
 Kildaria, Franciscum Dominum Lovellum,
 Martinum Svartum, & Thomam Broughtonum,*
 omnes fortiter præstantes, nec terga vertentes,
 aut retrocedentes. Tantum de *Lovello* exiit
 Sermo, quod è prælio fugerit, & *Flumen
 Trenti* equo transnataverit, sed adversum
 Littus propter ripæ præcipitium conscendere
 non potuit, unde in Fluvio submersus est.
 At alius Sermo eum in Fluvio non relinquit;
 Sed refert, quod diu post, in Caverna quadam
 subterranea, vitam produxerit. Numerus
 Occisorum, ex parte *Hostium*, fuit ad
 minimum quatuor Millium: Ex parte autem
Regis, primæ Aciei circiter Dimidium
 cecidit, præter multos saucios, sed minoris
 Conditionis Homines. Inter alios Captivos,
 fuerunt Supposititius ille *Plantagenista*
 (iterum *Lambertus Simnellus* factus) unaque
 versutus ille *Sacerdos*, ejus *Pædagogus*.
Lambertum quod attinet, *Rex* vita eum
 privare noluit; Si-
 ve ex

ve ex Animi Magnitudine, reputans illum instar Imaginis tantum Cereæ fuisse, quam alii temperarant, & finxerant; Sive ex alta quadam prudentia, putans eum, si capite plecteretur, nimis prope in Oblivionem iturum; Sin in vivis maneret, futurum eum assiduum spectaculum, & instar Remedii aut Exorcismi adversus ejusmodi Spectra, & Incantationes, temporibus venturis. Itaque receptus est in Famulitium *Regis* in Aula sua, sed vili admodum Loco, in Culina; Adeo ut, insigni humanæ Fortunæ Ludibrio, Veru circumageret ille, qui Coronam gestarat; (Cum tamen Fortuna, post Tragœdiam minime soleat Comœdiam, aut Exodium introducere;) Postea autem promotus est, ut esset ex Falconariis *Regis*. Quod vero ad *Sacerdotem*, in Gurgustium quoddam obscurum inclusus est, neque, quid de eo postea factum esset, innotuit: Cum in Natura *Regis* penitus insitum esset, Pericula sua veluti sub Sigillo obsignare.

Post Prælium, profectus est *Rex Lincolniam*, ubi Preces solennes, & Gratiarum Actiones, celebrari fecit, pro Salute sua & Victoria. Utque Devotiones

res ejus plenum suum Circulum com-
 lerent, misit Vexillum suum ad Tem-
 lum *Beatae Virginis VValsinghamiae*, in
 Oblationem; ibi vota solvens, ubi nun-
 upasset. Atque hoc modo, ab ista tam
 maligni Fortunæ Machina (quæ in eum
 tentata fuerat) liberatus, ad pristi-
 nam Animi Confidentiam rediit; Se-
 cum cogitans, universa sua infortunia
 simul in eum irruisse. Verum id conti-
 git, quod Sermo Vulgi, in principio
 Regni sui, ei ominatus est; Futurum
 scilicet, *Vt laboriose regnaret, quod Re-*
num suum, à Morbo Sudorifico initium
episset. Sed quamvis Rex se jam in por-
 tu navigare putaret, tamen tanta fuit
 prudentia, ut Fiducia sua Providentiam
 neutiquam obfuscaret, præsertim in re-
 bus non remotis. Itaque tam recenti
 & inexpectato periculo expergefactus,
 animo volvebat, quibus modis, tam
 Rebellionis præteritæ Participes &
 autores eradicaret, quam similibus
 Periculorum Semina in futurum extin-
 gueret: Simulque Hominum, male
 erga res suas Animatorum, Recepta-
 cula omnia & Refugia, ubi Rebellioni-
 bus suis paulo post vivificandis incuba-
 bant, amoveret. Primo igitur, Profe-
 ctio.

72 HISTORIA REGNI
tionem novam à *Lincolnia*, in Part
Septentrionales, instituit; quam
revera hoc Iter potius Curiam quam
dam Judicialem Itinerariam sapere
quam alias. Nam ubicunque se con-
tulit, magna cum Severitate, & stricta
Inquisitione, partim Jure Militari, par-
tim via Justitiæ ordinaria, animadver-
tebat in eos, qui Rebellioni præterit
adhæserant, eique vires præbueran-
Neque Morte plerosq; afficiebat, (cum
ipsum Prælium haud parum cruori
profudisset) sed Multis pecuniariis
Vitæ parcens, Thesauros autem con-
rogans. Inter alia ejus generis Crimi-
na, sedulo inquisitum est, de iis, qui ru-
morem quendam excitarunt & sparse-
runt, paulo ante Prælium commissum
*Rebelle Prælio vicisse, Regisque Exerci-
tum debellatum fuisse, Regemque ipsum
fugisse.* Unde opinio erat, complures
qui aliter in *Regis* suppetias venturi
fuissent, isto Artificio detentos fuisse
& perterritos. Quæ quidem Accusa-
tio, licet Fundamento non penitus ca-
ruerit, attamen callide & avide à non-
nullis arrepta erat, qui cum ipsi, ad *Re-
gis* partes tuendas, socordes fuissent, &
negligentes, hoc prætextu utebantur,

ad

Temporem eorum & Inertiam te-
 gem. Quam nihilominus Calliditatem,
 Rex deprehendere noluit, etsi eam ani-
 mo reconderet, quatenus ad Personas
 quasdam particulares, ut sui moris erat.

Verum quoad Extirpationem Radi-
 um, & Caussarum Motuum similium,
 temporibus futuris, cœpit Rex sentire,
 ut si eum Calceus suus ureret; Quod-
 que Depressio *Familia Eboracensis*, in
 omnibus tanquã Unguis in Ulcere esset.
 factus igitur jam cautior, neque Peri-
 cula amplius contemnere, aut Remedia
 eorum dedignatione quadam reiicere
 volens; atque aliquid, quod in hac re
 animos Hominum sanare posset, præ-
 care cupiens, (præsertim in cæremoni-
 a quapiam externa) decrevit tandem
 coronationem *Regina* maturare. Post-
 quam igitur *Londinum* reversus esset,
 quo magna cum pompa, & tanquam
 triumphali, ingressus est, victoriam-
 que suam, per biduum, sacris obeundis
 celebrasset; (priore enim die Tem-
 plum *D. Pauli* adiit, & Hymnum *Te-*
deum cantari fecit; Craftino autem,
 solennem Processionẽ habuit, & Con-
 gressioni apud *Crucem Divi Pauli* interfuit)
 Regina, summa cum magnificentia, &
 D splen-

74 HISTORIA REGNI
splendidissimo apparatu, apud *VVej*
monasterium coronata est, *Novembri*
vicesimo quinto, Anno autem Reg
tertio; Quæ Coronatio, duos circiter
Annos, Nuptias suas insecuta est; *Tan*
quam Baptisma serotinum, quod *Con*
patres diu expectasset. Quæ mira & in
expectata Temporis Protractio, sic ne
rata est ab omnibus, ac si Res Stoma
cho *Regis* minime grata erat, sed neces
sitate quadã, & propter Rationes Sta
tus, ei fuisset imposita. Paulo post, u
omnibus palam fieret, Serenitater
quandam jam factam, quodque Incar
ceratio *Thomæ Marchionis Dorcestria*
Temporis potius Res quam Homini
esset, idem *Marchio* Libertati restitutu
est, absque Examinatione aliqua, au
alia quavis Formula. Sub idem tem
pus, *Rex* Legationem ad *Innocentium*
Pontificem misit, quæ de Nuptiis sui
eum certiozem redderet: atque insupe
referret, *Regem* jam (sicut alterum *Æ*
neam) ex Fluctibus & diutinis Errori
bus *Fortunæ suæ* emeruisse, atq; in por
tum securum appulisse: Ac simul Gra
tias *Sanctitati suæ* ageret, quod Cele
brationem Nuptiarum suarum, præsen
tia Nunciū sui, honorasset, Atque tam
Per-

ersonam suam, quam Vires Regni, ad
mandata sua exequenda prolixè offer-
it.

Legatus autem *Regis*, Orationem ha-
ens coram *Papa*, in præsentia Cardi-
alium, *Regem*, *Reginamque* tanta Ver-
borum grandiloquentia extulit, ut Fa-
tudio eos qui aderant prope enecaret.
t postquam ad *Papa* laudes pervenif-
t, ita eum ad cælos usque elevavit, &
ificavit, ut omnia quæ de *Rege* & *Re-*
na jam modo dixerat, moderata vi-
erentur & tolerabilia. A *Papa* sane
onorifice admodum exceptus est, &
ulta cum gratia dimissus. Cum enim
apa sibi conscius esset socordiae suæ,
uodque Orbi Christiano prorsus inu-
lis haberetur, magna affectus est læti-
a, quod Nomen suum & Laudes, a-
ud Regna remotiora tam feliciter re-
onare cerneret. Obtinuit etiam à *Pa-*
a, justam admodum & honorificam
ullam, ad Privilegia *Asylorum* (quæ
Regi tantas molestias pepererunt) in
tibus Articulis moderanda.

Primo, ut si quis ex *Asylo* noctu, aut
lias clanculum, exiisset, & Maleficii a-
quid vel Transgressionis commisisset,
& deinde se in *Asylum* recepisset, *Asyli*

D 2 juro

jure in perpetuum decideret. Secundum
 ut licet Corpus ejus, qui in Asyllo
 gebat, à Creditoribus immune esset,
 tamen Bona, quæ extra Asylum inve-
 ta essent, Legi subiicerentur. Tertium
 ut si quis ad Asylum, propter Crimi-
 læsæ Majestatis, confugisset, bene lic-
 ret Regi, Custodes ei intra Asylû ipsi
 apponere, qui ejus Dicta & Facta ob-
 servarent.

Rex quoque, in majorem Regni
 Securitatem, contra seditiosos & in-
 levolos Subditos, (quibus Regnum
 bundare sciebat) qui in *Scotiam* ad-
 bitum aufugere possent; Quippe qui
 non sub clavibus erat, quemadmodum
 erant Regni Portus; Hujus rei Causa
 magis quàm quod Hostilia ab eo Regni
 metueret, ante adventum suum *Lond-
 num* (dum apud Oppidum *Novi Ca-
 stri* maneret) Legatos solenniter mis-
 serat ad *Iacobum* Tertium *Scotia* Re-
 gem, qui de Pace cum eo tractarent
 concluderent. Fuerunt autem Lega-
Richardus Foxus Episcopus *Exoniensis*,
Richardus Edgcomb Eques *Auratus*
Regii *Hospitii* *Contra-rotulator*, qui ho-
 norifice apud eum Regem excepti fu-
 runt. Verum Rex *Scotia*, eodem, qu-

Rex Anglia, Morbo laborans, (licet, ut
postea apparebat, magis Atroci & Le-
tali) hoc est, Subditis malignis, ad
multos ciendos idoneis, et si affectu
proprio, in pacem cum Rege compo-
endam, multum inclinaret; tamen
Proceres suos in hac re cognoscens a-
versissimos, (quos irritare timebat) In-
dicias tantum in Septennium conces-
it: In secreto tamen pollicitus, eas In-
dicias de tempore in tempus renovatas
esse, quamdiu uterque Rex in vivis esset.

Iucusque Rex occupatus fuit, in re-
bus domi constituendis; Verum,
circa hoc tempus oblata est occasio, ut
res prospiceret, atque ad res externas
animum applicaret. *Carolus Octavus*
Castelliarum Rex, Virtute & Fortuna Pa-
tris & Avi sui, (*Caroli Septimi, & Lu-*
ovicus Undecimi,) Regnum *Francia* ac-
ceperat, & opibus florentius, & ipso
territorio amplius, quam multis retro
annis fuerat: Cum redintegratio facta
esset, in illis Membris principalibus,
quæ olim, Portiones Coronæ *Francia*,
postea autem ab ea avulsæ fuissent;
ita ut jam diu, sub Homagio tantum
Coronæ, non in Dominio tenerentur,

D 3 cum

cum à Principibus propriis, Jure tamquam Regio, administrarentur) *Andgavia* scilicet, *Normannia*, *Provenza*, *Burgundia*. Restabat tantum *Britannia*, quæ cum Corona *Francia* uniretur; ut sic Monarchia *Francia*, ad veteres Terminos & Limites proferretur.

Rex Carolus, haud parva flagrabat Ambitione & Cupiditate, illum *Ducatum* recuperandi & reannectendi. Quis quidem ejus Ambitio, prudens admodum fuit, & pondus insigne habebat minime certe similis Ambitioni Expeditionum suarum sequentium in *Italiam*. Sub initiis enim Regni sui, Paternis Consiliis regebatur (Consiliis inquam, non Consiliariis) cum Pater ejus non Consiliariis fere non usus sit, sed ipse sibi pro Concilio esset; nec Virum quenquam prudentiorem juxta se haberet. Atque illum *Regem* Patrem suum, satis sciebat *Carolus*, Bellis *Italicis* aversum fuisse, & in *Britanniam* oculos suos conjecisse. Multæ erant Res, quæ Animum *Caroli*, spe prosperi Successus, in hac re pascerent. *Dux Britannia* ævo confectus, & Lethargicus; & Mercenariis Consiliariis innitens, duarum tantum Filiarum Parens, ex
qui-

uibus altera valetudinaria erat, nec
 iu superstes futura. At *Carolus* in ipso
 tatis flore & Robore jam erat; Et Po-
 ulus *Regni Francia* pro ratione ejus
 emporis, Bellicis Copiis, tam quoad
 Duces, quam quoad Milites, satis in-
 ructus; Viris Militaribus, qui in *Bel-*
s Burgundicis meruerant, nondum ab-
 imptis: Pacem etiam cum omnibus
 icinis Principibus se colere non igno-
 abat. Quatenus vero ad illos, qui Con-
 liis suis perficiendis se opponere pos-
 ent; *Maximilianũ Romanorum Regem,*
 qui sibi Rivalis futurus esset, (tam pro
 Ducatu, quam pro *Nuptiis Filia*) Pec-
 iarum indigum sciebat; *Regem* autem
 HENRICUM, tam sibi nonnihil devin-
 tum ob Favores & officia ejus præte-
 ita, quam domesticis Turbis implica-
 um. Erat ei insuper præbita Occasio
 ulchra & speciosa, quæ Ambitionem
 uam tegeret, & Belli ansam adversus
Britanniam porrigeret; Eo scilicet no-
 nine, quod *Dux Britannia, Ducem Au-*
relianensem, & alios ex Nobilitate *Fran-*
cia, (qui contra *Regem Carolum* Arma
 umpissent) ad se recepisset. Quocir-
 ca *Rex Carolus,* de Bello *Britannia* in-
 erendo certus, satis cognoverat, à nul-

lo tam potenter sibi opponi posse, quod ab HENRICO: (Sive Ratione Statu permoto, ne Regnum *Francia* in nimiam potentiam excresceret; Sive gratitudine quadam adducto, quod ipsi *Duci* etiam *Britannia*, non minus quam sibi, ob ejus in rebus suis adversis merita, obstrictus fuisset) si modo ille Partibus se adungere vellet. Itaque quam primum *Carolus* audisset, *Regem* victoria sua in tuto collocatum, statim Legatos ad eum misit, qui Auxilium ab eo peterent, aut saltem ut ne alteruti Parti se addiceret. Legati illi *Regem* apud *Lancastriam* offenderunt, & Legationē in hanc sententiam declararunt Primo *Regi* impertiti sunt Successum *Caroli*, quem paulo ante contra *Maximilianum* habuerat, in Oppidis quibusdam, quæ invaserat *Maximilianus*, recipiendis. Istud autem genus Sermōnis, familiariter præmissum fuerat, ac si *Carolus* HENRICUM, non pro Amico aut Fœderato exteriore haberet, sed intimo, suorumque tum Affectuum tum Fortunarum Participe. Post istam Insinuationem, ac deinde Gratulationem *Regi* ob Victoriā suā in Rebelles factam, ad rem de qua missi erant pervenerunt;

erunt; Significantes HENRICO, Re-
 em suum compulsum esse ad justum
 ontra *Britanniam* Bellum, quod *Dux*
 Rebelles suos & Hostes declaratos re-
 episset, & Auxiliis juvasset. Non esse
 os, humiles aut Calamitosos Suppli-
 es, qui in *Britanniam* ad Auxilia im-
 loranda aufugerint, sed tam eminentes
 Viros, ut liquido pateret, Consilia
 orum, non ad Fortunarum propria-
 um Præsidium, sed ad *Regis* Fortunas
 nfestandas & invadendas, Spectare:
 Cum Caput eorum esset, *Dux Aurelia-*
ensis, primus *Regii Sanguinis* Princeps,
 & Persona ab ipso *Rege* secunda. Ideo-
 que si res recte perpenderetur, Bellum
 merito judicari posse, ex parte Domini
 ui, potius Defensivum, quam Offen-
 sivum; utpote quod omitti non pote-
 at, si status proprii conservatio sibi cu-
 æ esset: Neque profecto primum Ictū,
 Bellum constituere Invasivum (quem
 princeps prudens nullus expectare vel-
 et) sed primam Provocationem, aut
 altem primam Præparationem. Imo
 Bellum hoc, magis Rebellionum Suppres-
 sionem sapere, quam Bellum cum Ho-
 ste legitimo; Cum Res huc redierit,
 quod Subditi *Regis* (Proditores) à *Duce*

Britannia, Regis Feudatario, protegerentur. Satis scire Regem HENRICUM quam perniciosi Exempli res sit, si Principes vicini Rebellium patrocinia susciperent, contra Jus Gentium & Fœderum. Neque tamen ignorare Regem suum, quod Rex HENRICUS, in Rebus suis Adversis, multis & opportunis Ducis *Britannia* Officiis, non nihil obligatus fuisset; Neque ex altera parte dubitare, quin Rex HENRICUS, non oblitus esset, quam promptus Rex suus fuisset, in Auxiliis ei submittendis, Cum Dux *Britannia*, & Consilarii ejus Mercenarii eum destituisent, & tantum nō prodidissent: Quodque haud parvum subesset discrimen, inter Officia quæ Rex suus, & ea quæ Dux *Britannia* præstiterat; Cum Ducis *Britannia* Consilia, ex rationibus utilitatis, & Emolumenti, manare possent; contra vero ea, quæ Dominus suus contulerat, nulli alii causæ, quam Amori, & sincero Affectui tribui possint; Eo quod, si res hæc, ad amissim politicam examinata esset, longe fuisset rebus suis consultius, ut Tyrannus in *Anglia* regnaret, odio populi & turbis expositus, quam talis Princeps, cujus virtutes non poterant

ant non magnum & potentem eum
reddere, quodocunque eum Rerum
tarum compotem fieri contigisset. Sed
uomodocunque se res haberent, quo-
d Obligationis respectum, quem *Rex*
Duci Britannia debere videretur: tamen
Regem suum adduci non posse, ut cre-
eret, *Regem* HENRICUM, ab eo quod
istum est declinaturum, aut in causam
am iniquam descensurum. Itaque cum
bellum istud, quod *Regi* suo gerendum
erat, nihil aliud esset, quam ut se à pe-
culis imminentibus liberaret, sperare
Regem suum, HENRICUM, non minore
studio & Affectu, ad Conservationem
status ejus concursurum, quam ipse
HENRICO, ad Adeptionem Regni sui,
concurrisset. Saltem non dubitare, quin
Rex HENRICUS, pro sua in pacem pro-
ensione, quam semper præ se tulerat,
spectator tantum Belli futurus esset, &
inter Partes Neutralis: Neque enim
posse Dominum suum, nisi iniquus fo-
ret, à *Rege* postulare, ut partem Belli
aperisset, qui tam nuper a Seditio-
nis & Motibus intestinis cœperat re-
pirare. Verum de Mysterio illo, reu-
tionis *Britannia* ad Coronam *Francia*,
ive per Bellum, sive Nuptias cum Hæ-
rede

rede *Britannia*, ne verbum quidem; Legati enim hoc, veluti Scopulum quendam, exhorruerunt; Satis scientes illud postulatis suis maxime obfuturum Sed econtra Sermonibus suis, quasi obiter inseruerunt; *Regem* suum, apud se omnino constituisse, *Filiam Maximiliani* in uxorem ducere: Simul & HENRICUM credere voluerunt, *Regem* suum totum in eo esse, ut Expeditionem in persona propria, in *Italiam*, ad Jus suum ad Regnum Neapolitanum armis vindicandum, susciperet: Quæ omnia expectabant, ut HENRICUM, ab omni Suspensione abducerent, *de Bello Britanico*, nisi quatenus ad restringendam Flammam, quam in Regnum proprium alias grassaturam merito formidaret, conduceret.

Rex negotio, cum Concilio suo sanctiore, communicato, Legatis in hunc modum Responsum dedit. Primo autem, (quod Legati fecerant,) comitatem quandam verborum præmisit; inquit, Se magna lætitia affectum, quod *Regem*, Oppida illa è manu *Maximiliani* recepisse, ab illis didicisset. Deinde familiariter eis commemorabat particularia nonnulla, de rebus suis, quamdiu

in periculo fuisset, & de victoria
postea secuta. Quod vero ad negotium
Britannia, Rex paucis respondit. *Regem*
Gallia, & *Ducem Britannia*, duos esse vi-
ros, quibus ante omnes plurimum de-
beret: Quodque pro magno sibi ipsi
fortunio duceret, si res ita inter eos
procederent, ut ei non liceret Grati-
tudem Animi sui, erga utrumque de-
monstrare. Quodque nulla alia sibi pa-
reret via, tanquam Principi Christia-
no, & utriusque Amico communi, qua
idem suam erga Deum & Homines
solvaret, quam ut se Pacis & Con-
cordiæ inter eos Intercessorem offer-
ret; Eaque inita via, minime se dubi-
tare, quin *Regi* eorum, Status & Ho-
nor, minore cum Periculo, minore e-
am cum Invidia, conservari possint,
quam Bello: Neque ulli se impensæ,
ut labori, parsurum esse (imo se ve-
luti in Peregrinationem aliquam sa-
ram paratum esse proficisci) ut tam-
en effectum assequeretur. Ita autem
sermonem clausit; Se in re tanti pon-
deris, quæ sibi hærebat in medullis, A-
nimus suum, per Legatos proprios fu-
turus declaraturum; Quos, omni mora
reposita ad *Regem Gallia*, in eum finem
mis-

missurus esset. Ita Legati *Gallia* domi remissi sunt. Noluit autem Rex, de Reunione *Britannia* ad Coronam *Francia*, quicquam intelligere videri; quemadmodum & Legati nullam de ea mentionem fecissent; Nisi quod Rex, verbo illo *Invidia*, aliquid de hac re subinuisse visus est. Res autem ita se habuit; Rex neque Judicio tam imbecilli fuit, neque negligenter informatus, ut *Regis Gallia* Consilium, de *Britannia* in Ditionem suam redigenda, eum fugeret. Sed primum, (ut cunque simulabat) à Bello contra *Regem* illum incundo, averfissimus fuit. Fama de ejusmodi Bello ei grata erat, sed Res ipsa minime: Ex altera enim cernebat se locupletiores fore, ex altera pauperiores; Etiam adhuc metuebat sibi à Populo suo, quem idcirco armare volebat. Veruntamen, ut Princeps prudens & animosus, non in tantum à Belli Consiliis abhorrebat, quin decretum ei esset Bellum eligere, potius quam ut *Gallum* sibi *Britanniam* subiicere permitteret: Quod tam amplius & opulentus fuisset *Ducatus*, & tam opportune situs, ad *Angliam* infestandam, sive Bello, sive impediendo *Commercium*. Sed spes
has

as fovebat Rex, quod partim negli-
entia, (quæ Gallis vulgo imputari so-
let) partim viribus *Ducatus Britannie*
propriis, quæ parvæ non erant, præci-
ue autem, ob potentem Factionem,
Ducis Aurelianensis in Regno *Gallia*,
qui plurimis modis Motus in *Gallia* in-
estinos suscitare possit, ad Regis *Gallia*
Consilia circa *Britanniam* discutienda;)
ostremo autem, ob potentiam *Maxi-*
ilianis, qui ei erat Rivalis; Res aut ex
se solvi, aut ad pacem flecti posset. In
uibus omnibus, Rex trutina non justa
es perpendebat, ut postea patuit. Misit
igitur confestim Rex Legatum ad Re-
gē *Gallia*: Is erat *Christophorus Ursuvi-*
us, Capellanus suus; Vir, cujus Fidem
et Prudentiam in multis obeundis Ne-
gotiis perspexerat: Eum potissimum
eligens, quod cum Ecclesiastica Perso-
na esset, eo magis ad Legationem Pa-
cificatoriam idoneus videretur; Eique
etiam in mandatis dedit, ut si *Rex Gal-*
lia, Tractatum Pacis inire non abnue-
ret, in *Britanniam* quoque ad *Ducem*
proficisceretur, Tractatumque Pacis u-
trinque ad maturitatem perduceret.
Ursuvicus, ad Regem *Gallia*, verba fecit,
quæ, cum Regis HENRICI ad Legatos
Re-

Responso, ut plurimum convenirent; Instillando, sed molliter, nonnulla, quæ spectarent ad Reconciliationem *Ducis Aurelianensis* cum Rege, & quædam de concordia inter omnes Partes facienda. At Rex *Gallia*, ex altera parte, non sincere in hoc Negotio versatus est; Sed summo cum Artificio, & simulatione insigni; Ad eam Metam collimans, ut tempus lucraretur, Auxiliaque *Anglorum*, sub spe Pacis retardaret, donec *Britanniam* Armis suis occupasset. Respondit igitur Legato, se prorsus in manu & potestate Regis HENRICI fore, eumque Pacis Arbitrum constituturum; Et facile, ut Legatus in *Britanniam* proficisceretur, consensit, qui in hac re consensum suum declararet, Animumque *Ducis* super hac re cognosceret: satis gnarus, *Ducem Aurelianensem*, (cujus Consilio Res *Britannia* omnino regebantur) secum reputantem, nullis se Conditionibus *Regi* reconciliari posse, Pacem prorsus disturbaturum. Itaque hoc modo sperabat se, simul ambitionem suam omnes velaturum, & existimationem justæ & moderati Animi assecuturum; atque etiam, Gratiam apud *Regem Anglia*

glia summam initurum, utpote qui omnia ejus Arbitrio permisisset: Imo (callidissimo consilio usus) fore providebat, ut licet Bellum actu proficeretur, tamen *Regem Anglia* in opinione perstiturum, cum illud solum agere, ut Gladium in manu ostentaret, quo contrariæ partis pertinaciam, ad pacem recipiendam inflecteret; Atque hoc modo Rex HENRICUS; nihil prosecutione Belli commoveretur, sed fore ut tractatus Pacis ad ultimum usque continuaretur, donec ipse rem Armis confecisset.

Quæ cum *Rex Gallia* recte admodum & prudenter æstimasset, omnia ex voto ejus successerunt. Nam cum Legatus *Anglus*, ad Aulam *Ducis Britannia* venisset, *Dux* ipse vix sanæ memoriæ fuit, omniaque *Ducis Aurelianensis* nutui parebant; qui Legatum *Vrsuvicum* mandata perferentem audivit, & quasi commotus, & elato Animo respondit: *Ducem Britannia*, qui *Regi HENRICO* Hospes olim fuisset, imo Parentis loco, in tenera ejus Ætate, & afflicto rerum Statu, expectasse illo tempore, ab HENRICO (Glorioso illo *Anglorum Rege*) potius Copias Equitum & Peditum

ditum validas, quam inanem de Pace Legationem. Quod si Rex præterita *Ducis* Merita oblivioni mandasset; sciebat tamen *Regem*, qua erat prudentia, provide consulturum, & solide reputaturum, quantum ejus & Securitatis, & Famæ, tam apud Exteros, quam apud Populum suum interesset; non pati, ut *Britanni* (veteres *Angliæ* Fœderati) à *Gallia* absorberentur; utque tot Portus commodi, & Oppida maritima munita, Imperio tam potentis *Regis* vicini, & Inimici tot per Sæcula inveterati, adiicerentur. Itaque humiliter se *Regem* obsecrare, ut de hac re, tanquam de re sua, cogitaret. Atque hoc modo sermonem abruptit, & negavit se de ea re amplius tractaturum.

Vrsuvicus primum ad *Regem Gallia* rediit, atque ei, quid in *Britannia* factum esset, retulit. Qui cum res, secundum Expectationem suam, cedere, videret, occasionem arripuit dicendi; Legatum jam cernere potuisse, id quod, pro sua parte, ipse partim præviderat. Quando scilicet *Dux Britannia*, in potestate *Ducis Aurelianensis*, & suæ Factionis esset, nullam Pacem sequi posse, nisi ex Tractatu mixto ex Armis &

Argu-

Argumentis. Itaque se alteram partem
suscepturum, *Regem* autem rogare, ne
alteram desereret. Se utcunq; sibi con-
stare, *Regique* fideliter promittere, se
semper in *Regis* potestate futurum, ut
eas *Leges* subiret in negotio *Pacis*, quas
Rex Anglia præscriberet. Hæc quem-
admodum acta essent, *Vrsuvicus Regi*
retulit; ea tamen adhibita moderatio-
ne, ac si *Tractatus Pacis* pro re despe-
rata minime haberi deberet, sed tantum
Horam magis propitiam præstolaretur,
donec *Malleus* incudem sæpius
percussisset, atque *Britannos* & eorum
Sequaces emollivisset. Ex quo factum
est, ut perpetuo inter *Reges Anglum* &
Gallum, *Literæ* & *Nuncii* volitarent,
ab altero *Rege* cupide sed candide, ab
altero per *Simulationem*, super *Nego-*
tium Pacis. Interea *Rex Gallus Britan-*
niam cum magnis *Copiis* invasit, & *Ur-*
bem Nantia arcta *obsidione* cinxit; At-
que ut *Princeps*, non magni certe *Ju-*
dicii, sed tamen qui *simulationum* *Ar-*
tes in *Sinu Patris* optime *perdidicerat*,
quo magis *Bello* instabat, eo magis
Tractatum Pacis urgebat. Adeo ut, du-
rante *Nantia* *Obsidione*, post multas
retro citroque *commeantes Literas*, &
Nun-

Nuncios, *Gallus* ad HENRICUM miserit *Bernardum Daubenejum* (virum spectatum & eminentem) qui ab eo enixepeteret, ut Negotio Pacis, sub quacunque Conditione, finem imponeret.

Neque *Rex* minus alacris & promptus fuit, ad Tractatum Pacis instaurandum, & accelerandum. Itaque tres Legatos in *Galliam* misit, *Abbatum Abingdoie*, *Richardum Turstallum* Equitem Auratum, & Capellanum suum *Vrsuicum*, quem prius miserat; Mandans, ut totis viribus, in Tractatum Pacis strenue incumberent.

Circa hoc tempus, *Baro de VWoodvill* (*Regina* Avunculus) Vir animosus, & Gloriæ appetens, à *Rege* petiit, ut Copias aliquas Evocatorum secreto cogeret, atque absque Commeatu, aut Fide publica, in Auxilium *Britannorum* duceret. *Rex* Petitioni ejus minime annuit, (aut saltem ita credi voluit) eique pro Imperio suo injunxit, ut nihil moveret, eo quod *Rex*, in Jacturam Honoris sui fieri putaret, durante Tractatu Pacis, Auxilia summittere. Attamen *Baro* iste, (aut Impetu effræni, aut Opinione temeraria, *Regem* clam ei rei favere, quam tamen palam agnoscere refu-

refugiebat) secreto in *Vectam Insulam* trajecit, cujus erat Præfectus; & Copias electas, ad numerum Quadringentorum Virorum, coegit, & cum illis in *Britanniam* perrexit, easque Copiis *Ducis* adjunxit. Cujus rei Nuncii postquam in Aulam *Francia* allati sunt, ita nonnullos Juvenili sanguine ferventes, veluti Furiis conciverunt, ut *Legati Angli* non sine periculo essent, ne Motu aliquo repentino violarentur. Verum *Rex Carolus*, tum quod Jus Legatorum inviolatum servare volebat; tum conscius sibi, quod in hoc Negotio Pacis, ad *Regem Anglia* collatus, ipse Simulationis Palmam mereretur; severe edixit, ne ulla fieret, aut verbo, aut facto, in *Anglos Legatos*, aut eorum Comitatum & Famulitium, Contumelia. Statimque à *Rege HENRICO* Nuncius advolavit, qui cum de Baronis *Woodville* facto purgaret; Eo principali usus Argumento, *Regem* minime illius Facti notitiam habuisse, quod Copiæ tam exiguæ fuissent, ut neque Auctoritate publica aliqua, emanasse eas verisimile esset, neque *Res Britannicas* quicquam promovere possent. Cui Nuncio, etsi *Rex Gallia* non prorsus

Fidem

Fidem adhiberet, tamen cum Serenitate quadam *Regi* respondit, sibi que satisfactum esse de ea re significavit. Paulo post, Legati illi tres domum redierunt; Quorum duo etiam in *Britanniam*, ad res inspiciendas, profecti fuerant, neque negotium ullo modo in melius proVectum invenerunt. Post Reditum suum, *Regem* de statu Rerum plene informarunt, quamque longe *Rex Gallia* à Consiliis Pacis abesset edocebant: Itaque videndum *Regi*, ut alia quapiam via insisteret, & Negotium Pacis desereret. Neq; tamen *Rex*, in universo hoc Pacis Negotio tractando, credulitate mera peccarat, (ut vulgo ei imputabatur) verum Error ejus ortum habuit, non tam ex Facilitate credendi, quam ex Copiis alterius Partis (quod antea innumus) male mensuratis.

Ita enim *Rex* cogitaverat: Primum de rebus *Britannicis* indicabat eas, propter Urbium & Oppidorum munitorum, & Copiarum etiam vires, haud celeriter accisas fore. Etenim Consilia, quæ à *Rege Gallia*, eo tempore cælibe & sine Liberis, contra Regni Hæredem agitata essent, lenta admodum & enervia futura existimabat: Neque etiam fieri

ieri posse, quin Status *Gallia*, Motibus
& Turbis in *Ducis Aurelianensis* favo-
rem Conquasseretur. *Maximilianum* e-
iam *Regem Romanorum* ut Principem
bellicosum & magnę potentię æstima-
bat; Quem ad *Britannorum* Auxilium
propere accursurum minime dubita-
bat. Itaque, cum rem haud parvę mo-
rę futuram putaret, ejus morę Usuram
& Fructum, ad se & res suas, trahere
lestinabat. Primo autem, hoc apud *Or-
lines Parlamenti*, sibi emolumento fu-
urum non dubitabat; quia satis scie-
bat, eos in Favorem Rerum *Britanni-
arum* propensissimos, larga manu Pe-
unias collaturos. Quos quidem The-
sauros, ut Fama Belli elicere potuit, ita
pax secuta eos in Impensas Belli erogari,
non permissura erat. Quoniam au-
tem norat Populum suum erga Res *Bri-
tannia* optime affectum, prorsus videri
solebat quoad præterita se potius *Gal-
lorum* Artibus deceptum, & veluti in
oporem conjectum, quam ex motu
proprio ad Bellum minus alacrem fuis-
se: Cum sciret Subditos suos, Ratio-
num Status, quę ipsum merito retar-
dare potuerunt, minus capaces esse. Ita-
que ad hæc, quę animo disposuerat, ni-
hil

hil magis conducibile judicabat, quam ut Tractatum Pacis perpetuo continuaret: cum intermittendo, aut renovando, prout Rerum Progressus postularer. Neque oblitus erat, lucrefacturum se sibi haud levem Honorem, Personam *Beati Pacificatoris* assumendo. Etiam illud non infimo loco ponebat, quod prospiciebat, se posse nonnullum ex Invidia, quæ in *Regem Gallia*, propter *Britanniam* occupatam redundatura esset, fructum capere, in novis Amicis & Fœderatis sibi adjungendis; veluti *Ferdinando Hispaniarum Rege*, quocum semper etiam Natura & Moribus Sympathiam quandam habebat; *Maximiliano* item, cujus res manifesto agebatur. Itaque in summa, sibi Pecunias, Honorem & Decus, Fœderatos, & in fine Pacem qualem optabat, satis indulgenter promiserat. Verum istæ Cogitationes nimis subtiles erant, quã ut fortunatæ esse possent, & Successum in omnibus sortiri. Etenim res magnæ, fere magis rigidæ & contumaces esse solent, quam ut callidioribus consiliis, fingi & affabre efformari possint. Rex etiam, in duobus illis Fundamentis jaciendis, quæ ei pro principalibus erant, magno-

agnopere deceptus est. Et si enim probabiliter judicabat, Concilium *Franciæ* magna cautione usurum, ne *Regem* in bellum, contra *Hæredem* Regni proximum conjicerent; tamen oblitus fuerat, *Carolus*, à Viris è Concilio priariis, minime regi, sed à quorundam virorum Ignobiliorum Consiliis penere; Qui illud maxime spectarent, si que & Honori & gratiæ futurum putabant, si Senatores fortes viderentur, et ad Animosa, licet Perniciosa Confida, *Regem* impellerent; Qualia Nemo Potentioribus aut Prudentioribus, are aut auderet, aut vellet. Quod vero d *Maximilianum* attinet, majore tum existimatione agebat, quam postea; Neque enim Mores ejus instabiles, & donatus ob Indigentiam suam semper ere inutiles, adhuc noti erant.

Postquam cum *Legatis* deliberasset, ui revera nihil Novi ei retulerunt, sed uæ ipse prius secreto expectaverat (liet ab iis rem totam perdidicisse præ ferret) Parliamentum statim convocavit; Et primo Parlamenti die, Ordinibus simul ex more congregatis, *Britanniæ* causam, per *Cancellarium* suum *Mortonum*, *Cantuaria* *Archiepiscopum*,

E pro-

98 HISTORIA REGNI
proposuit; Qui in hunc modum lo-
cutus est.

Domini mei, & Magistri; Rex Su-
premus Dominus noster, mihi man-
davit, ut vobis Caussas declararem, qui-
bus adductus fuit, ut Ordinum hunc Con-
ventum convocaret: Quas paucis perstrin-
gam, veniam à Celsitudine sua, & à vo-
bis omnibus, humiliter petens, si hoc pro-
tenuitate mea, & non pro rei dignitate
prestiterim.

Celsitudo sua, primo omnium vobi-
notum facit, quam alta mente reposuerit
Amorem, & Fidelitatem, quam in ultimo
Conventu, ei egregie exhibuistis, in Regal
sua Auctoritate stabilienda, Hominibu-
Partium suarum periculo eximendis, &
Hostibus ac Proditoribus suis ulciscendis.
Quibus plura à Subditis, erga Regē suum
in unicā Actione, cumulari non potuerunt.
Hoc in tam bonam partem à vobis acce-
pit, ut apud se decreverit, communicare &
deliberare cum Subditis, à quibus tanta
ei tributa sunt Amoris & Fidei Pignora,
de omnibus Negotiis, (quæ quidem eju-
generis sint, ut publicari debeant) tam do-
mi, quam foras.

Dua igitur sunt Caussa presentis Con-
ventus

entus: Vna, circa Negotium magni momenti, in Partibus Exteris: Altera, circa Reipub. Administrationem Domesticam.

Rex Gallia (ut proculdubio audistis) bello Ducem Britannia, hoc tempore,riter invadit. Exercitus ejus jam Nansiā oppugnat, & arcta Obsidione premit; Principalem scilicet (si minus Caronia & Pra- eminentia, at certe Robore & Opulentia) ejus Ducatus Urbem. Depe ejus conjectura recte capi potest, quod difficillimam Belli partem, primo loco aggressus est. Hujus Belli Causam ipse Rex Gallus optime novit. Pratexit receptos, pud Britannos, Ducem Aurelianensem, aliosque Gallia Proceres, (quos Rex Hostium suorum loco numerat) eisque Auxilia subministrata. Alii aliter divinant. Utraque Pars, à Rege nostro, non semel, per Legatos suos, Auxilia petiunt. Rex Gallus sane, Auxilia aut Neutralitatem: Dux Britannus Auxilia simpliciter; Hæc enim Res sua postulant. Rex tanquam Princeps Christianus, & Filius Ecclesia pius, se medium interposuit, ut Pax componeretur. Rex Gallus de Tractatu annuit, at Belli prosecutionem intermittere recusat. Britanni autem, qui Pacem maxime optant, consi-

liis de Pace minus auscultant ; Non Confidentia aliqua , aut etiam Contumacia sed Suspicionem & diffidentiam , de Regi Galli sinceram Intentionem , cum videatur Bellum non refrigescere. Ita ut Rex , post tantam Curam & Diligentiam , quantam unquam in alia re quavis insumpserat adhibitam ; cum neque ex una parte Bellum , neque ex altera parte Suspicionem propter Belli prosecutionem magis magisque impressas , compescere posset , Tractatum finem dedit ; Non pœnitentia motus , se plane desperatione. Itaque ex hac Narratione , Statum Quæstionis percipere potestis , super qua Rex à vobis Consilium postulat : Quæ huc redit ; Vtrum Rex suscipere debeat Bellum Defensivum & Auxiliare , à parte Britannorum , contra Regem Gallum ?

Atque ut Iudicium vestrum melius à hoc Negotio informetur , iussit ut nonnulla apud vos proponerem , de Personis , qui in hoc Negotio intercedunt ; Nonnulli autem de Negotii Consequentibus , quatenus in hoc Regnum reflectere possint ; Nonnulla denique , de Exemplo ejus in genere : Neque tamen , in alteram partem concludendo , aut iudicium faciendo , donec Celsitudo sua , fidele & politicum Consilium

ium vestrum, de hac re intellexerit.

Primo, quantum ad Regem Dominum nostrum, (qui Persona principalis est, quã in hoc negotio intueri debet) plane profetur Celsitudo sua ; Se ex Animo & constanter cupere, ut in Pace regnet. Sed simul ait, se neq; jactura Honoris sui Pacẽ tempturum, neque Conditiones Pacis sub ænore periculorum accepturum ; Sed pro felici Rerum suarum conversione habiturum, si Deo visum fuerit, intestinas Se- lutiones, quibus hætenus exercitus fuit, ñ Bello Externo Honorabili commutare.

Quod vero attinet ad reliquas duas Per- ònas quas hac Actio complectitur (Regem nimirum Gallum, & Ducem Britannicæ) Celsitudo sua notum vobis facit, eos esse Principes, quibus, ex omnibus amicis suis & Fœderatis, plurimũ debet ; Cum alter, Manu sua Protectrice, à malitia Tyranni um conservasset ; Alter ei Manum Sa- utarem, ad Regnum suum obtinendum, vorrexisset. Ita ut Affectus suus, quatenus ad naturalem Personam suam, neutro in- linet. Atque si forte audieritis Celsitu- linem suam compulsam fuisse, è Britan- nia in Galliam fugere, Metu Proditionis, hanc Rem, nolle Celsitudinem suam, ullo nodo Duci Britannicæ imputari, in Bene-

ficioꝝ ante collatoꝝ Obliterationem quod Rex plene se informaverit, eam rem, ad Mercenarios quosdam Ducum Consiliarios tantum pertinere; qui, cum Dux ipse graviter agrotaret, ejusmodi consilia, Duce prorsus inscio, agitarunt.

Sed utcunque ista res, Celsitudinem suam, si privatam Personam tantum gereret, devincire possent, satis tamen novit, superiorem illam Obligationem, quae se ad illa procuranda, quae Subditis suis praesidio & commodo esse possint, obstringit, se itidem inferiore hoc Obligationis genere exsolvere; Nisi forte hoc sibi relinquat, ut si ad Bellum Celsitudo sua compulsata sit, illud sine Acerbitate, aut Ambitione, prosequatur.

Quantum ad Negotii hujus Consequentias, quoad Regni Angliae statum ea tales esse possint, quales fuerint Regis Galli Fines & Intentiones. Quae si ulterius non tendant, quam ut Subditos suos in ordinem redigat, nihil ad nos. Quod Regi Gallo in animo sit, (vel licet non fuerit, tamen si sponte secuturum sit) ut Britanniam in Provincia Formam constituat, & Coronae Franciae eam reuniatum digna est res, quae magna cum sollicitudine, & anxio Iudicio perpendatur.

Quan

Quantum scilicet hæc Innovatio Angliæ
 inter sit, tam propter insigne Regni Fran-
 cæ Augmentum, (amplissima adjecta
 regione, qua in oras Maris nostri, per
 tractum non parvum, porrigitur;) Quam
 quod inde privetur hæc Natio, & nude-
 ur, tam firmis & fidelibus Fæderatis,
 uales Britones se semper præstiterunt.
 Num enim fore, ut Regnum hoc nostrum,
 quum olim etiam in Continente potens es-
 set, primum Territorio, postea Affinitati-
 us, Burgundia scilicet & Britannia,
 quarum Principes Fæderati nostri tan-
 tum erant, sed tamen fæderati ex hujus
 Regni Consiliis pendentes;) Altera jam
 super dissecta, partim in Augmentum po-
 tentiæ Gallorum, partim Austriacorum
 edat; Altera jam prope sit, ut in Gal-
 iæ potentiam coalescat; Atque exinde
 Regnum hoc, intra Aquas salvas cohibea-
 ur, cinctum maritimis Provinciis poten-
 tissimorum Monarcharum.

Quantum ad Exemplum, quod inde
 romanare possit, illud (ut de Conse-
 quentiis dictum est) ita se habet, prout
 e habent Regis Galli intentiones. Nam
 si Britanniam Gallia devoraverit, quem-
 admodum Vulgi Sermones (parati sem-
 per Actionibus Regum Ambitionis no-

*tam inurere) divinant, tum vero, R
 profecto esset Exempli perniciosi, ut M
 nor Status à Majore opprimeretur. E
 hoc enim periculum imminere possit Sc
 tiae ab Anglia, Lusitaniae ab Hispania
 minoribus Italiae & Germaniae Statibus
 à majoribus; imo etiam (Si parva ma
 gnis componere liceat) perinde esset ac
 Aliquibus ex vobis Minoris Ordinis, tut
 vivere non liceret, in vicinitate aliquo
 rum ex his Proceribus potentioribus. Hu
 jus autem Exempli Introductionem, Re
 gi potissimum imputatam fore verisimil
 est, ut Principi, qui illud etiam cum Bon
 Reip. sua, impedire maxime potuisset. Ve
 rum contra, tam speciosus se offert, ex
 parte Regis Galli, Prætextus, (at Præ
 textus Potentia nunquam defuit) pro
 pter periculum Regno suo imminens, quoa
 Bellum hoc ex necessitate gerat, non Am
 bitione, ut Periculum ab Exemplo nonni
 hil corrigat & mitiget. Siquidem, Peri
 culum ejus Belli, quod solum in defensio
 nem propriam suscipitur, nullum esse po
 test, quia penes quemlibet est illud pro li
 bito devitare. Verum in hoc Negotio uni
 verso, Rex se vestris gravibus & maturis
 Consiliis permittit, in quibus acquiescere
 decrevit.*

At-

Atque in hanc sententiam, *Cancellarius* locutus est, quantum ad Res *Britannia*. Rex enim ei mandarat, ut tali orationis moderatione uteretur, quæ Ordines ad *Britannia* Auxilium accenderet, *Regem* autem aperta aliqua Declaratione non obstringeret.

Cancellarius ad *Domestica* orationem traastulit.

Quantum ad Administrationem *Domesticam*, Rex mihi in mandatis dedit, ut hæc dicerem: Credere se, nulli unquam Regi (tam brevi Regni spatio emenso) majores & justiores causas fuisse, duarum contrariarum passionũ, Gaudii & Doloris, quam sibi. Gaudii, ob immensos & manifestos Dei Omnipotentis favores; qui eum gladio Regio cinxerat, eidemque Gladio contra Hostes suos universos semper adfuit, Seque tot probis & fidelibus Servis & Subditis beavit, qui nunquam destiterunt fidelibus Consiliis, prompta Obedientia, & animosa Defensione, eum prosequi: Doloris, quod nondum Deo placuerit permittere ei, ut Gladium conderet, (quod maxime expetebat, præterquam in Administratione Iustitiæ)

E 5 Sed

Sed quod toties compulsus sit Ensem stringere, ad proditorios & seditiosos Subditos ressecandos; Quos (ut videtur) Deus reliquit (inter multos bonos, aliquos malos) tanquam inter Israelitas, Cananæos, veluti Spinas in Lateribus suis ad eos tentandos, & probandos: Et si semper fuerit rerum Exitus (sit Nomen Domini ob hoc benedictum) ut malitiorum in Caput proprium reciderit.

Quamobrem Rex ait, se jam admonitum esse; quod Sanguis in Acie effusus neutiquam Sanguini in Civitate parceri possit; Neque gladius Martialis sit satis validus ad Regnum hoc in plena Pace constituendum: Sed quod vera via huc tendat, ut Rebellionum Semina & Origines sub initiis eorum comprimantur: Et ad hoc obtinendum, Leges bonæ & salubres excogitentur, confirmentur, & acuantur, contra vim omnem, & illicitos Hominum Cœtus, eorumque Confœderationes & Combinationes omnes, per vestium scilicet distinctiones, tesseras, & alia hujusmodi Factionis Symbola; ut pax Regni, talibus Statutis, veluti Cancellis ferreis, solide muniatur & stabiliatur; omnisque violentia, & in Aula, & in Agris, & in Domibus privatis, reprimatur. Cujus rei

Cis-

Curam, qua ad vosmetipsos tam prope
 ertinet, quamque Temporis Ratio sum-
 nopere flagitat, Celsitudo sua Prudentiis
 uestris commendat.

Quoniam vero Regi Cordi & Cura
 st, ut Pax hac, in qua regnare, & Sub-
 litos suos tueri cupit, non tantum vobis
 Folia producat, sub quarum umbra secu-
 e recumbere possitis, verum etiam Fru-
 tus vobis edat, Divitiarum & Opulen-
 ia, Rogat vos Celsitudo sua, ut Cogita-
 tionem suscipiatis, de Mercatura & Com-
 mercio regulando; nec minus de Manu-
 acturis Regni promovendis, unaque
 purium illum & sterilem Pecuniarum
 usum, in Fœnus & illicita Excambia
 iam erogari solitarum, coerceatis; unde
 ad naturalem suum usum, Mercatura, &
 Commercii Legitimi, & Nobilis, applicen-
 tur. Similiter, ut Populo nostro copia fiat,
 se in Artibus Mechanicis exercendi, quo
 modo Regnum ex se, & Nativis suis Mer-
 cibus subsistere possit, ut in otio non de-
 gant, atque Thesaurus noster, propter Ma-
 nufacturas forinsecas, non exhauriatur.
 Quin & ulterius providere debetis, ut
 quacunque Merces à Partibus exteris, in
 Regnum introducta fuerint, prorsus ad
 Merces Nativas nostras coemendas con-
 ver-

vertantur ; unde Sors Regni non minuat-
tur, ex Super-Importatione Mercium Ex-
terarum.

Postremo, quoniam Regi certo persua-
sum est, vos eum Pauperem nolle, qui vos
Divites esse cupit, minime dubitat, quin
cura vobis futurum sit, ut Reditus sui,
tam ex Vectigalibus, quam alias, conser-
ventur, & augeantur ; Atque insuper, ut
Subsidia Pecuniaria, si postulet occasio,
alacriter conferatis. Eo magis, quod satis
nostis Regem frugi esse, atque pro Dispen-
satore tantū se gerere in Commodum Re-
gni ; Quodque ea Pecunia, qua à vobis
conferuntur, sint tantum instar Vapo-
rum, qui è Terra in sublime attrahuntur,
& in Nubes coeunt, qua rursus in Ter-
ram imbres refundunt. Quin & probe
scitis, vicina vobis Regna magis magisque
amplificata, atque Tempora ista variis
Motibus obnoxia : Itaque minime con-
venire, ut Regem à pecuniis imparatum
offendant. Plura non habeo qua dicam :
Optarem autem, ut qua dicta sunt, melius
fuisent declarata : Illud vero Prudentia,
& Benevolentia vestra supplebit. Deus
Consiliis vestris aspiret.

Hanc Orationem Cancellarius ha-
buit,

uit, non comptam certe, sed solidam
& perspicuam.

Res difficilis non erat, *Parlamentum*
ad istud *Britannia* Negotium dispone-
re, & afficere; tam propter Æmulatio-
nem inter Nationes *Anglia* & *Gallia*,
atque Invidiam recentem, quod Re-
gnum *Gallia* nuper Incrementa accepe-
rat; quam propter periculum, quod
Anglia imminere poterat, si *Galli* tam
amplam Provinciam maritimam acqui-
rerent, ut supra diximus. Commoveba-
tur etiam *Parlamentum* Oppressionis
Inritu; Etsi enim, quæ afferebat Rex
Gallus, essent satis probabilia, tamen
apud Multitudinem impares semper
sunt Congressus Argumentorum & Su-
spicionum; Itaque Consilium *Regi* de-
derunt, ut *Causam Britannia* strenue
amplecteretur, & Auxilia celeriter mit-
teret; Magnaque Alacritate *Regi* am-
plum Pecuniæ Subsidiariæ Modum cō-
cesserunt, horum Auxiliorum contem-
platione. Verum Rex, tum ut decorum
servaret erga *Regem Gallum*, cui se de-
vinctum profitebatur; tum quod revera
Belli potius ostentandi quam gerendi
erat cupidus; iterum solennes Legatos
ad *Regem Gallum* misit, qui ei intima-
rent

rent Decretum *Ordinum*; & verbis dulcissimis Intercessionem suam, prius factam, renovarent; Ut scilicet Rex *Gallicus* à Bello *Britannico* desisteret; aut si necessario Bellum habendum esset, in bonam partem acciperet, si Populi sui precibus motus, (qui Causæ *Britannorum*, tanquam veterum Amicorum & Fœderatorum suorum, impense favabant) Suppetias eis mitteret; protestando nihilominus, se quo Leges Amicitix & Fœderum cum *Gallia* religiose servaret, Copiis suis imperare in animo habere, ut *Britannis* quidem succurrerent, ad *Gallos* autem Bellum minime extenderent, nisi quatenus ad Possessionem *Britannia* tuendam. Verum antequam ista speciosa Legatio advenisset, *Ducus Britannia* Res haud leviter percussæ sunt, & manifesto declinare ceperunt. Nam prope Oppidum *Sancti Albani* in *Britannia*, Prælium commissum fuerat, in quo *Britanni* profligati sunt, *Duxque Aurelianensis* & *Princeps Aurasionensis* capti, cæsis ex Copiis *Britannorum* lex Millibus, atque inter eos, Domino de *Woodvilla*, & Cohorte ejus prope universa, dum fortissime dimicarent. Ex parte autem *Regis Galli*,

Mille

Mille & ducenti ceciderunt, cum Duce
no *Iacobo Galleotto*, viro in rebus Bel-
licis spectato.

Postquam Nova de hoc Prælio in
Anglia audita essent, expergefactus est
Rex, qui nullum jam Subterfugium
habebat, sub quo Tractatum Pacis ho-
neste continuare posset. Jam enim pla-
ne tanquam oculis cernebat, *Britanniã*
rapide perditam iri, prorsus contra spes
suas. Cum autem conscius sibi esset, se
tam apud Populum suum, quam apud
Exteros magnam sustinere Invidiam,
imo & Infamiam, propter priores mo-
ras; statim Auxilia, quanta potuit cum
celeritate, in *Britanniam* misit. Quod
fecit sub Ductu *Roberti Domini Brooki*,
ad numerum octo Millium, Virorum
lectorum, & bene armatorum; qui pro-
pitio usi vento, intra paucas horas, *Bri-
tanniam* tenuerunt, & se Copiarum
Ducis Reliquiis adjunxerunt; statimque
perrexerunt ad Hostes, atque prope
eos castrametati sunt. *Galli* possessione
Victoriæ sobrie utentes, atque Animos
& Alacritatem *Anglorum* probe co-
gnoscentes, præsertim sub Initiis mili-
tandi, se intra vallum continuerunt.
Castris optime munitis, certi manum

non conferere. Sed interim, ut Copias *Anglas* sursum deorsum jactarent & defatigarent, eas, levis Armaturæ Equitibus, adoriebantur & vexabant; In quibus Certaminibus tamen, plerunque detrimenta acceperunt, potissimum per Sagittarios *Anglorum*.

Verum, hoc rerum Statu, *Franciscus* dux *Britannia* obiit: Quod quidem Accidens Rex facile prævidere potuerat, & debuerat certe hoc ipsum supponere, & huic Eventui Consilia sua aptare; nisi quod Honoris Contemplatio, propter Nova de prælio facto allata, quæ *Regem* ad aliquid propere exequendum extimulavit, Belli Rationes pervertisset.

Post *Ducis* Obitum, primarii *Britannia* Viri, partim empti, partim factionibus imbuti, omnia permiscuerunt: Adeo ut *Angli*, nec Caput nec Corpus reperientes, quibus se adjungerent; Atque non minus à Sociis quam ab Hostibus sibi metuentes; Hyeme jam ingruente; domum, post quinque Menses ab eorum Trajectu, redierint. Atque hoc modo, Prælium *Sancti Albani*, Mors *Ducis Francisci*, & Auxiliorum *Anglorum* Recessus *Britanniam* tandem perdidit. Quam rem, alii ut Judicii Re-

gis

gis Maculam, alii ut Temporum ejus Infortunium, acceperunt.

Sed utcunque Fructus *Parlamenti* horarii, circa res *Britannicas*, male cesserant, nihilominus Fructus illi durabiles, & *Parlamentorum* proprii, (bonæ scilicet & salubres Leges) prospere se habuerunt, atque in hunc diem permanent. Nam ex Monitis *Cancellarii*, eo *Parlamento*, Leges nonnullæ egregiæ, circa ea quæ Rex proposuerat, latæ fuerunt.

Primo, Auctoritas *Camera Stellata*, quæ antea Legi *Regni* communi tantum nitebatur, in aliquibus Casibus, robore Statuti suffulta est. Curia autem ista, ex maxime prudentibus & generosis hujus *Regni* Institutis, censi possit. Nam in Distributione Tribunalium *Regni*, (excepta Curia suprema *Parlamenti*;) in qua Curia *Banci Regis*, Criminibus quæ contra *Coronam* committuntur; Curia *Banci Communis* Litibus civilibus; Curia *Scaccarii*, Causis quæ ad Reditus & Proventus *Regis* spectant; & *Curia Cancellariæ*, Causis, quæ Mitigationem Rigoris Juris, ex Arbitrio boni Viri, ad Exemplum Juris *Prætorii*, merentur, politice admodum assignatæ sunt;

sunt; semper tamen reservata est, magna & præeminens Jurisdictio, Consilio sanctiori Regis, in Causis, quæ vel Exemplo, vel Consequencia, Regni statum publicum oppugnare & convellere possent: Quæ si Criminales fuerint, consueverunt Consilarii in *Camera* (quæ vocatur) *Stellata*; Sin Civiles, in *Camera* vel *Aula* (quam vocant) *Alba*, convenire. At quemadmodum *Cancellaria* Jus Prætorium, ita *Camera Stellata* Jus Censorium, (demptis tamen Rebus Capitalibus) imitatur. Ista autem Curia *Camera Stellata* ex bonis composita est Elementis. Ex quatuor enim Generibus Personarum commista est; *Consiliariis Regis, Proceribus, Prælatiis, & Iudicibus* aliarum Curiarum *principalibus*. Etiam quatuor Causarum Genera præcipue tractat *Vim illatam; Fraudes; Crimina varia Stellionatus; & Inchoamenta* sive *Actus medios* qui vergunt ad *Crimina Capitalia*, aut alias Atrocias, licet nunquam actualiter commissa & perpetrata fuerint. Sed quod præcipue in hoc statuto Rex volebat, erat Suppressio Turbarum illicitarum, una cum causis earum præcipuis, hoc est, Multitudinis Combinationibus, & Potentium Patrociniis.

Ab

Ab universali Regni Pace, descendit
Regis Cura, ad Pacem Aulae & Famulitii ipsius *Regis*, & Securitatem Consiliariorum suorum, ac Magistratum eminentium. Verum hoc Statutum miri cuiusdam erat temperamenti. Nam in hanc sententiam perscriptum est: Ut si quis ex *Regio Famulitio* (qui tamen infra gradum *Baronis* sit) in vitam alicujus Consilarii *Regis*, aut *Baronis* Regni, conjurasset, factum est Crimen, licet res peracta non fuerit, Capitale. Ista Lex, à *Cancellarii* suspicionibus fluxisse existimata est; Qui cum Vir austerus & imperiosus esset, atque in Aula *Regia* Inimicos nonnullos sibi infensissimos degere cognosceret, suę Securitati prospexit; Invidiam suam generali Legis Ordinatione obruens, præsidium nempe hoc cum omnibus Consiliariis & Nobilibus communicando: Neque tamen ausus est, Legem ulterius extendere, quam ad Famulitium conscriptum ipsius *Regis*, ne minori Nobilitati & Plebi *Regni*, nimis dura res videretur: Quæ merito credere possent, libertatem suam antiquam, & Clementiam Legum *Anglicarum*, sensim invadi; Si *Voluntas mera, alias quam in Crimini-*
bus

bus Læſæ Majestatis, *pro Facto reputatur.* Attamen Cauſſa, quæ in Statu ipſo inſerta eſt (nimirum quod, *Quin vitam Conſiliariorum conſpirat, merito cenſeri poſſit, oblique & mediate, ipſius Regis mortem moliri*) æque omnibus Subditis ac Aulicis communis eſt Verum hæc Legis Anguſtia, ad id quæ *Cancellarius* tenderat, ſatis erat: Sed tamen vitam eo uſque produxit, ut ei etiam Lege generali opus fuiſſet, cum non minus Populo, quam *Aula Regia*, poſtea odio fuerit.

A Pace Aulæ, & Familiæ *Regia*, ruruſus Cura *Regis* deſcendit, ad Pacem Familiarum privatarum. Lata eſt enim, Lex juſta & moralis, per quam Aſportatio Fœminarum per vim, contra voluntatem ſuam, (exceptis Pupillis Femellis, & Ancillis,) Capitalis facta eſt: Parlamento prudenter & merito cenſente, Crimen abripiendi Fœminas per vim, in poſſeſſionem Extraneorum, (licet poſtea per Illecebras aut Aſtutias concilietur earum Aſſenſus) nihil aliud eſſe, quam Raptum in longum productum, quia prima Viſ reliqua traxiſſe præſumitur.

Sancita eſt alia quoque *Lex*, ad Pacem

cem

tem Subditorum in genere, & Cædium
& Homicidiorum repressionem, atque
in emendationem Legum Antiquarum.
Ea fuit; Ut cum per *Legem Communem*,
Prosecutio Homicidiorum in nomine
Regis, Annū & Diem expectaret, quod
spatium Uxori aut Hæredi Occisi da-
tum est, ut nomine proprio Accusatio-
nem peragerent: Cumque Experientia
monstraret, quod Pars aggravata sæ-
pius pretio aut variis modis inducta,
aut Lite ipsa defatigata, Accusationem
desereret; atque eo temporis tractu
Res quasi in Oblivionem transfiret; &
hoc modo Prosecutio in nomine *Regis*,
(quæ semper, *Flagrante Crimine*, viva-
cior est) neglecta esset; ordinatum
fuit prudentissime; Ut Prosecutio in
Nomine *Regis*, etiam intra Annum &
Diem, admitti possit, absque præjudi-
cio tamen Prosecutionis in Nomine
Partis læsæ,

Tum quoque Rex cœpit, non minus
prudenter quã juste, Clericis Privilegia
nonnihil amputare, facta ordinatione;
Vt Clerici Capitalis Criminis convicti,
candente ferro, in manu signarentur; tam
ut aliquo corporali Supplicio affice-
rentur, quam ut Ignominix notam se-
cum

cum ferrent. Verum hujus Salubris
Legis gratia, Rex postea *Perkini Edicto*
 laceratus est, tanquam Privilegiorum
 sanctæ Ecclesiæ immanis & execrabilis
 Violator.

Etiam alia *Lex* lata fuit, *Paci Regni*
 consulens: qua puniebantur *Officarii*
 & *Firmarii Regis*, Amissione *Officiorū*
 & *Firmarum* suarum, si *Famulitiis* No-
 bilium, aut aliorum, nisi *Domestici* es-
 sent, se aggregarent, aut illicitis *Cœti-*
bus participarent.

Atque hæ *Leges*, ad *Vim*, & *Turbas*
 reprimendas ordinatæ sunt, quibus
Tempora illa maxime indigebant; Et
 adeo prudenter constitutæ sunt, ut in
 hunc usq, diem, *Temporis* ipsius *Suf-*
fragiis confirmatæ, durent.

Latæ sunt etiam *Leges* bonæ & poli-
 ticæ, contra *Fœnus*, quod est *Usus* *Pec-*
uniæ spurius: Et contra illicita *Ex-*
cambia & *Contractus* fictos, qui sunt
 item instar *Fœnoris* spurii. Aliæ etiam
 pro securitate *Vectigalium Regis*; Atque
Conversione *Pecuniarum*, ex *Mercibus*
 externis provenientes, in *Merces* *Re-*
gni nativas; Una cum aliis minoris
Momenti Legibus.

Verum, quamvis *Leges* in iis *Comi-*
 tiis

iis lata, bonum & salubrem ediderint
fructum; *Subsidium* tamen *Pecunia-*
rium, iisdem Comitibus concessum, Fru-
ctum exhibuit acerbum. Sane, universa
Mellis in fine in Horrea Regis coacta
est, sed post Procellam grandem. Cum
nim Deputati cœperunt taxare *Subsi-*
lium, in *Comitatu Eboracensi*, & *Epi-*
scopatu Dunelmensi, Populus ex impro-
viso in Seditionem erupit, aperte lo-
quens, se hisce annis proximis, innu-
meras miseras perpeffos esse; Quare
nec posse se nec velle *Subsidium* con-
terre. Neque tamen proculdubio, hæc
Contumacia ex Indigentia mera illius
Populi manavit, sed etiam ex invetera-
to studio Partium, quod illis Regioni-
bus penitus infederat, ubi Memoria *Ri-*
chardi Tertii adhuc in tanto vigore e-
rat ut tanquam Fæces quædam acres
in Animis Hominum, veluti in Fundo
Vasis, subsiderent; quæ, si Vas paulu-
lum agitaretur, in sursum ascendebant.
Accedebat etiam (ut credere par est)
Instigatio alicujus Malevoli, & Rebus
præsentibus infensi, ex iis qui apud
eum populum maxime erant gratiosi.
Hoc Accidente tam inopinato, Depu-
tati fere attoniti, rem ad *Comitem Nor-*
thum-

thumbria detulerunt, qui Vir erat Au-
 ctoritate primarius in iis Partibus. Ille
 statim ad *Regem* Literas misit, aperte si-
 gnificans, quale incendium obortum
 esset in Populo; simulque petens, ut
 Rex quid fieri vellet mandaret. Rex
 Responsum dedit peremptorium, se ne
 Obolum quidem remittere velle, ex
 Summa, quæ in Comitibus concessa fue-
 rat; Tum quia exemplum ejus alias
 Provincias animare possit, ad similem
 mitigationem poscendam; Tum præ-
 cipue, quia nunquam esset passurus, ut
 vulgus ignobile, Ordinum munificen-
 tiam frustraretur, in quorum consensu
 etiam Plebis ipsius vota concluderen-
 tur. His Literis à *Rege* acceptis, *Comes*
 Principales illius Comitatus Justicia-
 rios, & Liberos Tenentes, convoca-
 vit; & eos allocutus, verbis æque im-
 periosis ac Rex scripserat, (quibus ni-
 hil opus fuit, nisi quod Negotium aspe-
 rum infeliciter in Virum etiam asperum
 inciderat) non solum animos eorum
 irritavit, sed etiam suspicionem iniecit,
 ex acerbitate verborum ejus, quæ tan-
 quam *Regis* ipsius verba retulerat, ipsum
Comitem, aut Auctorem fuisse, aut Sua-
 forem principalem ejus Consilii. Quo
 factum

actum est, ut Turba vilis cœtus mi-
cuerit; & insultum in *Comitem* ipsam
aciens, eum, cum compluribus ex Ser-
is suis, trucidaverit. Neque hic desti-
erunt Seditiosi illi, sed *Ioannem Egren-*
nondum Equitem Auratum, Virū tur-
idum & factiosum, (quique diu ante
Regi infensus erat) in Ducem suum
ooptarunt; Atque animati & exti-
nupati, à quodam ex infima Plebe, vo-
ato *Ioanne Chamberio*, tanquam Face
ditionis, qui apud Vulgus multum
oterat, in apertam Rebellionem eru-
erunt; Quin & frementes disertis ver-
is dixerunt, se contra *Regem* HENRI-
cum ituros, & cum eo pro Libertate
ua pugnatuos.

Postquam Rex certior factus est, de
ova hac Insurrectione, (similibus e-
nim Motibus, tanquam Febre anniver-
aria, quotannis corripì solebat) suo
nore, parum aut nihil commotus, *Tho-*
nam Comitem Surria, (quem paulo an-
te, non solum è Turri liberaverat, ci-
que præterita omnia condonaverat;
verum etiam in gratiam suam specia-
em receperat) cum Exercitu satis va-
ido, contra Rebelles misit; Qui cum
Copiis eorum conflixit, eosque Acie
F vicit,

vicit, & *Ioannem Camberium* Antesignanum eorum vivum cepit. *Ioannes* vel *Egremondus*, fuga se eripuit, & in *Flandriam* transfretavit, ad *Margaretam Burgundiam*: Cujus Palatium, Asylum & Receptaculum fuit Proditorum omnium qui *Regem* infestabant. *Ioannes Camberrius Eboraci* supplicio affectus est, magna pompa; Suspensus est enim in Patibulo præalto, extructo in medio Furcarum quadratarum, tanquam Proditor transcendens; Atque magnus Numerus ex Complicibus suis, super Trabem Patibuli inferiorem, circa eum itidem suspensus; Cæteris autem generaliter venia facta est. Neque Rex Consuetudinem suam interrupit, ut vel primus, vel inter primos esset, in omnibus Bellicis suis Expeditionibus; Juxta id quod familiariter dicere solebat, cū de Rebellibus quid nunciatum esset; *Se nihil amplius cupere, quam ut eos aspiceret*. Nam statim, postquam *Comitem Surria* in eos misisset, ipse subsequutus est; & licet Nuncium de Victoria accepisset in via, tamen usque ad *Eboracum* perrexit, ut eas Regiones componeret & pacaret: Postea vero, *Londinum* reversus est, *Comitem Surria*, Locum-

tencen-

mentem suum, in *Partibus Borealibus*,
 elinquens; & *Richardum Tunstallum*,
 Militem Auratum, principalem suum
 Commissarium constituens, ad *Subsi-*
ium levandum, cujus ne Dodrantem
 quidem remisit.

Eodem autem tempore, quo Rex
 servum tam bonum, quam fuit *Comes*
Northumbria, amiserat; etiam Amicum
 & Affinem fidelem, *Iacobum Tertium*
Scotia Regem, similiter amisit, qui mi-
 serabili Fato functus est. Iste enim Prin-
 ceptus infelix, post diuturna, tam Proce-
 sum suorum, quam magnæ partis Po-
 puli, odia, quæ subinde in Seditiones,
 & crebras Aulæ Mutationes eruperant,
 tandem ab iis oppressus est. Siquidem
 Arma contra eum sumpserunt, & *Iacobi*
Principis Filii sui personam, ex impro-
 viso, intra potestatem suam redegerunt,
 partim Vi, partim Minis; Interminan-
 tes se aliter, Regnum in manus *Regis*
Anglia tradituros. Eo autem Consilio
 hoc moliebantur, ut Rebellionem suam
 obvelarent, sicque *Princeps* Titulare &
 pictum quoddam Caput Rebellionis
 fieret. Unde Rex *Scotia* (se viribus mi-
 nime parem cogitans) à Rege HENRI-
 CO, etiam à *Papa*, & *Rege Gallo*, popo-
 F 2 scit,

scit, ut res inter se & subditos suos con-
ponerent. *Reges*, prout petiit, media-
tionem suam, modo honorifico, & quae
Reges magnos deceret, interposuerunt
Non tantum postulando, & suadendo
verum etiam protestando, & minando
Rebellibus denunciantes, se, commu-
nem *Regum* Causam agi, censere; &
Subditi permittantur Leges Regibus sui
imponere; Seque in Ultionem ejusmo-
di Sceleris prorsus ituros. At Rebelles
qui jam ante Obedientiae Jugum majus
excusserant, facile Modestiae Vinculum
minus abjecerunt; & Furore Metum
superante responderunt; Inanem esse
de Pace mentionem, nisi Rex se Impe-
rio abdicaret. Quocirca (Tractatu Pa-
cis abrupto) ad Arma ventum est, Prae-
liumque ad *Bannochie* Rivulum, juxta
Sterliniam, commissum est. Quo Prae-
lio Rex, Iracundia & Indignatione li-
cet justa, exaestuans, Pugnam temere
iniens, & manum praecipitanter conse-
rens, antequam universae ejus Copiae
convenissent, interfectus est, (nihil
obstante expresso & praeciso Mandato
Principis Filii sui, qui hoc interdixerat)
dum ad Molendinum quoddam fugif-
set, in Campo, ubi pugnatum est, situm.

Qua-

Quatenus vero ad *Legationem* Papa,
quæ per *Adrianum* de *Castello*, *Italum*,
missa est, (quæque, illis temporibus,
magis forsitan futura fuisset efficax) se-
ro illa advenit, si *Legatio* ipsa spectetur,
sed satis in tempore, pro commodo *Le-*
gati. Nam cum, per *Angliam*, *Scotiam*
peteret, & honorifice admodum à Rege
HENRICO exceptus esset, (qui perpe-
tuo se erga *Sedem Romanam* officiosum
præbuit) Regis favorem majorem in
modum assecutus est, simulque magnâ
cum *Mortono Cancellario* familiarita-
tem contraxit. Adeo ut Rex moribus
ejus delectatus, & cum rebus suis uti-
lem fore credens, eundem ad Episco-
patum *Herefordiensem* promoverit, & po-
stea ad *Episcopatum Bathoniensem*; E-
jusque opera usus sit, in compluribus
negotiis, quæ ad *Curiam Romanam* per-
tinebant. Certe Vir magnus fuit *Adria-*
nus, & multa Eruditione, Prudentia, &
in rebus Civilibus Dexteritate, prædi-
tus; Et non diu post in Honorem *Car-*
dinalis evectus, largum Regi tributum
ob Beneficia sua rependit; Regem, ma-
gno cum Judicio, & Diligentia, de re-
bus *Italia*, subinde per Literas infor-
mans. Nihilominus, sub finem Vitæ

suæ, Particeps fuit Conjuratiōnis, quæ
Cardinalis Alphonsus Petruccius, & alii
 quidam *Cardinales*, in Vitam *Leonis*
Pontificis inierunt. Atque hoc ejus Crimen,
 per se atrox valde, aggravatum
 est, propter *Causam*, quæ eum impulerat;
 Quæ *Malitia* sane aut *Odio* minime
 nitebatur, sed *Ambitione* fœda ad
 dipiscendi *Papatum*. Atque in hoc *Impietatis*
 excessu, non defuit tamen *Levitatis*
 & *Vanitatis* mixtura quædam.
 Nam (ut apud omnes increbuerat) ad
Papatum expectandum, fatali quodam
Ludibrio inductus est, scilicet *Prædictione*
Harioli cujusdam, quæ talis fuit;
SUCCESSURUM *Leoni*, *cujus nomen esset*
Hadrianus, *Senem*, *humili loco natum*,
sed doctrina & prudentia eminentē. Quo
Charactere & *Schemate* se describi pu-
 tavit; Etsi hoc *Vaticiniū* impletū postea
 fuerit, in *Adriano Belga*, (*Filio Cerevisi-*
farii ex eadē Belgia, Cardinale de Torto-
sa, & Caroli Quinti Præceptore,) qui
 postea, mortuo *Leone*, *Nomine proprio*
 nō mutato, *Adrianus Sextus* vocatus est.

Verum ista anno sequente, quinto
 scilicet *Regis*, contigerunt. Sed in fine
Anni quarti, *Rex* iterum *Ordinum Con-*
ventus egit; Non (ut videtur) ob ali-
 quam

uam Occasionem tum emergentem,
 ad præcipitatis & abruptis Comitibus
 præcedentibus, propter Apparatus Bel-
 Britannici, Rex cogitavit, se non satis
 impliter Subditos suos Legibus bonis
 actenus remunerasse; Quæ semper ei
 ierunt pro retributione erga Subdi-
 os, propter Pecunias ab ipsis collatas;
 Cumque Alienationis Subditorum, ex
 s quæ in Borealibus Partibus gesta e-
 ant, memor esset, visum est ei, eo ma-
 is Subditos suos solatiis reficere. Sane
 Tempora ejus, in bonis Legibus con-
 lendis, excelluerunt. Ita ut merito
 enseri possit, inter *Reges Angliæ*, post
Edvardum Primum, Legislator opti-
 nus. Leges enim ejus, (si quis atten-
 tius eas introspiciat) ex Prudentia pro-
 funda ortas inveniet, neque vulgaris
 esse naturæ; non occasione aliqua præ-
 sente stimulante latas, sed vere ex Pro-
 videntia futuri, ut status ejus *Regni* in-
 dies fieret magis florens & beatus; Ex
 more *Legislatorum* Temporibus Anti-
 quis & Heroicis.

Primo igitur Legem tulit, quæ cum
 Temporibus & Actis suis optime con-
 veniebat. Quemadmodum enim ipse,
 in Persona sua & Nuptiis, finalem in-

128 HISTORIA REGNI
troduxerat Concordiam, in Lite il-
magna, quæ de Titulo Coronæ ta-
diu pependerat: ita & hac Lege (cuius
qua loquimur) similē Pacem & Tran-
quillitatem, circa privatas Subditorum
terras, & Possessiones, stabilivit. Ord-
natum est enim, ut *Fines*, quos vocant
(quod Genus est Transactionis cujus-
dam solennis) revera finales essent, ac
Jura non Partium tantum, sed alio-
rum omnium, extinguenda: Ita ta-
men, ut post *Fines* hujusmodi levatos,
& solenniter proclamatos, haberet
Subditus spatium quinque Annorum,
post Titulum suum devolutum, ad Jus
suum recuperandum, aut saltem vindi-
candum; Quod si prætermisisset, Jure
suo in perpetuum excluderetur; Cum
Exceptionibus tamen nonnullis, Ætate
minorum, Nuptarum, & similibus Per-
sonarum, Juris sui persequendi, inca-
pacium. Hoc Statutum aliud *Regni*
Statutum antiquum tantum restituit;
quod & ipsum latum fuerat, juxta te-
norem Legis Communis. Mutatio Le-
gis intervenit, per Statutum quoddam
vulgariter dictum de *non Clameo*, fa-
ctum tempore *Edvardi Tertii*. Atque
ista Lex, de *Fimbis* levandis, instar Pro-
gno-

nostici cujusdam erat boni, de Pace
la, quæ in hunc usque diem, à tempo-
ribus ejus, ut plurimum secuta est. Sta-
uta enim de *non Clameis*, Belli tempo-
ribus conveniunt, cum animi Homi-
num inquietantur, ita ut rebus suis do-
mesticis prospicere nequeant: Statuta
vero quæ Possessionibus favent, tem-
poribus Pacis maxime sunt accommo-
data, ut Lites & querelæ extinguantur,
quæ Pacis sunt Fructus perniciosi.

Aliud Statutum latum est, Pruden-
tiæ, & in Rebus politicis Peritiæ singu-
laris; Incrementum Populi Regni ma-
nifesto, & (si quis acutius inspexerit)
Militiam etiam, & vires Regni Bellicas,
promoveas.

Cœperunt eo tempore, magis quam
retro solitum, fieri Septa & Clausuræ
in Agris; Ex quo Terra arabilis (quæ
sine Populo & Familiis coli non pote-
rat) versa est in Pascua, quæ Armen-
tiorum paucorum opera tantum in-
digebant; Etiam *Firma* & *Tenementa*
ad Terminum vitæ, Annorum, & ad
voluntatem Domini, (in quibus Colo-
ni complures habitabant) versa sunt in
Dominicum. Hoc Infrequentiam &
Diminutionem peperit Populi, & (per

130 HISTORIA REGNI
consequentiam) Oppidorum , Eccle-
fiarum, Decimarum, & similibus: Pre-
be etiam noverat Rex, neque ullo mo-
do oblitus erat, sequi etiam ex hoc Di-
minutionem *Subsidiorum* & Censuum
Quanto enim major numerus fuerit
Generosorum , tanto semper *Subsidio-
rum* Summæ decrefcunt magis. In quæ
remedenda, prudentia *Regis & Parla-
menti* enituit. Clausuras Agrorum pro-
hibere noluerunt ; Hoc enim fuisset
Soli Culturam fructuosiore, atque in-
de fecuturam patrimonii *Regni* Melio-
rationem, prohibere : Neque etiam A-
rationes Hominibus juffu Legis impo-
nere consultum putarunt ; Hoc enim
fuisset, cum Natura ipsa, & Rebus, pu-
gnare. Sed tale temperamentum ad-
hibuerunt, ut Clausuras tantum & Pa-
fcua, quæ Depopulationem liquido in-
vehebant, tollerent ; neque tamen ex-
preffe, aut Interdicto aliquo Imperio-
fo, sed solummodo per Confequen-
tiam. Ordinatio fuit talis ; Ut omnes
Domus Agricolationis, quibus fuerint
annexa viginti Jugera Terræ , aut am-
plius , in perpetuum sustentarentur &
confervarentur , absque Decafu ; una
cum Portione Terræ competente, quæ
à Do-

Domibus illis nullo modo separari
posset ; ut & per Statutum aliud quod-
iam, Successoris sui tempore factum,
ius declaratum fuit. Neque tamen,
i quis deliquisset, sancitum erat, ut po-
pulari Aetioni subjiceretur, sed ut Ter-
ra ipsa in Manus Regis, aut Domini, ca-
peretur, quoad dimidium Proficuo-
rum, donec Domus, ac Terræ reparatæ fo-
rent, & restitutæ. Hoc modo Ædificia
sustentata necessario Habitatores tra-
xerunt: & Portio Terræ iisdem annexa
necessario etiam poscebat, ut Incola is
non esset Mendicus, aut Tuguriaster,
sed ex paulo Opulentioribus, qui fa-
miliam alere, & Aratrum in opere po-
nere posset. Hoc Populi numerum mi-
ris modis augebat, quin & potentia
Regni militaris intererat ; ut scilicet
Firmæ & Tenementa, Certum Terræ
Dimensum sortirentur, quod Virum
non infimæ conditionis, citra penu-
riam, sustentaret ; Eademque res quo-
dammodo, magnam partem Fundi Re-
gni, Agriculis & mediæ sortis Homini-
bus, mancipabat, & perpetuabat: Me-
diæ (intelligimus) Conditionis, inter
Generosos & Operarios Rusticos. Jam
quantum hæc Res militarem Regni Po-
ten-

tentiam, (ut occæpimus dicere) promoveat, liquet, tum ex Militaris Disciplinæ principiis, tum ex aliarum Nationum Exemplis. Etenim opinione generali, Virorum maximi circa Re Bellicas Judicii, (etsi pauci quidam aliter senserint, quum revera Casuum distinctionem hæc Quæstio subire possit Robur præcipuum Exercitus alicujus in *Peditatu* maxime consistit. *Pedites* autem ut fortes & bellicosi evadant, opus est, ut in Conditione aliqua non servili, aut inopi, sed libera & copiosa degant. Itaque, si quod Regnum, aut Status, in Nobiles & Generosos potissimum excrescat; Agricolaë autem & Aratores loco tantum, & Conditione Operariorum illis inserviant, aut forte Tuguriastri meri existant, (qui pro Mendicis tecto coopertis tantum haberi possint) *Equitatu* certe pollere possit, sed *Peditatu* minime; Tanquam Sylvæ cæduæ, quæ si Arboribus grandioribus abundant, Dumos & vepres progignent, Ligna autem puriora non educent. Atque hoc cernere est in *Gallicia*, *Italia*, & aliis nonnullis *Europa* Partibus, ubi Populus universus, vel ex Nobilibus, vel ex Rusticis vilioribus,

com-

componitur (De populo in Agris degente loquor, non in Urbibus) Mediocris autem sortis Populus fere deficit: Quo fit, ut *Copiis pedestribus* parum polleant: Adeo ut, ad *Peditatum* suum constituendum, & roborandum, mercenarias Cohortes *Helvetiorum*, aut *Germanorum*, adhibere fere consueverint. Unde etiam fit, ut Nationes illæ, Populum quidem numerosum, Milites autem paucos edant. Rex autem videbat, ex contraria parte, *Anglos* suos, quamvis Territorio multo angustiores, tamen Militibus, & Copiis nativis, præ illis (quas diximus) Nationibus, longe magis abundare. Hoc Consilio atque Instituto, *Rex Hydra Dentes* occulto ferebat; ex quibus (juxta *Fabulas Poetarum*) Milites armati exurgerent, in Regni sui Præsidium, & Amplificationem.

Iisdem etiam Comitibus, Rex (curam adhibens, ut Regni potentia, non minus Mari quam Terra, augetur) in Classis sui Adornationem, & Incrementum, ordinavit, ut Vina & Gladium, ex partibus *Gasconia*, & *Languedocia*, allata, non nisi Navibus *Anglicis* importarentur: Inflectens paulatim politiam

Regni

134 HISTORIA REGNI
Regni Angliæ, ab Intuitu Ubertatis &
Vilitatis rerum venalium, ad Intuitum
potentiæ Militaris. Antiqua enim sta-
tuta, fere omnia, Mercatores externos
invitant, ut Merces omnigenas in *Re-*
gnum Angliæ importent; pro fine ha-
bentia Vilitatem & Copiam earundem
Mercium, nequiquam respicientia ad
Rationes politicas, circa *Regni* poten-
tiam Navalem.

Tulit etiam Legem illis *Comitiis Rex*,
& Monitoriam, & Minatoriam, erga
Justiciarios Pacis, ut munus suum di-
ligenter exequerentur, Delationes cō-
tra eos Auctoritate sua Regia invitans,
& Neglectus eorum primo Sociis suis
Justiciariis committens, postea Justicia-
riis Assisarum, postremo *Cancellario*:
Mandando simul, ut Edictum, (quod
in eam Sententiam promulgarat,) quo-
tannis quater *publicis Sessionibus* legere-
tur, ne forte Justiciarii obdormisce-
rent: Hoc modo fore putabat, ut Le-
ges suæ pœnales, executioni demanda-
rentur; utque inde, vel Obedientiæ,
vel Multarum, Fructum perciperet; In
qua re, versus finem Vitæ suæ, declina-
vit nimis in partem sinistram. Hunc
ad finem etiam cohibuit *Pragmaticam*
quan-

uandam, nuper ortam, qua Informa-
ones veræ, super Legibus pœnalibus
exhibitæ, Informationibus aliis Illuso-
ris suffocabantur, exhibitis scilicet, per
quosdam, quos Delinquentes ipsi sub-
ornarant, ut ad libitum eorum fieret,
Litæ vel Prosecutio, vel Desertio, atque
hoc modo, veras prosecutiones (scilicet
ne duplex foret vexatio) regerebant.

Legem etiam tulit de re Monetaria
reformanda, & Nummorum externo-
rum (Eorum scilicet qui Edicto Regio
essent in usum Regni recepti) Adulte-
ratione punienda: Utque in Pecuniis
persolvendis, nulla fieret Solutio in Au-
ro, quibuscunque Mercatoribus alieni-
genis; ut hoc modo Thesaurus Regni
intra *Angliã* melius asservaretur; Quan-
doquidem Aurum ejus generis Metal-
lum sit, quod facillime, & in occulto
transportari possit.

Statutum etiam fecit, de Re Panna-
ria, & Lanis intra *Regnum* conservan-
dis; Neque hoc tantum, sed de preciiis
etiam Pannorum limitandis, & mode-
randis; Pretio uno, Pannis tenuioris
fili, alio crassioris, imposito. Quod eo
libentius refero, tum quia rarum sit,
Pretia per Statutum aliquod impone-
re, præ-

136 HISTORIA REGNI
re, præsertim Mercibus Regni Nativis;
Tum propter hujus *Legis* prudens Tē-
peramentum, quod Pretia præcise Pan-
norum diversi generis non præscribe-
ret; Sed sanciret tantum, ne Pretium à
Statuto limitatum Pannarii excederent;
ut liberum esset Pannario pannos suos
ita conficere & accommodare, ut jactu-
ram nullam in eis faceret.

Fuerunt & alia Statuta his Comitiis
ordinata, sed hæc præcipue. Hic vero
petendum videtur, ab iis, in quorum
manus hoc Opus nostrum inciderit, ut
in bonam partem accipiant, quod tam
diu in Legibus, quæ hujus *Regis* tem-
pore latæ sunt, commemorandis im-
moremur. Cujus rei has Causas habe-
mus; Primo quoniam virtus illa præ-
cellens, & Meritum proprium in hoc
Rege fuit (cujus Memoriam honorem de-
ferimus) ut optimus Legislatores esset;
Dein quod cum Vitæ nostræ Genere, &
Instituto conjunctum sit; Præcipue ve-
ro quod (nostro quidem Judicio) hoc
ipsum, optimis Historiæ Scriptoribus
desit, quod scilicet non satis crebro,
summarie referant Leges maxime me-
morabiles, quæ temporibus, de quibus
scripserint, perlatae sunt; cum sint Le-
ges

es revera Acta Pacis principalia. Etsi
nim, in Voluminibus Legum ipsarum,
maxima ex parte, reperiri soleant, neu-
quam tamen hoc tam bene informat
iudicium, *Regum*, & *Consiliariorum*, &
Virorum Civilium, quam si videant eas
descriptas, & veluti depictas in Tabu-
s Temporum.

Circa idem tempus, *Rex* quater mille
libras à *Civitate Londini*, mutuo sum-
sit; Quæ Summa, priori quam credi-
erunt, dupla erat, & fuit debite & præ-
se ad diem præfixum, repensa, quem-
admodum etiam prior Summa fuerat:
lege præoptante semper, potius mu-
uari citius quam egebat, quam solve-
re tardius quam debebat; Id quod ei
idem admodum conciliavit.

Neque abjecerat adhuc *Rex* Curam,
ut Spem de Rebus *Britannicis*, verum
Occasiones Consilio & Arte vincere
annisus est, (quamvis Arma sua infeli-
citer cesserant) atque Regem *Gallum*,
icet victoria ipsa non potuisset, tamen
Victoriæ Fructu privare. Summa *Regis*
Consilii fuit, *Maximilianum Regem*, ut
in Nuptiis *Anna Britannia* Hæredis,
ambiendis persisteret, extimulare, atque
ad earum Consummationem adjuvare.

Verum

Verum Res *Maximiliani*, eo tempore, in magna Perturbatione, & Combustione fuerunt, propter Rebellionem Subditorum suorum in *Flandria*. Nam populi *Gandavi* præsertim, & *Brugarum*, (præsentate ipso *Maximiliano*) arma subito ceperant, & nonnullos, ex Officiariis ejus principalibus, interfecerant, eique ipsi custodiam circumdederant; usque quo, & ipsum, & aliquos ex Consiliariis suis, jurejurando obstrinxissent, ut veniam omnium Ante-actorum concederet; Neque ea in posterum quæstioni subicere, aut vindicare vellet. At tamen *Fredericus* Imperator, *Maximiliani* pater, permitttere noluit, ut Contumelia hæc, & Indignitas, Filio suo illata, maneret impunita, sed acriter Bellum *Flandris* intulit. Sed *Dominus Ravenstonnus*, vir magnæ apud *Maximilianum* Auctoritatis, (qui & ipse Juramentum Abolitionis simul cum *Domino* suo sumpserat,) Religionem in ea re prætexens, sed revera privata motus Ambitione, (atque (uti credebatur) incitatus & corruptus à *Gallis*,) *Imperatorem* & *Maximilianum* *Dominum* suum deseruit; Seque Partibus Populi Ducem & Caput præbuit; Oppidaque *Hyprarum*,

um, & *Slusia*, cum Castellis, occupavit; statimque ad Dominum *Cordesium*, *Picardia* sub Rege Gallo Præsidentem, misit, ut Auxilia ab eo petenda; Atque insuper postulans, ut ipse *Cordesius* Regis sui nomine, Unitorum Oppidorum Protector esse, & Armis reliqua subigere, vellet. Dominus *Cordesius* ad Occasionem arripiendam paratus erat, (quam partim ipsemet instruxerat,) & continuo Auxilia summisit ampliora, quam, res ex improvise gesta fuisset, tanta destinatione cogere potuisset; Præfectis Copiarum mandans, ut Oppida inter *Balliam* & *Brugas* caperent. Copiæ *Gallicarum*, oppidum parvum, vocatum *Diximeum*, obsiderunt, ubi *Belgicarum* Copiarum pars se cum eo conjunxerat. Dum illa Obsidio duraret, Rex *Anglia*, ab prætextu Præsidiæ Finium suorum iuxta *Caletum*, sed revera minime volens ut Maximilianus Contemptui exponeretur, & propterea Matrimonio *Britannæ* decideret; Baronem *Morleium*, cum mille Militibus, ad Dominum *Daubeneium*, *Caleti* Præfectum, misit, cum mandatis secretis, ut *Maximiliano* auxiliarentur, & Obsidione *Diximeum* eximerent. *Daubeneius*, (sparsis vocibus hæc

hæc omnia ad securitatem Finium Anglicorum fieri) ex Militibus Præſidiarii *Caleti, Hammefia & Guineſia*, alios Milite eduxit: Ita ut cum recentibus Auxilii conjuncti, duorum ad minimum Millium, numerum explerent. Quæ Copiæ una cum aliis nonnullis *Alemannorum Diximeum* clanculum ingreſſæ ſunt, inſciis Hoſtibus; atque Oppidum pertranſeuntēs (additis nonnullis ex ipſius Oppidi Copiis) Caſtra Hoſtium, negligenter cuſtodita, (utpote qui nihil tale metuebant) adortæ ſunt, ubi magna cædes facta fuit; *Angli* autem, & eorum Socii, victoria potiti ſunt, interfectis octo Hoſtium Millibus, *Anglorum* vero centum tantum, aut circiter, deſideratis; Inter quos fuit *Dominus Morleius*. Ceperunt etiam Tormenta Hoſtium majora, cum Spoliis haud exiguis, quæ omnia ad Oppidum *Novi Portus* aſportarunt. His peractis, *Dominus Daubeneius Caletum* reverſus eſt, ſaucios ſuos, & alios nonnullos ſponte manentes, apud *Novum Portum*, relinquens. At *Dominus Cordeſius*, ad *Hypras* cum magnis Copiis ſedens, Jacturam & Ignominiam Pugnæ ad *Diximeum* ſarcire ſperans, ſtatim advolavit, & *Novum Portum*

Portum Obsidione cinxit; Et post aliorum dierum Obsidionem, Oppugnationis Fortunam tentare statuit; Quod etiam die quodam fecit, eo successu, ut *Turrim* Oppidi principalem eperit, & Vexillum *Gallorum* superam erexerit. De qua tamen, paulo post ab *Anglis Galli* dejecti sunt, ope recentium quorundam Auxiliorum, ex *Sagittariis*, qui feliciter, in ipso Pugnae articulo, in Portum Oppidi appulerunt. Inde perterrefactus *Cordesius*, atque Auxilia *Anglorum* (quæ parva erant) ex successu Rei (qui erat magnus) mediens, Obsidionem solvit. Hoc modo, res inter *Henricum*, & Regem *Gallum*, nonnihil exacerbatae sunt, quia in hoc *Flandria* Bello, Auxiliares Copiæ utriusque Regni, sanguine mutuo haud exiguo, se consperferunt. Quæ Acerbitas aucta est ex inani Iactatione *Cordesii*, qui se pro aperto *Anglorum* Hoste gerebat, magis certe, quam Regis sui rebus conducebat. Solitus enim erat dicere, Se libenter in Inferno, per Septennium jacere velle, ea conditione, ut *Caletum* è manibus *Anglorum* recuperaret.

Rex, postquam res & existimationem *Maximiliani* hoc modo sustentasset,
con-

consilium ei dedit, ut jam Nuptias cum
Britanna acceleraret. Quod & *Maximilianus*
fecit, & eo usque, tum apud
Principissam ipsam, tum apud Con-
siliarios ejus principales, prævaluit, ut
Matrimonium per Procuratorem con-
summatum fuerit, cum Cæremonia
tunc temporis, in his partibus, nova
Neque enim solum, publice desponsat
est, sed etiam tanquam Nupta per om-
nia tractata, atque in Thalamo collo-
cata: Postquam autem decubisset, in-
gressus est Legatus *Maximiliani* cum Li-
teris Procurationis, & astantibus mul-
tis, tam Viris, quam Fœminis, prima-
riis, Tibiam suam ad Genu usque nu-
datam, inter Linthea nuptialia inseruit,
ut Cæremonia illa, Consummationi, &
Cognitioni actuali, æquipollere putare-
tur. Hoc facto, *Maximilianus* (cujus
moribus penitus insitum erat, ut Nego-
tia semper semiperfecta relinqueret, &
reliqua Imaginatione tantum forti cõ-
summaret; tanquam Sagittarius malus,
qui sagittas ad cuspidem usque attrahe-
re non solet; Cui etiam tam facile fuisset
Sponsam suam præsens amplexari, quam
hujusmodi Ludibria instituire) omnia jam pro certis ducens, neglexit
ad

id tempus cogitationem de Nuptiis, & Bello totus incubuit. *Carolus* interim, postquam Theologos suos consulisset, atque ab iis edoctus fuisset, istiusmodi fictitiam Consummationem, potius Inventum quoddam Aulicum esse, quam apud Ecclesiam receptam) magis solide rem aggressus est; & secretis & callidis Instrumentis, (tam Matronis scilicet, quã Consiliariis,) primo Conscientiæ & Honoris scrupulum amovere conatus est; Qua in re duplex erat labor. Neque enim solum *Maximilianus* cum *Britanna*, sed etiam *Carolus* ipse, cum *Filia Maximiliani* contraxerat: Ita ut Nuptiæ, ex utroque pede claudicaret, & ex neutra parte dubitatione carerent. Verum quatenus ad Contractum, cum *Rege Carolo*, exceptio erat justa & liquida, eo quod *Filia Maximiliani* infra Annos consensus esset, ideoque Lege non teneretur. Sed quoad Contractum *Maximiliani* ipsius, duriores sustinebat partes *Carolus*, cum nihil adducere posset, nisi quod Contractus ille, sine consensu *Domini Capitalis*, *Caroli* scilicet, (cujus Pupilla & Vasalla erat, atque ipse erga eam Parentis loco) initus esset; Ideoque ob Defectum hujusce

hujusce Consensus prorsus irritus. Quod Defectus (dixerunt) licet Matrimonium ipsum, post Cohabitationem & actua- lem Consummationem, dirimere non posset, tamen ad Contractum invalidandum sufficiebat. Nam quoad Consummationem illam Ludicram, risu eam excipiebant, inquentes; argumentum esse quod *Maximilianus* Viduus esset & Procus admodum tepidus, qui Sponsas partes per Deputatum præstare contentus fuerat; neque laborem Itineris parvi adire sustineret; ut omnia extra controversiam statuerentur. *Britanna* igitur, hisce rationibus permota, artificiose instillatis, ab iis, quos *Rex Gallus* (qui Præmiis & Promissis non pepercerat in suas partes traxerat; & illecta proculdubio præsentem gloriam, & potentiam *Regis Caroli*, (præsertim cum in Florentiæ ætatis esset, & cœlebs;) atque Patriam suam, Sedem diuturni & Calamitosi Belli, constituere veritate, secreto in Matrimonium *Caroli* consensit. Sed durante hoc Tractatu secreto, *Carolus*, ut rem ab adversis Oppositionis & Dissuasivonis Auribus, illæsam servaret, ad solitas Artes confugiens; Et sperans se Nuptias, sicut antea Bellum, posse recte confi-

onficere, si Regem Angliæ inani spe la-
 asset; solennem Legationem in An-
 iam misit, per Franciscum Dominum de
 uxemburgo; Carolum Marignianum, &
 Robertum Gaguienum Generalem Or-
 nis Bonorum Hominum (qui appellan-
 r) de Trinitate; qui Pacem & Fœdus
 am Rege componerent, intermiscendo
 luti preces, ut Carolo liceret cū HEN-
 aci Regis bona voluntate (pro jure suo,
 nquam Domino Feudi, atque insuper
 utori) de Nuptiis Britanna ad Arbi-
 ium suum disponere. Suscipiebat au-
 m in se, Nuptias Maximiliani per viam
 ris se dirempturum. Atque hoc ipso
 mpore, ut Hominum oculos averte-
 t & perstringeret, Filiam Maximiliani
 Aula sua habere non destitit; quæ diu
 te ei commissa fuerat, ut in Gallia e-
 icaretur; Eam minime dimittendo
 it remandando, sed contra, constanter
 Terendo & declarando, sibi in animo
 se, Nuptias illas tempore idoneo per-
 cere: Atque quoad Britannam, se nihil
 iud cupere, quam ut Jus Dominii sui
 tineret, eamque alicui Affini, sibi fide-
 & observanti, nuptam traderet.

Postquã tres Legati, in Aulam HEN-
 rici venissent, Legationem Regi retu-
 G lerunt,

lerunt, qui eos ad Concilium suum remisit, ubi post aliquot dies auditi sunt. Orationem autem habuit *Prior Trinitatis*, qui, licet loco ultimus esset, eloquio tamen cæteris præstare putabatur. Is locutus esse perhibetur in hunc modum.

Domini mei; Rex noster, maximus & potentissimus inter Reges Galliarum universos, qui à tempore Caroli Magni regnarunt, (cujus etiam Nomen gerit; Attamen à Magnitudine sua nihil aliter se facturum putavit, si hoc tempore pacem iniret cum Rege Angliæ, imo et peteret. In quem finem, nos Legatos summisit, cum plena Potestate, pacem tractandi, & concludendi: Nobis simul mandatis dans, ut secreta Consiliorum suorum, in aliquibus, vobis impertiremur. Hæc sunt demum illa, quæ inter Reges magnos, pro certissimis Amoris Pignoribus & Tesseris, merito censeri possunt; Communicatio scilicet & Participatio mutua Negotiorum status, prætermisissis Honorum & Caremoniis curiosis, quæ affectui alicui insigni postponi debent. Hoc pro certo apud Dominaciones vestras testari possum. Fieri vix posse ut animo plene concipiatur cordia

rdialem illum & verum Amorem, quo
 ex Dominus noster, Regem vestrum
 osequitur, nisi presentes cum eo essetis,
 nos solemus Nominis ejus, cum magno
 onore, mentionem semper facit; Fami-
 aritatis ipsorum & Convictus Parisiis,
 be cum delectatione quadam & volupta-
 , meminit; Imo nunquam de illo loqui-
 r, quin statim excurrat in sermones de
 egum magnorum miseriis, quod non
 in Aequalibus suis; sed tantum cum
 rvis, conversari eis concedatur. Hunc
 -fectum insignem erga Regem vestrum,
 poculdubio Numen Divinum Cordi Re-
 is nostri indidit, ad Bonum Reip. Chri-
 ana, & ad Fines nobis omnibus haec-
 us incognitos. Neque enim alia ejus possit
 ie Radix, quandoquidem eodem animo
 ferit olim erga Comitem Richmondia,
 co nunc est erga Regem Angliæ. Primus
 itur Motor, ad Pacem, à Rege vestro
 pendam, iste, (quem diximus,) est affe-
 us, & Cordis sui sensus genuinus. Atque
 -fectus idem, Rationibus Status arma-
 is est. Audite enim jam (si placet) Oc-
 culta Consiliorum Regis nostri, quæ sum-
 Candore & libertate vobis intimat.
 nstitutum ei est, Expeditionem Hono-
 ricam & Sanctam, in Partes à Regno
 suo

suas remotas, suscipere: Itaque ipse secum reputat, non exigui momenti fore, ad estimationem Sui, & expeditionis suae augendam, si ubique innotescat, eum pace cum omnibus Principibus vicinis suis perfrui, & praecipue cum Rege Angliae, quem merito plurimi facit.

Iam vero (Domini mei) veniam à vobis peto, si paucis verbis nonnulla complectar; quae Scrupulos omnes & Interpretationes sinistras, inter Reges nostros, circa Actiones quasdam nuperas delere possint; Quae si minime amoveantur, Pacem hanc fortasse sint disturbatura; sperans fore, ut his recte intellectis, quatenus ad praeiterita, neuter Rex, quae ab alterutro gesta sunt, aut in malam partem accipiat, aut in malam partem accipi suspicetur. Actiones illae duae sunt: Altera Britanniae, altera Flandriae. In quibus duabus Actionibus, negari non potest, Subditorum utriusque Regis Enses strictos fuisse, & Sanguinem utriusque hausisse; Atque simul Intentiones & Affectus utriusque Regis, quatenus ad Confederatos & Affines suos, longe diversos extitisse.

Quatenus ad Actionem Britanniae; Rex vester optime novit, quae in illa intervenerint. Bellum erat illud, ex Domini nostri

noſtri parte, neceſſitate mera conflatum. Attamen quamvis Stimuli & Provocationes ejus Belli, acriter Regem noſtrum pupugerint: nihilominus potius Olive, quam Laurea Ramum in manu geſtans, illud tranſegit. Præterea, indies fere ad Regem veſtrum mittebat, veluti Chartas abraſas & puras, in quibus Rex veſter, pro Arbitrio ſuo, pacis & Belli Leges conſcriberet. Licet enim, & Honor Regis noſtri, & Securitas, in ea Actione ſita eſſent; tamen neutrum eorum tam charum aut pretioſum duxit, quod in manus Regis veſtri non committeret. Neque Rex noſter ex ſua parte, ad iniquam aliquam Interpretationem trahit, quod Rex veſter auxilia Duci Britannia præſtiterit. Satis enim novit Rex, multa à Regibus, ad Populo ſuo complacendum, fieri neceſſe eſſe: neque difficile eſt diſtinguere in rebus hujusmodi, quid à Regis mero motu emanaverit. Verum hac Actio Britannica, jam (Decreto divino) tranſacta eſt, & finita; Et (ſicut Rex noſter ſperat) eſt tanquam Via Navis in Mari, nullo relicto Veſtigio & Impreſſione in Animis Alterutrius Regis: Ipſe certe ſibi conſcius eſt, nihil hujusmodi in Animo ſuo reſidere.

Quod vero ad Actionem Flandriae at-

G 3

tinet;

zinet; Quemadmodum Bellum Britannicum Regi nostro Necessitas imperabat; ita & Bellum Flandriæ Munus & Debitum Iustitia: Quod Regi bono, perinde est, a ipsa Necessitas, aut Periculum status sui Aliter enim Rex esse desineret. Subditi Burgundiæ, Corona Franciæ, quatenus ad Ius Domini Capitalis, etiam Subditi sunt: Duxque eorum, Franciæ Feudatarius & Vasallus est. Soliti certe erant Burgundi, Subditos se bonos, & fideles, Duc suo prestare, utcunque eos Maximilianus nuper in Intemperiem quandam coniecerit. Ad Regem confugerunt, ut Iustitiam & ab Oppressionem Vindicationem impetrarent. Iustitiam eis denegare non poterat Emolumentum aliquod sibi ipsi minimè expetebat. Hoc etiam ipsi Maximilianum utile erat, si rem rectè perpendisset; nempe ut in Populo commoto, Furori obviam iretur, & Desperatio ultima prohiberetur. His qua dixi, (Domini mei) fortasse opus non erat; nisi quod Rex noster, tenero quodam Affectu & anxio, quicquid in Anglia Amicitiam reflectere possit, amplectatur. Amicitia proculdubio inter duos Reges, stat sarta, recta, & inviolata. Quod verè enses Subditorum collisi sint, nihil ad Pacem publicam: Cum usitatissimum sit Co-
pia

ias auxiliares Fœderatorum, inter se committi, sanguine utrinque effuso, Quinetiam quandoque fit, ut Auxiliares Copia ejusdem Nationis, ex utraque parte, in acie tent, & dimicent; Neque tamen propterea, Regnum in se divisum, dici potest.

Supereſt (Domini mei) ut vobis Negotium impertiam, quod ſatis ſcio vos magna cum latitia & gaudio audituros. Quippe quod Reipublicæ Chriſtianæ magis interſit, quam Actio ulla poſt noſtram memoriam. Rex, Dominus noſter, in animo habet, Bello Regnum Neapolitanum recuperare, hoc tempore uſurpatum quidem à Spurio Vitulamine Arragonū, ſed Iure evidente & indubitato ad Regem noſtrum devolutum: Quod niſi Armis vindicare anniteretur, neque Honorem ſuum illeſum conſervare; neque cauſam huiusmodi deſidia populo ſuo probare poſſit. Sed Cogitationes ejus generoſa, & vere Chriſtiana, in hoc non acquieſcunt. Spe enim haud levi, non inflatur quidem, ſed fulcitur, Expeditionem pro Regno Neapolitano recuperando, inſtar Pontis fore, ad Copias ſuas in Græciam tranſportandas. Quinetiam conſtitutum ei eſt, neque Sanguini, neque Sumptui parcere (non ſi Coronam ſuam oppignorare, & Fran-

G 4

ciam

152 HISTORIA REGNI
ciam ipsam desolare compelleretur) ante-
quam aut Tyrannidem Ottomanno-
rum debellaverit, aut hac via in Paradi-
sum Aditum sibi patefecerit. Neque ta-
men nescit Rex hoc inceptum nulli Regi
in mentē venire potuisse, nisi qui ad Deum
precipue Oculos attolleret; Cujus causa
agitur, & à quo, & Velle, & Posse datur.
Certe congruit illud cum Persona quam
Rex sustinet, (licet indignus,) Regis Chri-
stianissimi, & Filii Ecclesiæ Primogeni-
ti. Quinetiam invitatus est Exemplo præ-
nobilis illius Regis Angliæ, Henrici
Quarti, (qui primus Sceptrum tenuit ex
Familia Lancastrensi; Prædecessor qui-
dem, licet non Progenitor Regis vestri;)
Qui sub finem Vita (ut vos melius nostis)
similem expeditionem in Terram Sanctā
destinabat. Necnon Exemplo præsentis in-
ductus est, Belli illius pii & honorifici,
quod nunc gerit, & fere ad exitum perdu-
xit Rex Hispaniæ, pro Regno Granadæ
à Sarracenis recuperando: Etsi autem
(Domini mei) hoc Inceptum, primo in-
tuitu, vastum videri possit, & immodi-
cum, ut Rex propriis Copiis illud aggre-
diatur, quod conjuncta Copia tot Princi-
pum Christianorum, non sine magnis
Laboribus, & diuturno Bello olim confe-
cerunt;

cerunt; Attamen Celsitudo sua prudenter
 secum reputat, interdum Copias minores,
 sub uno Imperio unitas, Successu feliciores
 evadere, (etsi Fama & Opinione minus
 jaētentur) quam Copias multo ampliores,
 varie commistas, & vinculo Fœderum &
 Societatum tantum colligatas; quæ ple-
 runque, paulo post principia, vertuntur
 in dissidia & Dissociationes. Verum (Do-
 mini mei) id quod, tanquam vox de Cæ-
 lo, Regem ad hoc Inceptum vocat, est
 Scissura hoc tempore insignis, in Familia
 Imperatoria Ottomannorum. Non dico
 quin Frater contra Fratrem, ante hac in
 illa familia, Arma sumpsit, & pro Im-
 perio decertavit; Verum nunquam prius
 factum est, ut Aliquis Fratrum ad Arma
 Christianorum confugeret, quemadmo-
 dum nunc facit Gemes (Bajazethi, qui
 jam regnat, Frater) Virtute Germanum
 suum longe superans. Bajazethus siqui-
 dem Ingenio & Moribus, veluti medius
 est inter Monachum & Philosophum; Ac
 potius in Alchorano, aut Philosophia
 Averrois Arabis instructus, quam habilis
 ad Gubernacula tractanda Imperii tam
 Bellicosi. Tale igitur est Regis Domini
 nostri, memorabile & Heroicum Institi-
 tum, circa Bellum sacrum. Et quia in hac

re Personā gerit, non minus Militis Christiani, quam Regis Potentis, ab Humilitate auspicatur; Et in Caussa tam religiosa, pacem ab aliis Principibus Christianis, emendicare non detrectat. Superest tantum civile quoddam potius Postulatum, quam Legationis nostra Pars essentialis, quod Dominus noster Regi vestro commendat. Rex (ut omnes norunt) Dominus est Capitalis Ducatus Britanniae. Nuptia Heredis, ad eum, tanquam Tutorē & Gardianum, jure spectant. Estque hoc genus Iuris, Privatum Ius, & Patrimoniale, non Regium. Attamen, (ut amanter & ingenue cum Rege vestro agat, quem tanquam alterum se efficere cupit, & una eademque res cum eo fieri) hoc petit, ut bona Regis Gratia, & consensu, de Nuptiis ejus disponere possit prout sibi commodum videbitur; Et Matrimonium Maximiliani pratensum & intrusum, per viam Iuris, irritum facere. Hac habui (Domini mei) qua apud vos dicerem, veniam petens si minus ornate & pro rerum dignitate dixerim.

IN hunc modum, Legati Regis Galli, verbis suavissimis, & plane mellitis, Regis sui propensionem, in HENRICUM
Regem

Regem repræsentare, & aspera quæque inter *Reges* duos lenire, & dulcorare conati sunt; duas res ex hoc sperantes. Quarum altera erat, ut *Regem* consopirent, donec *Nuptia Britannica* essent consummatæ; Hoc vero existimabant, Rem esse unius tantum *Æstatis*, & tanquam *Fructum* jam prope maturum, & cito decerpendum: Altera vero instar *Fructus* plurium *Annorum* erat, ut scilicet *Regis HENRICI* Animum, ita temperarent, ut *Expeditioni Italica* neuiquam esset impedimento. *Consilarii Angli* silebant; Illud tantummodo dicentes, se scire, *Legatos* *Responsum* minime expectaturos, antequam rem *Regi* suo retulissent. Atque ita *Concilium* dimissum fuit. Rex interim animi dubius erat, quid de *Nuptiis Britannia* iudicaret. Liquido cernebat, *Regis Galli* *Ambitionem* eo ferri, ut *Ducatus* eo potiretur; Sed res prorsus mirabilis ei visa est, *Gallum* in *Familiam* suam introducere velle, *Nuptias* controversas & litigiosas, præsertim cum talem haberet *Succefforem*. Sed omnia simul perpendendo, *Britanniam* quidem ut rem perditam æstimabat; Verum *Negotium* hoc *Britannia*, ut *Ansam Belli* cum *Gallia*,

lia, arripere constituit; Et *Expeditionem Neapolitanam*, in promptu habere, pro Ansa Pacis, quando opus foret: Probe siquidem informatus erat, quanto Rex *Gallus* Expeditionis illius flagraret desiderio. Postquam igitur sæpius cum Concilio suo de re deliberasset; Animi autem sui sensum parce aperuisset; *Cancellario* in Mandatis dedit Responsum quoddam formale, quod *Legatis* redderet; idque præsentibus reliquis *Consiliariis* fecit. Sed postea, *Cancellarium* solum ad se vocans, iussit eum tali *Stilo* verba facere, quæ convenirent *Tractatui*, qui in *Fœderis* rupturam desiturus foret; Utque ante omnia caveret, ne ullo modo, *Expeditionem* in *Italiam* averteret. Paulo post, *Legati* ad *Concilium* accersiti sunt, ubi *Cancellarius* in hunc modum, locutus fertur.

Domini mei Legati, ex mandato Regis, respondeo *Orationi* Domini Prioris, eloquenti admodum & ornata, paucis & perspicuis verbis. Rex minime oblitus est veteris sui Amoris & Familiaritatis cum Rege vestro. Commemoratione autem ejus non est opus. Nam si res inter eos, eodem maneant loco, bene habet;

Sin

*Sin aliqua intervenerit Mutatio, ea ver-
bis in integrum restitui non potest.*

*Quatenus ad Actionem Britanniae ;
miratur Rex, Regem vestrum, ejus rei
Mentionem facere, ac si illam, Meriti lo-
co, apud Regem nostrum duceret. Illud
enim Meritum huc tantum redit, quod
Regis nostri opera usus sit, ad decipien-
dum unū ex optimis suis Foederatis. Quo-
ad Nuptias vero, Rex ei rei se immiscere
minime vellet, si Rex Dominus vester, Li-
turgia non Gladio, Matrimonium con-
traheret.*

*Quatenus vero ad Actionem Flandriae,
se Burgundiae Subditi, à principio, per
viam Supplicationis, vestrum Regem ap-
pellassent, ut Dominum supremum, illud
demum Speciem quandam Iustitiae pra se
ferre visum esset. Sed nova prorsus erat
Processus Forma, ut Subditi Regem suum
primo in custodiam darent, & Officiarios
ejus interficerent, & postea Querimoniam
instituerent. Rex ait, sibi è memoria non
excidisse, quando ipse cum Rege Gallo,
ad Scotos (qui contra Regem suum Ar-
ma sumpserant) Legatos suos misisset, se
alio stilo locutos, atque prout Reges dece-
bat, populares istos Motus, contra Princi-
pes suos, detestatos esse. Verum (Domini
msi*

mei Legati) has duas Actiones, in hoc statu, Rex noster relinquit. Profitetur quidem, sibi, ex iis qua à vobis dicta sunt nullo modo satisfactum; Sed tamen se e non tam graviter ferre, ut eorum respectu, de Pace tractare recuset, modo ali conjunctim tractentur. Quantum vero a Bellum Neapolitanum; Et Inceptum contra Turcas, Rex expresse mihi mandavit, ut dicerem; Se ex animo optare suo bono Fratri Regi Galliae, ut Fortuna, ejus spes, Et Consilia Honorifica, exequet: Et quandocunque Regi audire contigerit, Regem vestrum in Graciam trajicere paratum esse, sicut hoc tempore placuit Domino vestro dicere, se pacem à Rege emendicare, ita tunc Regem nostrum, à vestro partem Belli emendicatorum.

Iam vero, (Domini mei Legati,) habeo insuper, qua vobis ex parte Regis nostri proponam. Rex vester, Regem nostrum, quid ei proponendum aut petendum esset, docuit. Dicit (Domine Prior) Regi vestro decretum esse, Ius suum in Regnum Neapolitanum, injuste detentum, persequi. Quod si non faceret, neque Honorem suum illatum conservare, neque Causam talis desidia Populo suo probare possit.

offit. *Hac fuerunt ipsissima verba vestra, ue nō alius verbis mellius exprimere possum. Putate, (Domini mei,) Regem nostrum eadem verba vobis regerere, circa Normanniam, Gasconiam, Andiam, mo circa Regnum Gallia ipsam. Si igitur Rex vester consenserit, ut in hoc Tractatu, Ius Regis nostri ad Franciam (aut altem Tributum eo nomine rependendum) simul in deliberationem veniat, Rex de ceteris quoque deliberare non abuit; alias Tractatum longius producere ecusat.*

Legati hac re nova fere attoniti, non sine Indignatione quadam responderunt; Se minime dubitare, quin Gladius Domini sui, Sceptrum suum facile possit defendere: Ac pro certo scire, Regem suum, nec posse, nec velle, aliquid de Juribus *Corona Francie* inminuere, sive in Territorio, sive in Regibus. Sed utcunque, res illas nimio majoris Momenti esse, quam ut ipsi de illis differerent, cum nihil ejusmodi haberent in Mandatis. Ad quæ Confidarii dixerunt tantum, *Regem* ab ipsis nullum aliud Responsum expectasse, sed Legatos proprios ad *Regem Gallum* prope-

propediem missurum. Injecta autem
 tanquam obiter, est Quæstio, à quibusdam ex Consiliariis; Num for
Rex Gallus consentire vellet, ut Nup
 tias *Britanna* pro arbitrio disponeret
 cum Exceptione tamen sive Exclusion
 ne, ne ipse eam in Uxorem ducere
 Cui Interrogationi *Legati* prudenter
 caute responderunt: Rem illam à Reg
 sui Cogitationibus tam procul abesse
 ut de ea nihil dederit in Mandatis. I
 hunc modum *Legati* dimissi sunt, præ
 ter unum *Priorem*. Secuti autem sun
 confestim *Regis Angliæ Legati* in *Gal
 liam*; videlicet, *Thomas Ormondia Co
 mes*, & *Thomas Goldenstonus Prior Ec
 clesie Christi Cantuariensis*. Interea *Lio
 nellus*, *Episcopus Concordiæ*, ad utrum
 que Regem à *Papa Alexandro sexto* mis
 sus est Nuncius de pace. *Alexander* e
 nim se in arctum compulsus esse, &
 quasi obsessum sentiens, à Fœdere quo
 dam, & Societate inter præcipuos *Ita
 liæ Status* inita, ut nullus ei Aditus ad
 Familiam suam evehendam, (cujus rei
 Cupiditate immani flagrabat) pateret,
 Aquas in *Italia* turbare expetebat, ut in
 turbido feliciter piscaretur: Rete scili
 cet jaciens, non ex *Petri*, sed ex *Borgia*
 Navi.

Iavi. Atque dubitans ne Metus ab
Inglis, Expeditionem Galli in *Italiam*
 emorari posset, *Episcopum* hunc misit,
 et res inter duos *Reges*, si posset, com-
 oneret. Qui primum ad *Regem Gal-*
iam se contulit, eumque bene anima-
 am (ut ipse arbitrabatur) offendens,
 ersus *Regem Angliae* perrexit, & *Legati*
Anglos apud *Caletum* reperit. Post-
 uam cum iis collocutus esset, honori-
 ce in *Angliam* transfuectus est, ubi a-
 ud *Regem* Mandata exposuit. Attamen
 cet boni Ominis Nomen, ad pacem
 omponendam, fortitus esset, nihil in-
 e secutum est. Etenim jam, Consi-
 lum *Regis Galli* de desponsanda *Hære-*
re Britannia, diutius dissimulari non
 oterat. Itaque *Legati Anglia*, quo in
 tatu res essent, satis perspicientes, do-
 num redierunt. *Prior* etiam *Trinitatis*,
 nonitus est hic in *Anglia*, ut discede-
 et, Qui postquam tergum vertit, mo-
 e *Pedantii* potius quam *Legati*, Petu-
 antissimum Libellum, versibus Lati-
 nis, contra *Regem* sparsit; Cui Rex (li-
 ret nihil haberet è *Pedantio*) Respon-
 um tamen Versibus similiter Latinis,
 cribi iussit; in Persona quidem *Regis*
 plius, magno tamen cum vilipendio
 Prio-

Prioris; Cujus Genio & Petulanti,
 tanquam facetiis Scurræ, se oblectabat.
 Circa hoc tempus etiam, natus est Rex
 Filius secundo-genitus HENRICUS, qui
 postea regnavit. Secuta est paulo post
 Nuptiarum Solennizatio, inter *Caro-*
lum & Annam Britannia Ducissam, cu-
 qua *Carolus Ducatum Britannia*, ni-
 mine Dotis, accepit; *Maximiliani* Ju-
 lia paulo ante domum remissa. Qui
 postquam ad aures *Maximiliani* perven-
 nisset, qui illud nunquam crediderat
 antequam peractum esset; Quique
 seipso decipiendo principales semper
 partes obtinebat; (etsi hoc quidem
 negotio *Rex Gallus* partes secundas
 leganter sustineret) atque Cogitationi-
 bus suis sursum deorsum agitans
 revolvens: quale hoc esset, ut ipse un-
 de Ictu, duplici autem Ludibrio, tam Nu-
 ptiis propriis, quam Nuptiis Filiaë suæ
 dejiceretur, (ex quarum utrisque ma-
 gna sibi & sublimia auguratus erat) pa-
 tientiam omnem amisit; atque ab-
 iciens Reverentiam illam atque decus
 quod magni *Reges* (etiam cum Sangu-
 corum maxime effervescat) mutuo ser-
 vare debent, *Regis Galli* Personam &
 Facta, acerbissimis Convitiis proscidit
 E

I quanto Factis minus poterat, tanto
 verbis intemperantior, quascunq; po-
 terat excogitare contumelias, in *Regem*
Carolus effudit; ajens, Eum, inter o-
 mes sub Sole Homines, esse maxime
 perfidum; Illumque Monstrum quod-
 am Nuptiarum, peperisse, ex Raptu
 adulterio commistum; Quod justissi-
 mo *Dei* Judicio (ut ajebat) decretum
 erat, ut (Nullitate hujus Matrimonii
 in mundo conspicua) posteri Personæ
 in indignæ in *Gallia* non regnarent.
 Et statim *Legatos*, tam ad *Regem Anglia*,
 quam ad *Regem Hispania*, expedivit, qui
 eos ad Bellum & Fœdus offensivum in-
 vadum contra *Gallum* excitarent; Se-
 cum magnis Copiis in Bellum adfutu-
 rum pollicitus. Hinc *Rex Anglia* (etsi
 propria insistens via) Parlamentũ suum
 convocavit, *Regni* scilicet Anno septi-
 mo, & in primo Solennitatis Die, (in
 throno suo sedens) ipse ad hunc modum,
 in Conventu Ordinum, locutus est.

PROCERES mei, & vos Populi Deputa-
 ti; Cum Bellum Britannicum insti-
 tuisssem, per Locum tenentem meum ge-
 endum, allocutus sum vos per Cancellaria
 meum; Nunc vero, cum decreve-
 rim

*rim Bellum Franciæ inferre, in Perso-
propria, rem vobis ipse exponam. Bellum
illud, ad Fœderati nostri Ius defendendum
spectabat; Hoc vero ad Ius proprium no-
strum vindicandum & recuperandum.
Iud casu fortuito terminatum est; Hoc
victoriam desitutum speramus.*

*Rex Gallus Orbem Christianum pe-
turbat. Quæ possidet, sua non sunt, & t-
men ulteriora appetit. Britanniam in D-
tionem suam redegit. Rebelles Flandri
contra Regem suum fovet; Italiæ min-
tur. Quatenus ad nos ipsos, à Dissimul-
tione exorsus ad Neglectum processit,
Neglectu, ad Contumeliam, Fœderati
nostros invasit: Tributum nostrum so-
vere renuit: Vt verbo dicam, Bellum qua-
rit. Non sic Pater ejus, sed Pacem à nob-
petijt: Quod etiam Rex iste fortasse facie-
postquam Consilium sanum, aut Temp-
ipsum, eum prospicere rebus suis docueri-
quemadmodum Pater fecit.*

*Interim Ambitionem ejus, in Commo-
dum nostrum convertamus: Neque Num-
mulis paucis, Tributi aut Recognitioni
nomine, contenti simus; sed (divino fa-
vore innisi) de Iure nostro, ad Regnum
ipsum Galliæ, Armis experiamur; Memo-
res plane, Regem Franciæ in Angliæ
quor-*

condam Captivum; Rursus, Regem Anglæ in Gallia coronatum, Majores nos vidisse. Fœderati nostri nullatenus sunt diminuti. Burgundia hodie potentior manu regitur, quam unquam antehac, neque magis unquam irritata fuit. Britannia quidem nobis auxilio esse non possit; Eis tamen nocumento futura est. Novæ Provinciæ Imperio additæ, Oneri magis sunt, quam Robori. Qui res novas movi sunt, in Regno ipsius non ignobiles, præbeii, aut titularii Impositores extiterunt, sed Gradus sublimioris. Rex Hispaniæ (ne dubitetis) nobiscum conjunctus est, incertus quo Regis Galli Ambitio progessura sit. Sanctus Pater noster Papa Transmontanos in Italia non libenter videt. Verum hic de Fœderatis Sermo, in considerationem recte venire debet, in computationem autem minime. Absit enim, ut Angli Ius suum in Galliam asserere non valeant, nisi aliunde adjuti.

In Præliis Cressei, Pictavii, Agincurti, si absque Auxiliis steterimus. Gallia Potulo maxime abundat, Militibus haud paucis. Stabiles Peditum Phalanges, & Cohortes, nullas habent. Equitatu certe utuntur bono, verum Copia Equitum in Bello defensivo, minoris sunt usus; ubi

Actio.

Actiones Belli ab Invadentis electio-
 pendent. Discordia nostra sola in Ca-
 fuerunt, quod Regnum Gallia, perdi-
 rimus: Atque (Deo annuente) Pa-
 qua nunc domi fruimur, idem restitue-
 Deus hucusque Gladio meo affuit. In
 tempore, quo Regnum tenui, malos Su-
 ditos extirpare, & bonos probare, mihi
 contigit. Populus jam meus, & Ego, ju-
 tis nos invicem novimus, quod Confide-
 tiam parit. Quod si Sanguis aliquis pri-
 vus aut infensus in Regno reliquus sit, Ho-
 norificum Bellum externum, remedium
 fuerit optimum, ad eum expurgandum
 aut rectificandum. In Negotio hoc magis
 & arduo, Consilio & Auxilio vestro ne-
 juvate. Si cui vestrum, Filium suum
 Equitem Auratum cooptari, contigerit
 Auxilium illi, à Tenentibus suis, Lege da-
 betur. Hac vero qua agitur Res, ad Ho-
 norem & Calcaria Regni spectat, cujus
 ego Parens sum, atque ad illud non solum
 tuendum, verum etiam amplificandum
 Regio munere obligatus. Quantum verò
 ad Pecunias, illa Hominibus tenuiori
 Fortuna non imponantur, sed iis ad quo-
 Belli ipsius Commoda aliquatenus perve-
 nire possint. Gallia Eremus non est: Ego
 vero, qui me Regem frugi profiteor, spero

n effecturum, ut Bellum post initia se
ijum alat. Ite in Consilium, in Dei no-
me, neque temporis jacturam facite;
Enim hujus Negotii gratia solius, hoc
Irlamentum convocavi.

IN hunc modum Rex locutus est. Ve-
runtamen, etsi magnam Alacrita-
tem, ad Bellum inferendum, non so-
ln Parlamento, & Aula suæ, verum
tam Concilio suo sanctiori, (exceptis
cobus Episcopis, & paucis aliis) osten-
det, nihilominus, in secreto suo, ad
Illum Gallicum, Animum non adjecit.
Veritas autem rei sic se habuit. Merca-
triam quandam instituebat Rex, Belli
Imas cum pecuniis permutandi. Satis
sebat, Galliam, hoc tempore, in o-
nibus suis Partibus fuisse redintegra-
m, neque à multis retro Annis, tanta
ptentia floruisse. Vidit etiam, expe-
rentia edoctus, atque exemplo Copia-
m in Britanniam paulo ante missa-
m, Gallos non ignorare, qualis opti-
a res Belligerandi cum Anglis ratio;
mirum, ut Prælii Aleæ rem non com-
itterent; sed eos Obsidione Oppido-
m, & Castris metandis, in locis op-
ortunis & munitis, fatigarent. Iaco-
bum

bum Tertium Scotia Regem sibi fidissimum periisse meminerat. *Iacobum* autem *Quartum*, qui successerat, *Galliam* addictissimum, adversus se malevolu noverat. Conjunctionibus autem *Ferdinandus Hispania*, & *Maximiliani* parum fidebat. Alteri enim Copiæ ad erant, voluntas deerat; Alteri contra voluntas aderat, deerant Copiæ. Præterea *Ferdinandus*, tunc noviter respirare cœperat à Bello *Granada*; Et cur *Gallia*, hoc ipso tempore, negotiabat, circa Restitutionem *Provinciarum Ruffigniani & Perpigniani*, paulo ante oppignoratarum. Neque etiam penitus sine Metu erat, à Motibus intestinis, quos cum semper præsens compescere solitus esset, minime volebat, ut in Partibus transmarinis, Bello implicatū deprehenderent. Quare, cum Belli difficultates, & Incommoda recte perpendisset, secum animoolvebat, quæ tandem ratione, duo, quæ expetebat, obtinere posset. Primum erat, quomodo, ex Bello denunciato & inchoato, utilitati suæ inserviret; Alterum, quomodo se à Bello, cum opportunum foret, salvo Honore, subduceret. Utilitatem & Emolumentum, duobus modis au-

is aucupabatur. A *Subditis* suis propter
 ellum, ab *Hostibus* propter Pacem,
 inquam Mercator prudens, qui lu-
 um facit, tam ex Mercibus Exporta-
 s, quam ex Importatis. Quantum ve-
 o ad Honoris Considerationem, ne
 ama sua paulo ad metas hæreret, si à
 ello desisteret, recte secum cogitabat;
 quod sicut Auxiliis *Ferdinandi*, & *Ma-*
imiliani, fidere secure non posset ad
 elligerandum; ita alterius impoten-
 am, alterius vero Duplicitatem, & mi-
 us sincera Consilia semper præsto ha-
 iturus esset, ad Pacem excusandam.
 hæc omnia prudentissime prævidit, nec
 inus artificiose executus est; Unde o-
 mia ex voto, veluti in gremiũ suum,
 lacide delapsa sunt.

Interea *Ordines Parlamenti*, sine mo-
 a, flammam conceperunt, inde ab an-
 quo Belli *Gallici* cupidi, atque etiam
 ræsente occasione excitati, ut hono-
 em *Regis & Regni*, ex Amissione *Bri-*
annia (ut putabant) imminutum, re-
 ararent. Itaque magna cum alacritate
 onsilium *Regi* dederunt, ut Bellũ cum
Wallis susciperet. Quamvis autem *Par-*
mentum, ex prima & secunda Nobi-
 tate, una cum Civibus & Burgensibus
 H • prin-

principalibus, confisteret; attamen iuste admodum, & cum dignitate, potius ad Populum (cujus Deputati erant) quam ad privatas suas Fortunas respicientes; quin & *Regis* moniti memores, in hoc consenserunt, ut Contributio, (quam *Benevolentiam* appellabar ab Opulentioribus tantum exigeretur) Hoc Contribuendi Genus, (dictum *Benevolentia*;) ab *Edvardo Quarto* excitatum fuerat; Ob quod invidiam magnam sustinuit; Postea vero à *Rege Richardo Tertio*, per suffragia *Ordinum* damnatum fuit & abolitum, quo gratiam apud Populum iniret; Jamque *Rege* denuo introductum est, sed tamen accedente Auctoritate *Comitiõrum*: Hoc enim tempore *Edvardi Quarti* defuit. Hac autem ratione, Summas Pecuniarum ingentes corrogavit: Ita ut *Civitas Londini* (etiam illa ætate) novimille Libras, & amplius, contribuerit; Præcipue à Locupletioribus collatas. Traditur *Mortonum Cancellarium* Dilemma quoddam excogitasse, quo *Benevolentiam* istam in majus auferret; Quod alii *Furcam* ejus, alii *Hæmum* nominabant: Etenim mandat *Commissariorum*, ad *Benevolentiam* exigentem

quadam assignatorum, inseri voluit; ut incidissent in Homines frugi & parsimonia deditos, illos monerent, Fieri in posse, quin illi Pecuniis abundaret; quod magnos sumptus non facerent: Si vero in eos, qui liberalius verent, itidem dicerent; Illis Pecuniis proculdubio suppetere, ex impensibus quas faciebant, conspicuum esse: Ita nosque captabat.

Hæc Comitia mere erant Militaria: Equæ enim aliud tractabant, quam declarationem Belli contra Galliam & Britaniam, cum aliquibus Statutis eo tenentibus. Veluti circa severam Animadversionem in Capitaneos, qui aut stipendia Militum Mortuorum, vel Abolitium, in rationes suas referrent, aut eam Stipendia Militum detinerent. Evere etiam sancitum est contra Militis, qui post Delectum habitum, sine Licentia se subtraherent. Etiam Protectiones, quæ prius Lege Communi in usu erant, pro iis qui militabant, Statuto roboratæ sunt. Atque alio Statuto, Porta patefacta est omnibus, qui terras suas vendere vel oppignorare vellent, ne aliquid inde pro earum Alienationibus Regi soluerent, ut sum-

172 HISTORIA REGNI
ptui in Militiam & usus Belli suffici-
rent. Postremo edictum est, ut omnes
Scoti ex Anglia abscederent. Lata etiam
est Lex, ut Exemplar Ponderū & Mei-
surarum, quod in *Scachario Regis*, ut au-
thenticum, repositum est, in universo
Regnum dispergeretur; & Pondera at-
que Mensuræ ubique ad eam Normam
examinarentur, & reducerentur. Ali-
etiam nonnullæ minoris momenti
militer latae.

Postquam *Parlamentum* finitum ce-
set (quod ad breve tempus duraverat)
Rex se accinxit ad Apparatum in omni-
bus instruendum, pro Bello *Gallico*. Ne-
que tamen interea Res *Maximiliani* ni-
glexit, pro motu *Flandriae* sedando,
Auctoritate *Maximiliani*, inter Subdi-
tos suos, restituenda. Eo enim tempe-
re, *Dominus Ravenstonus*, non tantum
Subditus rebellis, sed & Servus Prod-
itor, (eoque maliciosior & violentior
adjutus Copiis *Brugarum*, & *Gandarum*)
Oppidum atque Castella ambo *Sluy*
ceperat, ut superius diximus. Et post-
quam, (Opportunitate usus Portus in-
lius,) Naves quasdam & Lembos co-
gisset; cœpit Piraticam quandam ex-
cere, prædando & spoliando, & in C
ptiuit

privatam abducendo, Naves & Rates
 omnium Nationum, quæ per illas O-
 ceanavigabant, versus Nundinas *Ant-*
werpia, vel aliquam partem *Brabantia*,
Zandia, & *Frizlandia*; Commeatu
 sæper adjutus ex *Picardia*, præter eū,
 nem percipiebat ex *Slusia*, & Regio-
 nis circumjacentibus, & ex præda
 propria. *Galli*, cum Perpetuo, sed in
 occulto, adjuvabant; Ipse quoque (ut
 canes solent, qui partes subinde alter-
 runt) se securum minime putabat,
 nisi in tertiæ alicujus Personæ Prote-
 ctionem se reciperet.

Fuit autem Oppidum quoddam par-
 vum, duobus miliaribus distans à *Brug-*
is, versus Mare, dictum *Dammum*;
 quod Propugnaculum fuit *Brugarum*,
 ad eum aditum præbebat, & ad *Slu-*
siam quoque res utile esse poterat. Hoc
 Oppidum *Rex Romanorum* sæpius ten-
 tavit, (non quod Oppidum ipsum tanti-
 cavat, sed ut *Brugas* suffocaret, & Maris
 commoditate privaret) atque irrito sem-
 per conatu. At sub idem tempus, *Dux*
Normonia in *Flandriam* advenerat, pro-
 arbitro se gerens, ad res inter *Maxi-*
milianum & Subditos suos componen-
 das, revera tamen *Maximiliano* impense

174 HISTORIA REGNI
favens; Sub hoc Neutralitatis, & T.
Status prætextu, ad *Brugas* profectus
est; a Magistratibus *Brugarum* petens
ut in urbem ei pacifice ingredi liceret,
cum Comitatu tali Armatorum, quæ
Dignitati suæ conveniret; Quos
plures secum adducere par erat, ob S.
curitatem suam, in Loco ubi omnia
Armis strepebant: Simul etiam eis in-
timans, se multa habere, magni pro-
fus Momenti, quæ cum illis communica-
ret in commodum ipsorum. Quo
postquam impetrasset, Impedimenta
sua & Epistathmos ante se misit, qui
Hospitium ei appararent; Ita ut Milites
sui, ordine instructi, urbem intra-
verint, ipse autem sequeretur. Qui ad-
gmen ducebant, de Diversoriis & Ho-
spitiis percontabantur, ac si in animo
haberent, in ea urbe pernoctare; Atque
hoc modo perrexerunt ad portam ur-
bis, quæ versus *Damnum* recta duce-
bat; Cives autem *Brugarum*, mirabun-
di tantum eos spectabant, neque tran-
situ arcebant. Præfecti etiam & Inha-
bitantes apud *Damnum*, nihil mali sus-
picabantur, ab aliquibus qui à *Brugis*
venerant, atque Copias à longe aspi-
cientes, eas in auxilium suum à *Gallis*
sub-

missas credebant, qui pericula aliqua nova illis intenta nosset. Itaque ad hostile, nisi sero nimis, metuentes, eos in Oppidum suum admiserunt. Quae certe Fraude potius quam Stratagemate, Oppidum *Damnum* captum est; & urbs *Brugarum* damno affecta, manna cum Civium contristatione.

Dux Saxoniae, capto *Damno*, statim ad HENRICUM Regem misit, certiores faciens, *Slusia* maxime, & *Domino Ravenstono* imputari debere, quod *Rebellio Flandriae* adhuc arderet: Quodque si *Rex Slusiam* ex parte Maris obsidere vellet, se certe Terra illam obsidere paratum esse, atque hoc modo Medullam ipsam Belli se extracturos.

Rex Auctoritatem *Maximiliani*, apud Subditos suos munire cupiens, (ut freno *Gallia* esset;) atque etiam Mercatorum suorum querelis commotus, eo quod Mare Navibus *Ravenstoni* multum infestaretur; *Edvardum Poynningum*, Equitem Auratum, virum strenuum, & qui antea bene res gesserat, confestim misit, cum duodecim Navibus Militibus, & Tormentis, bene instructis, ut Mare liberarent, & *Slusiam* ab ea parte obsiderent. *Angli* his Copiis non tantum

tum *Ravenstonum* veluti in Ergastulum compulerunt, ita ut se nullam partem commovere poterat; & similiter maritimam *Slusia* partem obsidionem cinxerunt; verum etiam, unum ex *Castellis Slusia* adorti sunt, atque insultum per dies viginti subinde renovarunt (sub refluxum Maris semper è Navi- bus exeuntes) ita ut magnam cædendorum, qui Castellum defendebant, facerent, qui assidue, ut eos repellerent, pugnabant; licet ex parte etiam *Anglorum*, quinquaginta viri cecidissent, inter quos fuit Frater *Comitis Oxonia*.

Sed Obsidione *Slusianos* arctius quotidie premente; & utroque Castello (quæ præcipua Oppidi Robora fuerunt) afflicto, altero per *Saxonia Ducem*, altero per *Anglos*; & Ponte quodam *Scapharum*, quem *Ravenstonus* inter utrumque Castellum extruxerat, ut alterum alteri suppetias ferre possit, noctu ab *Anglis* incenso; *Ravenstonus* amplius Oppidum se tenere posse plane desperabat: Itaque tandem *Castella Anglis*, Oppidum autem *Duci Saxonia*, per Compositionem, dedit. Quo factò, *Dux Saxonia*, & *Poyningus*, cum *Brugensibus*, ut se *Maximiliano* Domino suo

re suo submitterent, egerunt; Quod
pulo post *Brugenses* fecerunt, solven-
tis magna ex parte Belli impensas; un-
de *Germani & Angli* dimissi sunt. Exem-
plum *Brugarum*, reliqua Oppida quæ
consecerant, secuta sunt; ita ut *Maxi-*
ilianus à Periculo jam liber esset, ab
indigentia autem (prout ipse res suas
ministrabat) nunquam: *Poyningus*
vero (postquam aliquot dies apud *Slu-*
um moratus esset, donec res in tuto
essent) ad *Regem*, tunc *Bononiam* obsi-
dentem, reversus est.

Circa hoc tempus, venerunt Literæ
Ferdinando & Isabella Regibus *Hispa-*
niæ, quæ significarant debellatum jam
esse cum *Mauris* apud *Granadam*. Quod
facinus per se tam memorabile, *Ferdi-*
andus (cui in more erat, nullam ex
virtutibus suis, male repræsentando
obscurare) Literis suis, fuscè admodum
et magno verborum ornatu depinxe-
rat, cum omnibus circumstantiis, & re-
ligiosis Ceremoniis, & Magnificentiis,
quæ in receptione ejus *Regni* fuerant
adhibitæ. Inter alia commemorabat,
quod ab Ingressu suo in Urbem absti-
nebat, donec Crucem super altissimam
Granada Turrim erectam, à longe vi-

178 HISTORIA REGNI
disset, unde Solum ipsum redditū fu-
set *Christianum*: Quodque etiam, at-
tequam ingressus esset, Homagium fa-
cisset Deo è fastigio Turris, per Patre-
patratum proclamando, se recogno-
scere & confiteri, *Regnum* illud se recu-
perasse, Auxilio *Omnipotentis Dei*,
Gloriosæ Virginis, & *Beati Apostoli Iacobi*,
& *Sancti Patris Innocentii Octavi*
Egregiam sibi insuper operam præstar-
tibus, *Pralatis*, *Nobilibus*, & *Populis* sui
Quodque è Castris pedem non movi-
set, donec Exercitum exiguum *Marty-*
rum, ad numerum Septingentorum,
amplius, *Christianorum* (qui in vincu-
lis, & crudelissima servitute *Maurorū*
permultos annos vixerant) ante ocu-
los suos transire vidisset, pro Redem-
ptione sua gratias agentes, & Hym-
num canentes; Atque una Tributum
Deo solvisset per Eleemosynas, qua
singulis largitus esset, propter suam
Vrbem Receptionem. Hæc in Literis
inserta erant, cum aliis multis Cære-
moniis, plenis sacræ cujusdam Osten-
tationis.

Rex (qui semper in omnibus Actio-
nibus religiosis, Consortio & Choro-
rum, qui illas celebrabant, se liben-

te

et ad jungere consueverat, & ex Genii
 inclinatione, Regi Hispanie addictus
 erat, (pro modulo Amoris quo Reges,
 inter alterum, prosequi possint) partim
 ab *Virtutes* ejus, partim ad Potentia
Illorum Libramentum, his Literis re-
 ceptis, statim *Magnates & Pralatos* suos,
 qui circa *Vrbem & Aulam* manebant,
 una cum *Majore & Senatu Londinensi*,
 magna cum solennitate, Ædem *D. Pau-*
li adire jussit, ut ibidem Declaratio-
 nem, à *Cancellario*, jam *Cardinale* fa-
 cto, audirent. Postquam convenissent,
Cardinalis in supremo gradu Ascensus
 ad Chorum stans; *Nobiles* omnes, *Præ-*
atos, & *Magistratus Civitatis*, juxta
 gradus in imo manentes, allocutus est;
 declarans eos, illo consecrato Loco, ex
 Regis mandato, convenisse, ut Deo can-
 tarent Canticum Novum. Nam per
 plures jam Annos, *Christiannos* aiebat
 nullas Provincias novas, aut Territo-
 ria, à *Saracenis*, & *Mahumetanis* eri-
 puisse; Neque *Christiani Orbis* Termi-
 nos protulisse: Hoc vero jam factum
 esse Virtute & auspiciis *Ferdinandi &*
Isabelle Regum Hispanie; Qui (in No-
 minis sui Decus immortale, & gloriam)
Regnum magnum & Opulentum *Gra-*
nada,

nada, una cum *Vrbe* populosissima, potentissima ejusdem nominis, recuperassent à *Saracenis*, qui possessionem ejus, per Septingentos Annos, & amplius, usurpaverant. Itaque ab hoc Cœtu, & *Christiano Orbe* universo, gratia maximas *Deo* agendas esse; Ac celebrandum etiam nobile hoc & insignis Facinus *Regis Hispania*; Qui certe hoc nomine, non tantum illustrem victoriam obtinuisse, sed etiam Apostolice munere perfunctum esse, merito censeferi posset; quod scilicet Provincia novas *Christiana Fidei* aggregasset: Tanto magis, quod victoria hæc, absque multa sanguinis effusione, parta esset. Unde bene sperare liceret, lucrum demeti posse, non tantum Territorii, sed innumerarum Animarum in *Ecclesia Christi* augmentum; quandoquidem tam multos *Deus* pro sua Bonitate vivere voluisset, ut demum converterentur. Tum vero *Cardinalis* retulit res maxime memorabiles, quæ in victoria potiunda intervenerunt. At Oratione ejus finita, Cœtus universus, solenni Processione, *Hymnum Te Deum* cecinerunt.

Non multis diebus ab hac Solennitate,

re, Rex Festum Sanctorum Philippi &
 Iobi, apud Palatium suum de Shine,
 nunc Richmondiam dictam, celebravit;
 ut, ut Sanguis Aulicorum & Juventu-
 rimonihil incalesceret, spectacula e-
 dit magnifica *Hastiludiorum*, & *Tur-*
rementorum, & hujusmodi Pugnarum
 vibratiliū, per totum illum Men-
 sa. In quibus Ludis contigit, ut *Iaco-*
bi Parkerus Eques Auratus, & *Hugo*
Vughanus (unus ex Regis Ostiariis) in-
 ter se altercantes de Insignibus quibus-
 dam, quæ Rex *Ceremoniarum* dederat
Vughano gestanda, Hastis decertare
 conserunt. Et infortunio quodam
 alex prævæ, quam *Parkerus* portabat,
 primo cursu, in ore percussus est, ita ut
 lingua ejus Gutturi fere affigeretur,
 inde subito, in ipso loco animam ef-
 fudit. Quod Factum, propter Contro-
 versiam præcedentem, & Mortem se-
 cutam, habitum est vulgo, ut Mono-
 archia pro Decisione Juris. Rex sub
 ætatis, postquam Copias suas,
 quibus *Galliam* esset invasurus, præpa-
 rasset (sed minime congregasset) misit
Wesovicum (jam factum ejus *Eleemosy-*
nerium) & *Ioannem Risleium* Equitem
 uratum, ad *Maximilianum*; Qui signi-
 fica-

182 HISTORIA REGNI
ficarent ei, *Regem* jam arma cepisse, &
ad trajiciendum in *Galliam* paratum
se, solumque expectare ut ab eo c-
rior fieret, quo loco & tempore Copi-
suas cum Copiis *Regis* conjunctus
foret, prout promiserat per Legatu-
suum *Countebaltum*.

Legati Angliae, cum ad *Maximilianum*
adventassent, Facultates ejus & Pol-
citationes, longo intervallo inter-
disjunctas repererunt; Cum omnia
ei deessent Pecuniae, Milites, Arm-
quae tantae Expeditioni sufficerent. *Maximilianus* enim, cum neutram Alaru-
suarum integram haberet, (quonia-
Patrimonium suum *Austria* ad eum no-
dum devenerat, Patre siquidem adhu-
vivo; Atque ex altera parte, *Territ-*
ria sua *Matrimonialia*, partim *Ducis*
Viduae in Dorem cesserant, partim re-
centibus Rebellionibus exhausta eran-
Copiis ad Bellum necessariis, plane de-
stitutus erat. Neque hoc non viderunt
Legati, sed prudente consilio fatius est
duxerunt, *Regi* hoc per Literas signifi-
care, quam ab Aula *Maximiliani* disce-
dere, antequam *Regis* mentem circ-
hanc rem cognovissent; eo magis, quo-
Maximilianus ipse, nihil de Magnilo-
qui

ciis suis detrahebat, sed eos Respon-
 s, quæ rem indies differebant, detine-
 re; Adeo ut moræ justam causam ha-
 bere viderentur. Rex (qui hoc fore præ-
 ferat, & Eventum Negotii sui usque
 principio præceperat) ad *Legatos* re-
 tipit, Discretionem eorum in Reditu
 ferendo laudans; Simulque jubens,
 quo in loco *Maximiliani* res essent,
 dulo occultarent, donec ab ipso ulte-
 ora Mandata recepissent. Ipse inte-
 m, ad Expeditionem suam *Regale min*
alliam accingebatur; Nuncium hunc
 e Inopia, & pusillis Viribus *Maximi-*
ani, ad tempus supprimens.

Jam Exercitus magnus & potens
ondini convenerat: In quo erant, *Tho-*
mas Marchio Dorcestria, *Thomas Comes*
Arundelia, *Thomas Comes Derbia*, *Geor-*
gius Comes Salopia, *Edmundus Comes*
uffolcia, *Edvardus Comes Devonia*,
Georgius Comes Cantii, *Comes Effexia*,
Thomas Comes Ormondia, cum magno
 numero *Baronum*, *Equitum Auratorũ*,
 & aliorum Virorum Eminentiorum;
 Inter cæteros autem memoratur *Ri-*
chardus Thomas merito celebratus, ob
 Cohortes pulcherrimas, quas adduxit
 è *Wallia*. Univerſus Exercitus nume-
 rum

rum viginti quinque Millium Peditum, & Mille Sexcentorum Equitum complevit. Quibus Copiis Rex (constanter se gerens in Delectu Ducum suorum) præfecit *Iasparum Ducem Bedfordia*, & *Ioannem Comitem Oxonia*, sub Persona sua propria. Nono *Septembris*, octavo *Regni* sui Anno, à *Grenovico* movit, versus Mare: Mirantibus omnibus, quod Tempestatem illam Anni elegisset (cum jam Hyems adesset) ad Bellum inchoandum: Quidam autem, hoc in signum trahebant, Bellum minime diuturnum futurum. Attamen Rex contrarium credi voluit, inquiens; Se, cum Bellum ejus generis instituisset, quod non Opus unius Æstatis futurum esset, sed absque termino præfixo, *Regni Gallia* subjugationem, pro periodo haberet, non curare, quo Anni tempore inciperet; Præsertim, cum *Caletum* à tergo haberet, ubi, si ratio Belli postularet, hyemare possit. Sexto *Octobris*, apud *Sandovicum* Naves conscendit, eodemque die *Caletum* appulit, qui locus designatus erat, ubi Copiæ universæ convenirent: Verum in Itinere versus Mare (in quo ob causam quã nunc memorabimus, hærebat diutius) lite-

iteras à Domino Cordesio recepit: Qui, quo violentior fuisset in Negotio Belli contra *Anglos*, eo in tractanda pace superior habebatur; Qui etiam alias Hono verax, & pectoris aperti, existimabatur. His Literis, Pacis Conditiones à parte Regis Galli proponebantur, quæ Regis HENRICI Gustui non prorsus erant ingratae: Verum negotium istud Pacis, a principio, mirabili artificio occultatum est. Quamprimum Rex *Cale-*
tum venisset, Pacis Auræ lenes flare cœperunt. Primum enim *Legati Angli*, ad *Maximilianum* missi, è *Flandria* redierunt; *Regemque* certiozem fecerunt, eum à *Maximiliano* Auxilia neutiquam sperare posse, quod ad Bellum prorsus imparatus erat. Voluntatem sane ei adesse, Pecunias deesse. Hæc autem, quæ ferebant *Legati*, nota facta sunt Exercitui, & undique sparsa. Quamvis autem *Angli*, eo Nuncio allato, Animos nihil demiserunt; Necnon moris sit apud Milites, ex malis Nunciis, magis fieri alacres & erectos, & magnificentius loqui; nihilominus loco Præparativæ erat ad pacem. Hunc Nuncium è *Flandria* excepit Nuncius ex *Hispania*, (ita enim Rex rem disposuerat)

rat) *Ferdinandum & Isabellam Hispaniarum Reges*, pacem cum Rege *Carolo* fecisse *Carolumque* iis Provincias *Ruffignias & Perpigniani* restituisse, prius a *Ioanne Rege Arragonia*, Patre *Ferdinandi Hispania*, pro tercentum mille Coronatis oppignoratas; Quæ Summa, per hanc pacem, gratis ei remissa esset. Hoc etiam, ad pacem *HENRICI* cum *Gallia* promovendam, eleganter viam stravit tum quia Fœderatus tam potens (qualis fuerit *Ferdinandus*) se subtraxerat tum quia Pacis emptæ præclarum exemplum exhiberet, ita ut Rex Pacis non futurus esset Mercator solus. Inter hauras Pacis, Rex se non difficilem præbuit, ad pacem tractandam; Consensitque, ut *Episcopus Exonia*, & *Dominus Daubeneius* Præfectus *Caleti* colloquerentur, cū *Domino Cordesio* super Tractatum Pacis. Ipse tamen, cum Exercitu suo, decimo quinto *Octobris*, à *Caletto* movebat, & post quatuor dies *Bononiam* obsidere cœpit.

Durante Obsidione *Bononia*, (quæ ad mensem fere producta est) nil memorabile intervenit: Solummodo, *Ioannes Savagius* Eques Auratus, vir fortissimus Muros urbis, inspiciendi gratia circum-

circum-equitaret, interfectus est. Oppidum & bene munitum erat, & Militibus abundabat: Attamen satis in arcto res ejus erant, & omnia ad Insultum aggressoribus erant parata. Qui si factus fuisset, opinio erat, multo sanguine constiturum; sed tamen, in fine Oppidum captum fore. Interea, Pax per *Legatos* utriusque *Regis* firmata est, ad Terminum vitarum amborum *Regum*. In qua videre minime erat Articulum alicujus momenti; Nec mirum, cum Mercatura quædam potius esset, quam Tractatus: Omnia enim in Statu relinquebantur, in quo tunc fuerunt, nisi quod *Regi* HENRICO persolvi deberent, à *Rege Gallo* Septingenta quadraginta quinque millia Ducatorum, pro manibus, pro Impensis in ea Expeditione factis; Et viginti quinque millia Coronatorum annuatim pro Impensis, circa res *Britannicas*, erogatis: Pro qua Summa posteriore, licet *Maximilianum* ante ei obligatum haberet, tamen Debitoris Mutationem, non minus, quam si Debitum ipsum esset persolutum, æstimabat; Etiam hujus Summæ annua Solutio nullo Termino præfixo definita est: Id quod *Angli* in eam par-

188 HISTORIA REGNI
partem accipiebant, ac si pro Tributo
penderetur, sed specioso tamen obten-
tu. Atque verissimum est Pensionem
illam, & Regi HENRICO, & Filio ejus
HENRICO Octavo, diutius persolutam
esse, quam ex ulla Impensarum suppu-
tatione continuari possit. Insuper, præ-
cipui Regis Consilarii, magnis Pensio-
nibus annuis à Rege Gallo donati erant,
præter munera larga in præsentem. Quod
utrum Rex ideo permisisset, ut propria
munificentia parceret; an ut Invidiam
Negotii apud Populum ingrati com-
municaret; diversam Interpretationem
subiit. Pro certo enim Rex hujus pacis
Auctor videri detrectavit. Itaque paulo
ante, multos è Ducibus suis & Viris
Militaribus primariis, secreto suborna-
rat, ut in Scriptis ad pacem cumhorta-
rentur, idque obnixè contenderent per
viam Supplicationis. Veritas autem rei
ita se habet; Pacem hanc utrique Regi
pergratam fuisse; Carolo quidem, quod
ei possessionem Britannia confirmaret,
Expeditionem Neapolitanam ab omni
Impedimento liberaret; HENRICO,
quod Arcas suas pecuniis implevit;
quodque hoc ipso tempore prævidit,
Procellam quandam Motuum intesti-
norum

norum ingruentem; Quæ non ita multo post erupit. At contra, Nobilitatem & viros in Exercitu primarios (utcunque nonnulli ex illis ad ejus nutum se accommodassent) male admodum habebat ; quorum plurimi Fortunas suas aut vendiderant, aut oppignorarant, in Bello spes collocantes. Neque veriti sunt dicere : *Regi nihil Pensi esse, Nobilitati & Populo suo plumas detrudere, modo seipsum bene plumatum redderet.* Alii autem ridebant ea verba, quæ Rex apud Comitiam protulerat; Nempe, *Se minime dubitare, quin Bellum post Principia, se ipsum compensare posset ;* Eum promisso suo stetit dicentes.

Cum movisset Bononia, Caletum rediit, ubi per aliquod tempus mansit. Unde etiam literas scripsit (quo genere comitatis interdum utebatur) ad *Majorē & Senatum Londinensem*, gloriando fere de Pecuniis, quas propter Pacem receperat; Satis gnarus, Arcas Regis plenas *Londinensibus* rem suavissimam auditu esse. Magis tamen lætati fuissent illi, si Contributio ipsorum, (Benevolentia dicta,) Mutuatio sola fuisset. Verū decimo septimo *Decembris* sequentis *Westmonasterium* rediit, ubi *Festum Nati-*

Nativitatis Domini celebravit.

Haud multo post *Regis* in *Angliam* reditū, misit ad *Alphonsum* Filium primogenitum *Ferdinandi Regis Neapolitani Ducem Calabria*, Insigne Ordini *Periscelidis*; Honorem quidem à *Duce* ipso petatum, qui eum in *Oculis Italarum* eveheret: Siquidem *Arma Caroli* expectans, plurimi æstimabat *Amicitiam Angliam*, utpote qua frænos *Ambitioni Caroli* injicere possit. Illud insigne ab *Alphonso* maxima cum *celebritate*, & *pompa*, receptum est; ut sole fieri in iis, quæ *existimationis gratia* procurantur. Missum autem fuerat per *Vrsovicum*, in quem *Rex* hanc *Legationem* contulit, ut ei post multas *Legationes*, unde nihil *lucri* percipi poterat, propter *Liberalitatem Ducis Alphonso*, præmii loco esset.

Sub hoc tempus, *Rex* rursus *Spiritibus malignis*, obsideri & infestari cœpit; Per *Magicam scilicet*, & *Artes curiosas Ducissæ Margarete*; Quæ ab *Inferis* evocavit *umbram Richardi, Ducis Eboraci*, Filii secundo-geniti *Edwardi Quarti*, ut obambulet, & *Regem* vexaret. *Gemma ista*, (licet adulteri-

rina,)splendidior tamen erat,oculof-
 ce fulgore magis perstringebat, & in
 Igitis Principum majorū gestata est,
 cam *Lambertus Simnellus*: Quippe
 cam non solum *Ducissa Burgundia*,
 H & *Rex Gallus*, etiam & *Rex Scotia* in
 petio habuerunt. In *Simnello* certe pa-
 im erat, nisi quod Puer erat venustus,
 nemque vestimenta sua Regalia non
 decerent: verum Adolefcens iste (de
 no nunc loqui occœpimus) tam ver-
 tus erat, & veluti Mercurialis, ut si-
 ilem vix fere reperias; Isque, qui, si
 rte in Scena partibus suis excidisset,
 is acumine proprio prompte supplere
 offit. Itaque cum inter Exempla Pseu-
 oprincipum, quæ vel recentibus, vel
 antiquis temporibus extiterunt, hoc
 osum emineat, Narrationem certe ple-
 iorem & accuratiorem meretur; Etsi
 Regis inveterata Consuetudo, res per
 bicuram lucem, & partes divulsas &
 disjectas monstrandi, hanc rem tanta
 caligine involverit, ut ad hodiernum
 usque diem, fere instar Mysterii se ha-
 beat.

Ducissa Margareta (quam *Regis A-*
mici Junonem appellabant, quia talis
 erat versus eum, qualis fuit *Inno* ver-
 sus

192 HISTORIA REGNI
sus *Æneam, Superos & Acheronta n-
vendo*, in perniciem ejus) loco Ba-
Machinarum suarum, quas contra *E-
gem* extruebat, perpetuo, omnibus v-
& modis alebat, confirmabat, & spa-
gebat, famam illam volitantem, ni-
rum *Richardum Ducem Eboraci*, Filiu
Secundo-genitum *Edvardi Quart*
minime fuisse in *Turre Londinensi* (pr-
ut ferebatur) necatum, sed vivum emi-
sum: Quoniam Carnifices illi, qui
peram suam præstiterunt ad barbaru
illud facinus, postquam Primogenitu
trucidatum vidissent, horrore, & mis-
ricordia perculsi, *Richardum istum* cla-
emiserunt, sortem suam experturun
Hanc Escam & Illecebram undiqu
projecit, credens hujus rei famam &
fidem (una cum recente Exemplo *Lam-
berti Simnelli*) aliquas Volucres fort
aliquando tracturam, quæ eam capta-
rent. Alia quoque diligentia usa est,
non omnia Casui permittendo. Adhi-
buit enim occultos quosdam Emissa-
rios (similes *Turca* ministris, qui pue-
rorum Tributum exigunt) qui Ado-
lescentulos venustos, & formosos con-
quirent, unde *Plantagenistas & Du-
ces Eboraci* effingeret. Tandem vero in-
cidit

dit in quendam, in quo omnia, quæ
 equiri videbantur, concurrebant, ad
 uicem Eboraci repræsentandum.

Iste fuit *Perkinus* ille *VVarbeckus*, cu-
 s Facinora & Labores, jam narrabi-
 us. Primo enim Ætas in utroque be-
 e conveniebat: Secundo, Adolescen-
 tus erat, oris elegantia, & Corporis
 ineamentis, cum dignitate quadam
 nabilis: Atque insuper, Mores & Ge-
 us ejus tam erant vafri, & quasi vene-
 ciis quibusdam obliti, tam ad miseri-
 ordiam commovendam, quam ad Fi-
 em imprimendam, ut Fascini cujus-
 am & Incantationis loco essent, iis,
 ai eum aut videbant, aut audiebant:
 ertio, tam egregius, usque à pueritia,
 rro fuerat, aut (ut *Rex* eum appellare
 lebat) Terrarum Calcator, ut diffi-
 le admodum esset, Nidum ejus, aut
 arentes reperire. Neque etiam po-
 uisset aliquis, per diuturnam cum eo
 onversationem, aut familiaritatem,
 ene conjicere, aut detegere quis esset;
 olum siquidem tam crebro mutabat.
 ostremo contigerat etiam Res quæ-
 am levis (à Scriptore ejusdem tem-
 oris memoriæ tradita) quam tamen
 robabile est, ad ea, quæ postea gesta
 I sunt,

sunt, non nihil attulisse, eisque tanquam
 Ansam præbuisse; Ea fuit, quod *Rege*
Edouardus Quartus Compater hujus
Perkini fuisset. Quod sicut suspiciosum
 valde erat; in *Rege* lascivo, quod in *Fa-*
milia tam Ignobili Compater esse non
 dedignaretur, atque Opinionem cuius
 facile injicere poterat, *Perkinum* Sa-
 guinis illegitimi *Familia Eboraci* a-
 quid in se habuisse; Ita (licet illud mi-
 nime fuisset) occasionem saltem *Pue-*
ministrare poterat (quod scilicet *subi-*
de Regis Edouardi Filius Iustrius, at
 joco fortasse Filius vocaretur) *Cogit-*
ationes tales arripiendi & fovendi. *T-*
*to*rem enim nullum nactus est, (ut *Lan-*
bertus Simnellus) donec ad *Ducissam*
Margaretam venisset, quæ eum in
 omnibus egregie instruxit.

Ad hunc igitur modum hæc Fabula
 peracta est. Fuit Oppidanus quidam
Civitate Turnacensi, qui Magistratu
 eo Oppido perfunctus erat, cui nomen
 erat *Joannes Osbeckus*; Judæus ad
 Idem conversus, qui in *Vxorem* duxit
Catharinam de Faro; cujus *Negoti-*
um procuratio eos traxit, ut ad tem-
 pus *Londini* habitarent, temporibus
Edouardi Quarti. Hoc spatio *Filicia*

erea genuit; Cumque in Aula Regis
 nus esset, Rex aut pietate quadam
 nus, quod *Iudaus conversus* esset; aut
 privata quadam notitia adductus, eo
 honore eum dignatus est, ut Filium e-
 ji è Fonte susciperet, eumque *Petrum*
 nminaret; Postea autem, cum Puer
 dicatus & effœminatus fuisset, vulgo
 vocatus est, Diminutivo Nominis sui,
Perkinus, aut *Perkinus*. Etenim no-
 mē *VVarbecki* ei ex conjectura tantum
 impositum erat, antequam Examina-
 tiones de eo negotio habitæ fuissent.
 Atamen, ita invaluerat nomen *VVar-*
becki, ut etiam post verum Nomen ejus
 cognitum retineretur. Dum adhuc In-
 fanis erat, Parentes cum eo *Turnacum*
 reversi sunt. Paulo post commissus est
 eidam ex Cognatis suis, *Ioanni Sten-*
cko dicto, qui *Antverpiæ* habitabat,
 inde sæpius, *Antverpiam* & *Turna-*
am inter, & circa alia *Flandriæ* Oppi-
 da, cursitabat; ut plurimum cum *An-*
glicis versatus, quo pacto etiam Linguam
Anglicam ad unguem callebat. Tan-
 tum, paucis Annis elapsis, postquam
 Adolescentem formosum crevisset, à
 quodam ex *Ducissæ Margarete* Explo-
 ratoribus, ad eam deductus est. Quæ

196 HISTORIA REGNI
eum accurate intuita, & cernens eu
Vultu & Corpore, fortunam sublime
posse sustinere; ac simul perspicie
eum Ingenii acumine, & Morum
legantia, eminere, putabat se jam r
perisse Marmor quoddam pretiosum
ex quo Imago *Ducis Eboraci* excul
posset; Eumque apud se diu detinui
sed prorsus in occulto. Quo tempo
ris spatio, multis secretis Colloqui
eum instruxit. Primo quidem edo
cens, quomodo personam Principis
aspectu & gestu imitaretur; atque
qualiter majestatem suam, cum sent
tamen Infortunii sui, tueretur. Tu
vero diligentissime eum informavit, d
omnibus Circumstantiis & Notis par
ticularibus, quæ ad *Ducem Eboraci* (cu
jus persona ei agenda esset,) pertine
rent. Descripsit enim Effigiem, Faciem
& Lineamenta Corporis, *Regis & Regi
nae* Parentum suorum; Etiam Fratrum
& Sororis ipsius, & Famulorum, & a
liorum, qui Pueritiæ ejus præcipue af
fuerunt; una cum rebus multis, alii
vulgo notis, aliis secretioribus, quæ
Duci obtigerunt, (& tales videbantur
quas puerili captui & memoriæ inhæ
rere verisimile erat,) usque ad mortem
Ed

Edwardi Quarti. Addidit & particula-
 a omnia, quæ à tempore Mortis Regis
 secuta sunt, donec ipse & Frater ejus,
 Turrim conclusi essent; tam cum
 libertate frueretur, quam postea cum
 Asylo degeret. Quod vero ad tem-
 is Detentionis suæ in Turre, & mo-
 um Fratris sui Necis, atque Emissio-
 s suæ; satis sciebat illa omnia, tam
 andestina fuisse, ut pauci admodum,
 uæcunque tandem ei confingere li-
 eret, arguere possent: Itaque libero
 corsus mendacio se uti posse. Quam-
 brem tersam *Perkino* & probabilem
 arum rerum Narrationem contexuit;
 ibens, ut ne hylum quidem ab ea ab-
 ederet. Convenit etiam inter eos,
 ualis Adolescenti Ratio reddenda es-
 et, Peregrinationum suarum; miscen-
 o multa vera, & quæ alii abunde testa-
 i possint, cum falsis, ad fidem facien-
 am; verum cavendo semper, ut per-
 onæ, quam jam acturus esset, omnia
 ongruerent. Instituit eum insuper
 uo modo quæstiones quasdam captio-
 as, & tentantes, de quibus verisimile
 illet alios eum interrogaturos, evita-
 et. Verum in hoc, eum indole pro-
 pria, ita instar Anguillæ lubricum, &

198 HISTORIA REGNI
ad elabendum promptum repperit,
Ingenio ejus & Dexteritati facile co-
sideret; Ideoque minus in eo labor-
vit. Postremo, Animos ei, nonnul-
in præsens præmiis, & ingentibus
posterum promissis addidit: Ante oc-
los illi proponens, opes & gloriam R-
gni, si res successissent; sin secus ev-
nissent, certissimum in sua Aula refu-
gium. Postquam eum Documentis su-
fatis instructum perspexisset, cœpit se-
cogitare, à qua Cœli plaga Comet-
iste se primo ostendere deberet, & qu-
tempore. Constituit autem hoc fie-
oportere, ab Horizonte *Hibernia*. Illi-
enim hujusmodi Meteorum potenter
antea emiserat Influxum. Tempus au-
tem Apparitionis maxime opportunum
fore, cum *Rex Bello Gallico* implicare-
tur. Hoc autem satis noverat, quicquid
à se profectum esset, suspicionibus ob-
noxium futurum. Ideoque si *Perkinus*
continuo è *Flandria* in *Hiberniam* per-
geret, ipsa se ei rei immiscere putare-
tur. Præterea, tempus nondum matu-
rum erat, quod *Reges* duo tunc de pace
tractarent. Itaque circumrotabat *Du-*
cissa, atque ut omnes suspensiones tolle-
ret, & metuens eum diutius apud se re-
tine-

tinere, (satis gnara, Arcana brevis & vi-
 plerunque esse) clam eum misit in *Lusitania* cum *Domina Bramptona*, *Angla*, quæ illo tempore in *Lusitania* na-
 vigavit: una cum Homine fido ex Fa-
 mulitio proprio, qui facta ejus sedulo
 observaret; ubi morari eum voluit, do-
 nec nova Mandata ab ea acciperet. In-
 terim non omisit ea parare & instrue-
 re, quæ adventum ejus acceptiorem, &
 magis prosperum redderent, non solum
 in *Regno Hibernia*, verum etiam in
Aula Gallia. In *Lusitania* circiter an-
 num unum mansit: quo tempore Rex
 HENRICUS, (ut jam dictum est) Co-
 mitia sua convocaverat, & Bellum *Gal-*
lis aperte indixerat. Jam itaque Signum
 benevolum regnare, & Contellatio ad-
 venisse visa est, sub qua *Perkinus* oriri
 deberet. Itaque mandata à *Ducissa* ac-
 cepit, ut in *Hiberniam*, sine mora, pro-
 ficisceretur, secundum quod primo de-
 stinaverat. In *Hibernia* ad urbem de
Corke appulit. Postquam illuc venisset
 (si quis propriæ Relationi & Confessi-
 oni, quam postea exhibuit, credere ve-
 lit) *Hiberni* cum satis splendide vesti-
 tum reperientes, ad eum undique fre-
 quentes convolarunt, ei imponentes,

quod *Dux Clarentia* esset, Idem qui at
 tea apud illos manserat ; & postea mu-
 tata opinione , quod Filius esset Ne-
 thus *Richardi Tertii* ; postremo , han-
 etiam opinionem aspernati, eum pro-
 certo, *Richardum Ducem Eboraci*, Fi-
 lium secundo-genitū *Edvardi Quarti*
 esse volebant, & affirmabant : Se vero
 (aiebat) ista omnia (pro virili) abne-
 gasse, & Jusjurandum, tactis *Evangeliiis*
 obtulisse, quod ipse nihil tale esset: do-
 nec in fine, vi quadam ad quicquid illi
 vellent agnoscendum eum adegissent,
 unde jusserunt eum bono animo esse,
 & sine metu. Sed revera compertum
 est, quod ipse statim ab Adventu suo in
Hiberniam, personam *Ducis Eboracen-*
sis, in se suscepisset, sibiq; , qui bus potuit
 modis, Socios & Conjuratos adjunxis-
 set : A deo ut Literas expressas , ad *Co-*
mites Desmondia & Kildaria miserit ,
 petens ut in auxilium suum propera-
 rent; Quarum Literarum Chartæ Ori-
 ginales adhuc extant.

Circa idem tempus, *Ducissa* ad se pel-
 lexerat, unum ex servis *Regis* interiori-
 bus (cui nomen erat *Stephanus Frionus*)
 Secretarium *Regis* pro *Lingua Gallica* ;
 Hominem industrium , sed turbulen-
 tum;

um, & Regi infensum. *Frionus* iste con-
 ugerat ad *Carolum Regem Gallum*, se-
 que in ejus Famulitium insinuauerat,
 ubi ipsum tempus, quo Bellum inter
 Reges aperte pullulare cœpisset. At *Ca-*
rolus, postquam de Persona, & Incoë-
 ptis *Perkini* audiisset (satis ex sese prom-
 ptus ad occasiones quascunque arri-
 piendas, in Detrimentum *Regis Angliae*;
 atque à *Friono* instigatus, & antea *Du-*
cessissa Margaretæ Artibus allectus) statim
 misit quendam *Lucam*, una cum *Friono*
 isto, (de quo diximus) tanquam Lega-
 tos ad *Perkinum*, qui cum, de *Regis Ca-*
roli bono in eum animo, certiozem fa-
 cerent; Quodque auxilia ei abunde
 mittere decreuisset, ad recuperandum
 Regnum suum è manibus HENRICI,
 Coronæ *Angliae* Usurpatoris, & *Gallia*
 Hostis: Invitans eum, ut ad se, in Re-
 gnum *Gallia*, ventret. *Perkinus* se in cœ-
 lo jam collocatum existimabat, cum à
 tanto Rege, tam honorifica *Legatione*,
 accersitus esset: Atque amicis suis in
Hibernia narrans, quomodo à *Fortuna*
 ipsa vocatus esset, quantaque spe age-
 ret, continuo in *Franciam* navigavit.
 Cum ad Aulam *Regis Galli* pervenisset,
 Rex magno cum Honore eum excepit,

I § cum.

202 HISTORIA REGNI
eumque salutavit & appellavit per nomen *Ducis Eboracensis*, Hospitium & alia ei assignans, quæ magnum Principem decerent. Etiam, quo magis Principis magni Imitationem accederet, Satellitium ei circumdedit, cujus *Dominus Congressallus* erat Præfectus Aulici etiam (licet, apud Gallos, Lude facere in proclivi non sit) ad Regis nutum se componebant; Satis gnari Rationes status ab ea parte stare. Eodem quoque tempore nonnulli ex *Angli* viri primarii, ad *Perkinum* profecti sunt *Georgius Nevillus*, *Iohannes Taylerus* Equites Aurati; Et circiter centum alii. Et inter cæteros *Frionus* iste; Qui *Fortunis Perkini* se totum tradidit, & tunc & diu post: Et revera ei fuit præcipuus Consiliarius, & ad omnia Instrumentum bene efficax. Verum hæc omnia ex parte *Regis Galli* artificiose tantum facta sunt, quo facilius *HENRICUM* ad pacem flecteret. Itaque à primo usque *Thuris Grano*, super Altare Pacis, apud *Bononiam* incenso, *Perkinus* veluti fumo abactus est: Attamen eum *Regi HENRICO* in manus tradere *Carolus* renuebat, (licet ab eo de hoc interpellatus) Honoris sui Gratia, sed eum liberum dimisit.

imisit. Etiam, ex sua parte, *Perkinus*,
discessum suum acceleravit, veritus ne
abito & occulto interciperetur. Itaque
in *Flandriam* ad *Ducissam Burgundiae*
properavit, narrans se variis Fortunæ
luctibus jactatum, ad ejus Aulam, ve-
uti Portum securum, confugisse; Dissi-
mulans prorsus, se unquam antea illic
fuisse, sed tanquam jam primum se
illuc recepisset. Nec minus ex altera par-
te, *Ducissa* ipsa, tanquam rem novam,
& miram, ejus adventum videri voluit;
A Principio, egregia cum simulatione,
verba injiciens, quod edocta fuisset, &
prudentior facta, ab Exemplo *Lamberti*
Simnelli, ne Merces adulterinas recipe-
ret; Licet (ut agebat) etiam de illo ipso
Lamberto Simnello, ei non plane adhuc
constiterit. Prætendebat autem, (verum
hoc semper fuit astantibus aliis) se con-
tendere, ut *Perkinum Interrogationibus*
satis captiosis tentaret, & implicaret, ut
experiretur, num verus *Dux Eboraci*
fuisset; Verum quando Responsis suis,
sibi magnopere satisfactum fuisse affir-
maret, tum vero se quasi attonitam, &
in Ecstasim raptam fingebat, propter
mirabilem Adolescentis è periculis e-
mergionem; eum amplexa, acsi è Mor-
te in

te in vitam rediisset: Atque argumentata, *Deum* qui modis tam miris, cum ab Interitu eripuisset, simul reservare eum constituisse ad prospera Fortunæ, & magnum aliquod Facinus. Quod vero ad ejus è *Francia* Dimissionem; nolebat eam interpretari, ac si *Fraudes Perkinii Gallis* suboluissent, aut propter Neglectum aliquem; sed contra, hoc pro signo certo astruebat, eum pro Viro aliquo magno habitum fuisse; Quoniam Causæ ejus Destitutio, & Desertio, revera tanti erat, ut si quis recte animadvertat, pacem confecisset: Immolando scilicet Principis innocentis & calamitosi Fortunas, Utilitati & Ambitioni duorum potentium *Monarcharum*. Neque sibi *Perkinus* ipse defuit, aut Majestate & Comitatu quadam *Regia*; Aut promptis & appositis Responsis; Aut se benignum & gratiosum præbendo, Favorem ejus ambientibus; Aut Indignatione & vilipendio quodam modesto versus eos, qui de veritate Rerum suarum subdubitare videbantur; sed in omnibus mirabiliter se gessit. Ita ut, non solum apud Eminentiores constanter creditum sit, eum verum fuisse *Ducem Richardum*: Quin & ipse, ex diuturna
&

assidua Simulatione, & mendacium
 ipius narrando, versus fere est, in ha-
 bitum ejus rei, quam simulabat; quasi
 ea fingeret simul & crederet. Ducissa
 ducitur, tanquam in re explorata, Ho-
 noribus plurimis *Perkinum* cumulavit,
 eum perpetuo Nepotem suum compen-
 dens, eique tribuens Titulum illum de-
 catum *Alba Rosa Anglia*, & ad Cor-
 poris ejus custodiam, Satellites ei assi-
 navit, ad numerum triginta Homi-
 num, cum Bipennibus, tunicis variega-
 tis, ex purpureo & cæruleo, indutos.
 Publici quoque universi, & generaliter
 tam *Flandri*, quam Peregrini, cum ma-
 gno honore prosequerantur.

Hæc Nova veluti Fulgura & Toni-
 trua, in *Angliam* pervenerunt, *Ducem*
 scilicet *Eboraci*, pro certo vivere. No-
 men autem *Perkini*, eo tempore, inco-
 nitum fuit; sed Rumores de *Duce Ebo-*
raci tantum volitarunt; Eum in *Hiber-*
ia agnitum, in *Gallia* venundatum,
 amque in *Flandria* receptum & in ma-
 gno Honore esse. Rumores isti pluri-
 mum prævalebant: Apud nonnullos
 quidem propter Malevolentiam; apud
 alios propter Ambitionem; Apud ali-
 quos propter Levitatem, & rerum no-
 varum

varum studium; Apud paucos forte propter Conscientiam, & Credulitatem; Apud plurimos autem propter Imbecillitatem Judicii; Et apud haud paucos propter obsequium, erga viros quosdam primarios, qui his Rumoribus secreto favebant, eosque alebant. Itaque magno post Intervallo, secuta sunt hos Rumores Rerum novarum, Membra & Scandala, contra Regem & Regimen suum; quæ Infamiam ei inerebant, quod magnus esset Exactor & Nobiles Regni deprimeret. Amissio *Itannia*, & Pax cum *Gallis* facta, nequam Silentio prætermissa. Sed antea omnia injuriam urgebant, qua *Rex Romanam* suam afficiebat, quod in ejus Jure non regnaret. Dicebant igitur, Deum jam tandem, Ramum Masculum *Familia Eboracensis* in Lucem produxisse, qui precario regnaturus non esset, utique *Rex* Uxorem suam miseram Regem spoliaret. Nihilominus, (ut fieri solet in iis, quæ apud vulgus fidem obtinent, quæque illi libenter audiunt) Fama istæ ita invalescebat, ut Auctores, in multitudinem Loquentium, caput cederent; Similes Herbis quibusdam spontibus, quæ Radicem certam non habent;

be;

Int; Aut vestigiis ultro citroque impressis, quæ sequi non licet. Sed paulo post maligni isti Humores, in ulcus cõixerunt, atque occulto, in Viris aliis magnæ Dignitatis, veluti in partibus Nobilibus sedes reppererunt. Quorum præcipui erant *Guilielmus Tanleius Hospitii Regii Camerarius; Dominus Fitzuvalterus; Simon Mountfortus, Thomas Thuvaitus*, Equites Auræ, cum aliis. Hi in occulto conjurarunt, committentes se *Ducis Richardi Titulum* promoturos. Nihilominus Nemo conjuratorum aperte Fortunas suas periculo objecit, præter duos; nempe *Robertum Cliffordum* Equitem Auræ, & *Guilielmum Barleium*, qui duo in *Flandriam* trajecerunt, missi à Contratis in *Anglia*, ut veritatem earum rerum, quæ in *Flandria* agitatae sunt, diligenter inquirerent & explorarent; nam cum bonæ Pecuniæ Summa, sed ab Conditione, ne eam distraherent, nisi illa, quæ ferebantur, vera esse, & sine fuce, perspicerent. Adventus *Roberti Cliffordi*, quod ex magna familia oriundus, & fama celebratus esset, gradus supra modum *Ducissæ* erat. Quæ postquam cum eo collocuta esset, eum
in

208 HISTORIA REGNI
in conspectum *Perkini* adduxit, cui
quo Sermones crebro conferuit: Ac
ut in fine, (sive à *Ducissa* adductus, &
Conatibus suis faveret; sive à *Perkin*,
ut fabulæ crederet,) rescripsit in *Angliam*, se Personam *Ducis Eboraci*, & ce-
nosse, ac suam propriam, atque pi-
culdubio Adolescentem istum verum
esse *Ducem*. Hoc modo factum est, &
omnia hic in *Anglia*, ad Defectionem
& Seditionem spectarent; & Conju-
tio foveri cœpit mutuo tractatu inter
Flandriam & Angliam.

Rex, ex sua parte, non dormiebat; vi-
rū Arma sumere, aut copias cogere, a-
huc intempestivum putabat; ne metu
proderet, aut Idolo isti cultum nimium
exhiberet. Attamen Portus *Regni* cla-
sit, vel saltem Ministros præfecit, qui
commeantes ultro citroque observa-
rent, & suspectos examini subjicerent.
Quoad reliqua vero, fraudem fraudem
propellere elegit. Duo autem erant
quæ Animo destinaverat. Unum, ut Im-
posturam *Perkini* omnium oculis sub-
jiceret: Alterum, ut conjuratos inter
se committeret. Ad Imposturam con-
vincendam, duæ tantummodo patebat
viæ; Prima, ut liquido appareret, *Duce*
Eboraci

Eboraci revera trucidatum fuisse: Al-
 terat sive mortuus esset, sive vivus, *Per-*
hium utcunque Impostorem esse om-
 nius constaret. Quantum ad primam,
 ite res habebat. Quatuor tantum e-
 rat Testes, qui ex notitia propria de
 ne *Ducis Eboraci*, affirmare aliquid
 poterant; hi erant *Jacobus Tirrellus*, qui
 a rege *Richardo* Mandata de ea re acce-
 perat; *Ioannes Dightonus*, & *Milo Forre-*
st, Servi *Tirrelli*, Carnifices ipsi; &
Opellanus Turris Londinensis, qui eos
 seclivit. Ex quibus quatuor, *Milo*, &
Serdos jam mortui erant. In vivis au-
 tem supererant solum *Tirrellus* & *Digh-*
tonus. Hos duos in Turre incarcerari
 iussit *Rex*, & stricte examinari, de nece
 Principum illorum Innocentium. Qui
 do Confessionem exhibebant (ut *Rex*
 ipse publicabat) per omnia consentien-
 tes, in hanc sententiam: Nimirum,
Regem Richardum, primo mandata de-
 dide *Brackenburio*, *Locum-tenenti Tur-*
ris Londinensis, ut Principes interfice-
 r, eum autem munus illud recusasse:
 Ique *Richardum* similia mandata *Ja-*
co Tirrello renovasse; Nempe ut *Clas-*
us Turris à *Locum-tenente* reciperet, in
 tam noctem, ad obeunda *Regis* iussa
 specia-

specialia: *Tirrellum* igitur, noctu, se
Turrim contulisse, una cum duobus
 Servis prænominatis, quos ad Facinoram
 delegerat: *Tirrellum* ipsum, in imo Gra-
 duum mansisse & servis suis Negotium
 commississe, ut illi homicidium pati-
 rent: Illos autem, in lecto decumbentibus
 Principes, suffocasse; Quo facto, *Lectum*
minimum suum vocasse, ut Corpora me-
 tuorum nuda, quæ idcirco exposuerant
 videret: Postea vero, Principes in Te-
 ram defossos sub Gradibus fuisse, &
 cervum Lapidum in Fossam injectum:
 Quando vero ad *Richardum Regem* *Tir-
 rellus* retulisset Mandatum suum jam
 peractum esse, eum magnas eidem gra-
 tias egisse, locum solummodo sepulta-
 ræ eorum improbasse, quod vilis re-
 mium esset, cum è Rege nati essent: Un-
 de nocte alia, ex mandato Regis, per
Capellanum Turris, corpora eorum
 translata fuisse, & alio loco sepulta; quod
 (per mortem *Sacerdotis* paulo post de-
 functi) penitus incognitus esset. Harum
 examinationum earum fuisse Summaria
 in vulgus publicatum est. Rex tamen
 HENRICUS, ipsarum Examinationum,
 & Confessionum luce, in nullis
 suis Declarationibus, quas edidit, usum
 est

unde (probabile est) eas negotium
reliquisse obscurum, & perplexum.
Quantum vero ad *Iacobum Tirrellum*,
caput paulo post abscissum est, in Turre
osa, propter alia læsæ Majestatis cri-
mina. *Ioannes autem Dightonus* (qui, ut
idebatur, ad Regis votum optime lo-
utus est) statim liber dimissus est; at-
que hujus Traditionis evulgandæ prin-
cipale erat Organum. Itaque quanto
hoc prius Testimonium, & probationis
Genus, magis nudum & jejunum ap-
parebat, tanto majorem adhibuit Rex
diligentiam, in posteriore enucleando;
De Vita scilicet, & Vestigiis *Perkini*. Ad
hunc finem, in diversas partes, præcipue
autem in *Flandriam*, nonnullos secre-
tos & industrios Exploratores misit;
Alios, quasi ad *Perkinum* confugissent,
eique adhærere constituissent: Alios au-
tem, sub variis aliis prætextibus; Qui
omnes speciales quasque Circumstan-
tias & Eventus rimarentur, circa *Per-
kini* Parentes, Natalia, Personam, Pe-
grinationes; ut verbo dicamus, qui
Diarium conficerent, ejus Vitæ, & Fa-
ctorum. Hos Exploratores suos libera-
liter Pecuniis instruxit, ut Homines,
qui notitiam hujusmodi rerum habe-
rent,

rent, ad se traherent, eosque remunerarentur; dans etiam eis in Mandatis, ut quæ repererant sibi subinde significarent, & nihilominus in Inquisitione pergerent. Et perpetuo evocante alio alio Nuncio, novos Homines adjunxit, ubi Negotii Ratio hoc postulabat. Alios autem emisit cum interioribus Mandatis, & clariore Consiliorum suorum participatione, qui in rebus, queis Interruptionem, & Dissipationem Inceptorum *Perkini*, struebat, operam navarent. His commissum est, ut se, in familiaritatem eorum, qui à partibus *Perkini* stabant in *Flandria*, penitus intromitterent; eoque modo expiscarentur quos jam Socios, & Consiliorum Participes, illi sibi ascivissent, tam hic in *Anglia*, quam foras, & quousque singuli eorum, de se, fidem aut pigram didissent; Quosque insuper tentare, & allicere, in animo haberent. Neque de Personis tantummodo, ut inquirerent, sed etiam de Actionibus, Spe, & Machinamentis *Perkini*, & *Conjuratorum* quantum fieri posset, se informarent. Hi Exploratores, pro fidelioribus habiti, (aut saltem ex his aliqui) secretiora Mandata receperunt, ut principale

Perkin

erkini Amicos, & Servos, occulte ab
o abalienarent, & averterent; propo-
endo, & intimidando eis, quam futili
& debili Res ejus niterentur fundamē-
o, & quam prudente, & potente cum
Rege illis res essent, eosque Regi recon-
iliarent, venia promissa nec non præ-
missis, prout mererentur. Ante alios au-
tē omnes ut constantiam *Roberti Clif-*
fordi invaderent & subruerent, eumque
ad Regis partes, si possent, traherent;
Cum ille Vir intima Arcanorum adver-
sæ Partis optime nosset; Quique, si eas
Partes deseruisset, reliquos maxime de-
terrere, & mutuis suspicionibus imple-
re posset.

Mirum etiam quiddam traditur, *Re-*
gem nimirum Sylva immani suspicio-
num circumdatum, & involutum, neque
cui fidem haberet, satis certum, cum
Confessoribus & Capellanis complurium
Virorum primariorum, secreto egisse,
ut ex iis de Consiliis Adversariorum
suorum edoceretur: Quinetiam, quo
Exploratoribus suis transmarinis, plus
fidei apud Exteros conciliaret, *Regem*
sæpius jussisse, illos ipsos Explorato-
res, inter cæteros suos Hostes, pro mo-
re illis

re illis temporibus, usitato, in *Tempore Divi Pauli*, nominatim diris devoverunt. Isti autem utriusque generis Exploratores, officio suo tam diligenter perfuncti sunt, ut *Rex Perkinus* licet viam ad *Anatomiam* jam reciperet, & simul de plurimis in *Anglia* Conjuratis bene informatus esset, atque alia insuper Mysteria ei essent revelata. *Robertus* autem *Cliffordus*, imprimis in *Regis* partes attractus fuit; atque ad res *Regis* promovendas jam factus est Minister industrius, & officiosus. *Rex* igitur (diligentiae suae proventum largum metens & de plurimis rebus, quas eum scire intererat, ampliter informatus) primo per universum *Regnum*, Relationes de Impostura & praestigiis *Perkini*, cum omnibus, quae eo spectabant, fuisse & plene, divulgavit, & sparsit. Hoc autem fecit, non per Edictum (quandoquidem Examinationes nondum essent perfectae, ideoque magis & minus recipere possent) sed per Famas Aulicas, quae ut plurimum altius penetrant, quam Edicta Typis excusa. Tempestivum quoque jam putavit, *Legationem* in *Flandriam* mittere, ad *Archi-Ducem Philippum*;

ipsum; cum eo acturam, ut Perkiniam desereret, ipsumque è Terris suis dimittere vellet. In hac Lectione usus est Rex opera Eduuardi Poringi, Equitis Aurati; & Guilielmi Warhami, Equitis itidem Aurati, & Gulielmi Canonici Doctoris. Archi-Dux tunc in minore Ætate erat, & à Confratribus suis regebatur; In quorum præsentia Legati Mandata sua declararunt, & Warhamus in hunc modum locutus fertur.

Domini mei; Rex noster egre admodum fert, quod cum Anglia & Sicatus vester Burgundia, habiti sunt tandem, instar Mariti & uxoris, jam Regis ista vestra, veluti Scena facta sit, super eam vilis Præstigiator Partes Regis Anglæ ageret; Non solum ad Celsitudinis & Molestiam & Dedecus, verum etiam Contumeliam & Opprobium, quotot sunt, Regum & Principum. Adulteratio Imaginis Regis alicujus, in Iconeta sua, capitale, omnium Legum insensu, judicatur: Verum, Regis vivi imaginem, in persona sua adulterare, super omnia Imposturarum crimina merito peccatam fert; Nisi forte excipi debeat, Impos-

Impostura Mahometi alicujus aut Antichristi, qui Majestatem divinam simulant. Rex Dominus noster, meliora de Concilio hoc gravissimo ominatur, quam ut credere possit, aliquem ex vobis, hac fabula captum esse; (etsi fortasse Passio aliquis Persona particularis vos aliquatenus inflectere possit;) Res ipsa per se tam est incredibilis. Ut testimonia omittam, de morte Ducis Richardi, quae Rex Instrumentis Authenticis descripta habet (quoniam ea in potestate Regis propria esse quispiam putare possit) res ipsa pro se loquatur: Rationi enim & Argumentis Nemo imperat. An fieri posse creditis, ut Richardus Tertius, Animam suam damnare, & Nomen suum maculare, tam nefando Homicidio vellet, absque tamen ullo rerum suarum in melius profectu? Aut etiam existimare potestis, Homines Sanguinarios (qui Carnifices ei erant) in medio Facinoris, ad misericordiam conversos? Cum contra in Feris ipsis, nec minus in Hominibus Ferina Natura, primus Sanguinis Gustus, eos magis in furorem agere & rabiosos reddere soleat? An nescitis, Tyrannorum Ministros cruentos, ad hujusmodi scelera perpetranda, veluti cum Laqueis in collo semper missos? Adeo ut, si
man-

mandata non perfecerint, certa morti ad-
 lecti sint : Et putatis hosce Sceleratos, vi-
 a propria periculo, alienam salutem redi-
 nere voluisse ? verum esto , ut Duci pe-
 cerint , ubi gentium eum exponerent ?
 Numnam in Plateas Londini immitte-
 rent, ut Vigiles scilicet eum prebenderent,
 & coram aliquo ex Justiciariis Pacis si-
 terent, unde omnia, quæ egerant, per Exa-
 minationem proderentur ? An autem se-
 creto eum servarent ? Atqui hoc certe,
 nulla cura, sumptus, & assidui periculi,
 res fuisset. Verum (Domini mei) in Re-
 non dubia, Argumentis utor non necessa-
 riis. Rex prudentia adeo abundat , nec-
 non Amicis fidelibus in partibus exteris,
 ut jam Ducem Perkinum, etiam à Cu-
 nabulis, pernoverit. Et quoniam, magnus
 profecto est Princeps, si apud vos invenia-
 tur aliquis Poeta idoneus, Memorias ei
 suppeditare possit, ad Vitam ejus conscri-
 bendam ; Introducendo eum, veluti pa-
 rallelum Lamberto Simnello , nunc uni
 ex Regis Accipitrariis. Quamobrem (ut
 nihil apud Dominationes vestras dissi-
 mulem) omnem Admirationem certe su-
 perat, Ducissam Margaretam (ignoscite
 obsecro, si eam nominem, cujus in Regem
 odii, nulla est Causa, nullus finis) jam se-
 K niorem

niolem, atate qua Mulieres alia à puerperis cessare solent, duo ejusmodi Monstra peperisse; non novem aut decem Mensium, sed Annorum complurium Partus Cumque alia Matres Naturales, Infantes pariant infirmos, quique seipsos attollere & juvare nequeant; Illa contra Adolescentes proceros pariat, qui non multo postquam in lucem prodierint, cum Regibus potentibus praeliari possint. Dominus mei, non libenter huic parti immoror Utinam tandem Ducissa illa, gustare sibi in animum induceret, Gaudia, quae Deus Omnipotens, manu benigna ei porrigit. tuendo Neptem suam tanto in Honore regnantem, & tam numerosa sobole Regibus beatam (si ei placeret,) possit illa pro propria ducere. Regis certe postulatum, Archiduci & Dominationibus vestris jam à nobis exhibendum, possit tale esse Ut secuti Regis Caroli Exemplum, qui jampridem eum abegit, Nebulonem istum è Territoriis vestris eliminare velitis: Verum quoniam Rex Majus expectare merito possit, à Foederato antiquo, quam à Hoste nuper reconciliato, petit à vobis; ut eum in Manus suas tradatis: praesertim cum Pirata, & Impostores hujus generis pro communibus Generis Humani Hostibus

bu

us haberi debeant, nec juris Gentium
rasidio inniti possint.

Post nonnihil Temporis, ad delibe-
 andum, interpositum, *Legati* hoc bre-
 ve Responsum tulerunt.

ARchi-Ducem in HENRICI gra-
 tiam, nullatenus Duci Eboraci pre-
 enso, auxilia aut favorem prastiturum,
 ed in omnibus, Amicitiam, qua ei cum
 Rege erat, conservaturum. Quatenus
 vero ad Ducissam Dotariam, illam in
 Terris Dotis sue, plenam habere potesta-
 em: Ideoque in manu Archi-Ducis non
 esse, quo minus re sua pro Arbitrio suo u-
 atur, eam impedire.

REx, post reditum Legatorum, neu-
 tiquam sibi hoc Responso satisfac-
 tum esse judicavit. Satis enim sciebat,
 Dotem Matrimoniam, nihil quod ab-
 oluti Imperii esset, (quale est Copia-
 um Administratio,) secum transferre.
 Quin & Legati disertis verbis ei retule-
 unt, Ducissam in Concilio Archi-Ducis
 magna Auctoritate pollere: Et quod
 atcunq; Archi-Dux ad res Perkini con-
 niveret tantum simularet, secreto tamen
 ejusdem Incepta promoveret, Itaque

K 2 (par-

(partim Animum explere cupiens, partim Rationibus politicis inductus) statim *Burgundos* omnes è Regnis suis exulare iussit, tam Homines, quam Merces ipsorum; Mandans Subditis suis, (& nominatim Mercatoribus vulgo vocatis Adventurariis) qui *Antwerpia* residebant, ut statim domum redirent: Emporium (quod plerunque partem nos *Anglicos* sequebatur) *Caletam* transferens; Omne etiam commercium in futurum cum *Burgundis* interdicens. Hoc Rex faciebat, partim ut nihil Honoris suo indignum fieri permetteret, qui haud parùm perstringi posset, si quoad Coronam *Angliae* Prætensor, eum etiam tam propinquo lacefferet; atq; interim ipse cum Natione, in qua Prætensor ostentaret, amicitiam non interrumpere. Sed simul prudentissimo Consilio secum reputabat, subditos *Flandriae* tanta lucra ex Commercio *Anglorum* percipere, ut, eo Interdicto publicato cito tædio Rerum *Perkini* affici possint. Quodque Tumultus *Flandriae*, tantum recentis & graves fuissent, ut Principi Populum irritare intempestivum esset. Nihilominus, *Archi-dux*, quae

per Talionem quandam, *Anglos* etiam è *Flandria* exulare iussit: In quo, si quis rem recte introspeciat, solummodo actum agebat.

Rex bene jam & certo informatus, quod spes *Perkini*, magis à Conjuratis intra *Angliam*, quam ab Armis transmarinis, penderent, iudicabat Remedium Mali eo optime applicari, ubi Fomes Morbi erat; Itaque consultissimum existimavit in Iudicium adducere, præcipuos aliquos ex conjuratis in *Anglia*; unde & malignos Humores in *Anglia* expurgaret, & spes in *Flandria* ebullientes redderet tepidiores. Iussit itaque apprehendi (eodem quasi temporis momento) *Ioannem Ratcliffum*, *Dominum Fitz-uvaterum*, *Simonem Mountfortum*, *Thomam Thuvaitum*, Equites Auratos; *Guilielmum Daubencjum*, *Robertum Ratcliffum*, *Thomam Cressenorum*, & *Thomam Astuvodum*. Hi omnes, læsæ Majestatis impetiti, convicti, & damnati; quod *Perkino* adhæssissent eique Auxilia polliciti essent. Ex his, *Dominus Fritz-uvaterus Caltum* transvectus est, ibique arcte custoditus, spe etiam vitæ ei facta, donec paulo post, (aut impatiens custodia,

K 3 aut

aut astu proditus) cum custode suo
 fuga egisset, unde statim decollatus est.
 At *Simoni Mountforto, Roberto Ratcliffo,*
& Guilielmo Daubeneio, immediatim
 post Sententiam in eos prolatam, cap-
 ta abscissa sunt. Cæteris gratia facta est
 tam *Clericis*, quam *Laicis*; inter quos
 fuerunt duo *Fratres Dominicani*; Nec
 non *Guilielmus VVorstejus, Ecclesia I-*
Pauli Decanus: *Clerici* autem, Exami-
 nationem quidem subierunt, sed in Ju-
 dicium publicum adducti non fuerunt.

Camerarius Hospitii Regii, illo san-
 tempore, intactus permansit: Sive quo-
 Rex Humores varios simul movere me-
 tuerit, more *Medicorum* prudentium
 qui caput ultimo loco expurgant; Sive
 quod *Cliffordus* (ex cujus Literis plu-
 rima de Conjuratis Rex didicerat) han-
 partem in adventum suum, ut rem ma-
 ximi meriti, reservarat; *Regi* tamen in-
 terim significans, suspicari se aliquo-
 ex Potentioribus, huic Conjurati-
 nomina dedisse; de qua re *Regi* coram
 satisfacere in animo haberet.

In *vigilia omnium Sanctorum*, deci-
 mo autem *Regis Anno*, *Filius Regis* se-
 cundo-genitus *HENRICUS*, *Dux Ebo-*
raci creatus est; Et simul, tã *Dux* ipse,
 quam

quam alii complures Nobiles, Equites Aurati, & Generosi Eminentiores, in ordinem *Equitum de Balneo*, pro ritu usitato, cooptati sunt. Crastino *Eyihania*, Rex à Palatio suo *VWestmonasterii* (ubi *Festum Nativitatis Domini* celebraverat) ad *Turrin Londinensem* se contulit; Hoc fecit, simul ac audisset *Cliffordum* (in cujus sinu aut capsula plurima *Perkini* Arcana reposita erant) in *Angliam* appulisse. Mansio autem Regis apud *Turrin* eo consilio delecta est, ut si *Cliffordus* ullos ex Potentioribus accusaret, possint illi sine suspicione, aut strepitu, aut Mandatis huc illuc mittendis, statim comprehendi; Cum tam Palatium, quam Carcer, unica muri cinctura clauderentur. Post diem unum aut alterum elapsum, convocavit Concilium secretum, & electum, atque *Cliffordum* ad conspectum suum admisit: Qui primo pedibus Regis advolutus, humillime ejus veniam & gratiam imploravit; quã Rex ei tunc non gravate concessit, etsi occulto antea securitatem de vita sua accepisset. Tum iussus, ut quæ sciret referret, inter complures alios (ex motu proprio, neutiquam interrogatus) *Guilielmum Stan-*

K 4 lejum

lejum Camerarium impetivit.

Rex ad nomen hujus Viri prænobilis visus est obstupescere, ac si de Prodigio aliquo miro ac formidabili nuncium accepisset. Fieri ne posse, ut vir, qui eum tanto officio obligasset, quale fuit, Vitam ejus servasse, & Coronam capiti imposuisse; Vir qui tam splendida & copiosa fortuna, frueretur, favore ejus, tam Opibus, quam Honoribus auctus; Vir, qui etiam tam propinquo Affinitatis gradu devinctus esset, cum *Frater* ejus germanus *Matri Regis* matrimonio junctus esset; Denique vir, cujus fidei *Rex* personam suam commiserat, eum constituendo *Camerarium* suum; ut Vir iste, adhuc apud *Regem* gratia florens, nec ullo modo gravatus, nec etiam metu aliquo percussus, sibi infidus esset? *Cliffordus* jussus est, ut iterum atque iterum, Capita Accusationis suæ adversus *Stanlejum* recenseret: Admonitus subinde, ut in re tam incredibili, & quæ tantum Virum impeteret, veritatis limites nullo modo excederet. At *Rex* videns moderationem & constantiam ejus, in iis quæ affirmabat asserendis absque Hæsitatione aliqua aut vacillatione, & cum iis
pro-

protestationibus quæ decebant ; Cum etiam Testimonium suum, Vitæ & Animæ suæ periculo, se defensurum recipiebat, cum semoveri jussit ; Et multum prius questus , de Fortuna sua apud Consilium, mandavit, ut *Stanlejus* in Cubiculo ejus proprio, intra *Turrim Quadratam*, ubi prius manserat, custodiretur. Die autem sequente examinatus est *Stanlejus* à Consiliariis. In Examine sua, nihil fere eorum , quæ objiciebantur, negavit, neq; Delictum suum magnopere excusare aut extenuare conatus est. Ita ut (haud satis prudenter) dum culpam suam elevare speraret ingenue confitendo, ita rem in liquido ponebat , ut ad condemnationem suam sufficeret. Opinio erat, eum multum superioribus Meritis suis confisum, atque Intercessioni *Fratri* ejus. Verum iis adjumentis præponderabant complura, quæ contra eum faciebant, & in *Regis* Ingenio & Animo prædominabantur. Primo Meritorum ejus Exuperantia: Etenim *Regibus* grata est Meritorum mediocritas , quibus Præmia paria esse possint. Deinde, Apprehensio Potentiæ ejus ; Subiit enim *Regem* ea Cogitatio, ab eodem qui ipsum extu-

K. 5. lisset,

lisset, periculum sibi imminere, ne rursus deiceretur. Tertio, confiscationis magnæ Expectatio; Etenim, omnium *Regis* Subitorum *Stanlejus* erat ditissimus; quod postea patuit, inventis, in *Castello* suo de *Holt*, quadraginta Millibus Mercarum in Pecuniis Signatis, & vasis Aureis & Argenteis, præter Jocalia, Supellectilem lautam, Pecorum Greges & Armenta, & alia Bona mobilia, ingenti copia. Quod vero ad Reditus ejus attinet in Terris & Feudis, illi ad tria Millia Librarum, antiqui census, annuatim ascendebant; pro ratione temporum illorum, res mira, & fere inaudita. Postremo Temporis ipsius Conditio; Si enim *Rex* à metu, quoad statum proprium, plane immunis fuisset, verisimile est *Regem Stanleio* vitæ gratiam fuisse facturum: Verum impendente tam atrocis Rabellionis tempestate, securitati suæ consulere necesse habuit. Itaque post sex Hebdomadatum spatium elapsum, (quam moram *Rex* honorifice interposuit, tam ut Fratris Intercessioni spatium daret, quam ut palam fieret, se non sine conflictu quodam Animi ad hoc compulsus,) altæ Proditionis condemnatus est, & statim post decapitatus. At-

Attamen usque ad hodiernum diem, incertæ memoriæ est, tam crimen ipsum hujus prænobilis Personæ, propter quod morte mulctatus est; quam causa Defectionis suæ à Rege, & infensi sui erga Regem animi. Casus ejus talis fuisse perhibetur; Quod scilicet, in Colloquiis suis cum *Roberto Clifford* dixisset; *Se, si exploratum sibi esset, Adolescentem illum, verum fuisse Eduvardi Quarti Filium, nunquam contra eum arma gesturum.* Casus iste videtur, primo intuitu, paulo durior; tam propter Particulam conditionalem, quam propter verba reliqua. Sed quantum ad Clausulam illam conditionalem videntur *Judices* illius temporis (qui viri fuerunt in Legibus apprime eruditi, quorumque tres primarii à Concilio sanctiori Regi erant) censuisse, periculosam admodum rem futuram, si Conditionalia admitterentur ad verba Proditoria qualificanda: Fore enim, ut cuivis liceret Malitiam suam proferre, Periculum vero vitare. Fuit autem Casus ille, non absimilis Casui, qui posterioribus temporibus emerferat *Elisabetha Bartona*, dictæ sanctæ virginis Cantii: Quæ dixerat; *Si Rex Henricus Octavus, Catharinam repudiatam, rursus*

rursus ad se non recepisset, futurum ut à Regno suo dejiceretur, & mortem Canis obiret. Possunt autem Casus innumeri hujus generis adduci. Quos (ut videtur) Judices illi gravissimi, in memoriam revocantes, noluerunt prorsus Proditionibus cum Clausula Conditionalis patrocinari. Quantum vero, ad Verba positiva illa, *Stanlejum* nunquam contra Regis *Edvardi Filium arma gesturum*, etsi verba illa lene quidem sonarent, nihilominus hoc dixisse, diserta & directa fuit Oppugnatio, & Abnegatio Tituli Regis, sive per *Lineam Lancastrensem*, sive per *Auctoritatem Parlamenti*. Quod proculdubio Regem alius pupugit, quam si *Stanlejus*, in Acie, hastam suam contra eum vibrasset. Si enim *Stanlejus* eam Opinionem defenderet, *Filium Edvardi* aliquem, Titulo ad Regnum, *Regis* Titulo potione inniti; cum ipse tanta auctoritate, & gratia, apud *Regem* floreret; nihil aliud hoc fuit, quam universæ *Angliæ*, verbis praire, ut idem affirmarent. Itaque si quis temporum illorum conditionem recte introspeciat, verba illa ad vivum usque persecarunt. Verum Scriptores nonnulli extra dubium rem ponunt. A-

junt.

junt enim, *Stanlejum*, & Promisso expresso, & Pecuniarum missarum pignore, se *Perkino* obstrinxisse.

Jam vero, quantum ad Causam Defectionis suæ à Rege; Verum est, *Regem* in Prælio de *Bosworth*, Turmis Hostium undique circumseptum, in extremo vitæ suæ periculo fuisse; cum *Stanleius* iste, à Fratre missus fuit, cum tribus millibus Armatorum, ad *Regem* eripiendum; Quod tam fortiter & fœliciter præstitit, ut *Rex Richardus*, in eo ipso loco, occisus esset. Adeo ut vita Mortalium majus Beneficium accipere nequeat, quam *Rex* à manu *Stanleii* acceperat; Cum quodammodo *Christi* Beneficio simile quiddam esset, simul & *Servare* & *Coronare*. Pro quo tam insigni Merito *Rex* ei maximam gratiam habuit; Eumque *Consiliarium* & *Camerarium* suum constituit; Atque etiam, (nonnihil contra Ingenium suum) ad Spolia illa ingentia Prælii de *Bosworth* conniverat, quæ universa fere in hujus Viri commodum cesserunt, adeo ut inde supra modum ditaretur. Attamen tanto merito inflatior, sibi gratiam à *Rege* relatam minime existimavit; Saltem non ex mensura pressa, & redun-

redundante, ut expectabat. Itaque Ambitio ejus in tantum exorbitavit & modum omnem excessit, ut à Rege se *Comitem Cestria* creari peteret. Qui Honor, cū semper ut Appennagium *Principatus Vallia* reputaretur, & *Filio Regis primogenito* ex more cedere soleret; Petitio illa, non solum à Rege repulsam tulit, sed etiam Animum ejus secreto offendit: Cum ex hoc, Rex satis perspiceret, Cupiditates *Stanleii* immoderatas esse, & Cogitationes ejus vastas, & irregulares; atque Beneficia priora *Regis* ei sordescere, nec prout decuit, æstimari. Cœpit itaque Rex ei intra animum suum minus favere. Et quemadmodum Modicum Fermenti, totam Massam corrumpere solet *Regis* Sagacitas jam *Passioni* suæ ex nova offensa irritatæ suggerere cœpit, *Stanlejum*, in Prælio de *Bosworth*, licet satis celeriter advenisset, ad vitam *Regis* servandam; contra tamen, satis diu moratum esse, ut de vita *Rex* periclitaretur. Nihilominus, cum nihil haberet, Accusatione in eum dignum, cum Honoribus suis frui, usque ad præcipitium istud extremum permisit.

Post eum factus est *Camerarius* *Hospitii*

spiritii Regis Ægidius Dominus Daubenejus, Vir magnæ prudentiæ & fortitudinis; Quæ Virtutes magis in eo enituerunt, quod simul humanus fuerit, & moderatus.

Invaluerat Opinio, quod *Robertus Cliffordus* (- qui jam factus erat veluti Delator Regius) etiam ab initio fuisset Emissarius & Explorator Regis; & quod in *Flandriam* confugisset non sine Regis notitia & consensu. Verum hoc minus est probabile; tum quia nunquam Mensuram illam gratiæ apud Regem recuperavit, qua ante discessum suum fruebatur; tum præcipue, quia Delatio ejus circa *Stanlejum* (quod ei pro maximo Merito erat) minime processit ex iis quæ in *Flandria* didicerat, sed ei res illa ante Discessum suum ex *Anglia* innotuerat.

Supplicium *Stanleii* & cæterorum (præcipue vero *Stanleii*, qui Robur fuerat Partium) & Defectio *Cliffordi*, qui omnium erat apud Rebelles intimus, *Perkini* & Conjuratorum incepta, miris modis turbavit, tam metum injiciendo, quam Suspiciones, & Diffidentiam; Adeo ut jam, instar Arenæ essent sine calce, male inter se cohærentes; præ-

232 HISTORIA REGNI
præcipue qui ex *Anglis* essent: Qui jam
attoniti, se mutuo oblique intueban-
tur; incerti, quis Partibus suis fidus
esset, quis secus: sed existimabant pla-
ne *Regem*, partim præmiis inescando,
partim Arte irretiendo, omnes, qui ali-
cujus essent pretii, in suas partes tra-
cturum. Et revera factum est, ut pluri-
mi sigillatim recederent, alii post alios.
Barlejus (qui una cum *Cliffordo* missus
fuerat) ex iis fuit, qui diutissime in fide
erga Rebelles permansit, donec *Perki-
nus* fere attritus esset; attamen etiam
Regi ad extremum reconciliatus est. Sed
ruina hujus Viri magni, (*Stanleii* scili-
cet,) qui tanta gratia & auctoritate (ut
credebatur) apud *Regem* floruerat;
Atque Modus ipse quo *Rex* Negotium
illud tractavit, unde liquido patebat,
Inquisitionem occultam ei diu ante-
quam in judicium adductus fuisset in-
cubuisse; simul & Causa, propter quã
supplicio affectus est, quæ vix alia fuit,
quam quod affirmasset, *Titulum fami-
lia Eboracensis Titulo familiae Lanca-
strensis fuisse potiozem*; In quo Casu o-
mnes fere includebantur, saltem quo-
ad opinionem internam. Hæc omnia
(inquam) res fuerunt incredibilis Ter-
roris

toris uniuersis Regis seruis & Subditis; Adeo ut nemo fere tutum se reputaret: Quinetiam eo res processerat, ut vix sermones inter se conferere Homines auderent, sed universalis cunctos invaderet Diffidentia; Ex quo factum est, ut Rex magis absoluto certe, sed minus tuto Imperio fueretur: *Nam, Sanguis in Interiora fluens, & vapores intus conclusi, opprimunt & suffocant magis.*

Hinc orti sunt innumeri famosi Libelli (qui Libertatis sermonis cohibita Eruptiones sunt, & Seditiōnū quasi Femellæ) infinita in Regem, & aliquos ex Consiliariis suis intimis, Scandala & Invectivas ejaculantes. Pro quibus componendis & spargendis, post multam & diligentem Inquisitionem, quinque tantum tenuis conditionis Homines apprehensi sunt, & morte mulctati.

Rex interea res *Hibernia* non neglexit: Is enim Ager erat, in quo Fungi illi (qui nocte una se attollunt) maxime vigere solebant. Misit igitur ex *Anglia* (quo res suas in eo Regno melius componeret & stabiliret) utriusq; *Togæ* Delegatos: Priorem nempe de *Lanthony*, ut *Cancellarii* munere ibi fungeretur; & *Edvardum Poyningum* Equitem

tem Auratum, cum Copiis Militaribus, & Potestate Imperatoria; Atque una Diploma dedit, Auctoritatem in eum conferens *Locum-tenentis* sui, in Regimine Civili; In qua Clausula erat, *Vt etiam Kildaria Comes, tunc Hibernia Deputatus ei pareret.* Verum *Hiberni* agrestes (qui maxime deliquerant) more suo, in Sylvas & Paludes fugerunt: Quique in pacato *Hibernia* similis Criminis conscii sibi erant, ad eos se receperunt: Adeo ut *Poyningus*, erga Erraticos *Hibernos*, Erraticam quandam Expeditionem suscipere compulsus fuerit: Inqua, propter Montes & Saltus, parum profecit: Quod (sive ex Melancholia quadam suspiciosa quod res ei male successerunt; sive ut Conatus suos ab infamia vindicaret) imputari prorsus voluit favori, quo *Comes Kildaria* secreto Rebelles prosequeretur: Levissima quaque suspicione, locum habente in eum, propter *Kildaria Comitem* illum qui *Lamberto Simnello* adhaererat, & in *Prælio Stokensi* occubuerat. Itaque *Comitem* comprehendi iussit & in custodiam dari, eumque in *Angliam* misit; qui examine debito facto, ita se purgavit, ut in Munus pristinum

Depu-

Deputati Hibernia restitutus fuerit. Sed *Poyningus* (quo Meriti sui , in Rebus Bellicis, exilitatem , Actis pacis, compensaret) *Parlamentum* convocavit: In quo Lex lata est illa memorabilis, quæ etiam hodie *Lex Poyningi* vocatur: per quam, *Statuta Angliæ* universa , etiam in *Hibernia*, recipi & obtinere sancitum est. Antea siquidem *Hibernos* minime obligabant; neque similiter ullum Statutum in *Angliæ* ordinatum , post tempora illa, scilicet Annum decimum Regis, *Hibernos* obligat.

Circa hoc tempus cœpit in Rege notari, Inclinatio illa, quæ postea à consiliariis & Ministris pravis excitata & aucta, Macula plane facta est Regiminis sui. Illa erat Industria & Artes, pecunias à subditis suis emungendi , per Mulctas & Foris-facturas ex Legibus Pœnalibus : Id quod Hominum Animos magis hoc tempore perculsit, quoniam facile erat cernere , hoc in Ingenio Regis penitus insitum fuisse , cum nullæ eum premerent Rei pecuniariæ angustix ; sed contra, Thesauro uberim abundaret. Etenim , Pecunias à Gallo propter Pacem nuper receperat ; à Subditis item eæ, quæ nomine *Bene-*
volen-

volentia collatæ fuerant, solutæ jam erant. His Casualia amplissima, ex confiscatione *Scanlejana*, accesserant; præter alia Lucra diversa. Primus Casus in hoc genere memorabilis, fuit ille *Guillemi Capelli, Equitis Aurati, Aldermani Civitatis Londinensis*: Qui vigore diversarum Legum Pœnaliùm multatus est, ad Summam bis mille & Septingentarum Librarum; Et pro mille Sexingentis libris, cum *Rege* transegit: A quo tamen *Capello*, diu post, *Empsonus* novas pecunias extorquere annisus est; idque fecisset, nisi *Rex*, sub ipsum tempus, mortuus fuisset.

Æstate sequente *Rex*, ut Matrem suã consolaretur, quam semper unice dilexit & reveritus est; atque ut fidem apud omnes faceret, Severitatẽ contra *Stanbeium* (quam imposuit ei Necessitas, & Ratio status) nihil prorsus Amori suo, erga *Thomam* Fratrem ejus, detraxisse; profectus est, ad *Lathamam*, ut cum *Matre & Comite*, hilares aliquos ageret dies; ibique moram nonnullam fecit.

Durante adhuc hac *Regis* profectio-
ne, *Perkinus* videns tempus & moram,
quæ (dum Incepta sua occulta fuif-
sent, nec in lucem prodissent, & in *An-*
glia

lia satis prospere successissent) rebus
uis conducebant; nunc vicissim, cum
Consilia sua patefacta essent, contra
eum potius facere (propterea quod cum
Res in declivi positæ sint, non facile su-
stinentur, aut sistuntur, absque novo
impetu) constituit fortunam suam, per
novam aliquam, in Angliam ipsam, Im-
pressionem, experiri; spem adhuc po-
nens in populi Inclinatione, & Favore,
erga *Familiam Eboracensem*, At Corpus
illud Vulgi, neutiquam similibus Arti-
bus tractari oportere, ac Personas emi-
nentes, judicabat. Sed nullum aliud
Affectuum vulgi Experimentum capi
recte posse, quam Vexillo in Campis
expanso. Delegit autem, ex locis, in qui-
bus Invasio fieri deberet, *Oras Cantii*.

Interea vero *Regis* Prudentia & Pro-
videntia, ad tale Opinionis & Famæ
Culmen ascenderunt, ut quicquid pro-
spere evenerat, de industria, & ex com-
posito, ab eo factum esse, existimaretur.
Itaque creditum est, etiam hunc parti-
cularem *Perkini de Cantio* invadendo
conatum, *Regi* prævisum & præcogni-
tum fuisse. Ideoque, quo facilius *Perki-
num* in *Cantium* alliceret, eum in partes
Septentrionales procul Profectionem
susce-

fulcepisse: Luctatorum more, latus apertum *Perkino* ostendendo, ut irrueret, & incaute dejiceretur; cum *Rex* eam *Cantii* Provinciam, jam antea sibi fidam, & erga se bene animatam, effecisset.

Perkinus autem, eo tempore, Colluviem quandam, ex omnibus Nationibus, collegerat: Nec numero certe, nec Animis aut Fortitudine contemnendam: Sed qui tali essent Ingenio & Fortuna, ut non minus Amicis quam Hostibus essent, formidabiles: Cum plurimi eorum, ex-leges essent, & facinorosi, quique ex rapto vivere solerent. Hos in naves imposuit, iisque comitatus *Sandwicum* & *Dealam* Oppida Provinciae *Cantii*, circa *Mensem Iulii* appulit.

Illic Anchoras jecit, atque ut animos Plebis tentaret, aliquos ex suis in littus exposuit, multa jactando de Copiis, quæ præsto essent, statim subsequuturis. At Populus *Cantii* (cum satis perspexissent, in Copiis *Perkini*, neminem comparere ex *Anglis* melioris notæ, sed Exteros tantum, eosque infimæ Conditionis Homines, ac fere Latrones, longe magis idoneos, ad oras maritimas depulandas, quam ad Regnum Domino

omino suo recuperandum) ad primos Cantii viros se contulerunt; studium suum & fidem versus Regem prossi, & operam suam ultro offerentes, præcipi sibi petentes, quibus modis regi maxime utiles esse possint. Primi illi Viri, consilio inter se habito, iuraverunt, ut Copiæ nonnullæ, numero aut exiguo, se circa Littora ostenderent: aliquæque ex ipsis Copias Perinianas signis allicerent, tanquam se cum illis conjuncturæ: Aliique nonnulli, à Littore se in Interiora recipere & aufugere simularent, quo Perkinum & Homines suos in terram exponendos animarent; At Perkinus (qui in paribus Regis agendis jam peritus, aut foras à Friono Secretario instructus, diligerat Milites imperio parentes, primo stare, postea ordine incedere, Rebelles contra confuse omnia agere & miscere) omnia sedate & sine tumultu agi, observans, rem in durio rem partem interpretabatur. Itaque quo erat Ingenio subdolo, pedem è Navi movere noluit, priusquam omnia in tuto videret. Quamobrem, Copiæ Regis animadvertentes, se plures allicere non posse, quam eos qui primo in terram expo-

expo-

expositi fuerant, Rebelles statim adortæ sunt, & consciderunt, priusquam in naves se recipere potuissent. Qua pugna (præter occisos, & eos qui fuga se eripuerunt) capti sunt circiter centum quinquaginta Homines: Quos omnes (quoniam Rex iudicabat, Morem illis paucos ad Terrorem reliquorum supplicio afficiendi, melioris notæ Homines competere; verum facem Populi protinus internecioni dandam, præsertim in principio Rebellionis; Simulque animo prospiciens, Copias *Perkini* post hac, ex Colluvie & Sentina Hominum projectorum, compositas iri) in patibulo suspendi iussit, ad maiorem terrorem ejusmodi Nebulonibus incutendum. Omnes *Londinum* perducti sunt funibus utrinque alligati, ut Equi in Plaustro, & morte affecti, alii *Londini* & *Vvappingi*, alii circa Oras Maritimas *Cantii*, *Suffexiæ*, & *Norfolciæ*, ut loco Signorum Nauticorum & Laternarū essent, quæ *Perkini* Assclas à Littoribus *Angliæ* abstertere possent. Rex cum primum de Rebellionem in *Cantium* impressione, certior factus fuerat, profectio-nem suam abrumpere cogitavit; Sed proximo die, nuncio accepto, quod
partim

artim devicti, partim fugati fuissent, ter suum continuavit; & *Richardum Guilfordum* Equitem Auratum in *Canium* misit; Qui populum convocans, eos, (ex parte *Regis*) Laudibus cumavit, quod non solum in fide permanissent, sed operam suam tam prompte & prudenter præstitissent; atque universis gratias egit, præmia etiam aliquibus privatim pollicitus.

Decimo sexto *Novembris*, Anno autem *Regis* undecimo, Electio *Servientium ad Legem*, in *Ædibus Episcopi Eliensis* celebrata est; qua novem in eum ordinem cooptati fuerint. *Rex* Solennitatem illam præsentia propria, & *Reginæ* suæ, honoravit; utpote Princeps qui semper *Jureconsultos* ornare & decorare consueverat: Id agens; Ut *Subditos Legibus suis, Leges autem Iureconsultis regeret & flecteret.*

Hoc etiam Anno, Fœdus iniit *Rex*, cum principibus *Italæ*, pro Defensione *Italæ* contra *Gallos*. *Carolus* enim *Regnum Neapolitanum* subjugaverat, & paulo post amiserat; quasi per Somnium fœlix. Universam Longitudinem *Italæ* pervaserat, nusquam Arma expertus: Adeo ut verum esset, quod *A-*

L *lexan-*

Alexander Papa dicere solitus est; *Gallus* in *Italiam* venisse, cum *Creta* in manibus, qua *diversoria* sua notarent, potius quam cum *Armis*, quibus pugnarent. Etiam ipso Regno *Neapolitano* universo potitus est, gladium vix stringendo. Verum statim post, tot & tantos *Errores* cumulavit, ut iis nulla fortuna, licet optima, par esse posset, *Barones Neapolitanos* Partium *Angevinarum* minimi demeruit; sed præmia sua, pro Arbitrio quorundam *Famulorum* suorum, qui *lucra* captabant, dispersit. *Italiam* universam contra se excitavit, eo quod *Ostiam* cepisset, & tenuisset, & libertatem *Pisanorum* protexisset: Quæ suspicionem omnibus injecerunt, *Ambitionem* ejus ultra *Regnum Neapolitanum* extendere. Nimis propere *Amicitiam* cum *Ludovico Sforza* dirupit; qui revera *Claviger* fuit, *Gallumque* introduxit, & exclusit. Nonnullas etiam *Belli* Reliquias, in *Regno Neapolitano* adhuc fumantes, extinguere neglexit. Postremo, quia *Italiam* sine oppositione pervaserat, *Arma Italarum* nimis despiciere cœpit; Unde *Regnum Neapolitanum* *Italarum* Copiis minus instructum reliquit. Ita ut, paulo post reditum ejus,

univer-

iversum Regnum ad Ferdinandum
 iorem defecerit, & Gallos expulerit.
 nihilominus Carolus, cum ingentibus
 linis, & magno Copiarum Apparatu,
 ovam Expeditionem in Italiam desti-
 abat. Itaque ad instantiam Saturni
 alia complurium (& maxime Papa
 alexandri) Fœdus ictum est, inter eun-
 em Alexandrum Papam, Maximilia-
 um Romanorum Regem, HENRICUM,
 Regem Anglia, Ferdinandum & Isabel-
 um Reges Hispaniarum, (ita enim in
 tractatu Originali Nomina Principum
 lorum constanter collocantur) Augu-
 inum Barbadicum Ducem Venetiarum,
 & Ludovicum Sforzam Ducem Medio-
 ani; pro Communi defensione Statuum
 uorum singulorum. In quo Tractatu,
 icet Nomē Ferdinandi Iunioris, ut Par-
 is principalis, non fuisset insertum, ni-
 nilominus Regnum Neapolitanum, pro-
 uldubio erat inclusum, tanquam Feu-
 dum Ecclesie Romanae.

Mortua etiam est hoc Anno Cecilia
 Ducissa Eboraci, Eduvardi Quarti Ma-
 ter, apud Castrum suum de Barkham-
 bed, Ætate extrema; Quaeque eo vi-
 tam produxerat, donec vidisset, tres
 Principes ex Sobole sua, coronatos;

quatuor autem trucidatos. Sepulta est apud *Foderinghamiam*, juxta *Ducem* Maritum suum.

Hoc etiam Anno, *Rex* Comitia Ordinum convocavit: In quibus complures Leges latae fuerunt, naturae magis privatae & vulgaris, quam ut *Historia* Lectorem detinere mereantur. Atque merito quis suspicari possit, ex iis quae postea secuta sunt, *Regem*, sicut in salubribus Legibus ordinandis praecelleret, ita, in secreto, apud se constituisse, ex Legibus suis fructum percipere, non minus ad colligendas Pecunias, quam ad corrigendos Mores: Atque in hunc Finem eas in majus accumulasse.

Lex Principalis, quae his Comitibus perlata est, fuit mirae cujusdam Naturae; Justa potius secundum aequitatem naturalem, quam ex norma Juris; & Magnanima magis, quam Cauta. Statuit haec *Lex*, ut nemo, qui *Regis* partes tunc de facto regnantis secutus fuerat, propter ejusmodi crimen, unquam impeteretur aut condemnaretur, vel processu Legis, vel per Actum Parlamenti: Atque insuper, si tale aliquod Actum Parlamenti condemnatorium, fieri post contigisset, irritum & invalidum prorsus

is foret. Ista Constitutio in hoc fundabatur, quod rationibus Status manopere conveniret, ut Subditi de Jure Regni minime inquirerent; Atque rursum, Conscientiæ Leges hoc postularent, ut (quicumque Belli exitus foret) Subditi obedientiæ suæ pœnas non darent. Genius hujus Legis pius & nobilis certe fuit; cum id in Bello statueret, quod David in peste à Deo petiit, qui dixit; *si peccavi, percutem me, ista autem oves quid fecerunt?* Simul occulto sapiebat ista Lex Providentiam & prudentiam quandam profundam; Nam omnem occasionem sustulit, cur Subditi in Regis Titulum curiose inquirerent; cum ipsorum Securitati, quæcunque esset Belli fortuna, cautum jam esset. Præterea, non potuit non Corda & Amorem Subditorum sibi conciliare, quoniam magis videbatur prospicere illis, quam Regi ipsi. Attamen interea Milites hæc Lex exuebat & exolvebat, magno illo vinculo, & calcari Necessitatis (quæ illis alias incumberebat) pugnandi, & non, nisi parta victoria, abscedendi: Quandoquidem, vitæ Militum & fortunæ in tuto essent, sive fortiter pugnarent, sive terga verterent. Verum quoad

partem *Legis* secundam, vis ipsius plan-
 vana fuit, & illusoria; cum scilicet pe-
 Statutum præcedens, Statutum aliquo
 futurum frustrari posse quis cogitet.
 Absoluta enim, & suprema potestas, se-
 ipsam constringere non potest: Neque,
 quod Natura revocabile est, figi potest.
 Non magis, quam si quis Testamento
 suo declaraverit, quod si Testamentum
 novum conderet, illud irritum esse. Et
 quantum ad Casum Acti Parlamenti,
 memorabile prorsus accessit Exemplum
 temporibus *Henrici Octavi*: Qui se, du-
 rante minore *Ætate* Filii sui, mortem
 obire posse prævidens, Statutum condi-
 fecit: *Vt nullum Statutum, durante mi-
 nore Ætate Regis, latum, Regem aut Suc-
 cessores ejus teneret, nisi à Rege, postquam
 ad plenam Ætatem pervenisset, sub Sigillo
 magno Angliæ confirmatum foret.* Ve-
 rum primum Statutum, quod tempore
Regis Eduvardi Sexti, tunc minoris in-
 actitatum fuit, illud prius Actum pror-
 sus rescidit. Verum, res quæ non sunt
 peremptoriæ ad obligandum, possint
 tamen esse commodæ, pro tempore, ad
 satisfaciendum populo.

Lata est etiam *Lex*, in Adminiculum
 & Firmamentum *Contributionis* ejus,
 quæ

quæ dicta est *Benevolentia*. Quæ fanci-
 vit, ut Pecuniæ summa, in quam aliquis
 consenserat, neque tamen soluta esset,
 Legis processu exigeretur. Quod Sta-
 tutum, sicut Pecuniarum detentorum
 Solutionem acceleravit, ita Rei ipsi Au-
 ctoritatem addidit: Lata autem *Lex* est
 (ut prætendebatur) ad Instantiam ipso-
 rum, qui jam antea solvissent.

His etiam Comitibus lata est, *Lex* illa
 bona, quæ *Breve de Attincta* vocatum
 introduxit, per quod Judicia Juratorum
 (quæ Veredicta vocantur,) falsa, re-
 scindi possint; quæ ante illud tempus
Evangelii cujusdam instar erant, atque
 plane irrevocabilia. Ad causas Capita-
 les hæc *Lex* se non extendit; tam quia
 plerumque *Regis* nomine eæ Causæ a-
 guntur, quam quia illæ (si per viam
Indictamenti, quod *Regis* nomine sem-
 per procedit, tractentur) duplici *Veredi-*
cto transiguntur; Nimirum eorum qui
 inquirunt, & eorum qui *Questionem*
 terminant; unde fit, ut non duodecim
 Viri tantum, sed viginti quatuor Viri
 de re pronuncient. Verum (ut videtur)
 non fuit id solum in causa, quod ad
 Capitalia *Lex* non extenderetur. Ista e-
 nim ratio, ubi Causa Capitalis à Parte

gravata peragitur, non tenet; Sed illud in primis, in Considerationem venerat, ne forte Juratores in Caussis Capitalibus timidius se gererent, si obnoxii essent novis Litibus & periculis, ubi favor vitæ contra eos faceret. Neque etiam extenditur ista *Lex* ad Litem aliquam, infra valorem quadraginta Librarum, quia in Litibus, tam exigui valoris, superaturæ essent impensæ Summam principalem, si retractarentur.

Lex alia sancita est, contra ingratitude Fœminarum, quæ à Maritis suis, aut Maritorum suorum Parentibus, aut Cognatis, ad Terras promotæ eas alienarent, in Præjudicium, & Exhæredationem Hæredum, aut eorum ad quos, post mortem ipsarum, Terræ illæ redire deberent. Huic malo Remedium porrigebat *Lex*, ut scilicet liceret Hæredibus, & cæteris, in Terrarum possessionem, nomine Foris-facturæ, non expectata morte Mulieris, continuo venire.

Lata est etiam illa *Lex*, Charitatis plena; ut scilicet Homines egeni, Lege agentes, admitterentur *in Forma Pauperis*; Hoc est, ut nihil solvant Advocatis, Procuratoribus, aut Scribis: Unde
tamen

amen factum est, ut Homines egeni, cut *Lege* experiri melius possent, ita ad lios Litibus vexandos promptiores essent. Fuerunt & aliæ, iisdem comitiis, *Leges* introductæ, bonæ & sanæ, ut prius dictum est: Sed more nostro, eas excerpimus, quæ naturæ sunt minime vulgaris.

Rex interim, licet Comitiorum Negotiis incumberet, tanquam in plena pace; viderique vellet Consilia *Perkini* (qui jam in *Flandriam* redierat) veluti *Floralia* quædam, despectui habere; tamen *Regis* prudentissimi Constitutionem nactus (foris Animosi, intra providi) mandavit, ut Phari ad Oras maritimas vigiliis custodirentur; Et plures etiam Phari erigerentur, ubi nimium inter se distarent. Et diligenter observabat, ubi tandem *Nimbus* iste erraticus erupturus foret. Sed *Perkinus*, à suis monitus, ut *Ignem* suum (qui hæctenus tantum in viridi ligno depalceret) vivum servaret, follibus veluti assiduis, iterum in *Hiberniam* navigavit, unde prius, propter spes præbitas à Gallis, potius quam propter aliquod Impedimentum, aut Tepiditatem, quam in illo Populo expertus esset, discesserat. Ve-

250. HISTORIA REGNI
rum tempus ipsum, cum *Regis* ipsius
Diligentia, & *Poyningi* prudente Admi-
nistracione, ita res *Hibernia* composue-
rat, ut nihil reliquum fieret *Perkino*, præ-
ter turbulentos impetus sylvestrium &
nudorum Hominum. Itaque qui res e-
jus curabant, consilium ei dederunt, ut
à *Rege Scotorum* Auxilia peteret; Prin-
cipe Juvene, & Animoso, & Populo suo
ac Proceribus acceptissimo, & erga *Re-
gem HENRICUM* male affecto. Hoc
etiam ipso tempore, tam *Maximilianus*
Rex, quam *Carolus*, cœperunt à *Rege*
HENRICO, averso animo esse. Alter in
malam partem accipiens prohibitio-
nem Commercii cum *Flandria*: Alter
Regi jam diffidens propter Fœdus nu-
per ictum cum *Italis*. Itaque præter Au-
xilia aperta *Ducissa Burgundia*, quæ tan-
quam velis & remis contenderat, ut
Perkini Conatus promoverentur; non
decerant secreti quidam Favores à *Ma-
ximiliano* & *Carolo*. Adeo ut, occultis
Literis, & Nunciis, res ejus *Regi Scotia*
commendasse putentur.

Perkinus igitur, hujusmodi Fiducia
fultus, in *Scotiam* adveniens, cum Co-
mitatu decente, à *Rege Scotia* (ad hoc
antea bene præparato) honorifice ex-
ceptus

ceptus est; & paulo post adventū suum, ad Regis conspectum admissus, ritu solenni. Etenim Rex eum excepit, in Camera Præsentiali, astantibus multis ex Proceribus *Scotia*. *Perkinus* autem, cum satis splendido Comitatu; tam eorum quos ipse adduxerat, quam eorum quos Rex ei adversum miserat, ingressus est Cubiculum, ubi Rex assederat; Et ad Regem accedens, seque aliquantum incurvans, eum amplexurus, retro se aliquot passus recepit; Atque voce clara (ut à præsentibus omnibus exaudiretur) tali Declaratione usus est.

REX *Excelsæ, & potens; Celsitudo vestra, & Proceres hi vestri, qui adsunt, benigne (si placet) aures praebeat*is *Tragica Narrationi Adolescentis, qui iure debuerat Pilam Regni in Manu sua gestare, sed Fortuna Iniquitate factus est ipse Pila, de Calamitate in Calamitatem, & de Regione in Regionem jactatus. Conspicitis ante Oculos vestros positam Plantagenistæ Effigiem; qui à Gynecæo abreptus fuit in Asylum; ab Asylo in diram Carcerem; à Carcere in Manum cruenti Carnificis; atque ab ejus Manu expositus in Desertum: Sic enim Orbem Terrarum*
nobis

nobis vocare par est. Ita ut ille, qui in Spem, & Ius Regni potentis, natus est, ne Palmam quidem Terra, in qua pedem sistat, possideat; præter eam, in qua nunc Regio vestro favore admissus. Edvvardus Quartus, nuper Angliæ Rex (Quod Cel- situdinem vestram fugere non potest) duos reliquit Filios, Edvvardum Principem, & Richardum Ducem Eboraci, utrun- que Ætate tenera. Primogenitus, in Re- gnum Patris successit, Edvvardus Quintus dictus. Verum Richardus, Dux Glo- cestriæ, Patruus eorum crudelis, primo per Ambitionem, Regnum, deinde Nepo- tum Sanguinem, ad Status sui securita- tem sitiens, cuidam scelerato, & sibi (ut putabat) fido, mandavit, ut utrumque jugularet. Verum Carnifex ille, qui ad hoc facinus missus est, postquam Edvvar- dum Primo-genitum crudeliter trucidas- set, motus est, partim Compunctione qua- dam, partim alius modis (de quibus file- mus) ut Richardum, Iunio-rem Filium, servaverit. Tyranno tamen referens, se Iussa ejus, in utroque interficiendo execu- tum. Isti Relationi à Tyranno fides ad- hibita est, eademque publicis Declaratio- nibus est confirmata: Ita ut generalis in- valuerit Opinio, utrumque sublatum fuis- se,

ē, et si Veritas fere semper quosdam Igni-
culos habeat, qui passim volant, donec
tempore suo manifestetur & emicet; quod
etiam in hoc negotio contigit. Verū Deus
Omnipotens, omniaque disponens, qui
Leonum ora obturavit, parvumque
Joam conservavit à Tyrannide Atha-
liæ, cum Regis Liberos neci mandasset;
Atque etiam Isaacum liberavit, in ipso
temporis Articulo, in quo manus ad eum
iugulandum extensa est: Fratrem Iunio-
rem conservavit. Ille enim ego, qui coram
adsūm, verus sum Richardus, Dux E-
boraci, infelicis Principis Edvardi Quin-
ti Frater, Legitimusque Hares Masculus
Inclyti illius Regis Edvardi Quarti,
nuper Angliæ Regis. Quod ad modum
Emissionis meæ à Turre attinet, consen-
taneum est, ut Silentio prætermittatur,
aut saltem Relatione secretiore tradatur;
Quoniam, nonnullorum adhuc supersti-
tium interesse possit, atque etiam memorie
aliquorum, qui jam fato functi sunt. Sa-
tis sit memorasse, me Matrem eo tempore
in vivis habuisse, Reginam illam qui-
dem, quæque indies Mandatum à Tyran-
no, de nece Filiorum expectaverat. Hoc
modo, Ætate mea adhuc tenera, summa
Dei Misericordia, è Londino migrans, in
partes

*partes transmarinas occulto transvectus
fui: Vbi, qui mei curam habebat (utrum
novis Timoribus, aut animi Inconstan-
tia, aut aliorum Artibus & Sollicitatio-
ne adductus, novit Deus) subito me de-
seruit. Vnde huc illuc errare, & tenues
conditiones subire, compulsus sum, ad vi-
tam sustentandam. Quare diversis pas-
sionibus distractus, ex altera parte, Metu,
ne res palam fieret, Tyrannique insidius
rursus exponerer. Ex altera parte, Dolore
& Indignatione, quod ignotus in tam vili
& abjecta vita conditione degerem, decre-
vi mecum mortem Tyranni opperiri, &
tunc me in manus Sororis mea, qua pro-
xima Regni Heres esset, committere. Ve-
rum interea evenit, ut quidam Henricus
Tidderus, Filius Edmundi Tidderi,
Comitis Richmondia, è Gallia appelle-
ret in Angliam, atque modis subtilibus
& turpibus, Coronam Angliae acquire-
ret, qua jure mihi debebatur. Adeo ut
res mea non proveherentur in melius, sed
tantum Tyrannum mutarent. Henricus
iste, Hostis meus insensissimus & Capita-
lis, quamprimum me vivere intellexerat,
omnibus viis & modis, perniciem meam
machinari coepit. Nam Capitalis ille Ho-
stis meus, non solum me falso & impuden-
ter*

ter criminatus est, quod Persona ficta & supposititia essem, mihi nomina imponens contumeliosa, ut Mundo illuderet; verum etiam, ut Reditus meus in Angliam prohiberetur, amplas obtulit Pecuniarum Summas, quibus Principes, apud quos receptus fueram, aut saltem eorum Ministros, corrumpere; Quinetiam importune, cum quibusdam ex Famulis meis interioribus egit, ut veneno, vel alio modo, me è medio tollerent; Cum aliis autem, ut à Caussa mea justa desciscerent, atque ex Servitio meo abscederent; quemadmodum Robertus Cliffordus & alii, à Tiddero seducti, fecerunt. Ita ut qui vis animi compas, facile perspicere posset, Henrico isti, se dicenti Regem Angliæ, non opus fuisse tantas pecuniarum Largitiones & Impensas profundere, neque tam indefesso labore & sollicitudine, necem meam & ruinam moliri, si ejusmodi ficta Persona fuissim. Verum Caussa mea Iustitia, tam liquido apparens, Christianissimum Regem Carolum, nec-non Nobilissimam Heroinam, Ducissam Dotariam Burgundia, Amitam meam charissimam, permovit, ut non solum Caussam meam probarent, sed etiam Auxiliis benigne juvarent. Verum (ut videtur) Numini Cœlesti

Cœlesti complacet (ad Bonum commune Insulæ hujus universæ , quo hæc Regna potentissima Angliæ & Scotiæ , melius & arctius , Amicitia fœdere , ex tanto merito conglutinarentur) Collocationem mei in Solio Avorum meorum Regum Angliæ , Armis & Auxiliis Celsitudinis vestræ reservare. Neque hæc primæ visa sunt , quibus Rex Scotiæ , Reges Angliæ , Regno exutos , restituit ; sicut recente Memoria , factum est in Persona Henrici Sexti. Itaque , cum Celsitudo vestra jam pridem Specimen egregium ediderit , se , nulla virtute Regia , Progenitoribus suis esse inferiorem , ego afflictus & calamitosus Princeps , veluti divino nutu monitus , ad vos accessi ; Meque Fortunasque meas in Manus vestras Regias trado ; Opem vestram implorans , qua in Regnum meum Angliæ restituar ; Fideliter vobis pollicitus , me erga Celsitudinem vestram , non aliter affectum iri , quam si Frater vester essem Germanus ; Atque post Regni mei Adeptionem , grate omnia pro viribus meis præstiturum , quæ tanta Me obligatione exsolvere possint .

Postquam Perkinus hanc Declarationem suam finiverat , Rex Iacobus gen-
rose

rose & prudenter respondit; *Quisquis*
tandē ille fuerit, fore, ut eum nunquā pœ-
niteret, quod se in manus ejus tradidisset.
 Atque ab illo tempore, etsi non dees-
 sent qui persuadere ei conarentur, hæc
 omnia meras esse præstigias, tamen sive
Perkini blandis Obsequiis captus; sive
 in gratiam magnorum illorum *Princi-*
um Exterorum; sive promptus ad ar-
 mpiendam Belli contra *Henricum* occa-
 sionem, eum excepit in omnibus, ac si
 verus fuisset *Dux Eboracensis*; *Causam-*
que ejus suscepit; Atque (quo magis
 idem faceret, se pro magno Principe
 um habere, minime autem pro Perso-
 na ficta) consensit, ut *Dux* iste *Perki-*
us, in Matrimonium duceret, *Domini-*
am Catharinam Gordonam, prænobili-
 em Fœminam, *Comitis Huntleii* Fi-
 am, *Regique* ipsi Sanguine conjunctā;
 Virginemque in flore Ætatis, eximiæ
 formæ, & virtutis.

Non diu post, *Rex Scotia* in persona
 propria, *Perkinum* secum ducens, *Nor-*
bumbriam Exercitu magno invasit; *Li-*
et ex *Limitaneis*, quos subito coege-
 rat, maxima ex parte conflato. *Perkinus*
 utem, pro Suffitu quodam, in locis ad
 uæ venerat, promulgari fecit Edictū,
 in

* **P**lacuit Deo Omnipotenti (qui
Potentes de Solio eorum dejicit, &
Humiles attollit, neque spes Iustorum, in
exitu perire sinit) Nobis tandem benigne
indulisse, ut Armatos nos, Subditis no-
stris Angliæ, ostenderemus. Verum absit,
ut eorum Damnum aut Nocumentum co-
gitemus, aut Bello illos impetere in animo
habeamus, aliter, quam ut illos nobiscum
una, à Tyrannide & Oppressionem vindi-
cemus. Etenim, Capitalis Hostis noster,
Henricus Tidderus, falsus Coronæ An-
gliæ usurpator, (quæ Iure Naturali &
Hereditario ad nos devoluta est) satis sibi
consciens de Iure nostro indubitato, (cum
simus verus Richardus Quartus, Angliæ
Rex ; utpote Heres Masculus, Inclyti &
gloriosi Edvardi Quarti, nuper Regis
Angliæ,

* Hujus Edicti Originale Scriptum, re-
ponitur in Bibliotheca Roberti Cot-
toni, Equitis Aurati, Eximii sane
Conservatoris & Thesaurarii Anti-
quitatum rariorum : Cujus Manu-
scripta magnam nobis præbuerunt
Informationis Lucem, ad hoc Opus
conficiendum.

Angliæ,) non solum Regno nostro nos de-
 jecit, Sed omnibus modis pravis, & scele-
 ratis, nos prodere, & vita privare, cona-
 tus est. Attamen, si Tyrannus ejus ad
 Personam tantummodo nostram se exten-
 deret (etsi sanguis noster Regius Inju-
 riarum sensum adaugeat) minus dolore
 afficeremur. Verum Tidderus iste, qui se
 de Tyranni Excidio jaçtat, nihil aliud fe-
 re ab Introitu in Regnum suum, malefi-
 cio usurpatum, exercet, & executus est,
 præter Tyrannidem, & Tyrannidis Ar-
 tes, & Facinora.

Richardus enim, Patruus noster im-
 pius, etsi Regnandi Cupiditas eum occæ-
 caverit, tamen, in aliis rebus & Actis
 suis (ut verus Plantagenista) generosi
 Animi fuit, & honorem Gentis Anglicæ
 adamavit, atque Procerum & populi sui
 Solatia & Commoda procuravit. Verum
 Capitalis iste Hostis noster (pro Generis
 sui Ignobilitate) Honorem Gentis An-
 glicæ conculcavit, Fæderatos nostros cha-
 rissimos vendendo, & Mercaturam quan-
 dam Sanguinis & Fortunarum, Nobiliū,
 & aliorum Subditorum nostrorum, exer-
 cendo, per Bella ficta & Paces ignominio-
 sas; Non alium in finem, quam ut Arcas
 suas thesauris impleret. Neque dissimile
 extitit

extitit odiosum suum Regimen, & mala
versationes domi. Primo enim (ut Caus-
sam suam injustissimam crudelitate mu-
niret) plures ex Nobilibus Regni (quos
suspectos habebat, sibi que infensos, atro-
cissime necari jussit; veluti charissimum
Consanguineum nostrum Guilielmum Stanlejum
Camerarium, Simonem Mountfortum,
Robertum Ratcliffum, Guilielmum
Davvbenelum, Humphredum Staffor-
dum; & complures alios, prater eos, qui
vitas suas immani pretio redemerunt: Ex
quibus, haud pauci jam in Asylis degunt.
Etiam diu in Carcere detinuit, & adhuc
detinet, excellentissimum & precharissi-
mum Consanguineum nostrum, Edvardum,
Filium & Haredem patrum nostri,
Ducis Clarentiae, & alios; Eos Posses-
sionibus eorum spoliando, in eum finem, ut
opibus destituti, nobis, in causa nostra ju-
stissima, pro Ligeantia & Fidelitate ipso-
rum, auxiliari non possint. Etiam, per vim
& minas, aliquas ex Sororibus nostris,
necnon Sororem predicti Consanguinei
nostri, Comitum Warvici, atque com-
plures alias prenobiles Foeminas, sangui-
nis Regii, nuptas dedit nonnullis ex Co-
gnatis & Amicis suis, humilis conditionis
Hominibus; atque sepositis Nobilibus,
quibus

quibus Patria sua Cordi est, nullos circa se habet, quibus fidei, prater Foxum Episcopum, Smithum, Brajum, Lovellum, Oliverum Kingum, Davidem Audocnum, Rifelejum, Turbervillum, Tilerum, Cholmejum, Empsonum, Jacobum Hobartum, Joannem Cuttum, Garthum, Henricum Wiatum, & hujusmodi alios Villanos, & Terra Filios, qui callidis Invētis, & expilatione Populi, precipua extiterunt Instrumenta Consiliarii, & Causse Malorum & Calamitatum, qua nunc ubique regnant in Anglia.

Nos in memoriam revocantes pramissa, necnon immania & execrabilia Maleficia, assidue perpetrata, per Hostem istum nostrum Capitem, ejusque Complices, violando libertates & immunitates Sancta nostra Matris Ecclesie, sub Prætextibus mundanis, & qua Hominem mere Animalem sapiunt, non sine summa Omnipotentis Dei Indignatione, Cui accedunt multiplices Proditiones, infanda Murdra, Homicidia, Latrocinia, Concussiones, Extortiones, Perpetua Populi Expilationes, per Decimas, Tributa, Tallagia, Benevolentias, & alias à Lege prohibitas Impositiones, & graves Exactiones; cum multis aliis Factis odiosis,

diosis, qua Ruinam & Desolationem Regno, in propinquo, minantur; Gratia divina fulti, atque ope & auxilio illustrium Procerum, Regii nostri Sanguinis, adhibitis etiam aliorum Hominum prudentium Consiliis, providebimus in posterum, atque ita Rem-publicam ordinabimus, ut Merces Regni nostri nativæ maximo cum lucro impendantur; Commercia Regni cum Partibus Exteris ita administrantur, ut in majus Emolumentum cedant subditis nostris; & omnes illæ (quas recensuimus) Decimæ, Tributa, Tallagia, Benevolentia, Impositiones & graves Exactiones, penitus aboleantur, & in desuetudinem veniant, neque unquam posthac resuscitentur, nisi in illis casibus in quibus Inclyti Progenitores nostri Reges Angliæ, ab antiquo, Subsidia & Collationes Subditorum, & fidorum Ligeorum, recipere consueverunt.

Atque ulterius, ex gratia & Clementia nostra, per presentes simul promulgamus & promittimus, omnibus subditis nostris, plenam & gratuitam Remissionem & Condonationem, omnium præteritorum Delictorum, & Offensarum, cujuscunque Generis, contra Personam, aut Coronam nostram in adherendo Hosti
 illi

lli nostro Capitali à quo satis scimus eos
uisse seductos, si infra tempus conveniens
è nobis submittant. Quantum vero ad
eos, qui cum primis nobis se aggregave-
int, in Defensionem & auxilium Iuris
nostri, eos tam ampliter sentire faciemus
Regiam nostram Gratiam, & Munifi-
centiam, ut in magnum solatium cessu-
um sit, tam illis ipsis, quam suis, & du-
ante ipsorum vita, & post mortem suam.
Atque insuper, omnibus viis & mediis,
qua Deus in manus nostras dederit, ita
ceptra tractabimus ut omnibus Homi-
um Gradibus & Ordinibus, Solatia &
Beneficia praestemus, Immunitates sanctae
Ecclesiae illas conservando, Honores,
Privilegia, & praeminentias Nobilitatis
nostrae pro dignitate Natalium eorum, à
Contemptu & vilipendio vindicando;
Item Iuga solvemus Subditis nostris uni-
versis, Onerum & Gravaminum omni-
genum; Civitatibus quoque nostris, Bur-
gis & Oppidis, Chartas suas & libertates
confirmabimus, & amplificabimus etiam,
si merebuntur. Denique, in omnibus re-
bus, Subditis nostris occasionem praebebi-
mus, existimandi, foelix illud & clemen-
tissimum Edvardi Incltyti Patris nostri,
posterioribus vitae suae Annis, Regimen,
in nobis revixisse. Quo-

Quoniam vero, Mors, aut Captivitas predicti Hostis nostri Capitalis, multa Sanguinis Effusioni parcere possit, aliter proculdubio secutura, si Terrore, aut Promissis, complures ex subditis nostris in Partes suas contra nos pertraxerit, quoa protinus evitare cupimus (etsi pro certo informemur, predictum Hostem nostrum decrevisse, jamque in procinctu esse, quo Regno aufugiat, magnis Thesauris Coronæ nostræ, in exteras Partes, jamdudum transmissis, ut copiosius vitam in exilio sustentare possit) per presentes edicimus, si quis Hostem illum nostrum ceperit, aut afflixerit, (qualiscunque demum fuerit Conditionis qui hoc fecerit eum remuneratum iri, mille Libris Pecunie, in manus suas statim numerandis atque insuper centum Mercis Redituum per Annum; sibi & Hæredibus suis concedendis in perpetuum; præterquam, quoa Deo, & omnibus Subditis bonis, rem gratam faciet, ejusmodi Tyrannum tollendo.

Postremo omnibus notum facimus, Deumque omnipotentem testamur, Cum Deus Cor charissimi Consanguinei nostri, Regis Scotiæ, excitaverit, quo huic causa nostra justissima, in propria Perso-

na

na sua, adesset; Hoc ab eo factum esse absque aliquo pacto, & promisso, aut etiam postulato, in præjudicium Coronæ, aut Subditorum nostrorum; sed contra, Fide data, ex parte dicti Consanguinei nostri, se, quandocunque nos invenerit, satis virium habere, ad Hostem nostrum debellandum, (quod speramus brevi futurum) confestim, pacifice in Regnum suum reversurum: Gloria tantum tam egregii Incepti contentum, una cum vero & fido nostro Amore & Amicitia. Quam, (Gratia divina aspirante) ita semper dispensabimus, & fovebimus, ut magno solatio futura sit, utriusque Regni Subditis.

Verum Edictū Perkini Populum Angliæ parum permovit; Neque gratior erat ejus Adventus, propter Confortium illius, cum quo venerat. Itaque Rex Scotiæ animadvertens, neminem ad Perkinum venire, neque alicubi in favorem causæ ejus se armare, Bellum in IncurSIONem vertit, & Provinciã Northumbriæ, Gladio & Incendiis vastavit, & diripuit; Verum, postquam audisset, Copias contra se venire; neque volens Homines suos spoliis onustos, & graves deprehendi, in Scotiam cum præda ampla rediit; Incepti prosecu-

M tio-

tionem in aliud tempus differens. Traditum est, *Perkinum*, personam Principis probe imitantem, cum videret *Scotos* Regionem illam depopulantes, queribundum, ad *Regem* accessisse, eumque obsecrasse; *Ne Bellum in eum modum, gereretur: Sibi enim nullam Coronam tam charam esse, ut eam Patria sua sanguine, & Ruina, redimere vellet.* Cui *Rex Scotiae* fere per *Ironiam* respondit: *Se multum vereri, quod de re non sua sollicitudinem susciperet; Quodque ipse nimis providus villicus Hosti futurus esset, si Regionem in usus ejus servasset.*

Per hoc tempus Annum, scilicet *Regis undecimum*, Interruptio *Commercii* inter *Anglos & Flandros*, coepit *Mercatores* utriusq; *Nationis* graviter pun gere. Majorem igitur in modum commoti, omnem *Lapidem* moverunt, ut *Principes* suos respective flecterent, ad *Commercium* illud denuo aperiendum, Qua in re *Tempus* iis favit. Coeperunt enim jam *Archidux & Confiliarii* sui, cernere, *Perkinum Erronem*, & *Cosmopolitam* inventum iri: Quodque puerorum esset, circa pupas, rixari. *Quin & Rex ipse HENRICUS.* post *Impressiones* illas *Perkini*, in *Cantium &*
Nor-

Northumbriam, factas, & frustratas, Per-
 kini Negotium minus æstimare cœpit;
 Adeo ut, aliquo Consilio status, ejus
 rationem habere, consentaneum non
 putaverit. Verum, quod eum maxime
 movit, illud fuit, Quod cum Rex esset,
 Thesauri & Opum appetentissimus,
 sati non potuerit, Commercio tan-
 quam Atrophia languescere; Aut ul-
 lam manere Obstructionem in Vena
 porta, per quam Sanguis ille flueret.
 Attamen Majestatem suam eo usque
 uebatur, ut se rogari primum vellet.
 Quinetiam Mercatores, qui Adventu-
 rarii dicebantur (Quorum Societas
 tunc opulencia floruit, & magno Locu-
 letum numero, & bonis Contributio-
 nibus corroborata erat) nihil humile
 egerunt, sed Nativas Regni Merces
 coemerunt, etsi in manibus suis, veluti
 mortuæ, jacerent, Exportatione ces-
 sante. Tandem Londini convenere De-
 legati ex utraque parte, qui de negotio
 tractarent. Ex parte Regis Foxus Episco-
 pus Privati Sigilli Custos; Vice-Comes
 Wullensis; Kendallus Prior Sancti Io-
 annis; VVarrhamus Custos Rotulorum,
 qui in Regis Gratia, & bona Opinione,
 indies magnopere proficiebat; Vrsuvi-

cus, qui in omnibus fere negotiis adhibitus est ; & *Riselejus*. Ex parte *Archiducis* , *Dominus Beverus Admirallius* ejus ; *Dominus Verunsellus Præses Flandria* : & alii. Hi Tractatum ad Exitum perduxerunt, tam de Amicitia , quam de Commercio, inter *Regem* & *Archiducem* ; Articulus complectentem, tum Status, tum Commercii, & liberæ Pifcationis. Hic est ille Tractatus, quem *Belgæ*, in hodiernum diem, vocant *Intercursum magnum* ; Tam quia , omnibus numeris suis , magis esset absolutus, quam Tractatus præcedentes, tertii & quarti Annorum *Regis* ; Præcipue vero, ad discrimen alterius Tractatus, qui secutus est , Anno vicesimo primo *Regis*, quem *Intercursum malum* vocant. In hoc Tractatu, continebatur Articulus expressus (Ne alteruter *Princeps* alterius Rebelles reciperet) in hunc tenorem ; *Vt si alter ex Principibus, à Fœderato suo, Rebellem aliquem suum , sibi tradi petiisset, Statim Fœderatus ille, eum è Territoriis suis excedere, Ediçto juberet. Cui nisi Rebelles intra quindecim dies paruiisset, statim pro Proscripto esset. Verum in isto Articulo , Perkinus nominatus non est, nec fortasse inclusus, quia Rebelles*

bellis non erat ; Sed tamen per hoc, Alæ ejus succisæ erant, quatenus ad Sequaces suos ex *Anglia*. Quin insuper, in *Tractatu*, disertis verbis insertum erat, ut hæc Prohibitio, ad Territoria *Ducissæ Viduæ*, extenderet. Post Commercium redintegratum, *Mercatores Angli*, in Sedem suam *Antuerpia*, redierunt ; ubi *Solenni Processione*, & insigni lætitia excepti sunt.

Hyeme sequente, nimirum Anno duodecimo *Regis*, *Rex* Comitia sua iterum convocavit, In quibus, majorem in modum questus est, de Malitia *Regis Scotia*, & de crudeli ac prædatorio Bello, quo *Angliam* invaserat. *Regem* illum, qui Fœdere sibi junctus esset, & nulla re à se provocatus, tanto erga se odio arsisse, ut Fæces *Perkini* Intoxicationis epotaret ; quos jam cæteri omnes ubique abjecerant, & despexerant ; Cumque vidisset, supra vires suas esse, ut *Regi* noceret, Arma sua in Inermes & Imparatos vertisse, spoliando & depulando Agros, contra Jura, & Pacis, & Belli ; Orationem autem suam claudibat, se non posse, absque Honoris sui jactura, & Subditorum suorum periculo (quibus Protectionem debebat) In-

iurias illas inultas pati. *Comitia*, quid
Rex sibi vellet, satis intellexerunt, eique
Subsidium concesserunt, limitatum cer-
 te, sed tamen amplissimum, ad Sum-
 mam videlicet centum & viginti Mille
 Librarum, una cum Quindecimis dua-
 bus. Bella enim *Regis* HENRICI, ei sem-
 per fuerunt instar Mineræ cuiusdam ad-
 mirabilis, quæ Ferrum habebat in Sum-
 mo, Aurum vero & Argentum in Fun-
 do. His *Comitiis*, (quia Anno superiore
 tantum Temporis in ferendis Legibus
 impensum fuit; atque etiam, quia hæc
Comitia ob *Scotia* Bellum solummodo
 convocata erant) nullæ *Leges* memoria
 dignæ sancitæ sunt: Præter unam, quæ
 perlata est, ad Instantiam *Mercatorum*
Adventurariorum per *Angliam* sparsor-
 rum, contra *Mercatores Adventurarios*
Londinenses, propter Monopoliū quod-
 dam, & Exactiones novas, Mercibus
 impositas. Quod, ut videtur, à *Londi-*
nensibus factum est, ut sibi paulum sub-
 venirent, post dura tempora, quæ susti-
 nuerunt, ob Defectum Exportationis.
 Verum Novitates illæ à *Parlamento*
 sublatae sunt.

Sed *Regi* fatale erat, pro Pecuniis suis
 dimicare. Etsi enim pugnam cum Ho-
 stibus

stibus exteris devitaret, tamen semper pugnare compulsus est cum Rebellibus domi. Quam primum enim cœpit *Subsidium* exigi in *Provincia Cornubia*, Populus confestim Murmura, & Verba odiosa jactare cœpit: Cum *Cornubienses*, Genus Hominum essent, Animis obstinatum, Corporis Compage & viribus robustissimum, quique duriter in terra sterili degerent; Quinetiam, complures ex iis (si necessitas postularet) sub terra vivere poterant, cum Stannarii essent. Illi immaniter frendebant, Rem esse prorsus non tolerabilem, ut propter pusillos motus *Scotia*, cito dissipatos, ipsi ad pulverem usque Exactionibus permolerentur: Quin & vociferabantur, Solutiones ejusmodi iis competere, qui haberent quod solvere possent, quique vivebant ociose; Se vero, panem quem in sudore vultus parassent, plane comesturos; neq; quenquam eum ipsis crepturum. Quemadmodum autem accidit, ut cum Æstus Populorum sævire incipiant, non desint plerunque venti Turbidi, qui eos majorem in modum exagitent, Ita Populus iste, in duos incidit Antesignanos, & Rebellionis Faces: Alter erat, nomine *Michael Iose-*

M 4

phus,

phus, Faber Ferrarius, ex uilla Bodmini:
Nebulo audax & loquax, & qui Infimorum Sermonibus celebrari gestiebat. Alter erat *Thomas Flammockus*, Jureconsultus, qui multum apud vicinos suos poterat, quia scilicet, cum de Jure consuleretur, Legem ab eorum parte stare, fere semper responderet. Iste Sciolus erudite loqui volebat; quasi modum teneret, quo Rebellio possit iniri, absque Violatione Pacis. Populum autem magno cum supercilio edocuit, Subsidia in hoc præsentis casu, Jure concedi non potuisse; hoc est, propter *Bella Scotia*, (quia *Lex* aliud excogitauerat Remedium, nimirum *Servitium Scutagii*, pro hujusmodi Expeditionibus) multo minus, cum rebus satis pacatis, Bellum tantum prætexebatur, ad expilandum Populum. Itaque consentaneum esse, ut ne utiquam starent tanquam Oves coram Tonfore, sed se armarent, & Tela arriperent; Ita tamen, ut nulli creaturæ nocumentum infligerent, sed tantum *Regi* petitionem, valida manu, porrigerent; ut ejusmodi graves Exactiones revocaret; Atque eos, qui Consilii ejus Auctores fuerant aut Suasores, supplicio afficeret; quo cæteris metus incu-

ncuteretur, ne similia in tempus futu-
um auderent. Atque pro sua parte, non
videre se, quomodo officio *Anglorum*
fidelium, & bonorum Ligiorum, satis-
facere possent, nisi *Regem* à tam perni-
ciosis Consiliariis liberarent, qui tam
psum, quam Populum suum protinus
eversuri essent. Innuebant *Cardinalem*
Mortonum, & *Reginaldum Braium*, qui
Regi Umbellæ in hujusmodi rebus erāt.

Postquam isti duo *Flammockus*, &
Faber Ferrarius, garrulitate sua, partim
publice, partim secreto, aures Populi
implessent, & Animos vulgi inclinatos,
& promptos ad Consilia sua, invenis-
sent, se pro Ductoribus populo offere-
bant, donec alii viri Eminentioris gra-
dus, à partibus suis se declararent, quod
brevis fore dixerunt: Se vero nihil aliud
quam servos ipsorum futuros, in peri-
culis tantum primos: Minime vero du-
bitare, quin Fines extremi, Occidenta-
les & Orientales *Angliæ*, in tam justa
caussa concursuri sint: quodque univer-
sa ista (si quis recte rem intelligeret,)
pro *Regis* servitio, & bono, facerent.
Populus hujusmodi seditiosis sermoni-
bus instigatus, Arma sumpsit (plurimis
eorum, Arcus & Sagittas, & Falces, at-

que huiusmodi Agrestium Tela gestantibus) & continuo sub Imperio *Ductorum*) suorum (quod Imperium in huiusmodi casibus semper tenetur ad Bene-placitum populi) è *Cornubia*, per *Devoniam*, usque ad Oppidum *Tauntoni*, in *Provincia Sommerfettensi* perrexerunt, sine ulla cæde, violentia, aut præda. Apud *Tauntonam* autem æstro perciti, unum ex Exactoribus Subsidiij rigidioribus, qui appellatus est *Præpositus Perini*, trucidarunt. Inde profecti sunt *Wellesiam* ubi, *Baro Audleius*, (cum quo *Ductores* Rebellium Consilia antea secreto miscuerant) Vir nobilis, ex antiqua profapia, sed Ingenio turbido, & in ruinam propriam aspirante, se cum illis conjunxit; atque ab illis lætis clamoribus, pro *Imperatore* ipsorum, agnitus fuit; Animos jam novos sumentibus ipsis, cum senserint se ab uno ex *Proceribus* duci. *Dominus Audleius*, *Wellesia* *Salisburiam*, *Salisburia* *Wintoniam*, eos duxit. Inde Stultus Populus, (qui scilicet *Ductores* suos ducebat) omnino in *Cantium* duci volebat; secum fingentes Populum *Cantii* sibi hæsurum, insulsissimo prorsus Consilio: Cum *Cantiani* nuper magnam Fidelitatem

&

& Animi promptitudinem erga *Regem* ostendissent. Verum fatuus ille *Populus*, audierat *Flammockum* dicere, *Cantium* nunquam fuisse subjugatum; Atque *Cantianos* fuisse Homines, inter *Anglos*, in Libertate asserenda acerri- mos. Atque his frivolis sermonibus, magna de iis sibi promiserant, in Caus- sa, quam pro libertate Subditorum sus- ceptam credi volebant. Sed cum in *Cantium* venissent, *Provincia* illa adeo bene composita erat, & sedata, tam re- centi *Regis* erga eos Comitatus, quam Auctoritate & Existimatione *Comitis Cantii*, *Baronis Abergavennii* & *Baronis Cobhami*, ut ne unus quidem, sive ex Eminentioribus, sive ex Inferioribus, ad eos accederet. Quod haud parum terruit, & fregit multos ex iis, qui mi- nus erant contumaces: Adeo ut ab ex- exercitu aufugerint, & domum redierint. Verum Pertinaciores, quique se prom- ptissimos in causa declaraverint, per- sistebant; & superbiebant potius quam Animos submittebant. Quemadmo- dum enim illud nonnihil eos terrebat, quod nemo se iis adjungeret; ita & spi- ritus addebat, quod Copiæ *Regis* mini- me eos invaserant; cum ab Occidentali
ad

ad Orientalem Extremitatem *Angliæ* pertransissent. Itaque Profectionē suam continuarunt, & castrametati sunt super *Blackheath* inter *Grenovicum* & *Elthamam*; minantes se, aut cum Rege prælium conferturos (jam enim Fluctus se altius quam ad *Mortonum* aut *Brajum* extulerunt) aut *Londinum*, in Conspectu ejus, capturos; Sperantes se in *Vrbe* inventuros, non minus Formidinis, quam Opulentia.

Sed ut ad *Regem* revertāmur. Cum primum certior factus esset, de Insurrectione *Cornubiensium*, propter Levationem *Subsidii*, majorem in modū commotus est: Non rei ipsius ergo, sed propter aliorum periculorum, quæ eodem tempore ei impendebant, concursus. Metuebat enim, ne bellum è *Scotia*, Rebello illa ex *Cornubia*, & conjuratio *Perkini*, ejusque sequacium, simul in eum ingruerent: Satis gnarus, periculosam esse eam Monarchiæ Triplicitatem, cum Bellum Externum, Rebello Intestina, & Competitor Titularis, simul impendeant. Attamen, Occasio eum ex parte invenit paratum. Simul-ac enim *Comitia* soluta fuissent, *Rex* potentē Exercitum coegerat, quo

Scotia

Scotia Bellum inferret. Quin & *Rex Scotia* *Iacobus* similiter magnas Copias intruxerat; vel quo Regnum suum defenderet, vel quo Regnum *Anglia* iterum invaderet. Verum Regis HENRICI Copiæ, non solum præparatæ erant, sed plane in procinctu, sub Ductu *Daubeneii*, *Camerarii* sui. Sed audita rebellionem *Cornubia*, *Rex* eas Copias apud se tenuit, ad Præsidium suum propriû. Attamen interea, *Comitem Surria* in partes *Boreales* celeriter misit, ad Defensionem, & Robur earum Regionum, si forte *Scoti* aliquid molirentur. Verum quoad modum suum cum Rebellibus procedendi, is longe diversus erat, à præcedente sua consuetudine, & Practica, quæ semper fuit, cum magna alacritate, & celeritate conjuncta, solebat enim eis sine mora resistere, aut etiam eos adoriri. Hoc ei prius in more fuerat. Verum nunc, præterquam quod erat ætate provectior, minusque periculorum appetens, propter diutinam fruitionem *Regni*, tempus ejus generis fuit, ut varia periculorum facies, diversæ Naturæ, & à Partibus diversis, eum in hoc consilium adduceret, ad vires suas unitas conservandas, in Sede & Centro

Centro Regni : Secundum vetus illud *Indorum* Emblema, in rebus tam tumidis; *Manum in medium viscera imponere, ut neutrum latus insurgeret.* Præterea, nulla ei incumbere necessitas, propter quam ab hujusmodi Consilio decederet. Neque enim Rebelles Regiones depopulabantur, quo casu parum ei honorificum fuisset Populo non succurrere : Neque, ex altera parte, eorum Copiæ ulla accessione augebantur ; Quæ cum moveret, ut properaret, & rem præcipitaret, antequam vires nimias excrescerent. Postremo, & status, & Belli Rationes, ab hoc constare videbantur ; quia Motus populares plerunq; magis furiosi sunt in principio. Atque insuper, hoc modo, eos plus in arcto habebat, & magis sibi obnoxios, cum longe à Patria sua remoti essent ; ideoque fieri non poterat, ut domum se reciperent, & Motus fortasse renovarent.

Cum igitur Rebelles (ut dictum est) super Collem de *Blackheath*, castrametati essent, unde conspicere possent urbem *Londini*, & pulcherrimam Vallem circumjacentem : Rex secum reputans, plurimum Honoris sui interesse,
ut

ut quo magis in iis adoriendis rem ha-
ctenus distulisset, eo citius Prælium
confereret, ne Cunctatio illa ex aliqua
tepiditate, sed ex prudentia, & oppor-
tuna temporis electione, provenisse vi-
deatur; decrevit, omni mora seposita,
cum iis congredi; hocque nihilomi-
nus, ea cum providentia, & circumspe-
ctione, ut parum Fortunæ relinqueret.
Cumque amplissimas Copias coegisset,
quo magis omnia Accidentia in ordi-
nem redigeret, eaque veluti superior
regeret, illas trifariam divisit. Atque
exercitus primus, à *Comite Effexia &*
Suffolcia, ducebatur. His datum est in
Mandatis, ut cum Turmis aliquot E-
quitum, & Peditum Cohortibus, &
Tormentorum firmo apparatu, collem
circumirent, ubi Rebelles castrametati
fuerunt, seque ultra eos sisterent; O-
mnesque Collis Fimbrias, & Declivia
obsiderent; præter ea, quæ versus *Lon-*
dinum patebant; ut Feræ istæ, tanquam
Indagine, clauderentur. Secundum
Exercitum (qui maxime in pugnam
venturus esset; & in cujus Manu For-
tuna prælii ejus diei maxime sita fo-
ret) *Domino Camerario* attribuit: Cui
præceperat, ut à fronte Rebelles inva-
deret,

deret, ex ea parte, quæ *Londinum* prospiciebat. Tertium Exercitum, maximum certe & instructissimum, circa se retinuit; ut in omnes Eventus paratus esset, vel ad pugnam instaurandam, vel ad victoriam consummandam, atque interim, ut *Vrbs* in securo esset. Atque in eum finem, castrametatus est ipse, in *Campis S. Georgii*, ut se medium poneret, inter Rebelles, & *Vrbem*. *Civitas* autem *Londini*, præcipue sub initiis, cum Rebelles tam prope castrametatos cerneret, magno tumultu egit: Ut fieri solet in opulentis & populosis *Civitatibus* (præsertim iis, quæ Regionum suarum tanquam Reginae sint) quæ raro admodum ex fenestris aut turribus ipsarum, Hostilem Exercitum vident. Verum, quod maxime eos pupugit, illud erat, quod cum incondita turbarum habituri essent, cum qua nulla erat Compositionis, aut Conditionum, aut legitimi alicujus Tractatus spes, si opus esset; sed quæ in rapinas, & prædam, ruitura videbatur. Etsi enim audissent, Rebelles in Itinere suo, se pacate & modeste gessisse; tamen male metuebant, hoc ipsorum temperamentum, non diu duraturum: sed potius
hoc

hoc ipsum eos acuere posse, ad spolia
in fine captanda. Itaque Populus Lon-
linensis, perpetuo huc illuc cursitabat,
alii ad Portas, alii ad Muros, alii ad lit-
ora Fluvii; sibi ubique metus, & Pan-
nicos Terrores injiciendo. Nihilominus,
Prator Civitatis Tatus, necnon Shanus
& Haddonus Vice-Comites, officio suo
trenue, & fortiter sancti sunt, in po-
pulo armando & instruendo. Quibus
Rex adjunxit nonnullos ex viris Mili-
taribus, qui Cives consilio & opera ju-
varent. Verum haud multo post, cum
intellexissent Cives, Regem ita rem ad-
ministrasse, ut necesse foret Rebelles
ter Victores evadere, antequam ad Ci-
vitatem appropinquarent; Quodque
Personam suam propriam, inter eos &
Rebelles, mediam stitisset; Quodque
cura major esset Rebelles circumclu-
dendi, ne aliquis eorum effugeret,
quam quod de victoria in ipsos omni-
no dubitatio subesset; tumultuari
desisterunt, & se in tuto esse crede-
bant. Eo magis, quod magnam fidu-
ciam habuerunt, in tribus Ductoribus,
Comitibus Oxonia, & Essexia, & Dau-
beneio, qui omnes celebrati & gratiosi
fuerunt apud populum. Quantum ve-
ro ad

ro ad *Iasparum Ducem Bedfordia* (quem Rex Bellis suis præficere solebat) tunc temporis ægrotabat, neque diu superstes fuit.

Dies Prælii insecuti, fuit vicesimus secundus *Iunii*, & *Dies Saturni*, (quem Diem Hebdomadæ Rex pro fausto ducebat) etsi Rex qua poterat Arte, falsum Diem in vulgus jecerat; Ac si in animo haberet, Rebelles proximo *Die Luna* invadere, quo magis eos imparatos, & Ordinibus solutos, deprehenderet. Nobiles illi, quibus ea pars Belli assignata erat ut Collem circumsepissent, aliquot ante dies in locis opportunis se stiterunt, Rebelles intercepturi. Tempore autem pomeridiano, Die paulum declinante, (quod factum est, ut Rebelles certius crederent se eo die non conflicturos) *Daubenejus* contra eos Copias duxit: Ac primo Cohortes aliquot à Ponte *Detfordiensi*, retro se recipere compulit, licet fortissime & acerrime pugnassent. Sed cum Numerus eorum haud magnus esset, se ad Aciem ipsam, quæ in colle morabatur, receperunt. At Exercitus Rebellium, audito quod Copiæ Regis jam adessent, Ordines suos, instruebat, sed non sine magna

con-

confusione. *Verum* neque Copias, ut ratio Belli postulabat, in primo Collis ascensu versus Pontem collocaverunt, quæ iis Subsidio essent, quæ Pontem custodirent: neque Exercitum suum promoverunt, ad acclivia Collis, ubi iniquo loco, à *Regis* Copiis, pugnam conseri, necessum fuisset; sed in planitie Collis procul instruxerunt. Ita ut *Daubeneius* Collem ascenderet, & æquo loco se sisteret, antequam ei resisteretur. *Daubeneius* eos ferociter admodum adortus est; ita ut Fortuna ejus Diei periclitaretur. Etenim cum in Fronte Copiarum suarum oblitus salutis suæ, temere dimicaret, à Rebellibus captus est, sed statim ereptus. Rebelles pugnam, in breve tempus, sustinebant, neque ignave rem gesserunt: Sed cum male armati essent, & sub *Ducibus* imperitis, neque ab Equitatu aut Tormentis instructi, absque difficultate magna devicti, & in fugam coniecti sunt. Quantum vero ad tres illos *Ductores* suos, *Audleium* scilicet, *Fabrum Ferrarium*, & *Flammockum* (ut fere Popularium Motuum Auctores ignavi sunt, & semifortes) illi se vivos capi sustinuerunt. Numerus Occisorum, ex parte Rebellium,

lium, fuit circa bis mille Hominum, cum totus eorum Exercitus Numerum sedecim Millium (ut dictum est) compleffet. Reliqui plerique omnes capti sunt, cum Collis, undiquaque, Regis Copiis obsessus esset. Ex Regis parte trecenti circiter occubuerunt: Plurimi eorum Sagittis confixi, quæ Sagittæ, ut fama ferebat, longitudinis erant virgæ scissoriarum: Tam potentibus scilicet Arcubus *Cornubienses* usi sunt.

Victoria in hunc modum parta, Rex complures *Equites Banarettos* creavit; Tam in Colli de *Blackheath*, ubi *Locumtenens* ejus prælio vicerat, (quo ipse Equo vectus est, ut Ceremoniam illam præfens præstaret;) Quam in *Campis Georgianis*, ubi ipse castrametatus fuerat. Quantum vero ad Munificentiam, aut Donativa, edixit, ut omnia Prælio-Captorum Bona, iis, qui illos ceperant, cederent; sive in specie, sive per viam Redemptionis. Honores & Munificentiam, Severitas & Supplicia, secuta sunt. *Baro Audlejus* à Carcere de Porta nova, ad Collem *Turris* ductus est; In Tunica papyracea, Insignibus suis depicta; Insignibus autem reversis, & Tunica lacerata; ibique decapi-

capitatus est. *Flammockus*, & *Faber Ferrarius*, ad *Furcas de Tiburne*, super *Crates* tracti, suspensi, & deartuati sunt: *Fabro* etiam super *Cratem*, ut ex verbis ejus nonnullis, perspicere licebat, gestiente, se temporibus futuris memorabilem fore. *Rex* paulo ante constituerat, *Flammockum* & *Fabrum* in *Cornubiam* remittere, ut ibi in majorem terrorem supplicio afficerentur; Sed certior factus, Provinciam illam adhuc intumescere, secunda usus cogitatione, populum neutiquam irritare, consultius putabat. Reliquis omnibus Edicto *Rex* veniam largitus est: cujus *Diplomata* sub magno *Sigillo* procurare poterat, qui vellet. Ita ut, excepto *Sanguine*, quem *Prælium* hauserat, *Rex* sibi satisfieri passus sit, trium tantummodo *Hominum* supplicio, ad tantæ *Rebellionis* Expiationem.

Erat profecto res mira, *Regis* illa inæqualitas & *Alternatio*, in infligendis *Suppliciis*, & spargendis *Gratiis*. Ac primo quidem *Intuitu*, rem quis forte aut casu gubernari putaret? Verum si magis à prope introspiciat, reperiet magna ratione factum fuisse; Majore fortasse, quam post tantum temporis

Inter-

Intervallum, notari jam queat. Motu *Cantiano*, (cum Manipulus tantum Rebellium esset,) ad numerum centum & quinquaginta morte mulctati sunt: At in hac Rebellionem tam numerosa, Homines tres tantum; Sive illud in causa fuerat, quod *Rex* satisfactum in parte putaret, Sanguine in Acie effuso; Sive quod in Causa populari severius agere inconsultum arbitraretur; Sive quod Populi istius Innocentia quædam, (cum Longitudinem *Anglia* emensi essent, fere absque maleficio, vel præda,) Cor *Regis* aliquantum emollisset, & ad Misericordiam flexisset; Sive denique, quod res magni discriminis putaret, Rebellionem ex Lascivia, & Rebellionem ex Inopia.

Post *Cornubienses* devictos, venit *Caletum* ad *Regem* honorifica Legatio, à *Rege Gallia*; Quæ *Caletum* accesserat ante mensem; Ibi propter perturbationes Regni remanserat, Sed honorifice admodum, & impensis *Regis HENRICI*, excepta.

Rex, sub primum eorum ad *Caletum* Adventum, ad eos misit; Rogans ut ibi paulisper manerent, donec Fumus pusillus, qui in Regno suo excitatus erat,

er, dissiparetur: Quod propediem fore
n dubitaret: More suo illud palam
ntemns, cui nihilominus serio in-
tnebat.

Legatio ista negotium alicujus ma-
ni Momenti non ferebat, sed tantum
pocraftinationem petebat Diei, ad so-
tionem Pecuniarū, præfixi; Una cum
ais quibusdam particularibus, quæ ad
mitaneos spectabant. Et revera, nihil
iud fuit ista Legatio, quam Blanditię,
ad Regem Comitatus deliniendum, ut a-
lice erga Gallum affectus esset: Sed ni-
il in ea tractatum est, ad præjudicium
æderis cum *Italis* icti.

Verum, durante tempore Profectio-
is *Cornubiensium*, versus *Londinum*,
ex *Scotia* (bene de Rebus *Anglicis* in-
ormatus, certusque sibi Bellum instare
b *Anglis*, quamprimū illæ turbæ con-
edissent,) opportunitatem non amisit:
ed *Regem*, satis implicatum credens,
ines *Anglia*, iterum cum Exercitu, in-
gressus est; Atque ipse præsens Castel-
um *Norhami* obsedit, cum parte tan-
um Copiarum, reliquis ad Agros de-
populandos immisissis. Verum, *Foxus*
Episcopus Dunelmensis, (vir prudēs, qui-
que per præsentia ad futura, acri Judi-
cio,

cio, penetrare poterat,) hoc ipsum prævidens, Castrum illud suum *Norhami* Tormentis atque Apparatu Bellico omnigeno, instruxerat & muniverat Quinetiam Præsidium Militum fortissimorum, magno numero in eo collocaverat, magis quam pro Castri magnitudine; Expectans potius Insultum a crem, quam obsidionem longam. Populum præterea Regionis, cum Pecoribus & Bonis suis, in loca tuta, & prærupta, se recipere, ante jusserat: Et equis citatis, ad *Comitem Surria*, (qui in Provincia Eboracensi, non procuraberat,) literas misit, ut celeriter subveniret, Ita ut, *Rex Scotia*, & Incepto suo contra *Castellum*, intercideret, & Militibus prædam satis jejunam compararet. Ac postquam intellexerat *Comitem Surria*, cum magnis Copiis adventare, in *Scotiam* rediit. Comes, cum Castrum liberatum, & Hostem retrocessisse comperisset, in *Scotiam* celeriter perrexit: sperans se *Regem Scotia* affecuturum, ut prælio cum eo decertaret. Verum cum tarde venisset, *Castrum Atoni*, (quod inter *Barvvicum* & *E-dingburgum* pro munitissimo habebatur) obsedit, illudque intra paucos dies cepit

epit. Sed paulo post, Rege Scotia, in interiora Regni sui se recipiente, cumque tempestas Anni esset præter motum procellosa, & aspera, Comes in Angliam reversus est. Adeo ut, Summa Expeditionum utrinque, nihil adestet, quam Castrum captum, & Castellum oppugnatum: Sicque Res gestæ, nec Copiarum Viribus, nec Odiorum Ferori, nec Expectationis Magnitudini, respondebant.

Inter hos Tumultus, & intestinos, & externos, ex Hispania in Angliam venit, Petrus Hialas, (nonnulli eum Eliamixerunt;) Sane Præcursor fuit Fælicitatis qua hodie Anglia fruitur. Legationim ejus Inducias inter Angliam & Scotiam induxit; Induciæ Pacem; Pax Matrimonium; Matrimonium vero Regnorum Unionem. Hialas iste vir rudens fuit, atque (pro ratione temporum illorum) non ineruditus, Fuit utem à Ferdinando & Isabella, Regibus Hispania, missus, ad Regem HENRICUM; ut tractaret de Nuptiis, inter Cathariam Filiam eorum secundo-genitam, & Arthurum Principem. Tractatus iste, ex teritate Legati, non segniter promotus, quin & fere ad Maturitatem

N per-

290 HISTORIA REGNI
perductus fuit. Verum contigit inter
rim, ut Colloquio quodam, quod e
cum Rege circa Negotium *Hispanienſis*
interceſſit, Rex (cui proprium erat in
Sinu Legatorum, Principum extero
rum, illabi, ſi viri ipſi ei placuiſſent: Ita
ut, haud raro, de Negotiis propriis, cum
illis deliberare ſoleret; Quin & eorum
nonnunquam opera uti;) Obiter inci
derit in ſermones, de Rebus compo
nendis cum *Scotia*. Etenim Rex, natu
raliter, ſterilia illa cum *Scotis* Bella, non
amabat; etſi commodum interdum, à
fama eorum, eliceret. Neque defuerunt
ei in Concilio *Scotia*, qui parati erant
Regi ſuo viciffim perſuadere, ut eandem
viam iniret, & Bellum cum *Anglia* fini
ret; Amorem Patriæ prætexentes, ſec
ſecreto Rebus *HENRICI* faventes. So
lummodo, ſpiritus nimis altos gerebat
HENRICUS, quam ut primus pacis
Mentionem facere ſuſtineret. Ex altera
parte, Affinem talem comparaverat,
Ferdinandum ſcilicet *Arragonia*, qualem
optare poterat. Poſtquam enim ille
Rex, certus jam Matrimonii conficien
di, Perſonam Fraternali Affinis in ſe ſu
ſcepiffet, non dubitabat (*Hispanica cum*
gravitate) *Regi*, in rebus ſuis propriis,
con-

consilia præbere. Rex quoque, ex altera parte, sui non immemor, sed aliorum Mores in rem suam vertere consuetus, usus est hoc, quo diximus, *Aragoniensis* Ingenio, ad negotia, quæ HENRICUS ipse, aut se minus decere, aut apud alios minus grata fore, cognoverat. Itaque libenter assensit, ut *Hialas* (tanquam in re ex motu propria nata,) de Concordia cum *Scoto* tractaret, eamque ob causam in *Scotiam* proficisceretur. *Hialas* negotium suscepit, atque ad *Regem* profectus, postquam multa Arte id effecisset, ut *Rex Iacobus* ad consilia saniora propenderet, scripsit ad *Regem HENRICUM*, se minime dubitare, quin pax facile coalescere & coagmentari possit; si *Rex* aliquem ex Consiliariis suis, prudentem & moderatum, ad *Regem Scotia*, de Conditionibus Pacis tractandis, mitteret. Itaque *Rex Episcopum Foxum*, (tunc apud Castrum suum *Norhami* manentem,) misit, ut cum *Hiala* colloqueretur; Atque post, uterque cum Delegatis *Regis Scotia* tractarent. Delegati utrinque convenerunt. Sed post multas Disceptationes de Conditionibus Pacis, modo ab uno ex *Regibus*, modo ab altero,

propositis, de Pace quidem concludere nequiverunt. Præcipua causa, propter quam transigi non potuit de pace, fuit *Regis HENRICI* Postulatum, ut *Perkinus* in manus suas traderetur, tanquam *Regum* omnium Contumelia, & *Persona Iure Gentium* non privilegiata. *Rex Scotia*, ex altera parte, hoc facere constanter recusavit, dicens, se pro sua parte, de Titulo *Perkini*, Judicem non esse competentem; Verum se eum recepisse ut Supplicem; Protexisse ut profugum; Cum Consanguinea sua desponsasse; Atq; Armis suis juvasse, cum crederet eum verum principem fuisse. Itaque nunc prorsus non posse, salvo suo Honore, Ita disfluere; & quodammodo mendacii arguere, omnia quæ ante à se dicta & acta essent, ut eum in manus Hostium traderet. *Episcopus* similiter, (qui Mandata quædam à *Rege* superba acceperat, saltem in fronte eorum, etsi in pede inserta fuisset clausula mollior, quæ omnia ad *Episcopi* Arbitrium rejiceret, etiam disertis verbis præcipiens, ut nullo modo pacis spem abrumperet,) postquam *Traditio Perkini* ei denegata fuisset, alterum Articulum, quæ in mandatis habebat, proposuit: Ille fuit,

fuit, ut Rex Scotia, cum Rege HENRICO, apud *Novum Castrum*, congregari, & in Colloquium venire vellet. Hoc ubi Regi Scotia relatum est, respondit; *Se pacem tractare velle, non emendicare.* Episcopus etiam, (ut ei insuper erat in Mandatis) Restitutionem urgebat spoliiorum per *Scotos* captorum, vel saltem Compensationem eorum. Verum Delegati Scotia responderunt: *Ea esse instar Aqua in Terram effusa, qua recolligi non posset; quodque Subditi HENRICI, facilius possent Damna illa tolerare, quàm Rex Scotia ea persolvere.* Attamen in fine, (ut Homines moderati & Rationi non recalcitrantes,) Recessum potius quendam ad tempus fecerunt, quam Tractatum interruperunt, & in Inducias, pro certis Mensibus, consenserunt. Sed Rex Scotia, etsi Judicium suum formaliter de *Perkino* retractare recusasset, quod tantis pignoribus obstrinxerat: Tamen, intra secreta animi sui, frequentibus *Anglorum*, quos circa se habebat, Sermonibus, & aliis diversis Relationibus motus, cœpit eum pro *Impostore* ducere. Quamobrem honorifice certe, & more Regio, eum ad se vocavit; Et Beneficia sua & Favores

in eum collatos recensuit; Quod Con-
sanguineam ei in Matrimonium dedif-
set, quodque potentem & opulentum
Regem Bello offensivo, in caussa ejus,
per spatium duorum Annorum laceffif-
set. Imo etiam, quod Pacem honorifi-
cam, ultro oblatam, si eum dedere vo-
luisset, omnino rejecisset: Quodque
etiam *Nobiles*, & *Populum* suum, non
mediocriter, dum promissis suis erga
eum stare vellet, offendisset, quos diu-
tius sibi infensos persistere, tutum sibi
non esset. Itaque monuit, ut Fortunis
suis consuleret, & locum exilio suo
magis opportunum deligeret: Simul
inquiens, illum negare non posse, quin
Angli, prius quam *Scoti* eum deseruif-
sent; Cum factò bis Experimento, ne-
mo *Anglus* ad eum accessisset. Nihilo-
minus, se, quod sub primum Adven-
tum ejus dixerat, confirmaturum; Ni-
mirum, *Eum pœnitentiam minime actu-
rum, quod in manus suas se commisisset*:
Quandoquidem eum minime ablegare
protinus constituisset; sed Navibus &
Pecuniis adjuvare, ut quo vellet, tuto
transportaretur. *Perkinus*, nihil omni-
no de Theatrali suo fastigio descen-
dens, paucis respondit; *Se satis videre*
tem-

tempus suum adhuc non venisse; Sed quacun-
 que tandem Fortuna usus foret, se ho-
 norifice, & sentire de Rege, & loqui non
 destitutum. Itaque à Rege dimissus, de
 Flandria amplius non cogitavit, utpote
 Loco minus tuto, post Tractatum cum
 Archi-Duce, superiore Anno conclu-
 sum; sed Uxore & Amicis, & Servis,
 qui eum deserere nolebant, comitatus,
 in Hiberniam trajecit.

Hoc Anno duodecimo scilicet Regis,
 Alexander Papa, (qui maxime solitus
 est amare eos Principes, qui remotio-
 res erant; & cum quibus minimum ei
 intercederet Negotii;) grato animo re-
 colens, Regis, ad Fœdus Italorum Ac-
 cessionem, propter Defensionem Italia,
 eum, Gladio Consecrato, & Pileo, quem
 vocant, *Manutationis*, per Nuncium
 suum remuneratus est. Idem ante eum,
 fecerat Papa Innocentius, sed minore
 cum solennitate & gloria, recepta sunt.
 Etenim Rex nunc mandavit Majori, &
 Aldermannus Civitatis, ut Oratori Papa,
 ad pedem Pontis Londinensis, obviam
 fierent; Atque plateæ universæ, inter
 Pontem, & Palatium Episcopi Londinen-
 sis (ubi Rex tunc hospitabatur,) Civium
 Fraternitatibus, in Sagulis suis vestitis,

utrinque clauderentur. Quin & ipse Rex, die crastino, (in quem inciderat *Festum omnium Sanctorum*,) magna stipante Caterva, Prælatorum, Procerum, & Aulicorum, solenni cum Processione, ad *Ædem D. Pauli* perrexit, Insignibus illis, *Gladii & Pilei*, ante se gestatis. Et Processione illa finita, Rege in *Choro* sedente, *Archiepiscopus Cantuariensis*, super Gradus ante *Chorū* stans, longam habuit Orationem; Amplitudinem & Sublimitatem Honoris illius extollens, quo *Papa*, per hæc Ornamenta, & Insignia Benedictionis, *Regem* decoravit: Etiam quam raro, quamque eminentium Meritorū Contemplatione, illa concedi consueissent. Denique præcipua *Regis* Acta & Merita recensuit, quibus *Papa* motus, eum tali Honore, dignatus esset.

Usque ad hoc tempus, *Rebellio Cornubiensis* (de qua jam diximus,) nihil affine habere visa est, cum rebus gestis *Perkini*; Nisi forte quod *Edictum Perkini* promisso innuisset, se Exactiones & Tributa deinceps aboliturum; Eoque effecisset, ut interdum erga illum non pessime animati essent. Jam vero *Bullæ* hæc frequenti agitatione concurrere

rere cœperunt, ut in superficie Aquarum facere solent. Regis Clementia Rebelles *Cornubienses*, postquam domum rediissent, sine pœna dimissi, verum (ut diximus, solidi unius aut duorum pretio redempti,) magis animaverat, quam sanaverat. Adeo ut apud Vicinos & populares suos, jactare non dubitarent; Regem in iis ignoscendis prudenter sibi consuluisse, quoniam satis sciebat, sibi paucos Subditos in Anglia reliquos fore, si omnes suspendisset, qui cum iis sensissent. Atque alii alios acuentes Motum renovare cœperunt. Quidam autem ex iis astutiores, clam ad *Perkinum* in *Hiberniam* miserunt, qui ei intimarent, se, si ad illos venisset, ei præsto futuros.

Cum *Perkinus* hunc Nuncium accepisset, cœpit iterum se erigere, & cum Consiliariis suis rem communicavit; Ex quibus tres plurimum apud eum poterant; *Hernus* Sericorum Propola, qui obæratu profugerat, *Skeltonus* Scissor; & *Astlejus* Notarius; Etenim *Frionus* Secretarius discesserat. Hi apud eum diserebant, illum magnopere errasse, cum in *Cantium*, & iterum cum in *Scotiam* profectus esset: Quandoquidem Locus alter tam prope *Londinum* esset,

N 5 & qua-

& quasi sub oculis *Regis*; Alter autem locus, Nationis esset, populo *Anglia* tam invisæ, ut quamvis eum summa Benevolentia complexi fuissent *Angli*, nunquam tamen ei ita comitato adhærere vellent: Verum si Fortuna in tantum arrisisset, ut in Principio motus *Cornubiensis* adesse ei contigisset, ante hoc tempus, eum *VWestmonasterii* Coronatum iri. *Reges* enim istos, (ut ipse jam satis expertus esset) *Principes* Calamitosos, pro Calceamentis vendere, nihil pensi habere; Ejus vero Rationes postulare, ut se totum Populo committeret; Itaque ei Consilium dederunt, ut, cum qua poterat festinatione, in *Cornubiam* trajiceret. Quod & fecit, secum ducens quatuor Naviculas, quæ circiter centum & viginti Milites vehebant. *Mense Septembris* appulit ad Oram *VWhitsandi*; & continuo *Bodminum*, oppidum *Fabri Ferrarii*, de quo ante diximus, profectus est: quo ad eum confluerunt circiter tria Millia *Agrestium*. Illic novum *Edictum* promulgavit, Populum bellis promissis demulcens, & Favorem eorum, *Investivis in Regem*, & *Regimen suum*, prensans. Et ut fit in Fumo, qui cum in altissimum per-

venit,

venit, se perdit, magnifice admodum de Seipso loquebatur. Consilarii ejus, ante omnia, eum moverunt, ut in potestatem suam redigeret, Oppidum aliquod opulentum & munitum; Quo & Milites suos Dulcedine prædæ devinceret, & Homines perditos, & sine Lare, undiquaque, simili spe lucri, alliceret; Et rursus, ut Copiis suis, Oppidum illud, præsidio & receptui esset, si forte in Acie aliquid adversi contigisset. Itaque animos sumentes processerunt, & *Exoniam* obsidione cinxerunt; Urbem, in illis partibus, tam Munitionibus, quam Opulentia, florentissimam.

Circa *Exoniam* Castrametati, vi primo abstinerunt; sed assiduis Clamoribus & vociferationibus instabant, ut Oppidanos terrerent. Præterea Populum, sub Muris stantes sæpe interpellabant, ut se illis adjungerent; Dicentes, Regem RICHARDUM illud Oppidum, *Londini* Æmulum effecturum, si primum in suas partes descendissent. Sed pro sua Insulsitate, viros nullos delectos, ad eos miserunt, qui animos eorū tentarent & cum iis tractarent. Cives *Exonienses*, ex sua parte Subditos se fidos & fortes præstiterunt. Neque inter
eos

300 HISTORIA REGNI
eos erat Tumultus aut Dissensio ulla ;
sed unanimi Consensu, se ad Defensio-
nem Oppidi, compararunt. Nam vide-
runt, Rebelles adhuc non tantis viribus
pollere, ut ab iis metuere deberent; Ac
rursus sperabant, antequam numerus
Rebellium augeri possit, sibi à Rege Au-
xilia submissa fore. Atque utcunque e-
ventus foret, Extremum Malorum pu-
tabant, se illi famelicæ & inconditæ
turbæ permittere. Quare cum res Op-
pidi bene ordinassent, nihilominus,
Nuncios diversos de Muris, per Funi-
culos, clam demiserunt, (ut si unus in-
terciperetur, alius Evaderet,) qui Re-
gem, de statu Urbis, certiolem facerent,
ejusque Auxilia implorarent. Similiter
& *Perkinus* metuebat sibi ab auxiliis à
Rege celeriter mittendis; Ideoque con-
stituit ultimas suas vires experiri, ad
Oppidum expugnandum. Quamobrem
ad motis Scalas ad Muros, in diversis
locis, simul Insultum fecit in unam ex
Portis. Cum autem nec Tormenta,
nec Machinæ ei suppetere; Et com-
periens se Arietatione Truncorum Li-
gneorum parum proficere; Cumque
etiam per Clavas aut Roftra ferrea, ac
per

per alia similia Instrumenta, quæ præsto erant, nihil ei reliquum fuisset, nisi ut ex portis unam incenderet; Illam rem adortus est, ut Portam incenderet. At Cives periculum prævidentes, priusquam Porta integra flamma corripi & consumi posset, Portam ipsam ex interiore parte, & spacia nonnihil adjacentis, fascibus ligneis obstruxerut: Quos similiter incenderunt, eo pacto, Ignem Igne propulsantes. Atque interea, prope Aggeres Terræ congesserunt, cum fossis profundis, ut loco Muri & Portæ essent. Quantum vero ad Aggressiones per Scalas, eæ tam perperam Rebellibus cesserunt, ut non sine Jactura Hominum Ducentorum, à Mæniis pulsi essent.

Rex, cum de Obsidione *Exonia*, per *Perkinum*, nuncium accepisset, lusu rem excepit, ajens ad eos qui circa eum erant; *Regem Nebulonum in Angliam Occidentalem appulisse; Seque jam tandem in spe esse, Honore Conspectus ejus fruendi, quod hætenus facere nequiverat.* Atque revera præsentibus Aulicis facile constabat, *Regem* magnopere lætari, ob nuncium, de *Perkini* in *Anglicum Solum* adventu, ubi nulla ei spes erat per-
ter-

terram elabendi : Sperans jam , se liberatum in posterū iri, secretis illis Convulsionibus, quæ diu Cor ejus obsederant, & interdum Somnos suos, in medio Fælicitatis, abruperant. Itaque, quo omnium Animos & Studia accenderet, cunctis quibus poterat modis, palam fecit, eos, qui nunc alacriter ei adessent, ut Finem his perturbationibus imponerent, non minus ei gratos & acceptos futuros, quam ii, qui Hora Diei undecima accefferant, qui tamen integræ Diei Mercedem acceperunt. Itaque nunc, veluti sub finem Ludi, complures simul in Scena astantes, spectare erat. *Camerarium* suum, & *Baronem Brookum*, & *Ricum Thomasium* Equitem Auratum, cum expeditis Militibus, *Exoniam* misit, ad Oppidum Obsidione liberandum ; Et una ad Famam spargendam, de celeri suo Adventu, cum *Copiis Regiis*. *Comes Devoniam*, & Filius suus, cum *Carois*, & *Fulfordis*, & aliis ejusdem Provinciæ Viris eminentibus, (non accersiti, sed audientes *Regem* huic Expeditioni tanto Animi impetu incumbere,) cum Turmis & Cohortibus, quas conscripserant, festinabant, ut primi Urbi *Exonia* auxiliarentur, &
Regis

Regis ipsius Copias præverterent. Dux etiam *Buckinghamia*, cum multis Viris fortibus, & primariis, Arma sumpserat; Neque ipse adventum Regis, aut *Camerarii* profectionem opperens, sed Corpus quoddam Copiarum, ex sese conficiens, quo meritum suum extolleret; Regi significans, se paratum atque in Armis esse, & ejus Mandata expectare. Ita ut, juxta Adagium; *In Descensu omnes Sancti manum admoverent.*

Perkinus hos Armorum Sonitus & Tonitrua audiens, & tantas undique Copias illi minari, obsidionē suam solvit, & *Tauntoniam* profectus est; Jam tum incipiens alterum oculum, infra *strabonum*, in *Coronam*, alterum in *Asylum* flectere: Etsi *Cornubienses*, instar Metallorum sæpe Ignotorum & vicissim extinctorum, facti essent obstinati; Et potius frangi quam flecti sustinerent; Jurantes & voventes, se nunquam eum, usque ad ultimam Sanguinis guttam, deserturos. Copias habebat circa se, cum ab *Exonia* discederet, fere septem millium Hominum: Multi enim ad eum, postquam ad *Exonia* oppugnationem se comparasset, confluxerant; tum propter tanti incepti famā,
tum

tum etiam ut ex spoliis participarent, Et si sub Obsidionis solutione, nonnulli dilapsi essent. Cum autem ad *Tauntonia* appropinquasset, Metum egregie dissimulavit, atque diem integrum absumpsit, in præparandis iis quæ ad prælium necessaria futura essent. Verum circa mediam noctem, cum sexaginta Equitibus aufugit, ad *Bevulejum*, in *Nova Forresta*, ubi ipse cum nonnullis ex Comitibus suis, nomina dederunt in Asylum; *Cornubienses* autem suos, in quamcunque Fortunæ Aleam, exposuit. Hoc tamen modo, eos à votis suis solutos reddidit, & solita sua scilicet Misericordia Regali usus est; *Vt ne utique præsens esse vellet, cū Sanguis Subditorum suorum effunderetur.*

Rex, audita *Perkini* fuga, confestim Equites quingentos expeditos misit, qui eum comprehenderent, antequam vel mare repeteret, vel ad Insulam illam exiguam, (*Asylum* scilicet) appelleret. Sed quatenus, ad posterius ex his, tarde venerunt. Itaque, quod potuerunt, fecerunt: Hoc est; *Asylum* magno præsidio, & vigilia diligentissima, cinxerunt, donec Regis de ea mandata accepissent. Quantum vero ad *Rebels*

les cæteros , illi (jam à Duce suo de-
stituti) se Regis Clementiæ universos
submiserunt. Rex autem , qui (Me-
dicorum more) Phlebotomia uti so-
lebat , potius ad vitam conservan-
dam , quam eripiendam ; Neque un-
quam languinarius erat , cum esset
securus ; postquam jam periculum
transiisse cerneret , omnibus tandem
ignovit ; præter paucos ex profligatis-
simis , quos supplicio destinavit , ut Cle-
mentia ejus erga reliquos magis elu-
cesceret. Missi sunt etiam , quanta fieri
poterat celeritate , nonnulli Equites ad
Montem Sancti Michaelis in *Cornubia* ,
ubi *Perkini* Vxor , *Domina Catharina*
Gordona à Marito suo relicta erat , quæ
in utraque Fortuna unice semper dile-
xit : virtute Nuptialias suas virtutes
cumulans. Rex autem tanto diligen-
tius ad eam mittere festinavit , nesciens
utrum gravida ex *Perkino* forte esset ,
unde Turbæ istæ , in Persona *Perkini* ,
desitura non videbantur. Cum illa ad
Regem perducta esset , traditum est , cum
illam , non tantum misericorditer , sed
etiam cum nonnullo Amoris affectu ,
excepisse : Misericordia Formæ ejus ,
qua erat , singulari , decus addente. Ita-
que

que solatus eam, (ut simul & Aspectui suo, & Famæ inserviret,) ad *Reginam*, illam misit, ut cum ea maneret; Honorificos ei Reditus assignans, quibus Dignitatem suam sustentaret: Quos etiam retinuit, tam durante vita Regis, quam multos annos post. Nomen certe *Rosæ Albae*, (quod falso Mariti sui Titulo applicatum erat) veræ suæ Pulchritudini remansit.

Rex profectioem suam nihilominus continuavit, & magno cum Jubilo & Lætitia *Exoniam* ingressus est: Ibi Civibus ingentes gratias egit, eosque miris Laudibus cumulavit. Quinetiam, Gladium ipsum, quo accinctus erat, à latere suo solvit, & *Majori* Civitatis dedit; statuens, ut semper postea, coram *Majore* gestaretur. Ibi quoque è *Cornubiensibus* præcipuos aliquot, supplicio affici jussit, uti Piacula quædã, quæ Cives pro Formidinibus & molestiis ipsorum placarent. Apud *Exoniam*, *Rex* cum Consilio suo deliberavit, utrum *Perkino*, si sponte ex *Asylo* exiret, seque *Regia* clementiæ submitteret, de vita sua securum reddere oporteret. Consiliiarii autem inter se opinionibus discrepabant. Alii *Regi* consilium dederunt,

runt, ut vi eum ex *Afſylo* extraheret, & morte mulctaret, utpote in cauſſa Neceſſitatis; Quæ ipſo facto cum Locis & Rebus Sacratſ, diſpenſat. Qua in re, minime dubitabant, quin *Rex Papam* facilem reperturus eſſet, in facti ſui Ratiſhabitione; Aut per viam Declarationis, aut ſaltem per viam Indulgentiæ. Alii autem opinabantur, poſtquam jam *Rex* in portu navigaret, & pericula omnia, prætervolarent, non opus eſſe *Regi*, novo Scandalo, aut Invidia. Tertium Genus erat eorum, qui *Regem* diſerte præmonebant, eum neque de Impoſturæ Certitudine mundo ſatisfacere poſſe, neque Conjuratiſ Latebras & Anfractus penitus excutere, niſi *Perkinum*, promiſſis vitæ & veniæ, & aliis modis ſuavibus, in manus ſuas pertraxiſſet. At nemo ex Conſiliariis erat, qui non in præfatione ſua, *Regis* Fortunæ magnopere indolere viſus eſt, una cum Indignatione quadam: Quod *Rex* tantus, & tam inſigni prudentia & virtute præditus, tam diu, & tam crebro, Idolis ejuſmodi vexatus fuiſſet. Verum *Rex* intulit, *Dei Omnipotentis* proprium eſſe, ut *Idolis* vexaretur; Ideoque illud, nullum ex Amicis ſuis

suis male habere debere. Quodque ipse pro sua parte, ea semper despexisset; Sciam tamen multo dolore affectum fuisse, quod populo suo tantas Calamitates inflixissent. Verum, in fine Deliberationis, tertiæ opinioni Rex se adjecit; Ideoque quosdam misit, qui cum *Perkino* tractarent. Qui se Captivum viciens, & ab omni spe destitutum, jam Principes & Populos, summos & Infimos, expertus, quos Infidos, Meticulosos, aut Infelices, deprehenderat, lætenter Conditionē accepit. Rex etiam, dum *Exonia* moratus est, Commissarios deputavit, *Baronem Darcium*, & alios, qui omnes, qui *Perkino*, aut *Cornubiensibus*, sive in prælio, sive in fuga adhæserant, pecuniis mulctarent.

Commissarii autem isti, tanto cum Rigore & Severitate processerunt, ut Clementiam *Regis* in parcendo sanguini multum obscurarent, quod *Thefauri Sanguinem* tam duriter emunxissent. *Perkinus* ad Aulam *Regis* adductus est, ad Conspectum ejus minime; Etsi Rex (quo curiositati suæ satisfaceret,) spectaverit eum interdum in Transitu. Specie tenus jam liber *Perkinus* erat, sed secreto magna diligentia & cura custodi-

moditus; Et in Comitatu Regis Londinũ
proficisci iussus est. Verum sub primum
unc *Perkini* in Scenam conscensum, in
persona sua nova, Sycophantæ scilicet
& præstigiatoris, deposita persona sua
priori, quæ erat principis, facile quivis
existimare poterit, quantæ Irrisioni &
Ludibrio expositus fuerit, non solum
Aulicorum, verum etiam vulgi, qui cir-
ca eum ubique convolabant; Adeo ut
quis conjicere posset, ulula ubi esset, ex
Congregatione Avium: Aliis irriden-
tibus, mirantibus aliis, aliis execranti-
bus, aliis Os ejus & Gestus curiose in-
venientibus, ut materiam Sermonũ cap-
tarent: In tantum, ut falsus ille Ho-
nor, quo tamdiu gavisus esset, abunde
repenus fuerit, Contemptu & Contu-
melia. Quam primũ *Rex Londinũ* venit,
etiam horum Ludorum Floralium, Ci-
vibus spectaculum, & solatium exhi-
buit. Etenim *Perkinus* Equo insidens,
lentis passibus, (sed absque habitu ali-
quo Ignominioso,) perductus est, per
plateas de *Cheapside*, & *Cornhill*, ad
Turrim Londinensem; Atque exinde re-
vectus est ad *Vestmonasterium*, cum
Choro mille Maledictionum & Con-
tumeliarum. Verum, ad spectaculi or-
natum

310 HISTORIA REGNI
natum majorem secutus est, parvo
Perkino Intervallo, unus ex intimis e-
jus Consiliariis; Qui *Faber Ferrarius*
Regi fuerat. Iste *Erro*, cum *Perkinus*
profugisset ad Asylum, optavit potius
Habitum Sacratum sumere, quam lo-
co Sacrato se munire; Atque vestitum
Eremita induit, & illo Haditu per Re-
giones obambulabat, donec detectus
& comprehensus esset. At præstigiator
iste, manibus pedibusque super Equum
vinculus fuit, neque cum *Perkino* rediit,
sed paucis post diebus morte mulctatus
est. Paulo post, cum *Perkinus* se, quis
esset, melius cognovisset, stricte exami-
natus est, & capta ejus Confessione, fa-
ctum est Breve vel Extractum earum
rerum, quas divulgari consentaneum
foret; Quod typis commissum, & pu-
blicatum est. Qua in re, *Rex* Famæ suæ
minus consuluit. Quemadmodum e-
nim, Narrationem continebat laborio-
sam, Particularium de *Perkini* Patre &
matre, & Avo, & Avia, & Avunculis,
& Cognatis, per Nomina, & Cogno-
mina sua, & in quibus Locis sursum
deorsum erraverat; Ita parum, aut ni-
hil proferebat, de Consiliis ejus, aut de
iis, cum quibus Consilia communicaf-
set;

et; Neque ipsa *Ducissa Burgundia*,
quam omnes noverint instar Animæ
uisse universi Negotii,) vel nominata
st, aut descripta, sed prorsus silentio
prætermissa. Ita ut Homines, quod ex-
spectabant, non reperientes, multa de-
siderarent, & majore in dubio essent,
quam prius. Verum *Regi* magis place-
bat, vulgo non satisfacere, quam Gran-
dium Animos irritare. Neque etiam eo
tempore, conjicere erat, ex novis ali-
quibus Examinationibus, aut Incarce-
rationibus, aliquem alium præter eos,
qui jam pridem innotuerant, detectum
aut accusatum fuisse; Etsi *Regis* Ani-
mus abditus hoc ipsum in dubio diu
reliquisset.

Circa hoc tempus, noctu, magnum
coortum est Incendium, apud *Regis Pa-
latium de Shine*, prope Cameras *Regis*
ipfius: Quo incendio magna pars *Æ-
dium* conflagravit, nec non multa lauta
supellex absorpta est: Id quod *Regi*
occasionem dedit, usque à solo ædifi-
candi nobilem illam structuram *Rich-
mondia*, quæ hodie cernitur.

Etiam paulo ante hoc tempus, evenit
Accidens quoddam memorabile: Fuit
quidam *Sebastianus Gabatus*, patria *Ve-
netus,*

netus, qui *Bristoja* habitabat : Vir Cosmographiæ, & Navigationis peritus. Iste vir, Successum videns, & fortasse Fortunæ *Christophori Columbi* æmulatus, in illa Fortunata Expeditione versus *Zephyro-Austrum*, ante sex Annos, facta cogitavit secum, etiam novas terras detegi posse, versus *Zephyro-Boream*. Atque sane probabile est, ejus opinionem magis firmis & prægnantibus Conjecturis fultam fuisse, quam fuerat ea *Columbi*. Cum enim duæ illæ magnæ Insulæ, veteris & novi Orbis, sint versus Septentriones, ipsa Fabrica, latæ & exporrectæ, versus *Austrum* autem, acuminatæ; verisimile est, illic primum innotuisse Terras novas, ubi minore Intervallo à veteribus disjunctæ essent. Quin & memoria extabat aliquarum Terrarum ad *Zephyro-Boream* ante discoopertarum, & pro Insulis habitatarum, quæ tamen revera essent pars Continentis *America Borealis*. Fieri autem possit, ut aliqua Notitia de hac re ad *Columbum* postea perveniens, & ab eo suppressa, (cupido fortasse, ut in hujusmodi Incepto primus videretur) ei pro firmiore Argumento fuerit, ad credendum, universum illud spatium
ad

ad Occidentem *Europa & Asia*, pelagus perpetuum non fuisse, quam aut *Seneca* Prophetia, aut *Platonis* Antiquitatis, aut Currentium Maris, & Ventorum à Terra spirantium Natura, & similia; quæ, ut fama spargebatur, eum maxime moverunt. Etsi non sim nescius, imputatum fuisse illud *Columbi* Incœptum fortuitæ, & tempestate actæ Navigationi, (paulo ante) gubernatoris cujusdam *Hispani*, qui in *Ædibus Columbi* mortuus dicebatur. *Gabatus* autem iste, *Regi* fidem faciens, se *Insulam* quandam Mercibus pretiosis abundantem, reperturum, adduxit *Regem* ut Navem apud *Bristoiam*, Commeatu & Nautis, instrueret, pro ea *Insula* detegenda. Quam Navem Regiam Comitatae sunt tres Naviculæ, à Mercatoribus *Londinensibus* missæ, mercibus quibusdam vilibus & levibus oneratae, quæ essent Commercio cum *Barbaris* exercendo idoneæ. Navigavit autem *Gabatus*, (ut ipse post Reditum suum referebat, adducens etiam Navigationis suæ universæ chartam,) longe admodum versus Occidentem, cum quarta parte Septentrionalis plagæ, juxta Boreale latus, *Terra de Labrador*, usque dum ad

O latitu-

latitudinem pervenisset Sexaginta septem Graduum cum dimidio, Mare continuo reperiens apertum & pervium. Certum est etiam *Regis* Fortunæ, oblationem porrectam, Imperii illius amplissimi *India Occidentalis*. Neque renuit ipse *Rex*, sed mora fortuita, res disturbata est. Etenim *Christophorus Columbus*, à *Rege Portugallia* repulsam ferens, (qui & *Occidentales* & *Orientales Indias* simul complecti consultum non putabat,) *Bartholomæum Columbum*, Fratrem suum, ad *HENRICUM Regem*, Nuncium misit, ut cum eo de suo Incœpto negotiaretur. Contigit autem, ut *Bartholomæus* à Piratis, in mari, captus fuisset; quo fortuito Impedimento detentus, non nisi diu post ad *Regem* pervenit: Tam diu, ut priusquam cum *Rege HENRICO* transegisset, *Expeditio* illa à Fratresuo *Christophoro* suscepta esset; Quo pacto, providentia divina, *India Occidentales*, *Coronæ Castilia*, ut tunc, reservatæ fuerunt. Attamen hæc *Regem* acuerunt, ut non solum *Gabati* Expeditionem promoveret, verum etiam postea decimo sexto Anno Regni sui, atque iterum decimo octavo, nova *Diplomata* concederet, ad *Terras* adhuc
inco-

incognitas detegendas, & occupandas.

Hoc etiam Anno, decimo quarto scilicet Regis, (admirabili Dei providentia, qui Res ad Beneplacitum suum flectit, & in minimis maxima suspendit,) occurrit Accidens quoddam leve, ac etiam perversum, quod magnos & fœlices effectus post se traxit. Durantibus cum Scotia Induciis, quidam Juvenes Nobiles ex Scotia, ad Oppidum *Norhami* venerunt; ibique, cum quibusdam ex Familiaribus suis *Anglis*, se exhilararunt. Cumque in Otio essent, interdum ex Oppido deambularunt, & *Castellum* curiose spectarunt. Quidam autem ex Præfidiariis *Castelli*, cum hoc bis aut ter animadvertissent, cumque animos adhauc exulceratos gererent, ex Hostilitate, quæ paulo ante intercesserat, eos pro Exploratoribus, aut habebant, aut calumniabantur. Unde Jurgia inter eos orta sunt; Et à Jurgiis manus conferebant: Adeo ut complures ex utraque parte vulnerati essent: *Scotis*, uti verimile erat, cum in Oppido essent peregrini, duriores partes sustinentibus. Quinetiam nonnulli ex iis interfecti sunt, reliquis, citato gradu, in *Scotiam* redeuntibus. Hæc Res, postquam inter

Custodes Limitaneos, ex utraque parte tractata est, nec finis Controversiæ impositus, *Rex Scotia* in suam Contumeliam factam esse interpretatus est, Et Fecialem ad *Regem HENRICUM* misit, qui hujus Injurix reparationem postularet, cum protestatione, eum alias Bellum denunciaturum. *Rex* autem (qui Fortunæ Aleam sæpius expertus erat, & ad pacem inclinabat) respondit; Quod hæcenus factum esset, prorsus contra voluntatem suam, & sine consensu aut notitia, contigisse: Verum si Præfidiarii in culpa fuissent, se in eos severe animadversurum, atque Inducias in omnibus conservaturum. Verum hoc Responsum *Regi Scotia*, Dilatio quædam visa est, ut Querela, interposito spacio, elanguesceret: Itaque eum magis irritavit, quam placavit. At *Episcopus Foxus* à Rege audiens, quod *Rex Scotia* adhuc exæstualet, & impatiens esset, turbatus, Occasionem Rupturæ Induciarum, à suis Hominibus ortam esse, quam plures humiles & deprecatorias Literas ad *Regem Scotia* misit, quibus eum placaret. Unde *Rex Jacobus*, *Episcopi* mollibus & blandis Literis delinitus, ad eum rescripsit, se licet

licet haud parum Literis suis tribuerit, tamen plenam Satisfactionem non recipere posse, nisi cum eo colloqueretur; Tam circa præsentis Controversiæ Compositionem, quam circa Res alias, quæ ad Bonum utriusque Regni spectarent. *Episcopus* Mandata à Rege accipiens, in *Scotiam* profectus est. Convennerunt apud *Melrosse*, *Abbatiam Cisterciorum*, ubi *Rex* tum morabatur. *Rex* primo, disertis verbis *Episcopo* significavit, quam inique tulerat insolentem illam Rupturam Induciarum, ab Homi- nibus ejus, apud Castrum de *Norhamo* factam. Quibus *Foxus* respondit tam humiliter, & tam blande, ut instar olei esset vulneri infusi, unde sanari cœpit. Atque hoc factum est, *Rege* & *Concilio* suo præsentibus. Postea, *Rex* cum *Episcopo* collocutus est solus; Atque Intima animi sui exprompsit, dicendo; Tēporarias istas Inducias & Paces, cito conclusas, cito etiam ruptas esse so- lere; Se autem arctiorem cum *Rege Anglia* Amicitiam cupere; Ideoque si *Rex HENRICUS*, Primogenitam suam *Filiam*, *Dominam Margaretam*, in Ma- trimonium ei dare vellet, ita demum Nodum fore indissolubilem. Se satis

O 3 nosse,

nosse, quantum *Episcopus* Auctoritate & gratia, apud *Regē* suum merito possit. Itaque si ipse huic rei studiose incumbere vellet, se minime dubitare, quin pro voto suo successura esset. *Episcopus* sobrie respondit; Quod se potius fælicem, quam dignum reputaret, qui in tali Negotio Minister esset: Operam vero suam libentissime collaturum. *Episcopus* igitur ad *Regem* HENRICUM reversus, quæque acta essent, referens, *Regemque* propensum, & fere cupidum inveniens, *Regi* Consilium dedit; Ut primum pacem stabiliret; deinde Tractatum Matrimonii gradatim consummaret. Pax itaque facile conclusa, quæ paulo ante *Natalem Domini* promulgata est, decimo quarto *Regis* Anno, duratura in vitam amborum *Regum* simul, aut eorum Superstitis, & Annum unum deinceps. In hac Pace, continebatur Articulus; Ut nullus *Anglus Scotiam*, aut *Scotus Angliam* ingrederetur, nisi cum Literis Commendatoriis sui *Regis*. Hoc, primo intuitu, videri posset, eo spectare, ut Familiaritas inter Nationes abrumperetur, sed factum est ad Limitaneos coercendos, qui Dissidiorum causa esse consueverant.

Hoc

Hoc etiam Anno, natus est *Regi*, Filius Tertius, *Edmundus* nominatus, qui paulo post obiit. Circa idem fere tempus, allatus quoque est Nuncius, de Morte *Caroli*, *Regis Galli*; Cujus Nominis celebratæ sunt Exequiæ solennes & Regiæ.

Nec multum Temporis intercessit, quin *Perkinus* (qui ex Argento vivo compositus erat, quod non facile contineri aut Incarcerari potest,) turbare cœperit. Etenim Custodibus delusis, se in Fugam dedit, & versus Mare prope-
ravit. Verum statim omnes Anguli excussi, tamque sedula facta est Inquisitio, ut redire compulsus esset, & ad *Domum de Bethleem*, dictam *Prioratum de Shine*, (quæ *Afyli* privilegio gaudebat) confugere, Seque *Priori* illius *Monasterii* in manus tradere. *Prior* iste, pro sancto admodum viro, habitus est, quẽ omnes, eo tempore, multum reverebantur. Ille ad *Regem* accessit, & pro vita tantum *Perkini* deprecatus est, eum alias *Regis* Arbitrio relinquens. Multi apud *Regem*, ardentius etiam quam antea institerunt, ut *Rex* eum sine mora ex *Afylo* abriperet, & suspenderet. Verum *Rex* (qui elati erat Animi; neque
O 4 odisse

odisse quendam poterat, quem despiceret;) jussit: *Vt Nebulo ex Asylo extraheretur, & in Cippis poneretur*: Atque ita vitam ejus, *Prioris* precibus largitus, *Perkinū* educi fecit. Et intra duos aut tres dies, super pegma, in Area *Palatii Vestmonasteriensis* erectum, compedibus vinctus & Cippo clausus, per integrum diem sedit. Dieque sequente similiter, cum eo, ad Crucem de *Cheapside* actum est. Atque in utroque loco Confessionē suam, (de qua supra mentionem fecimus) perlegit: Exinde autem in *Turrim Londinensem* perductus est. Verum (ut paulo ante notavimus) *Rex*, talem Societatem cum Fortuna inierat, ut nemo distinguere possit, quæ Actiones Fortunæ, quæ autem *Regis* *Industriæ*, deberentur. Creditum enim est ubique, *Perkinum* proditum fuisse; eumque nō sine *Regis* notitia elapsum; Qui eum, toto tempore Fugæ suæ, veluti injecta chorda, tenuisset: *Regemque* hoc fecisse, ut causam haberet eum Morte mulctandi, & Finem illis rebus imponendi. Verum hoc minus probabile est; Quandoquidem iidem *Ministri*, qui eum in Fuga sua observabant, etiam ab *Asylo* intercludere potuissent.

Verum

Verum fatale erat, ut Hedera ista
 Serpens *Plantagenista*, veram *Plantage-*
nista Arborem, necaret. *Perkinus* enim,
 haud diu post, se in Gratiam & Favo-
 rem Custodum suorum, Servorum *Io-*
annis Digbeii Equitis Aurati, praefecti
 Turris, numero quatuor, (*Strangvvaii*,
Blevvetti, *Astvvoodi*, & *Rogeri Longi*,)
 insinuaverat. Atque Nebulones istos,
 promissorum Montibus corrumpere an-
 nisus est, ut Carcere se eximeret. Sed
 satis gnarus, Fortunam suam tam con-
 temptibilem redditam, ut nullius spes
 pascere possit; (Spe autem perficienda
 res erat; Nam praemia deerant;) apud se
 vastum & tragicum Facinus machina-
 tus est: Illud fuit, ut in societatem Con-
 siliiorum suorum, *Edvvardum Plantage-*
nistam, *Comitē VVarvvici*, tum in Turre
 detentum, pertraheret, Quem, tædium
 diuturnæ Incarcerationis, & recurren-
 tes subinde Metus Mortis, ita emolli-
 verant, ut ad quamlibet Impressionem,
 de libertate sua recuperanda recipien-
 dam, aptus esset. Hunc Principem Ju-
 venem, arbitrabatur *Perkinus*, servos il-
 los, quos supra memoravimus, officio-
 se reverituros, licet ipse iis despiciatui
 esset. Itaque postquam per nuncium u-

num aut alterum, per aliquos ex illis servis missum, *Comitis* consensum degustasset; constitutum inter eos fuit, ut quatuor hi, Dominum suum, *Præfectum Turris*, Noctu, secreto obtruncarent; & Pecunias & Bona ejusdem *Præfecti*, quæ commode exportari possent, eriperent; Clavesque *Turris* caperent, & *Perkinum* cum *Comite* statim emitterent. Verum, hæc Conjuratio detecta est, priusquam perpetrari possit. Atque in hac quoque re, *Regis* præalta prudentia eum gravi Invidia onerabat; *Perkinum* ei tantum instar escæ fuisse, ad *Comitem* captandum. Atque eodem Temporis momento, dum Conjuratio ista iniretur, (quasi etiam illud ipsum *Regis* Industria effectum esset,) in Fatis erat, ut adulterinus quidam *Comes VVarvvici* prodiret, *Calcearii Filius*, cui nomen erat *Radulphus VVilfordus*; Adolescens autem edoctus & instructus erat à *Fratre* quodam *Augustiniano*, *Patricio* dicto. Uterque horum à partibus *Suffolcia* in *Cartium* pervenerunt; ubi non solum clam, & per Sufurros, Rumores spargebant, *VVilfordum* istum verum *Comitem VVarvvici* esse; Verumetiam *Frater* ille Populum ad credendum propensio-
exper-

expertus impudentissime Conciones de
ea re ad Populum habuit, eosque, ut in
Auxilium suum properarent, hortatus
est; unde uterque comprehensus est, &
supposititius Comes morte affectus, *Fra-*
ter autem perpetuo Carceri damnatus.
Hoc vero opportune admodum acci-
dit, ad repræsentandum periculum,
quod Regi a Comite *VVarvvici* immine-
bat, & ad velandam Regis Severitatem,
quæ secuta est: Eaque ipsa Opportuni-
tas, accedente vesania *Fratris*, qui tan-
tam proditionem, antequam ulla na-
cta esset vires, publicare esset ausus;
Quin & ejusdem *Fratris* vitæ Condo-
natio, (cujus tamen revera, nihil aliud
in causa fuit, quam Ordinis sui Privi-
legium:) Denique Misericordia vulgi,
(quæ si Gurgite rapido fluat, semper
cœnum Invidiæ & Scandali excitat,) ef-
fecerunt, ut ubique potius Sermone
Hominum jactatum, quam plane cre-
ditum esset, omnia Artificio Regis in-
structa fuisse. Sed utcunque hoc fuerit,
Perkinus (qui jam tertio contra Gra-
tiam peccarat) tandem in Judicium ad-
ductus est, apud *VWestmonasterium*, &
coram *Commissariis de Audiendo & Ter-*
minando, impetitus, de diversis Prodi-
tioni-

tionibus Commissis & Perpetratis, post
ejus in *Angliam* Adventum, (ita enim
Judices consuluerunt, quoniam extra-
neus esset,) denique Condemnatus est,
& intra paucos dies, apud *Tiburne*, ca-
pitali Supplicio affectus. Ubi rursus
Confessionem illam suam perlegit, &
veram esse, jam sub ipsam Mortem, ag-
novit. Atque is exitus fuit Basilisci hu-
jus, qui potis erat eos necare, qui eum
primi non aspexissent. Fabula erat certe,
ex hujus generis Fabulis, quæ memo-
rantur, longissima; Et alium fortasse
finem sortita esset, nisi res incidisset, in
Regem prudentem, animosum, & for-
tunatum.

Quantum vero ad tres *Perkini* Con-
siliarios, ii se *Asylarios* registrari fece-
runt, cum *Perkinus* id ipsum fecisset.
Verum, sive quod iis ignotum esset, sive
quod intra privilegium se continuissent,
in Judicium minime adducti sunt. Una
cum *Perkino* suspensi sunt, *Major Civi-
tatis de Corke*, in *Hibernia*, & Filius ejus;
Qui proditionum *Perkini*, inter præci-
puos, Fautores fuerant. Paulo post, si-
militer Morti adjudicati sunt octo alii,
propter Conjuracionem factam in *Tur-
re*; Quorum quatuor *Præfecti Turris*
Servi

Servi erant. Et statim post, in Iudicium adductus, coram *Comite Oxonia* (*Seneschallo Magno Anglia* ea vice facto,) infelix ille Princeps *Comes VVarvvici*, non propter Conatum è *Turre* evadendi, (hoc enim peractum non est; Atque etiam, cum Incarceratio propter proditionem minime fuisset, Evasio pro Proditionis crimine, lege haberi non debuit;) Sed propter Conjuracionem cum *Perkino* initam, Seditiones in Regno excitandi, & *Regem* destruendi. *Comes* autem *VVarvvici* Accusationem Confessione sua firmavit, & Paulo post, apud *Collem Turris*, decapitatus est.

Sic etiam finivit, non solum Nobilis istius, & vere commiserabilis Personæ, *Comitis VVarvvici*, Primogeniti *Ducis Clarentia*, Tragœdia; verum etiam Stirps & Linea mascula *Plantagenistarum*, quæ tanto cum splendore & gloria floruerat, usque à temporibus Celebrissimæ memoriæ Regis HENRICI secundi Regis Anglia. Fuerat autem hæc Stirps, sæpe sanguine proprio intincta. Manet autem adhuc Progenies illa, sed in alias Familias, tam Imperiales, quam Nobiles, transplantata. Verum nec Criminis Reatus, nec Rationes Status, Invi-

Invidiam extinguere poterant, quæ *Regi*, ob hanc Executionem incumbebant. Itaque Consultum putabat *Rex*, Invidiam istam, ex *Anglia* exportare; eamque, in novum suum Affinem, *Ferdinandum Regem Hispaniarum*, exonera-
re. *Regibus* enim istis duobus, vel solo nutu se mutuo intelligentibus, res ita se habuit, ut literæ ex *Hispania* reperirentur atque ostenderentur, quibus inter alios Sermones, circa Tractatum Matrimonii, *Ferdinandus* ad *Regem HENRICUM*, disertis verbis scripserat, se securitatem nullam de Liberorum *Regis* in Regnum Successione videre, quamdiu *Comes VVarovici* in vivis esset; Seque Filiam suam, in manifesta pericula & turbas mittere, haud libenter sustenturum. Verum hoc facto, etsi *Rex* aliquatenus Invidiam à se ipso amoliretur; tamen non animadvertit, se simul Maledictionem quandam, & omen infaus-
tum, Nuptiis ipsis impingere. Quod quidem eventu ita completum est; ut & *Princeps Arthurus* uxore sua ad breve tempus potiretur; Atque ipsa *Principissa Catharina* (Fœmina tristis & Religiosa,) diu post cum *Regis HENRICI octavi*, de ea repudianda, consilium ei
primum

primum nunciatum est, diceret, *Se quidem culpa vacare; sed hoc iusto Iudicio Dei factum esse, quod nuptia sua in sanguine fundata fuissent; Intelligendo Sanguinem Comitis VVarovici.*

Hoc Anno, Regis decimo quinto, magna grassata est pestis, tam *Londini*, quam in aliis *Regni* partibus. Itaque *Rex*, post loca crebro mutata, (sive ut à Contagione tutior esset; sive ut Occasionem Colloquii cum *Archi-Duce* præberet; sive ob utrunque;) *Caletum* cum *Regina* sua transfretavit. Postquam *Rex Caletum* venisset, *Archi-Dux* statim ad eum Honorificam Legationem misit; Tam ut de Adventu *Regis* in eas partes gratularetur, quam ut significaret se præsto esse, (si *Regi* placeret,) præsentia sua obsequium ei deferre. Sed simul Legati *Regi* intimarunt, ut Locum Congressus designaret, extra aliquod munitum Oppidum, aut Castellum, quoniam, hoc *Regi Galli*, simili occasione, denegasset. Quamvis autem (ut agebat) non exiguum discrimen inter illos duos *Reges* agnosceret; tamen ab exemplo se metuere, ne forte illud ipsum, à *Rege* quopiam in posterum, cui minus quam *Regi HENRICO* fideret, postularetur.

retur. *Rex* Comitatem *Archi-Ducis* sibi gratam esse, excusationem autem probatam esse ostendit; Et locum ad *Ædem Sancti Petri* extra *Caletum*, colloquio designavit. Simul etiam *Archi-Ducem* Legatis à se missis honoravit: Hi fuerunt, *Baro de Sancto Ioanne*; & unus ex *Secretariis Regis*: Quos *Archi-Dux* eo honore excepit, ut (ad *Missam* celebrandam *Sancti Audomari* profectus,) medius inter *Baronem de Sancto Ioanne* à Dextra, & *Secretarium* à Sinistra, equitaret. Die ad colloquium assignato, *Rex* Equo vectus, ad nonnulum ab *Æde Sancti Petri* Intervallum, in occursum *Archi-Ducis*, perrexit. Cū appropinquassent, *Archi-Dux* propere de Equo descendit, & ad Stapedem *Regis* tenendum, se obtulit: Id *Rex* nullo modo permittere voluit, sed cum & ipse ab Equo descendisset, magnis cum Amoris Indiciis se mutuo complexi sunt; Atque in locum, in Templo ad hoc ornatum, ad longum Tempus collocuti sunt; Non solum tractantes de *Fœderum præteritorum Confirmatione*, & *Commerciorum libertate*; Sed etiã de *Nuptiis reciprocis*, inter *HENRICUM Ducem Eboraci*, *Filium Regis* secundo-

Secundo-genitum, & *Archi-Ducis* Filiam;
Et rursus inter *Carolum Archi-Ducis*
filium primogenitum, & *Mariam* Fi-
liam secundo-genitam Regis. Verum
Gemmulae istae immaturarum Nuptia-
rum, nihil aliud erant, quam vota quae-
dam *Principum* Amicorum, & Aurae
Benevolentiae, etsi alterum Matrimo-
nium postea Tractatu conclusum, sed
minime consummatum fuerit. Verum
toto illo tempore, quo *Principes* isti, in-
ter se conversabantur, in *Suburbis Ca-*
eti, mira fuit inter eos Cordialis & in-
imi Amoris Demonstratio; praecipue
ex parte *Archi-Ducis*. Qui (praeter-
quam quod esset *Princeps* humanissi-
mus, & moribus suavissimis,) conscius
sibi, quam morose & parum amanter
Rex à Concilio suo tractatus fuisset, in
negotio *Perkini*, omnibus modis con-
tendit, ut pristinum in *Regis* Benevo-
lentia locum recuperaret. Atque insu-
per Patris & Soceri sui Monitis, perpe-
tuo obsessus erat, qui (propter odium
suum & suspiciones adversus *Regem*
Gallum,) semper *Archi-ducis* Aures ob-
tulerunt, ut super amicitiam *Regis An-*
gliae, veluti Anchoram jaceret; hac data
occasione, eorum monita & praecpta
exequi

exequi gauderet: *Regem* appellans Patronum suum, & Patrem, & Protectorem: (Nam hæc ipsa verba *Rex* Literis suis postea inseruit, ad Civitatem *Londini* missis: Quibus Humanitatem *Archi-Ducis* prolixè commendavit;) cum aliis verbis Honorificentissimis, quæ Amorem suum, & observantiam erga *Regem*, testarentur. Venerunt etiam *Caletum* ad *Regem Præses Picardia*, & *Balivus Amieni*, à *Ludovico Rege Gallo* missi; Tam ut honorem ei exhiberent; quam ut certiores eum facerent, de victoria sua, & subjugatione *Ducatus Mediolanensis*. *Rex* visus est sibi complacere in honoribus, qui illi, durante mora sua *Caleti*, ab Exteris exhibiti erant. Etenim *Caletus* fuscè de iis scripsit ad Majorem & Senatum *Londinensem*: quod haud (dubie) causam multis sermonibus in urbe præbuit. *Rex* enim, etsi Cives sibi conciliare non poterat, inodis ab *Edvardo Quarto* usitatis; tamen Affabilitate, & aliis Favoribus Regiis, eos semper devinciebat, seque illis multum dabat.

Hoc etiam Anno mortuus est *Ioannes Mortonus*, *Archiepiscopus Cantuariensis*, & *Cardinalis*, summusque etiam
Anglia

Anglia Cancellarius. Vir prudens erat, & eloquens, sed Ingenio aspero, & imperioso; *Regi* acceptissimus, sed Nobilitati invisus, Populo itidem odiosus. Neque ex Benevolentia aliqua, Nomen ejus omissum est, in Catalogo Adulatorum *Regis*, quos Edictum *Perkini* perstrinxit; Sed eum noluerunt reliquis admiscere, quoniam *Imaginem* & *Subscriptionem* *Papa* in se habuit; *Cardinalatus* scilicet Honore impressam. *Regem* sibi obstrinxerat, Consiliorum Occultatione, & Diligentia; sed præcipue, quod *Regi*, in Fortuna sua minore, fidum se præbuit: Et simul, quod (affectu suo secreto) Inveterata malitia non vacabat, adversus *Familiam Eboracensem*, sub qua Calamitates nonnullas subierat. Quinetiam, libenter Invidiam à *Rege* in se derivabat, etiam plus quam *Rex* vellet. *Rex* enim, subterfugia non quærebat, sed Invidiæ in os se objicere solebat, & Cupiditates suas aperte præferre: Id quod Invidiam contra eum auxit sane, sed minus aude effecit. Verum, quatenus ad duras illas *Regis* Exactiones, Tempus postea prodidit, *Episcopum* istum *Regis* Ingenio obsequendo, illi potius temperavisse.

Sub

Sub *Richardo Tertio*, Custodiæ commissus fuerat, in domo *Ducis Buckinghamia*. Quem ad Defectionem à *Richardo* secreto impulit. Sed postquam *Dux* Negotio se implicarat, *Episcopumque* præcipuum sibi in Tempestate Gubernatorem Navis fore sperasset, *Episcopus* in Scapham transiliverat, & trans mare profugerat. Verum, utcunque iste Vir laudandus, aut reprehendendus occurrat, certe felicissimam Memoriam meritus est; Eo quod principale fuerat Instrumentum in Conjunctione duarum *Rosarum*. Grandævus admodum mortuus est; Sed Corpore validus, & Animi Facultatibus integris.

Anno sequente, qui fuit Sextus Decimus *Regis*, Annusque Domini millesimus quingentesimus, Jubilæum *Roma* celebratum est. Verum *Papa Alexander*, quo Impensis & Periculo longi Itineris, ad *Romam* usque parceret, consultum putavit, Gratias eas Spirituales, per viam permutationis transferre, ad eos, qui certas Pecuniæ Summas solvissent; cum minus grave esset, eas in Patria quemque sua recipere. Quo nomine, in *Angliam* missus est, *Iasper Pons Hispanus*, *Papa* Commissarius; Meliore
Judicio

udicio electus, quam fuerant illi, qui
nonnullis Annis post in *Germaniam*, à
Leone Papa missi sunt. Etenim nego-
cium, magna cum Prudentia, & specie
sanctitatis, *Pons* iste gessit. Ita ut am-
plissimas Pecuniarum Summas, intra
hoc *Regnum Anglia*, in usum *Papa* cor-
rogaverit, exiguo aut nullo Scandalo.
Opinio prava increbuerat, *Regem* Pe-
cuniæ participasse. Verum apparet ex
Literis *Cardinalis Adriani Regis* Pensio-
narii, ad *Regē* post aliquot Annos mis-
sis, hoc minus verum fuisse. Etenim,
Cardinalis iste, à Rege adhibitus, ut
Papa Iulio persuaderet, Bullam Dispen-
sationis pro Matrimonio inter HEN-
RICUM Principem & Dominam *Catha-
rinam* ineundo, expedire, *Papamque* in
ea concedenda difficiliorem expertus,
pro principali Argumento merito Re-
gis erga eam Sedem, usus est; Quod Pe-
cuniæ illæ, quam *Pons* intra *Angliam*
collegit, ne Denarium quidem tetige-
rat. Verum, quo clarius elucesceret,
(ad Populo satisfaciendum,) Pecuniam
istam sacram fuisse; Idem Nuncius Bre-
ve Regi à *Papa* detulit; Per quod Rex
excitatus, & summonitus fuit, ut in
Persona propria Bello sacro contra Tur-
cam

cam interesset. Quoniam *Papa* (ex Sollicitudine *Patris Vniuersalis*,) quasi sub oculis cernens Successus & Progressus magni illius Fidei Hostis, multas Consultationes in *Conclavi*, præsentibus *Legatis Principum Exterorum*, circa *Bellum Sacrum*, & generalem Principū *Christianorum* in *Turcam* Expeditionem suscipiendam, habuisset. In quibus Consultationibus decretum fuisset; ut *Hungari*, *Poloni*, & *Boemi*, *Thraciam* Bello invaderent; *Galli* & *Hispani*, *Graciam*; *Papa* vero (promptus ad se immolandū pro *Causa Christiana*,) in *Persona* sua, & Comitatu *Regis Anglia*, *Venetorum*, & aliorum Statuum qui *Mari* pollerent, navigaret cū *Classe* potentissima, per *Mare Mediterraneum*, usque ad *Constantinopolim*. Quodque, in hunc finem, *Sanctitas Sua*, *Nuncios* ad omnes *Principes Christianos* misisset; Tam ut, *Cessatio* fieret omnium *Dissidiorum* & *Querelarum* inter se, quam ut *Apparatus Bellici*, & *Contributiones Pecuniarum*, sine mora fierent, ad *sacrum hoc Incœptum*, ad exitum perducendum.

Huic *Papali Legationi Rex*, (de *Animo* & *Consiliis Papa* bene informatus)
Respon-

Esponsum dedit, magis solenne, quam
 tium significans.

Nullum in Terra *Principem* seipso
 promptiorem, aut obsequentiorem fu-
 rum, tam Persona propria, quam u-
 versis suis Copiis, & Fortunis, ad *Bel-*
um hoc *Sacrum* ineundum. Verum,
 tantam esse Locorum distantiam, ut
 illæ maritimæ Copiæ à se apparandæ
 cogendæ, nisi duplici sumptu instrui
 essint, & duplici etiam (ad minimū)
 iora, quam posset fieri à *Regibus*, quo-
 rum Territoria magis essent in propin-
 quo. Præterea, neque structuram na-
 vium suarum, (cum nullas haberet *Tri-*
emes,) neque *Experientiam Navar-*
borum & Nautarum suorum, illis Ma-
 ribus tam apte convenire posse, quam
 Nationum illarum. Itaque consultius
 acturam suam *Sanctitatem*, si ab uno
 ex *Regibus* illis, qui commodius posset,
 impetraret, ut se Mari comitaretur.
 Quo pacto, omnia, & minore Impen-
 dio, & majore celeritate, confici pos-
 sint. Quinetiam, Emulatio & Divisio,
 circa Imperium Exercitus, quæ inter
 illos duos *Reges, Gallum & Hispanum*,
 intervenire fortasse possint, si uterque
 in Bello terrestri super *Graciam* proce-
 deret.

deret, prudenter evitaretur. Se vero pro sua parte, Auxiliis & Pecuniis non defuturum. Nihilominus, si uterque Rex hoc facere recusaret, se potius quam *Sanctitas* sua sola navigaret, quam primum posset, eidem inserviturum. Sub Conditione tamen, ut primo Discordias omnes inter *Principes Christiano* depositas, & sedatas videret; Quem admodum, ipse, ex sua parte, nullis omnino implicatus esset: Atque simul Oppida aliqua munita ad Littora *Italia*, in manus suas traderentur, quæ Homini- bus suis, & Præsidio & Receptu esse possint.

Cum hoc Responso reversus est *Iaspes Pons* neutiquam tristis. Attamē hæc Regis Declaratio (utcunque superficialis) ei talem, apud Exteros, Existimationem peperit, ut non diu post, ab *Equitibus Rhodi* electus esset Ordinis illius Protector: Omnibus rebus in multiplicationem Honoris cedentibus, Regi qui tantam obtinuerat Famam, Prudentiæ, & in rebus Civilibus peritiæ.

His duobus posterioribus Annis, in Judicium vocati sunt, quidam Hæretici; Quod tempore hujus Regis, rarum admodum erat: & si aliquando contigerat,

gerat, Pœnitentiis potius, quam Igne luebant. *Rex* (licet Scholasticus non esset,) tamen Honorem sortitus est, ut *Cantuaria*, unum ex iis convinceret, & ad Sanitatem perduceret.

Hoc etiam Anno, licet *Rex* à Spiritibus & Illusionibus non esset vexatus; Quos aspersione partim Sanguinis, partim Aquæ, abegerat: Attamen, Apparitionibus quibusdam inquietabatur; semper ab eadem Regione se ostendentibus, *Familia* scilicet *Eboracensi*. Evenit, ut *Comes Suffolciæ*, Filius *Elizabethæ*, (Sororis natu majoris, *Edvardi Quarti*, ex *Ioanne Duce Suffolciæ*, secundo ejus Marito) & Frater *Ioannis Comitis Lincolnia*, qui apud prælium de *Stoke* occubuerat, vir iracundus & cholericus, Hominem in Iræ fervore occideret, Cujus criminis, *Rex* ei gratiam fecit. Verum, aut ut ei Nubem quandam Infamiæ impingeret; Aut ut sensum Gratia suæ majorem incuteret; Eum palam in Judicium produxit, & *Diploma Condonationis* suæ aperte allegare voluit. Hoc in *Comite*, illum effectum peperit, quem similibus causis, in animis elatis, parere consuevit. Nimirum, ut Ignominia altius insideret, quam

P Gratia.

Gratia. Itaque infensus animi, clam in *Flandriam* aufugit ad Materteram suam *Ducissam Burgundia. Rex*, hac re turbatus non nihil est. Sed prioribus periculis edoctus, ut lenibus & tempestivis uteretur remediis, Nunciis benignis ita eum emollivit, (*Ducissa* etiam *Margareta*, tot in Alchymia sua frustrationibus, fatigata; ideoque à novis Experimentis facta aliena; partim etiam non nihil dulcorata, quod ejus Nominis, in Confessione *Perkini*, nulla facta fuerat mentio;) ut *Comes* placatus rediret, *Regique* reconciliaretur.

Principio Anni sequentis, qui erat *Regis* Decimus Septimus, *Domina Catharina, Ferdinandi & Isabella, Regis & Regina Hispania*, Filia quarta, *Angliam* appulit, apud *Portum Plimmouthi*, Secundo die *Octobris*; Et decimo quarto *Novembris* insequentis, *Principi Arthuro* nupsit; Matrimonio in *Templo D. Pauli* solenniter celebrato. *Princeps*, tunc Annorum erat circiter quindecim, Sponsa autem ejus circiter octodecim. Modus eam in *Angliam* recipiendi; Modus Ingressus ejus in *Londinum*; Atque Nuptiarum ipsarum Celebritas, magna & vera cum Magnificentia peracta sunt;
Sive

Sive Sumptus spectetur, sive Splendor, Sive Ordo. Præcipuus vir, qui univ-
ersum Apparatum curavit, erat *Foxus E-*
piscopus; Qui non solum prudens erat
Consiliarius, in Negotiis tam Belli quã
Pacis, verum etiam bonus Præfectus
operum, bonus itidem *Magister Care-*
moniarum, Denique omnia erat, quæ
competerent parti Activæ, & pertine-
rent ad Servitium Aulæ, aut status, *Ma-*
gni Regis. Nuptiarum harum Tractatus
septem Annorum Opus erat; cuius par-
tim causa erat Ætas tenera *Principum*,
præsertim ipsius *Arthuri*. Sed vera
causa suberat, quod hi duo *Reges*, pru-
dentissimi scilicet, & profundi Judicii,
stabant diu alter in fortunam alterius
intuentes; satis gnari, Tractatum ipsum
interea, Opinionem ubique creare ar-
ctæ inter illos Conjunctionis, & Ami-
citæ; Quod ipsum utrinque utile erat
rebus amborum *Regum*, licet liberi ad-
huc manerent. Verum in fine, cum utri-
usque *Regis* Fortuna, indies magis pro-
spera & secura evaderet; atque cum cir-
cumspectantes, nullã invenirent Con-
ditionem meliorem, Tractatum Matri-
monii concluderunt.

Summa Dotis (quæ in *Regem* tran-
flata

P 2

flata

flata erat per viam Renunciationis,) fuit Ducenta Millia Ducatorum. Quorum centum Millia solvi debebant, post decem dies à Solennizatione Matrimonii: Altera vero centum Millia, æquis portionibus, proximis duobus Annis. Pars tamen poterat per Jocalia, aut per Vasa aurea & argentea, repræsentari; Et Ratio inita est, quo pacto juste & indifferenter æstimarentur. Reditus autem Principissæ assignatus, fuit tertia pars *Principatus Vallia & Ducatus Cornubia*, & *Comitatus Cestria*, postea per Metas separanda. Verum, si contigerit eam *Reginam Anglia* fore, indefinitus relinquebatur; Ita tamen, ne minor foret, quam ulla *Regina Anglia* ante hac frueretur.

In Spectaculis & triumphis Nuptialibus, multa ex *Aristonomia* desumpta sunt. Sponsa enim per *Hesperum* adumbrata est, Princeps autem per *Arcturum*: Sed & vetus *Rex Alphonsus*, (qui inter *Reges* maximus fuerat *Astrologus*, atque simul ex Progenitoribus *Principissæ*,) introductus est, ut Fortunam Nuptiarum prædiceret. Certe, quisquis is fuerit, qui istas nugas concinnaret, ultra Pedantium sapuit. Sed pro certo ducas,
Arthus-

Arthurum illum Regem Britannum, ad Fabulas usque celebrem, atque Prosa-
 piam *Principissæ Catharina*, à Familia
Lancastrensi, extractam, nullo modo
 oblivione præterita fuisse. Verum, (ut
 videtur) non fausta res est, Fortunam
 ex *Astris* petere. Nam *Princeps* iste Ju-
 venis, (Qui, eo tempore, in se trahe-
 bat, non solum Spes & Affectus Patriæ
 suæ, verum etiam Oculos & Expecta-
 tionem Exterorum) post paucos Men-
 ses, incunte *Aprile*, apud *Castrum* de
Ludlovv obiit, quo missus erat, ut cum
 Aula sua resideret, tanquam *Princeps*
VWallia. Hujus *Principis*, eo quod cito
 mortuus est; Et quia in more Patri erat,
 Liberos suos modice illustrare, exigua
 manet Memoria. Illud tantum traditur,
 eum bonarum Literarum studiosissi-
 mum fuisse & magnos in iis profectus
 fecisse, supra Annos suos, & supra Con-
 suetudinem *Principum* magnorum.

Dubitatio quædam temporibus se-
 quentibus oborta est, cum Divortium
 HENRICI *Octavi*, & *Dominæ Cathari-
 na*, tantas turbas in orbe concitaverat,
 utrum *Arthurus* carnaliter cognovisset
Catharinam uxorem suam; Quo ista
 pars, de Cognitione carnali, casui infe-
 reretur.

reretur. Verum autem est, *Catharinam* ipsam rem negasse; vel saltem Advocatos illius & rei instituisse, & ut firmamentum causæ non contemnendum omitteri noluisse; Etsi plenitudo Potestatis *Papalis* in dispensando, Quæstio fuisset primaria. Ista autem Dubitatio per longum tempus duravit, respectu duarum *Reginarum* quæ successerunt, *Maria* & *Elizabetha*; Quarum Legitimationes erant inter se incompatibiles etsi Successio ipsarum, vigore *Actus Parlamenti*, stabilita fuisset. Tempora autem quæ *Maria Regina* Legitimationi favebant, credi volebant, nullam fuisse carnalem cognitionem. Non quod videri vellent absolutæ *Papa* Potestati quicquam derogare, vel eo casu dispensandi; Sed Honoris tantum causa, atque ut Casus magis esset favorabilis, & mollius laboretur. E contra, Tempora, quæ Legitimationi *Reginæ Elizabethæ* favebant, (quæ & longiora, & recentiora fuerunt,) contrarium defendebant. Illud certæ Memorix est, intercessisse Tempus semestre, inter Mortem *Principis Arthuri*, & Creationem *Henrici*, in *Principem VVallia*; Quod eo pertinere Homines interpretabantur, quo spatium

tium illud temporis, in certo poneret, utrum *Catharina* ex *Arthur*o gravida facta fuisset. Quin & *Catharina* ipsa, novam à *Papa* Bullam procurari fecit, ad Matrimonium melius corroborandum, cum clausula illa, (*Vel forsan Cognitam*) quæ in priore *Bulla* comprehensa non erat. Datum etiam in Evidentiis fuit, dum *Causa* Divortii tractaretur, Scemma quoddam facetum; Nimirum quod *Arthurus* mane cum è lecto *Principissa* surrexisset, potum postulasset, præter Consuetudinem suam; Cumque *Generosus* quidam è Cubiculo suo, qui potum ei porrigeret, subrideret, remque notasset; *Princeps* jocans, ad eum dixisset, *Se in medio Hispania*, *qua calida esset Regio fuisse*; Iter autem suum sitibundū eum reddidisse; Quodque si *Adolescens* ille, è tam calido Climate venisset, potum avidius hausisset. Quinetiam *Princeps* fuerat Annorum circiter sexdecim, cum mortuus est, & Corpore sanus & robustus.

Februario sequente, *Henricus* Dux *Eboraci* factus est *Princeps Vallia*, & *Comes Cestria & Flinta*; Etenim *Ducatus Cornubia*, statuto ad eum devolutus est. At *Rex* Ingenio tenax, & non libenter

Reditus novos, si alibi nupsisset *Henricus*, assignaturus; sed præcipue propter affectum suum, quo & Natura, & propter Rationes politicas, *Ferdinandum* profecurus est, Affinitatis prioris continuandæ cupidus, à *Principe* obtinuit, (etsi non absque aliqua Reluctatione, qualis ea Ætate, quæ Duodecimū Annum nondum complevit, esse poterat,) ut cum *Principissa Catharina* contraheretur: Secreta Dei Providentia ordinante, ut Nuptiæ illæ, magnorum Eventuum & Mutationum Causa existerent.

Eodem Anno, celebratæ sunt Nuptiæ, *Iacobi Regis Scotia*, cum *Margareta*, Filia *HENRICI* Primogenita: Quæ per Procuratorem contractæ sunt, & apud *Crucem Divi Pauli* publicatæ, Vicesimo quinto *Ianuarii*, & *Hymnus Te Deum* solenniter ibi cantatus est. Verum hoc certum est, Lætitiâ Civium *Londinensium*, per sönitum Campanarum, Ignes Exultationis, & hujusmodi Plebis suffimenta, monstratam, majorem fuisse, quam quis expectare in animum induxisset, cum tam gravia & recentia, inter Nationes odia extitissent; præsertim *Londini*, quod tam longe fuerat

fuerat à sensu Periculorum & Molestiarum ex Bellis præcedentibus. Ideoque vere attribui poterat, secreto Augurio & Inspirationi, (quæ sæpenumero inruit, non tantum in Corda Regum, verum etiam in pulsas & venas Populorum,) de Fælicitate, ex eo Conjugio, temporibus futuris secutura. Matrimonium hoc, Mense *Augusti* sequentis, consummatum fuit apud *Edenburgum*. Rex Filiam suam, usque ad Oppidum de *Colliveston* comitatus est; Ibiq; eam Curæ & Famulatio *Comitis Northumbria* commisit. Qui magno cum Comitatu Virorum, & Fœminarum Nobilium, eam in *Scotiam*, ad Maritum suum perduxit.

Hoc Matrimonium, per tres fere Annos, tractatum erat; à tempore scilicet, quo *Rex Scotia*, cum *Episcopo Faxo*, Arcanum Animi sui communicasset. Summa Dotis, à *Rege HENRICO* data, fuit Decem Mille Librarum. Reditus autem annui, à *Rege Scotia*, in Sustentationem Uxoris suæ, assignati, fuerunt bis Mille Librarum, post Mortem *Iacobi*; & Mille Librarum in præsentem. Qui Reditus separandi erant, ex præcipuis & certissimis Reditibus. Traditur, cum

de hoc Matrimonio deliberaretur, *Regem* Concilio suo *sanctiori* Negotium remisisse; Quosdam vero ex Concilio, ufos Consiliariorum libertate, (Regem præsente) supposuisse; Si duo *Regis* Filii, sine Hæredibus Masculis defuncti essent, *Regnum Anglia* ad Lineam *Scotia* devolutum iri, quod *Monarchie Anglorum* præjudicio esse possit. Cui Objectioni Rex ipse, nihil moratus respondit; Id si contigerit, *Scotiam* Accessionis *Anglia* futuram, non *Angliam* *Scotia*: Majus enim Regnum minus ad se tracturum. Ideoque Unionem istam tutiorem futuram, quam fuerat illa *Francia*. Hoc Responsum *Regis*, instar Oraculi habitum est; & Silentium de ea re secutum.

Annus idem fatalis erat, tam Funeribus, quam Nuptiis: Idque æquali temperamento. Gaudia enim & Festa Nuptiarum duarum, compensata erant, Luctibus & Funeribus *Principis Arthuri*, (de quo jam diximus,) & *Regina Elizabetha*, quæ ex Puerperio mortua est, apud *Turrim*, *Infante* non diu superstite. Mortuus est etiam eodem Anno *Reginaldus Brajus*, *Eques Auratus*, qui notatus est, majorem habuisse, apud
Regem

Regem consulendi libertatem, quam aliquis alius Consiliarius: Verum id genus Libertatis erat, quod Adulationē redderet magis sapidam. Attamen plus justo ex Invidia participavit, circa *Regis* Exactiones.

Hoc tempore Status *Regis* fuit florentissimus; Amicitiiis *Scotia* munitus, *Hispania* roboratus, *Burgendia* ditatus, universæ Turbæ intestinæ siluerunt; Atque omnis Belli strepitus, (tanquam Tonitru ex longinquo,) in *Italiam* delatus. Itaque Natura, quæ sæpenumero vinculis Fortunæ feliciter constringitur, & frænatur, cœpit prævalere, & prædominari effrœnis, in Animo *Regis*; Affectus suos & Cogitationes (tanquã Gurgite forti) impellendo, ad corrogandos & accumulandos Thesauros. Sicut autem *Reges*, multo facilius, Ministros & Instrumenta inveniunt, qui Cupiditatibus eorum inserviant, quam qui Rebus suis & Honori; Nactus est duos Ministros, ex voto suo, aut etiam ultra votum suum, *Empsonum* & *Dudlejum*, (quos Populus æstimabat pro Sanguisugis & Expilatoribus) ambos Audaces & Famæ Contemptores; Quique ex Domini sui mulctura, haud parum

rum ad se ipsi trahebant. *Dudlejus* bona Familia ortus fuit. Vir eloquens, & qui Negotia aspera bonis Verbis condire poterat. Sed *Empsonus*, qui filius fuit Rudiarii, factum semper urgebat, deque eo triumphabat, missis aliis quibuscunque respectibus, tanquam inani- bus. Hi duo, scientia Juris periti, auctoritate Consilarii, (quemadmodum Corruptio rerum optimarum est pessima,) *Legem & Iustitiam* in *Absynthium & Rapinam* verterunt. Primo enim, Mos illis erat, efficere ut plurimi ex Subditis diversorum criminum rei peragerentur, atque eousque juxta Formam Legis procedere; Cum vero *Billæ Impetitionis*, quæ vim tantum Accusationis, non Decisionis habebant; veræ repertæ fuerint, statim eos Custodiæ tradere. Neque tamen causam Juridica via prosequerentur, aut eos tempore convenienti ad se defendendū producebant, sed in Carcere languere permittebant, & diversis Artificiis & Terroribus, plurimas ab illis multas & redemptiones, extorquebant, quas Compositiones & Mitigationes vocabant.

Quinetiam, usu audaciores facti, tandem tam contemptim & incuriose processerunt.

cesserunt, ut ne dimidiam illam partem, (de qua diximus,) Faciei Justitiæ retinerent, ut per viam *Indictamenti* procederent; Sed Præcepta sua & Missivæ passim volitabant, ad homines cõprehendendos, & coram seipsis, & aliis, in ædibus suis privatis, colore scilicet Commissionis suæ, sistendos; Ibi que via quadam Justitiæ summaria, & irregulari, per Examinationem solam, absque duodecim virorum Judicio, causas terminabant, potestatem sibi assumentes, in his Justitiæ latebris, tam Causas Coronæ, quam Controversias civiles dirimendi.

Præterea, mos illis erat, Terras & Reditus Subditorum, *Tenuris Feodali- bus*, (quæ in *Capite* vocantur,) onerare, & captivare, falsas *Inquisitiones* procurando, atque inde Custodias & Matrimonia *Minorum* captando; Atque etiam *Liberaturas, primas seisinæ*, & multas pro *Alienationibus*, (hujusmodi Tenurarum fructus scilicet,) exigendo; Recusantes, sub variis prætextibus & procrastinationibus, Subditos admittere ad tales falsas Inquisitiones, juxta Normam Legis, evincendas. Quinetiam *Pupillis Regis*, cum ad majorem Ætatem per-

350 HISTORIA REONI
pervenissent, non licebat, Restitutio-
nem Terrarum suarum obtinere, nisi
immanes Pecuniarum Summas persol-
verent. Rursus mos illis erat, Subditos,
Informationibus, de Intrusione in Ter-
ras *Regias*, vexare, ex meris calumniis,
& prætextibus vix probabilibus.

Cum vero Subditos, ob causas ali-
quas civiles, ex-leges fieri contigisset,
eos chartam Condonationis suæ, de
more, procurare non passi sunt, nisi
magnas & intollerabiles Pecuniarum
Summas dedissent; Rigori Legis innisi,
quæ *Vt-legatorum* Bona Fisco applicat.
Quinetiam, de proprio addebant, abs-
que aliquo omnino Juris adminiculo,
Regi, nomine Mulctæ, in casu *Vt-lega-
tionis*, dimidiam partem Terrarum &
Redituum Subditorum, deberi, durante
spacio duorum Annorum integrorum.
Etiam cum *Duodecem-Viris*, & Jurato-
ribus *Grandioribus*, minaciter agere so-
lebant, eosque compellere, ut quod sibi
libitum esset, renunciarent: Quod si mi-
nus fecissent, in Quæstionem eos addu-
cere, incarcerare, & mulctare consue-
verunt.

Has, cum multis aliis, oppressiones,
& concussionibus exercebant, Oblivione
potius

potius sepeliendas, quam memoriae tradendas; Tam sicut Accipitres Domestici, pro Domino suo, quam sicut Accipitres Sylvestres, pro seipsis, prædantes; In tantum, ut Opes amplissimas sibi comparaverint. Præcipuum autem eorum Flagellum erant *Forisfactura*, exactæ super Leges pœnales; In quibus processibus nulli pepercerunt. neque eminentioris Ordinis, neque Inferioris: Neque distinguendo, num Lex possibilis fuerit, aut impossibilis; In usu, aut obsoleta: Sed statuta omnia, tam Antiqua, quam nova, tanquam Rastris percurrento: Etsi complura ex illis, magis in Terrorem condita essent, quam ut summo jure ageretur. Habebant autem semper circa se Catervam Delatorum, Calumniatorum, & Juratorum pragmaticorum; Ita ut quidvis pro Arbitrio suo *Vere-dicto* exhiberi & confirmari efficerent, sive de Facto, sive de valore.

Manet etiam in hodiernum diem Narratio; *Regem*, quodam tempore, fuisse à *Comite Oxonia*, (qui præcipuus ei erat Servus, tam Bello, quam Pace,) magnifice & sumptuose exceptum, apud *Castrum* suum de *Heveningham*. Sub discessu

discessu autem Regis, stabant Servi Comitum, ordine decente, Tunicis suis, Famulitiis, cum Insignibus Comitum, utrunque latus Regis prætereuntis, claudentes. Rex Comitem ad se vocavit, & dixit; *Domine mi, multa audiveram de Hospitalitate tua, eam autem video Fama esse majorem. Isti generosi, & probi homines, quos ab utraque manu aspicio, sunt certe Servi tui Domestici, Nonne? Comes autem subridens respondit. Si placet Celsitudini vestra, hoc opes mea non ferrent. Sunt certe illi plerique Famuli Extraordinarii, suis viventes Impensis, qui hoc tempore venerunt, ut Familiam meam decorarent, præcipue autem, ut Celsitudinem vestram spectarent.* Rex ad hæc paulum subsiliit, & dixit; *Medius fidius (Domine mi) de lauto & splendido apparatu, quo me excepisti, Gratias ago, sed pati minime possum, Leges meas, sub Conspectu meo, violari. Procurator meus tecum aget. Atque simul traditur Comitem eo Nomine, cum Procuratore Regis, non minoris quam triginta mille Ducatorum, & amplius transegisse. Atque ut Regis incredibilis Diligentia, in ejusmodi rebus, manifestius appareat, meministi me, multis abhinc Annis, vidisse*

Librum

librum Rationum *Empsoni*, cujus singulas fere Paginas Rex propria manu absignavit, & in aliquibus locis, postillæ erant etiam ex manu Regis. In quo libro fuit Memoriola ista *Empsoni*.

Item recepta (à tali) quinque merca, propter Condonationem A. B. impetrandam; & si Condonatio non concedatur, Pecunia est rependenda, nisi eidem alias satisfactum fuerit.

In margine autem hujus Memoriolæ per manum Regis propriam, appositæ sunt hæc verba:

Alias satisfactum.

Cujus ideo potius mentionem facio, quod in Rege magnam parsimoniam ostendit, sed tamen cum Justitia conjunctam. Itaque, pusillæ istæ Arenulæ, & Granula, Auri & Argenti (ut videtur) haud parum fecerunt ad mirabilem illam Struem Thesauri constituendam.

Verum interea (ne Rex obdormis-
ret) Comes *Suffolcia*, in Nuptiis *Arthuri*
Principis, propter splendidas vestes, &
alios Sumptus obætatus, animum ite-
rum adjicit, ut fieret Eques Erraticus,
& in Regionibus exteris nova Facinora
experiretur; unde cum Fratre suo in
Flandriam rursus aufugit. Quod ani-
mos

mos ei addidit, fuit proculdubio uni-
 versalis Murmur populi, contra Regi-
 men HENRICI. Cumque esset vir levis
 & temerarius, cogitavit ille, Vapore
 quosque in Tempestates versos iri. Ne-
 que defuit ei Factio nonnulla intra Re-
 gnum; Etenim Murmur Populi etiam in
 Nobilibus novarum Rerum studium ex-
 citat; Idque rursus, caput aliquod Se-
 ditionis evocat. *Rex* ad solitas Arte-
 confugiens, *Robertum Cursonum, Equi-
 tem Auratum, Castelli de Hammes Præ-
 fectum,* (tum trans Mare degentem; I-
 deoque minus suspectum, qui cum Re-
 ge Consilia misceret,) Præfecturam suam
 deserere iussit, Seque Servum *Comitis*
 profiteri. Eques iste postquam in Arca-
 na *Comitis* se sedulo insinuasset, atque
 ab eo explorasset, in quibus fiduciam
 præcipue reponeret, *Regem* de omni-
 bus, quam fieri potuit occultissime, cer-
 tiorem fecit: Et nihilominus, eundem
 locum in Confidentia *Comitis*, retinuit.
 Literis & Nunciis à *Cursono* acceptis
Rex motus, comprehendi iussit *Guiliel-
 mum Courtneium, Comitem Devonie,*
 arctissima Affinitate cum Rege conjun-
 ctum, (quippe qui in Matrimonium
 duxerat, *Dominam Catharinam Ed-
 vvardi*

Edwardi Quarti Filiam;) Guilielmum Po-
 um Comitis Suffolcia Fratrem; Iacobum
 Tirrellum, & Ioannem VVindhamum,
 Equites Auratos; Et nonnullos alios
 gradus inferioris Homines, & in custo-
 dia habuit. Eodem quoque tempore
 comprehensi sunt, Georgius Baro Aber-
 gavennius, & Thomas Greenus Eques
 Auratus; Sed sicut ob leviolem suspi-
 tionem comprehensi erant, ita solutio-
 re custodia habiti, & paulo post Liber-
 tati restituti. Ex his, Comes Devonie,
 qui cum sanguine Familia Eboracensis,
 tam alto gradu, commixtus erat; ideo-
 que à Rege metuebatur sane, licet om-
 nino insons fuerit; Nihilominus tan-
 quam illa Persona, quæ pravorum Con-
 siliiorum, in aliis Objectum esse posset,
 in custodia Turris detentus est, durante
 vita Regis. Guilielmus Polus similiter, diu
 incarceratus fuit, etsi minus arcta Cu-
 stodia. Sed quantum ad Iacobum Tirrel-
 lum, (contra quem Sanguis Principum
 Innocentium Edwardi Quarti, & Fratris
 eius sub Altari clamabat) & Ioannem
 VVindhamum, & alios Inferiores, illi in
 Judicium adducti, & supplicio affecti
 sunt; Equites autem duo decollati. Ni-
 hilominus, ut Cursono Fides confirma-
 retur,

356 HISTORIA REGNI
rerur, (qui ut verifimile est, nondum omnes Artes suas deprompserat, nequæ ab eo agenda erant, perfecerat; publicata est, apud *Crucem D. Pauli* tempore Executionum prædictarum *Bulla Papalis Excommunicationis & Anathematis* in *Comitem Suffolcia*, & *Thomam Cursonum*, & alios quosdam nominatim; Ac generaliter in omnes *Factores ejusdem Comitis*: In qua re, fatendum certe est, Cœlum ad Terram nimis incurvatum fuisse, & Religionem *Rationibus politicis*. Verum, haud diu post, *Cursonus* (Opportunitatem nactus) in *Angliam* venit, & simul in pristinam apud *Regem*, gratiam, sed majore cum *Infamia* apud *Populum*, Cujus reditu *Comes* haud parum *territus* est, Seque videns spe omni destitutum, (*Ducissa* quoque *Margareta*, Tractu temporis, & infœlicibus successibus, facta tepidior,) post vagas quasdam *Peregrinationes*, in *Gallia*, & *Germania*; Et pusilla quædam *Incepta*, nihilo meliora, quam *Ignes Exulis missiles*, defessus tandem in *Flandriam*, in *Protectionem Archi-Ducis* se demum recepit; Qui per mortem *Isabella*, eo tempore *Rex Castiliæ* esset, in *Jure Ioanna* uxoris suæ.

Hoc

Hoc Anno (decimo nono scilicet Regni sui) Rex Comitia Ordinum convocavit. Facile autem conjicere erat, quam insolutam potestatem se crederet Rex habere apud Ordines suos, ex hoc, quod Ludleius, odiosus ille Minister Regis, electus esset Prolocutor inferioris Confessus. In hoc Parlamento, pauca admodum lata sunt Leges memorabiles, circa Administrationem Regni publicam. Quæ vero latae fuerunt, Regis, ut semper, prudentiæ, & Artis imperandi, Imaginem impressam habuerunt.

Lata est Lex, qua irritæ factæ sunt omnes Dimissiones aut Concessiones Regis adversus eos, qui rite citati, ad servandum Regi in Bellis suis, sive contra Hostes, sive contra Rebelles, non venirent, aut, sine Regis licentia discederent; Cum Exceptione tamen quorundam virorum Togatorum: Ita tamen, ut quisque stipendia Regis, à primo die Professionis suæ, usque ad Redditum in domum suam reciperet. Simile Statutum, quatenus ad Concessionem Officiorum Civilium, ante ordinatum erat; Hoc vero Sanctionem illam Regis, etiam ad Terras extendebat. Certe, per plurimas Leges, hujus
Regis

Regis tempore conditas, liquido apparet, *Regem* tutissimum judicasse, *Leges* Militares, *Legibus* Parliamentariis, roborare.

Alia *Lex* condita est, quæ prohiberet *Importationem* alicujus *Manufacturæ*, ex *Byllo*, vel simpliciter, vel cum mixtura alterius *Fili*, textæ. Verum ad *Pannos* integros sericos non extendebat, (quoniam, eo tempore, *Ars* hujusmodi *Manufacturas* conficiendi in usu apud *Anglos* non erat,) verum ab *Byssum* textilem tantum; veluti *Teniolarum*, *Astrigmentorum*, *Reticulorum*, *Ligularum*, & *Cingulorum*, &c. quas *Manufacturas* *Artifices Angliæ* lætis callebant. *Lex* hæc veræ *Regulæ* nixa est; videlicet; *Ubi Materialia Extera superflua sint, ibi Manufacturas earum apud exteros prohibendas*. Hoc etenim aut superfluitates illas arcebit, aut *Manufacturam* lucrabitur.

Lata est etiam *Lex* alia, qua *Chartæ* *Regiæ* de peculiaribus *Carceribus* revocarentur, illique *Muneri Vice-Comitis* reannecterentur. *Peculiaribus* scilicet, & *Privilegiatis* *Officiariis*, non minus ad *Interruptionem* *Justitiæ* facientibus, quam *Locis* *Privilegiatis*.

Lata

Lata est insuper *Lex*, quæ *Leges* Municipiorum restringeret; quæ sæpenu-
tero impugnare solebant *Prærogati-*
am Regis, *Legem* communem Regni,
Libertatem Subditorum; Hujusmo-
di Municipiis & Collegiis, nil aliud exi-
stentibus, quam *Fraternitatibus in Ma-*
gistratu. Ordinatum igitur est, ne hujusmodi
Leges peculiæ, Executioni demanda-
rentur, nisi recognitæ fuissent, & ap-
probatæ à *Cancellario* & *Thesaurario*
Anglia, ac duobus *Capitalibus Iusticia-*
riis, sive eorum tribus; Aut etiam à
duobus *Iusticiariis Itinerantibus*, in Lo-
cis ubi Municipium situm esset.

Lata est etiam *Lex* alia, quæ hoc re-
vera agebat, ut *Argentum* Regni, in
Monetariam Regis, adduceretur. Ordi-
nabat autem, ut omnes *Nummi* Ar-
gentei tonsi, aut diminuti; in *Solu-*
tionibus Pecuniarum, minime recipe-
rentur; Ne grani quidem facta gratia,
quam *Remedium* vocant, sed tantum
cum *Exceptione Attritionis* *Compe-*
tentis, quæ ob *Incertitudinem* *Exce-*
ptio erat quasi *Illusoria*: Adeo ut per
Consequentiam, omnes *Nummos* Ar-
genteos in *Monetariam Regis*, iterum
recudendos, adduci necesse fuerit; unde

Rex

360 HISTORIA REGNI
Rex propter novam Cusionem, fr
ctum perciperet.

Ordinatum est etiam *Statutum* prolixum, contra Mendicos, & Errones In quo duæ Res occurrunt, notatu dignæ. Prima, Comitibus displicuisse huiusmodi Erronum Incarcerationem utpote quæ Populo sumptui esset, Carceres superoneraret, neque publicum Exemplum, quod in Oculos Hominum incurreret, exhiberet. Altera, quod in Statutis hujus Regis, (Neque enim hoc *Statutum* Anni Decimi noni solum est in eo genere,) semper copulantur Erronum Supplicia, cum Interdictis de Alea, aut Chartis pictis, & huiusmodi Ludis illicitis, à Servis & Plebeis, utendis; Atque una de Cauponulis sive Cervisiariis supprimendis: Cum hæc Fibra sint unius Radicis, Atque ac si alterum absque cæteris extinguere posse, vana opinio esset.

Quod vero ad turbulentas Hominum Coitiones, & illicita Famulitia, visum fuit *Parliamentum*; tempore hujus Regis, absque Statuto aliquo contra eas lato; Rege semper excubias quasdam agente, contra Magnatum Potentiam, & populares Cœtus.

Con-

Concessum etiam Regi fuit, eo Parlamento Subsidiium Pecuniarium tam a Laicis, quam a Clero. Nihilominus, ante finem Anni, exivit Commissio, ad Benevolentiam generalem colligendam: Etsi nullum esset Bellum, nulli metus. Eodem quoque Anno, Civitas Londini, quinque Millia Mercarum Regi dedit, pro Confirmatione Immunitatum suarum; Res certe, quæ magis Initiis Regis conveniret, quam Temporibus ultimis. Neque paulum Lucri Regi accessit, Occasione Statuti recentis, de recudendis Drachmis, & Semi-drachmis, Hodie Solidos, & Monetam sex Denariorum, æquantibus. Quantum vero ad Molendina Empsoni & Dudleii, illa etiam nunc magis, quam unquam antea, molebant. Ita ut res esset plane stupenda, videre quot Imbres Aurei, in Regis Thesauros, simul descenderint. Nam primo, Solutiones posteriores Dotis Nuptialis ex Hispania, in illud tempus incidebant; Subsidiium Parliamentarium exigebatur; Benevolentia Colligebatur; Adde Commodum ex Monetis Recusis; Immunitatum Londini Redemptiones. Casualia undique emergentia. Hæc autem Pecuniarum Congeries, eo magis fuit

Q

fuit mirabilis, quod *Rex* eo tempore, nullis omnino Bellis aut Motibus implicabatur: Quin & unicum tantum Filium habuit; Filiam etiam unam inuuptam: Præterea *Rex is* fuit, qui prudentia excelleret; Altosque itidem Spiritus gereret; Adeo ut Gloriam ei ex Divitiis petere opus non esset; Cum aliis Rebus plurimis, (Nisi quod certum est, Avaritiam sibi Materiam Ambitionis semper proponere,) eniteret. Ita ut, unde tanta Pecuniarum Cupiditas Regem obsederit, non facile quis habeat, quod conjiciat. Forsitan Amor Filii, hanc Cogitationem animo suo suggestit, se tam potens *Regnum*, & tantos Thesauri cumulos, relicturum, ut Filius Arbitrator Fortunæ propriæ futurus esset.

Hoc etiam Anno, Festum *Servientium ad Legem* celebratum fuit; Quod fuit, tempore *Regis* hujus Secundum.

Circa hoc tempus, *Isabella*, *Regina Castilia*, decessit: Fœmina Heroica, ac Ornamentum, & Sexus sui, & Temporum; Quæque Magnitudinis *Regni Hispanici*, quæ secuta est, *Lapis Angularis* fuit. Hoc Accidens, *Rex*, non ut nova peregrina accepit, sed tanquam illud, quod magnum haberet, cum rebus suis,

Con-

Consensum; Idque duplici respectu præcipue. Nimirum, tam propter Exemplum, quam propter Consequen-
tiam. Primo secum reputabat, Casum *Ferdinandi Arragonia*, post Mortem *Isabella*, eundem prorsus esse, cum Casu suo, post Mortem *Elizabethæ*. Casumque *Ioanna*, *Hæredis Castiliæ*, convenire cum Casu Filii sui, *Principis Henrici*. Etenim si uterque Rex, *Regnumque* teneret, in Jure Uxoris suæ, descendebat utique ad Hæredem, neque Marito accrescebat. Et licet Casus suus proprius, magis quam ille *Ferdinandi*, & *Ferro*, & *Membrana*, firmatus, (hoc est *Victoria in Acie*, & *Actu Parliamentario*,) nihilominus, naturale illud Jus Sanguinis ita (etiam in animo Viri prudentis) præponderabat, ut Dubitationem injiceret, num reliquis duobus, tuto & solide quis niti posset. Ita que diligentissime observabat, quomodo cum *Rege Arragonia*, actum foret, in Retentione *Regni Castiliæ*; Atque insuper, si forte retinuisset; Utrum in Jure proprio, vel ut Administrator Bonorum Filia suæ, se illud tenere profiteretur. Secundo, animo volvebat Statum *Europa*, per hanc Mortem, Conversionem quandam pati posse.

Q 2 se.

se. Cum enim, temporibus antea actis, Conjunctio sui ipsius cum *Arragonia & Castilia* (quæ Res una fuerant, Amicitiaque *Maximiliani, & Philippi* Filii sui, *Archi-Ducis*, Potentiam *Gallorum* longo superarent; Metuere jam cœpit, ne forte *Rex Gallus*, (qui in Affectibus *Philippi Regis* Juvenis *Castilia*, Locum insignum obtinebat,) & *Philippus* ipse, jam *Castilia* Rex, (Cui Inimicitia intercedebant cum Socero suo circa præsens Regimen *Castilia*.) Nec-non & ipse *Maximilianus Philippi* Pater, (qui mobili esset Ingenio, & de quo Conjectura illa fere sola merito capi poterat, eum nō diu eundem futurum, qui paulo ante fuisset,) Hi tres potentissimi Principes, in arctam aliquam Amicitiam, & Fœdus, inter se coirent. Quo facto, licet Periculum minime sibi ab illis immineret, tamen Amicitia *Arragonia* nudæ, relinqueretur. Unde fieret, ut cum ipse prius velut Arbitrer Rerum *Europa* extitisset, jam Potestate minutus foret, & tanta Conjunctione in Ordinem redactus. Quin & *Rex HENRICUS* (ut videtur) de Nuptiis secundis cœpit cogitare, & circumspicere, quales Conditiones Matrimoniorum,

rum, in *Europa*, tunc se ostenderent. Inter alias audiverat, de Pulchritudine & Moribus suavissimis, *Regina* Juvenis *Neapolitana*, Viduæ *Ferdinandi* Junioris, tunc temporis Matronali Ætate, Annorum circiter viginti septem. Per quas Nuptias existimabat *Regnum Neapolitanum* (de quo tam diu, inter *Regem Arragoniæ*, & *Regem Gallum*, certatum fuerat, quodque noviter tandem tranquillitatem sortitum est,) posse saltem in parte, deponi intra suas manus, qui pignus tam tuto tueri possit. Misit igitur tanquam Legatos aut Nuncios, tres Viros, quibus multum fidebat; *Franciscum Marsinum*, *Jacobum Braybrokum*, & *Ioannem Stilum*; revera ad Inquirendum, potius quam Negotiandum; idque super duas Materias. Prima erat, de Persona, & Fortunis, *Regine* Juvenis *Neapolitana*: Altera, de omnibus Rebus, quæ Relationē quampiam habebant ad Fortunam & Consilia *Ferdinandi*. Cum autem ii, commodissime observare possint, qui ipsi minime observantur, eos misit, sub prætextibus speciosis, tradens iis in manus Literas Amoris & Comitatis à *Catharina Principissa* ad Amitam suam, &

Q 3

Ne-

366 HISTORIA REGNI
Neptim, Seniore, & juniore, *Regi-
nas Neapolis*: Etiam commisit iis Li-
brum Articulorum Novorum circa Pa-
cem; Qui Liber, licet antea datus
fuisset *Doctori* de Puebla Legato *Hispa-
no* in *Anglia* Residenti, ab illo in *Hispa-
niam* mittendus: Tamen visum est *Re-
gi*, quia plusculum temporis intercesse-
rat, ex quo nihil ab *Hispania* accepisset,
ut illi Nuncii, postquam duas illas *Re-
ginas* visitassent, recta ad *Aulam Ferdi-
nandi* pergerent, atque secum Exem-
plar Libri perferrent. Mandata circa
Reginam Neapolis juniorem, tam accu-
rata erant, & exquisita, cum Articulos
continerent, adeo præcisos, ut veluti
Tabulam quandam conficerent Perso-
næ ejus, quoad Complexionem, Aspe-
ctum, Lineamenta Corporis, Staturam,
Valetudinem, Annos, Mores, Gestum,
Fortunas; ut si *Rex* Juvenis fuisset, eum
quis facile Amoribus deditum judica-
ret; cum vero *Ætate* provector esset,
interpretari potius quis debeat, eum
proculdubio castum insigniter fuisse,
utpote qui omnia in una *Fœmina* con-
juncta desideraret, quo *Affectus* suos
ab Amoribus vagis contineret. Verum
in his *Nuptiis*, *Rex* cito refrixit; post-
quam

quam à Legatis suis accepisset, *Reginam* istam Juvenem, pulchris quidem & amplis Reditibus, in Regno *Neapolitano*, dotatam primo fuisse, quos integros recepit, durante vita *Frederici* Patru sui: Etiam durante tempore *Ludovici*, *Regis Galli*; Intra cujus Limites Proventus illi jacebant: Verum postquam *Regnum* ad *Regem Ferdinandum* pervenisset, omnes Reditus illius Regni, Exercitui & Præsidiis assignatos fuisse: Illam autem pensionem tantum, aut Exhibitionem ex Arcis ejus, recipere.

Alteri Inquisitionis parti Relatione gravi & diligenti satisfactum est, quæ *Regem* plene informabat de præsentis statu *Regis Ferdinandi*. Ex hac Relatione, *Regi* constitit, *Ferdinandum* *Regimen Castilia* retinere, in Jure *Administratoris* Filix suæ *Ioanna*; Adminiculo etiam Testamenti *Isabella Regina* defunctæ, & partim ex Consuetudine Regni, ut *Ferdinandus* prætexuit. Quodque omnia Mandata, & Chartæ *Regia* expediebantur, nomine *Ioanna* Filix suæ, sui que ipsius tanquam *Administratoris*, nulla facta Mentione *Philippi Mariti* ejus. Quodque *Rex Ferdinandus*, licet nomine *Regis Castilia* abstineret,

ret, constitueret tamen apud se *Regnum* tenere, absoluta potestate, absque reddendis rationibus.

Referebant etiam, *Regem Ferdinandum* se spe nonnulla pascere, *Philippum* ei permissurum *Regimen Castilia*, durante vita sua; Quod *Ferdinandus* certe ei persuadere vehementer conatus est, tam opera Consiliariorum quorundam ipsius *Philippi*, quos *Ferdinandus* sibi devotos habuit, quam præcipue Protestatione, quod si *Philippus*, in hoc non acquiesceret, se Juvenē aliquā uxorem ducturū; unde eū Successione in *Regna Aragonia & Granada* privaret, si forte ipsi Filius natus foret: Postremo intimando ei *Imperium Burgundorum* ab *Hispanis*, nullo modo toleratum iri, antequā *Philippus*, mora & Tractu, Temporis, factus esset tanquam *Hispanus* Naturalis. Sed in iis omnibus rebus, (etsi prudenter positis & captatis) *Ferdinandus* spe sua frustratus esset; Nisi quod Pluto erga eum magis fuit propitius, quam Pallas.

Eadem autem Relatione, Legati, Qui Homines erant mediocris Conditionis, ideoque majore apud *Regem* Libertate gaudebant, rem tetigerunt, de qua tutum vix videbatur, apud *Regem*

gem differere. Etenim non dubitarunt Regi apertis verbis narrare, Subditos *Hispania*, tam Proceres, quam Populum, melius affectos esse erga Partes *Philippi*, (si modo Uxorem secum in *Hispaniam* adduxisset,) quam *Ferdinandi*; & causam simul adjunxerunt, quoniam *Ferdinandus* magnis Exactionibus eos gravaret: Quæ certe simul representata, ipsissimum Casum exprimebant, inter *Regem*, & Filium suum.

Complectebatur etiam ista Relatio Declarationem, de propositione quadam Matrimonii; quam *Amason*, *Ferdinandi* Secretarius Legatis intimavit, (sed tanquam magnum Secretum,) inter *Carolum Principem Castilia*, & *Mariam Filiam Regis Secundo-genitam*; Regi pro certo referentes, Tractatum de Matrimonio tunc agitatum, inter *Principem præfatum*, & *Filiam Regis Galli* ruptum iri; *Filiamque Galli* proculdubio nuptam iri *Angolesinio*, qui Hæres erat apparens *Regni Gallia*.

Etiam dispersum erat quidpiam, de Matrimonio *Ferdinandi*, cum *Domina de Fois*, Fœmina Nobili, ex Sanguine *Regio Gallia*, quod postea certe completum est. Verum hoc referebant,

Q 5 tan-

tanquam Rem, quam in *Gallia* perdidicerant, in *Hispania* autem Silentio cohibitam.

Rex hac Relatione, quæ magnam suis Rebus Lucem præbebat, bene informatus, & edoctus fuit, quomodo se gereret, inter *Ferdinandum Regem Arragonia*, & *Philippum* Generum ejus, *Regem Castilia*. Decevit autem apud se, omnem navare operam, ut illi inter se bene congruerent; Sed utcunque hoc successisset, moderatis Consiliis, & personam Amici communis præ se ferendo, neutrius Amicitia se privare: Ita tamen, ut interiori Affectu *Ferdinandi* Rebus faveret; Externis vero Demonstrationibus & Officiis *Philippum* magis demereretur. Sed ante omnia maxime delectatus est, Propositione Matrimonii Filix suæ *Maria*, cum *Principe Carolo*; Tum quod Matrimonium esset, inter omnia *Europa Christiana*, celsissimum; Tum quod ex utraque Affinitate participaret.

Verum ad corroborandam Affinitatem suam cum *Philippo*, Venti colloquium ei detulerunt. Etenim *Philippus* Hyemem potius eligens, ut *Regem Arragonia* imparatum offenderet, cū magna

gna Classe è *Flandria* in *Hispaniam* solvit, Mense *Ianuarii*, Anno Regis HENRICI Vicesimo primo. Coorta autem est, dum navigaret, atrox Tempesta, quæ Naves ejus, in diversas *Anglia* Oras, disjecit. Navis vero, in qua *Rex* & *Regina* vehebantur, (cum duabus aliis Naviculis solis,) lacerata, & vix à Furore Tempestatum elapsa, *VVaimoutham* appulit. *Philippus* ipse, (utpote Mari & Navigationibus insuetus,) defessus, & Æger, in Terram prorsus ascendere voluit, ut vires suas reficeret, licet Consiliarii ejus contrarium suaderent; Moram metuentes, cum Res ejus Celeritatem potius requirerent.

Fama Classis potentis, ad *Anglia* Littora visæ, Populum Arma sumere adigit. *Thomas* autem *Trenchardus*, *Eques Auratus*, cum Copiis quas subito coegerat, nesciens quid rei esset, *VVaimoutham* venit. Ubi re intellecta, summa cum humilitate & humanitate, *Regem* & *Reginam*, ad *Ædes* suas, invitavit; Statimque *Equites* expeditos ad *Aulam* misit. Paulo post, supervenit *Ioannes Carous*, *Eques Auratus*, cum magno comitatu *Armatorum*, qui simile obsequium *Regi Philippo* præstitit. *Philippus* autem,

autem, merito dubitans hos Equites, utpote Subditos, non aufuros eum, absque Notitia & Licentia Regis sui, dimittere, eorum postulatis annuit, donec ex Aula mandata acciperent. Rex quam primum nova de hoc Eventu, accepisset, jussit statim, ut Comes Arundelia, suo nomine, Regem Castilia visitaret; Atque ei significaret, se sicut dolebat de Infortunio ejus, ita latari, quod periculum Maris evasisset; Quodque sibi Occasio daretur eum Honore debito prosequendi; Et ab eo petere, ut ipse se, quasi in suo esse Regno existimaret; Ipsumque Regem HENRICUM, qua poterat celeritate, in ejus amplexus festinare. Comes, insigni cum magnificentia, ad Regem Philippum accessit, cum Turma splendida Equitum trecentorum; Et ad majorem pompam, Noctu, Tardis accensis, Regem adiit. Philippus, postquam Comes mandata retulisset, Regis animum satis perspicuens, quo citius abiret, Equis citatis ad HENRICUM VVindesoria perrexit, Regina sua, parvis Itineribus, subsequente. Reges duo, in occurso suo, summis Amoris & Charitatis Indiciis, se mutuo exceperunt. Rexque Castilia urbanc

mane HENRICO dixit; Se pœnas jam
 solvere, quod intra munitum Oppidum
 Caleti, ingredi refugisset, cum prius col-
 locuti essent. Cui Rex respondit; Muros
 & Maria pro nihilo esse, ubi Corda aper-
 ta essent; Quodque hic ad nihil aliud ad-
 esset, quam ut honore afficeretur. Post
 unius aut alterius diei Intermissionem,
 otio, & Levamento data, Reges, sermo-
 nes de renovando Tractatu, contule-
 runt: Allegante HENRICO, quod licet
 Persona Philippi eadem esset, tamen
 Fortuna ejus & status altius evecta es-
 sent. In quo casu Tractatum Reno-
 vationes in more apud Principes erant.
 Verum dum ista tractarentur, HENRI-
 cus, Opportunum Tempus deligens,
 Regemque Castilia in interius Cubicu-
 lum adducens, ubi nemo præter ipsos
 Reges aderat, Manuque leniter super
 Brachium Philippi posita, vultuque
 nonnihil ad serium composito, ei dixit;
 Rex optime; Tu ad oras meas salutem
 reperisti; spero te minime permissurum, ut
 ad Oras tuas ego Naufragium faciam.
 Quæsit ab eo Rex Castilia; Quid sibi
 vellet is Sermo? Loquor (inquit Rex
 HENRICUS) de temerario illo & cerebroso
 Subdito meo, Comite Suffolcia, qui in di-
 tione

*tione tua protectus est; & partes Fatuū jā
 arripit, cū alii omnes eas fastidierint. Rex
 Castilia respondit; Putaram (Domine mi)
 Felicitatem tuam supra tales Cogitationes
 sitam; Verum si hoc molestum tibi sit, Fi-
 nibus meis eum ejiciam. Replicavit Rex,
 Hujusmodi Crabrones, in Nido proprio,
 minus damni facere, atqui pessimos esse, cū
 circumvolitent. Se autem postulare, ut in
 manus suas traderetur. Rex Castilia hoc
 postulato non nihil confusus, & tanquā
 in se descendens, dixit; Hoc, salvo honore
 meo, facere non possum; Minus etiam sal-
 vo Honore tuo; Videberis enim me tan-
 quam Captivum habuisse. Cui Rex HEN-
 RICUS subito respondit; Tum vero res
 peracta est. Ego enim illam Honoris mei
 Iacturā perferam, quo Honor tuus illiba-
 tus servetur. Rex Castilia, qui Regē plu-
 rimi faciebat; Non immemor etiam in
 quo loco esset; Neq; sciebat quāto usui
 Amicitia Regis ei esse posset, quando-
 quidē ipse in Regno Hispania novus ef-
 fet; Atque nec Socero suo, nec Populo
 ipsi adhuc gratus, vultu sedato, dixit;
 Legē tu quidem mihi imponis; Ego itidem
 vicissim tibi; Habebis eum; Sed Hono-
 rem tuum obligabis, te vitam ei minime
 adempturum. Rex, Philippum amplexus,
 dixit;*

dixit; *Assentior. Addidit Rex Castilia;*
Neque tibi displicebit, si ad eum mittam,
tali modo, ut partim sponte redire possit.
 Rex HENRICUS respondit; *Regem Phi-*
lippum rem bene disposuisse; Seque si ei
placeret, in hoc cooperaturum, & Nun-
cium ad Comitem, in eum finem missu-
rum. Ambo Reges separatim miserunt,
 atque interea, Conviviis & Triumphis,
 tempus protrahebant. Rege hoc agen-
 te, ut Comes in ejus potestate esset, an-
 tequam Philippus discederet; Rege et-
 iam Castilia, in hoc conveniente, ut
 Res manifestius à se extorta, putaretur.
 Rex itidem HENRICUS, multis pruden-
 tibus & egregiis Monitis & Argumen-
 tis, Philippo suadebat, ut Soceri sui
 Consiliis se regeret, Principis scilicet
 tanta prudentia, tanta experientia, tan-
 ta felicitate. Rex Castilia, (qui à Fer-
 dinando, animo alieno erat,) respondit;
Quod si Socer ejus, ei permitteret, ut Re-
gna sua, sicut par erat, regeret, ipse etiam
ab illo libenter regi vellet.

Confestim Nuncii, ab utroque Rege,
 missi sunt ad accersendū Comitem Suf-
 folcia: Qui blandis verbis facile incan-
 tatus fuit, & in Reditum suum libenter
 consentit; De vita sua securus, & de
 Liber-

Libertate spem bonam habens. A *Flan-*
dria, Caletum adductus est, & inde *Do-*
roberniam appulit, & stipatus custodia
conveniente, traditus, & receptus in
Turrim Londinensem. Rex per hoc tem-
pus, *Regem Castilia*, in *Fraternitatem*
Periscelidis, cooptavit; Et reciproce, Fi-
lius ejus, *Henricus Princeps*, in Ordinem
Aurei velleris admissus est; Et paulo
post, *Philippus cum Regina sua, Rege*
Comitante, ad urbem *Londini* venit;
ubi excepti sunt omni Magnificentia, &
Apparatu, quantam quidem temporis
Angustia paterentur. Postquam autem
Comes Suffolice, ad *Turrim* perductus
esset, (Quod maxime *HENRICUS* ex-
petebat,) cessarunt Triumphi; *Regesque*
mutuo sibi valedixerunt. Nihilominus,
durante mora *Philippi* in *Anglia*, etiam
conclusus est Tractatus ille, quem *Belga*
Intercursum malū nominarunt; gerens
Datum apud *VVindesoriam*: Quoniam
in eo continentur Articuli nonnulli, in
favorem *Anglorum*, potius quam *Bel-*
garum; Præcipue quod Articulus ille,
de libera *Belgarum* Piscatione, qui in
Tractatu priore, Anno *Regis* undecimo,
insertus erat, in hoc altero omissus est,
& minime confirmatus. Omnibus quo-
que

que Articulis, qui ad priores Tractatus confirmandos pertinerent, præcise & caute limitatis, ut ad Negotium Commercii tantum, nec ad alia extenderent.

Observatum est, eandem Tempestatem, quæ *Philippum*, in Oras *Anglia* compulerat, etiam *Aquilam Auratam*, de spira *Templi D. Pauli*, dejecisse; inter cadendum autem impegit in signum *Aquila nigra*, quod in *Cœmiterio* erat, illudque confregit, & in terram conjecit. Quod erat profecto, mira quædam & præceps *Accipitris* in *Alitem* Advolatio. Hoc interpretabatur *Populus*, mali ominis loco, in *Familiam Imperialem*: Quod etiam impletum est in *Philippo Imperatoris* Filio, non solum in Infortunio illo Tempestatem; Sed & in iis quæ secuta sunt. *Philippus* enim, *Hispaniam* ingressus, & *Regni Castilia* possessionem sine vi adeptus; (Adeo ut *Ferdinandus*, qui tam magnifice antea loquebatur; non sine difficultate, ad Colloquium Generi sui admissus esset;) paulo post, Morbo correptus est, & diem suum obiit. Eo tamen ipso Intervallo, notatum est à prudentioribus, quod si diutius vixisset *Philippus*, socer ejus, ita apud eum se insinuaturus fuisset,

378 HISTORIA REGNI
set, ut si minus in Affectibus ejus, at
certe in Consiliis, & Regimine, magna
apud eum Auctoritate valiturus esset.
Morte *Philippi*, universum *Regnum His-*
pania, ad *Ferdinandum* rediit, statu pri-
stino, præcipue per Infirmitatem *Ioan-*
na Filiaæ suæ; Quæ Maritum suum u-
nice diligens, (ex quo multos suscepe-
rat liberos,) nec minus ab eo adamata,
(utcunque Pater ejus, quo *Philippo* In-
vidiam faceret, apud Populum *Hispa-*
nia, morose cum erga uxorem suam se-
gessisse divulgaverat,) Mariti sui obi-
tum impatienter ferebat, & inde in Ma-
niam plane decidit. Cujus Morbi Cu-
rationi, Pater ejus, incuriose incumbere
existimabatur, quo *Imperium* in *Ca-*
stilia retineret. Ita ut, quemadmodum
Felicitas *Caroli octavi*, solita erat dici
Felicitas Somnii: Ita etiam Res Adver-
sæ *Ferdinandi*, somni res Adversæ dice-
rentur: utræque tam subito transie-
runt.

Circa hoc tempus, *Regem* Cupiditas
incessit, introducendi, in *Familiã Lan-*
castria, Honores Cœlestes, unde *Papa*
Iulio supplicavit, ut *Regem* HENRICUM
Sextum, pro *Sancto* canonizaret: Inter
alia, Argumento usus, quod de *Rege*
iplo

ipso in *Regnum* successuro, tam clare vaticinatus esset. *Iulius*, (pro more) rem *Cardinalibus* quibusdam commisit, qui verificationem, de sanctis ejus Operibus, & Miraculis, examinarent. Verum Res sub hac Commissionem extincta est. Generalis fuit Opinio, *Iulium Papam* rem nimio pretio aestimasse, *Regemque* noluisse eam tanti emere. Sed verisimilius est, *Papam* illum *Iulium*, (qui Honoris *Sedis Romanae*, & Actorum ejus, fuit studiosissimus,) satis gnarum, eundem HENRICUM ubique pro Homine simplici & minus capaci, habitum, metuisse, ne Honoris, tali admissione, vilesceret; nimirum, si Discrimen rite servatum non esset, inter *Innocentes*, & *Sanctos*.

Eodem etiam Anno, tractari coepit Matrimonium inter *Regem* ipsum, & *Dominam Margaretam, Ducissam Dotationariam Sabaudiae*, unicam *Maximiliani Imperatoris* Filiam, & *Philippi Regis Castelliae* sororem; *Fœminam* prudentem, & *Famæ integerrimæ*. Hujus rei Mentio aliqua facta erat, inter duos *Reges*, quando convenerant, sed paulo post in deliberationem denuo venit: In quo negotio pro Tyrocinio *Rex* opera utebatur,

380 HISTORIA REGNI
batur, *Capellani sui, Thomæ VVolsai,*
lius qui postea, ad tanti Prælati culmen
ascendit. Matrimonium hoc tandem
conclusum est, sub Conditionibus,
Regis Favorem amplissimis; sed firmum
tantum per verba de futuro. Fieri
potest, ut *Rex* in hoc Matrimonium,
magis inclinaret, quod indies audisset
procedere Matrimonium, inter veterem
Affinem, & Amicum suum, *Ferdinandum Arragonia,* & Dominam d
Fois; unde *Rex* ille *Regi Gallo* adhærere
cœpit: A quo semper antea fuisset alienus.
Adeo fatale est, *Regum* Amicitias
intimas & arctissimas, citius aut
tardius, Conversionem Rotæ experiri.
Imo, Traditio quædam invaluit, (non
certe apud nos, verum in *Hispania,*
metuisse *Ferdinandum;* postquam ac
cepisset Matrimonium, inter *Carolus*
Principem Castilia, & *Mariam Regiæ*
HENRICI Filiam secundo-genitam, ab
que Impedimento procedere; (Quod
matrimonium licet à *Rege Ferdinando*
primo propositum; postea tamen o
pera *Maximiliani,* & Amicorum ejus
præcipue, promotum & ad exitum
perductum fuisset;) ne forte *Rex HEN-*
RICUS ad Regimen *Castilia* aspira
ret,

et, ut Administrator; durante mi-
 ori Ætate Generi sui. Videbantur e-
 im futuri, tres ejus Regiminis Com-
 etitores; *Ferdinandus* Avus ex parte
 Matris; *Maximilianus* Avus ex parte Pa-
 ris; Et *Rex HENRICUS*, Principis Ado-
 escentis Socer. Certe non absimile ve-
 o est, Regimen HENRICI, (secum Prin-
 ipem Adolescentem adducentis,) magis
 gratum futurum fuisse *Hispanis*, quam
 reliquorum duorum. Etenim *Proceres*
Castilia, qui *Regem Arragonia* tam re-
 center expulerant, in favorem *Regis Phi-*
lippi, & sensa animi sui tam aperte pro-
 tulerant, non poterant non habere, pro
 suspecto & invito, *Regem Ferdinandum*.
Maximiliani autem *Ambitus*, propter
 causas plurimas, vanus proculdubio
 fuisset. Verum hoc *Regis* Inceptum,
 quod jactatur, nobis quidem videtur
 (*Regis* mores reputantibus, & *Consilia*
 tuta & solida, nec cum vastis aut peri-
 culosis *Cogitationibus* commista,) mi-
 nus probabile; Nisi forte cupiisset spira-
 re calidum, quod *Pulmones* affectos
 haberet. Hoc *Matrimonium* cum *Marg-*
areta, de die in diem, procrastinatum
 fuit, propter infirmam *Regis* valetudi-
 nem, qui jam *Vicesimo secundo Anno*
Regni

Regni sui, cœpit laborare *Morbo Arthrico*. Verum Catarrhus, simul in Pulmones delatus, eos tabe infecit; Adeo ut ter in Anno, (quasi periodis certis, præcipue autem vere, magnas experiretur Accessiones, & Labores *Phthisicæ* negotiis se, quantum unquam us est. Ita tamen, ut hijs monitus, magis serio delectata, meditaretur; Et seipsum comecraret, potius quam *Henricum Sextum*, Thesauris melius erogatis, quam si dati essent *Papæ Iulio*. Etenim hoc Anno, majores consuetis Eleemosynas distribuit; Etiam Incarceratos omnes circa Civitatem *Londini*, redemit, qui detenti erant pro Debitis aut Feodis ad Summam *Quadraginta Solidorum*, aut infra. Acceleravit etiam Fundationes religiosas: Et Anno sequente, (qui fuit *Regni* sui *Vicesimus tertius*,) illam *Savoia* perfecit. Quinetiam, acerbis Populi sui *Querimonias*, contra *Exactiones* & *Oppressiones* *Dudleii* & *Empsoni*, & eorum sequacium, audiens; partim per Homines probos & devotos, qui circa eum erant; partim per Conciones publicas, (Concionatoribus in hac parte, munere suo libere fun-
gen-

gentibus) magna circa eas res pœnitentia, & Conscientiæ Morsibus, ut pius Princeps, tactus est. Nihilominus, *Emersonus* & *Dudleius*, etsi non potuissent non audire, de Regis in hac parte Conscientiæ Scrupulis, tamen acsi Anima & Pecunia distinctis officii & assignatæ essent, ut nihil ret una earum cum altera, nihilo lenitius Populum gravabant, quam antea. Eodem enim Anno Vicesimo tertio, crudelissime actum est cum *Guilielmo Capello*, *Equite Aurato*, jam secunda vice, prætextu, quod se male gessisset, in Prætura sua *Londinensi*. Crimen autem non aliud erat, quam quod, in Solutionibus quibusdam, Nummos aliquot adulterinos sciens accepisset; Neque tamen, de illis, qui Nummos adulterassent, Inquisitionem diligentem, & exactam fecisset. Propter hoc crimen, & alia quædam ei imputata, condemnatus est in Summa bis Mille Librarum; Cumque Vir esset animosus, & prioribus vexationibus induratus, ne Dodrantem quidem solvere voluit: Et simul (ut videtur) verbis quibusdam contumacibus, in ejusmodi prosecutiones, inventus est: Unde *Turri* commissus est, ibique

que remansit usque ad Mortem Regi
Knesworthus quoque, nuper *Major*
Londinensis, & uterque *Vice-Comes* e
 jusdem Anni, pro delictis quibusdam
 in Administratione Munerum suorum
 in Judicium adducti, Incarcerati, & po
 stea Solutione Mille & Quadraginta
 rum Librarum, redempti. Item *Havvi*
sus, unus ex *Aldermannis Londini*, im
 petitus fuit, & Dolore & Anxietate A
 nimi, antequam lis ad finem perduct
 esset, mortuus. *Laurentius* etiam *Aili*
nerus, Eques Auratus, qui similiter *Ma*
yor Londinensis fuerat, & ambo ejus *Vi*
ce-comites, Mulctam Mille Librarum
 subierunt. *Laurentius* autem, quod sol
 vere Mulctam recusasset, custodiae com
 missus est; Ubi remansit, usquedum *Em*
psonus ipse, loco ejus, incarceratus esset.

Minime mirum erat, (cum Delicta
 tam levia, Mulctæ tam graves essent) l
 Thesauri Regis reconditi, quos morien
 reliquit; Quorumque pars maxima, in
 locis occultis, sub Clave & Custodia
 sua propria, *Richmondia*, reposita erat.
 ascendissent ad Summam Quinq; Mil
 lionum, & Dimidiæ, Aureorum; Mas
 sam certe grandem Pecuniæ, etiam pro
 ratione Temporum præsentium.

Ulti-

Ultimum Negotium Status, quod Regis hujus Felicitatem temporalem clausit, fuit Conclusio gloriosi illius Matrimonii, inter Filiam suam *Mariam*, & *Carolus Principem Castilia*, postea *Imperatorem* celeberrimum; utraque parte teneræ Ætatis tunc existente. Qui Tractatus consummatus erat, per *Episcopum Foxum*, & alios Regis Delegates, *Caleti*, Anno proximo ante Regis Obitum. Qua Affinitate, (ut videtur,) ita delectatus est, & quasi raptus, ut in Literis, quas illa de re ad *Civitatem Londini* scripsit, (mandans ut omnia lætitiæ & Exultationis Indicia exhiberent,) gloriaretur, ac si muro Aheneo Regnum istud circumdedisset. Cum Generos sibi jam ascivisset, *Regem Scotia*, & *Principem Castilia ac Burgundia*, Ita ut jam, nihil videretur addi posse, ad hujus magni Regis mundanam Felicitatem, usque ad summum fastigium evectam, (sive quis intueatur excelsas illas Liberorum suorū Nuptias; sive Famam ejus, longe lateque, per Orbem sparsam; sive Divitias fidem ferre superantes; sive Successuum suorum perpetuam Constantiam;) præter Mortem opportunam, quæ eum ab aliquo

R

For-

Fortunæ impetu futuro, subduceret: Qui certe (propter Odia Populi sui, & Titulum Filii sui, tunc Ætatem octodecim Annorum implentis, Principis certe Audacis & Liberalis, quique ipso Aspectu, & Oris Majestate, Oculos Populi in se trahebat,) fortasse in eum irruere potuisset.

Ad Coronandum etiam *Vitæ* suæ Exitum, æque ac *Regni* sui Initium, Opus Pietatis & Misericordiæ edidit, eximiū, & Imitatione dignum. Nam Condonationem generalem promulgavit, qualis in Coronatione *Regum* concedi solet; Ut certus novæ Coronationis, in *Regno* meliore. Quin & Testamento suo declaravit, se velle, ut Restitutio fieret earum Summarum Pecuniæ, quæ ab Officiariis suis, injuste extortæ fuissent.

Hoc modo, *Salomon* iste *Anglorum*, (Nam & *Salomon* ipse exactiōibus Populo suo gravis fuit,) cū quinquaginta duos Annos vixisset, atque Viginti tres Annos, & octo Menses, regnasset; Memoria integra, & statu Animæ beatissimo, in magna Malacia Morbi lenti, ad Cœlū migravit, Vicesimo secūdo *Aprilis*, An. Salutis 1508. apud *Palatiū* suum *Richmondia*, quod ipse exædificaverat.

R E X

REX iste (ut verbis utamur quæ Merita ejus exæquent,) fuit instar Miraculi cujusdam: Ejus scilicet generis, quod prudentes attonitos reddit, imperitos leviter percellit. Plurima siquidem habuit, & in Virtutibus suis, & in Fortuna; Quæ nõ tam in Locos Communes cadunt, quam in Observationes prudentes & graves. Vir certe fuit Pius, ac Religiosus, & Affectu, & Cultu: Sed ut erga Superstitionem, pro modo Temporum suorum, satis perspicax, Ita interdum Politicis Rationibus, & Consiliis, nonnihil occacatus. Personarum Ecclesiasticarum Promotor, erga Asylorum Privilegia (quæ tanta ei Mala pepererant,) non durus. Haud pauca Religiosorum Cænobia fundavit, dotavit; Quibus accedit memorabile illud Hospitale Savoya dictum. Magnus nihilominus Eleemosynarius in secreto; Quod luculenter indicat, etiam publica illa opera, Dei Gloria, non sua, data. Pacem se summopere, & amare, & pro viribus procurare, perpetuo præ se tulit. Atque illud in Fæderum Præfationibus illi frequens fuit; Pacem, cum Christus in mundum veniret, Angelos præcinuisse; cum è mundo excederet, ipsum Dominum legasse. Neque hoc ei,

Timori aut Animi Mollitiei, imputari poterat, (quippe qui animosus fuerit & Bellator,) sed Virtuti vere Christianae, & Morali. Neque tamen illud eum fugit, à via Pacis aberrare illum, qui eam nimio plus videatur appetere, Itaque Famas, & Rumores, & Apparatus Belli, saepe excitabat, donec Pacis Conditiones, in melius flecteret. Etiam illud notatu non indignum, quod tam sedulus Pacis Amator in Bellis tam foelix extiterit. Siquidem Arma, & expeditiones ejus, neque in Bellis externis, neque in Civilibus, unquam ei improspere cesserunt; Neque noverat ille, quid clades bellica esset. Bellum in Adeptione Regni, necnon Comitum Lincolniae, & Baronis Rebelliones, terminavit victiora. Bella Gallica & Scotica Pax, sed Pax ab Hostibus ultro petita. Bellum illud Britanniae, Casus; Mors nimirum Britanniae Ducis. Tumultus Baronis Lovelli, item Perkini, tam ad Exoniam, quam in Cantio, Fuga Rebellium, antequam Praelium tentarent: Adeo ut propria ei fuerit Armorum Felicitas, atque inviolata. Cujus rei causa haud parva, quatenus ad Seditiones intestinas compescendas, proculdubio fuit, quod in iis restinguendis, personam suam nunquam subtraxe-

traxerit. Prima quandoque pugna, per
 Duces suos transegit, cum ipse ad suppetias
 ferendas praesto esset: sed aliquam Belli
 partem semper ipse attigit. Neque tamen
 hoc ipsum omnino propter Alacritatem
 & Fortitudinem, sed partim ob suspicio-
 nes, quod aliis parce fideret.

Leges Regni in magno honore semper
 habuit, easque Auctoritate sua munire
 videri voluit. Licet hoc ipsum, non mi-
 nimo quidem ei esset impedimento, ad ea
 quae voluit, pro arbitrio suo, exequenda.
 Ita enim commode earum habenas tra-
 ctavit, ut ne quid de Proventibus suis, aut
 etiam Prærogativa Regia, intercideret.
 Attamen, tali usus est temperamento, ut
 sicut interdum Leges suas, ad Prærogati-
 va sua Iura traheret, & prope torqueret;
 Ita rursus per vices, Prærogativam suam,
 ad Legum aquabilitatem & moderatio-
 nem, consulto demitteret. Etenim, & Mo-
 netarum Regimen, & Belli ac Pacis Tra-
 ctatus & consilia, & Rei Militaris Admi-
 nistrationem, (qua omnino absoluti juris
 sunt,) saepenumero ad Comitiorum Re-
 gni Deliberationes, & Vota, referebat.
 Iustitia, temporibus suis, recte & equabi-
 liter administrata fuit; præterquam cum
 Rex in lite Pars esset: Præterquam etiam,
 R 3 quod

390 HISTORIA REGNI
quod Consilium privatam Regis, com-
munibus causis, circa Meum & Tuum,
se nimis immisceret. Etenim Confessus il-
le, mera erat, tum, Curia & Tribunal
Iustitiae, praesertim sub Regni sui Initiis:
Enim vero in illa Iustitiae parte, quae fixa
est, & tanquam in aere incisa, (hoc est
prudentia Legislatoria,) prorsus excelluit.
Iustitiam etiam suam, Misericordia &
Clementia temperavit. Vtpote, sub cuius
Regno, tres tantum ex Nobilitate, poena
capitali affecti sunt. Comes nempe War-
wicensis, Aulae Regiae Camerarius, &
Baro Audleus. Quamvis priores duo,
instar multorum essent, quatenus ad In-
vidiam, & Obloquia, apud Populum. At
ne auditu quidem cognitum erat, tantas
Rebelliones, tam parca sanguinis, per gla-
dium Iustitiae, missione expiatis fuisse,
quam fuerunt duae illae insignes Rebellio-
nes, Exoniae, & prope Grenovicum. Se-
veritas autem illa, satis cruenta, qua in
primos illos, infima Conditionis Homines,
qui Cantium appulerunt, animadver-
sum est, ad Facem quandam populi tan-
tum pertinebat. Diplomata autem illa
generalia, quae gratiam praeteritorum Re-
bellibus faciebant, perpetuo Arma sua
& praebant, & sequebantur. Videre au-
tem

tem erat, apud eum, miram quandam & inusitatam, Gratia, larga manu praebita, & plane inexpectata, cum suppliciorum severitate, Alternationem. Quod quidem, si tanti Principis prudentiam cogitemus, minime Inconstantia, aut Consiliorum vacillationi, imputari poterit; sed aut Causse alicui Secreta, quae jam nos latet; aut Regula cuidam, quam sibi praescripserat, ut Rigoris & Mansuetudinis vias per vices experiretur. Sed quo minus Sanguinis, eo plus Pecunia haurire solebat. Atque ut nonnulli satis malevole interpreta- bantur, in altero fuit continentior, ut in altero premeret magis: utrunque enim intolerabile plane fuisset. Natura proculdubio erat ad accumulandos Thesauros pronior, & Divitias plusquam pro fastigio suo, admirabatur. Populus certe, quibus hoc natura inditum est, ad conservandas Monarchias, ut Principes suos excusent, licet saepenumero minus iuste, in Consiliarios eorum, & Ministros, culpam rejiciant, hoc ipsum Mortono Cardinali, & Reginaldo Brajo Consiliario, imputabat: Qui tamen viri, (ut postea luculenter patebat,) utpote qui pro veteri ipsorum apud eum Auctoritate & gratia, plurimum pollebant, ita Ingenio

ejus obsecundabant, ut id tamen nonnihil moderarentur: ubi contra, qui sequebantur, Empsonus & Dudlejus viri nullius apud eum Auctoritatis, nisi quatenus Cupiditatibus illius servilem in modum, ministrabant, viam ei, non tantum praberent, verumetiam struerent, ad eas Oppressiones & Concussiones, pro Pecuniis undique excutiendis, quarum & ipsum sub finem vite sue poenituit, quibusque Successor ejus renunciavit; Quin & easdem diluere & expiare connixus est. Iste autem Excessus, tunc temporis, complures nactus est Interpretationes, & Glosas. Nonnulli in ea opinione erant, perpetuas Rebelliones, quibus toties vexatus fuit, eum ad hoc redigisse, ut odio Populum suum haberet. Alii judicium faciebant, hoc eo tendisse, ut Ferocitatem Populi reprimeret, eumque, propter inopiam, humiliorem redderet. Alii eum Filio suo vellus aureum relinquere cupisse. Alii denique, eum cogitationes secretas, de Bello aliquo externo, animo agitasse. Verum illi forsitan, ad veritatem propius accedent, qui causas hujus rei minus longe petunt, easque attribuunt Naturæ suæ. Ætati ingravescenti, Paci, quæ opes alit, Animoque nulla alia ambitione, aut opere,

occu-

occupato. Quibus illud addere placet, eum, quod quotidie per Occasiones varias, Inopia Mala, & difficiles Pecuniarum Conquisitiones, in aliis Principibus observaret, ex comparatione quadam, plenarum Arcarum Felicitatem, melius agnovisse. Quatenus ad modum, quem servabat, in Theauris impendendis, hoc habuit; ut nunquam Sumptui parceret, quem negotia sua postulabant: In Ædificando magnificus, in Remunerando tenacior: Ita ut, Liberalitas sua, potius se applicaret, ad ea, qua ad statum suum proprium, aut Memoriam Nominis sui pertinerent, quàm ad Premia Benemeritorum.

Fuit ille alti & Excelsi Animi; Propria sententia, proprii Consilii, Amator; utpote qui seipsum revereretur, & ex se revera regnare vellet. Si privata Conditionis fuisset, Superbus proculdubio habitus esset: sed in Principe prudente, nihil aliud hoc fuit, quam ut intervallum & spatium justum & debitum, inter se & Subditos suos tueretur; Quod certe erga omnes constanter tenuit; Nemini propinquum permittendo aditum, neque ad Auctoritatem suam, neque ad Secreta. A nullo enim ex suis regebatur. Regina, Consortis ejus, licet eum compluribus pulcher-

rimis Liberis, quin etiam Corona ipsa, (utcunque illud fateri non sustineret,) beasset, parum apud eum potuit. Matrem magna sane Reverentia profecutus est, sed ad participationem Consiliorum suorum raro admovit. Qui vero grati ob conversationem ipsi forent, (qualis fuit Hastingus apud Regem Edvardum Quartum, aut Carolus Brandonus postea apud Henricum Octavum,) nulli fuerant; Nisi forte inter tales numeraremus, Foxum Episcopum, & Braium, & Empsonum; Quod eos tam frequenter secum habuit. Sed non alio modo, quam sicut Instrumentum plerunque secum habet Artifex. Gloria inanis, si in aliquo alio Principe, Minimum in illo fuit; Ita tamen, ut de Majestate, quam ad summum fastigium usque semper attollebat, nihil remitteret; Haud ignarus, Majestatis Reverentiam Populum in obsequio continere, Inanem autem Gloriam, (si quis recte rem aestimet,) Reges Populari Auræ prostituere.

Erga Fœderatos suos justum se & constantem praebebat, tectum tamen, & cautum; Sed contra, tam diligenter in eos inquirebat, se interim ita velans & reservans, ut illi aspicerentur, tanquam in lumine positi, ipse, veluti in tenebris collocatus,

tus,

tus, lateret. Absque Specie tamen Homi-
nis se occultantis, sed potius libere & fa-
miliariter communicantis Negotia sua,
atque de illorum rebus vicissim percontan-
tis. Quantum autem ad pusillas illas In-
vidias & Æmulationes (quæ inter Prin-
cipes, haud parvo rerum suarum detri-
mento, intercedere solent,) nihil tale in eo
cernere erat; sed suas res sedulo & solide
agebat. Atque certissimum est, Existima-
tionem ejus domi magnam, in Externis
partibus adhuc majorem & illustriorem
fuisse. Exteri enim, qui Negotiorum ejus
Ductus, & vias particulares, cernere non
poterant, sed Summas tantum, & Exitus
eorum, intuebantur; eum perpetuo confli-
ctari, & perpetuo superiorem esse, animad-
vertebant. Partim etiam in causa erant,
Literæ & Relationes Legatorum extero-
rum, qui in Comitatu Aula sue, magno
numero, erant. Quibus, non tantum Co-
mitate, Muneribus, & Colloquiis fami-
liaribus, satisfaciebat, verum in Colloquiis
illis suis, haud parva admiratione illos
perstrinxit, cum viderent universalem
ejus Rerum Europæarum notitiam.
Quam licet ex ipsis Legatis, eorumque In-
formationibus, maxima ex parte, hause-
rat, nihilominus, quod ab universis colle-
gerat,

gerat, admirationi erat singulis. Ita ut magna semper conscriberent ad Superiores suos, de Prudentia ejus, & Artibus Imperandi. Imo post Reditum eorum, in Patrias suas, per Literas, de rebus omnimodis scitu dignis, eum frequenter certiore faciebant. Tanta fuit dexteritatis, in conciliandis sibi, Principum externorum, Ministris.

Omnibus profecto modis sollicitus erat, de procuranda sibi, & obtinenda, rerum ubique occurrentium, notitia. Quam ut assequeretur, non tantum exterorum Ministrorum, qui apud se residebant, industria usus est, atque Pensionariorum suorum, quos tam in Curia Romana, quam alibi, in Aulis Principum, fovebat; verum etiam sui ipsius Legatorum, qui apud Exteros perfungebantur. Quem in finem, Mandata ejus, usque ad curiositatem diligentissima erant, & per Articulos ordine digestos; Inter quos, plures erant, plerunque, que ad Inquisitionem, quam que ad Negotiationem, pertinerent. Exigendo Responsa particularia, & Articulate, ad Questiones suas respectiva.

Quantum vero ad Emissarios suos, quos tam domi, quam foras, ad explorandas Machinationes, & Conjuraciones, contra se

se initas, subornabat; Sane hoc, quo loco res sue erant, apprime necessarium fuit. Tot in eum, veluti Talpa subterranea, perpetuo operam dabant, quo statum ejus labefactarent, & subfoderent. Neque hoc illicitum habendum est. Etenim, si in Bello Exploratores probantur adversus Hostes legitimos, multo magis adversus Conjuratos & proditores. Verum ut Fides hujusmodi Exploratoribus concilietur, per Iuramenta; Et per Execrationes; Atque Anathemata, contra illos, tanquam Hostes, fulminata; defensionem justam non capit. Sacra enim ista vestimenta Larvis non conveniunt. Veruntamen, habebat illud in se boni, Industria ista emissarios adhibendi; ut quemadmodum, opera eorum, multa Conjuraciones detecta, ita etiam Fama eorum, & diffidentia inde nata, plurimæ ne tentarentur, proculdubio cohibita fuerint.

Maritus erat minime uxorius, ne indulgens quidem; Sed comis, & consortio blandus, & sine Zelotypia. Erga Liberos suos itidem Paterno plenus Affectu, magnam suscipiens curam de iis optime educandis; Ad hoc etiam Animi quadam altitudine, aspirans, ut Conditiones eis dignas & sublimes procuraret; Honores quoque

que

que quales Amplitudinem eorum concederent, ab omnibus deferri curavit; Sed non admodum cupidus, ut in Oculis Populi sui, extollerentur.

Ad Sanctius Consilium suum plurima Negotia referebat, ubi frequenter & ipse praesidebat; Satis gnarus, hoc pacto, se via recta & solida insistere, tam ad Auctoritatem suam roborandam, quam ad Iudicium suum informandum. Ad quem etiam Finem, patiens fuit Libertatis eorum; Tam in suadendo, quam in suffragia ferendo, donec Animi sui sensum, quem ad Finem Deliberationum reservare solebat, declarasset. Nobilitati sua aliquantum gravis fuit, & ad Negotia sua, potius Ecclesiasticos, & Jurisconsultos, evehebat; Qui magis ad obsequium parati, & apud Populum minus gratiosi erant, Quod quidem ut imperiose regnaret, profuit, ut tuto, non item. Adeo ut mihi persuasissimum sit, hunc ejus morem, fuisse causam non exiguam, crebrarum perturbationum, quae sub Regimine suo contigerunt; propterea quod Proceres Regni, licet fidi, & obedientes, non tamen alacriter cum eo cooperabantur; Sed vota ejus magis Eventui permittebant, quam ad Effectum urgebant. Nunquam
sibi

sibi metuit, à Servis & Ministris, elatio-
 ribus Ingeniis & Virtutibus, präditis. Id
 quod in moribus erat Ludovico Undeci-
 mo Gallia Regi; Sed è contra, ad sua
 Negotia admovit, viros, qui suis Tempo-
 ribus maxime eminebant; Quod ni fecis-
 set, fieri non potuit, ut Res sua tam pro-
 spere cedere potuissent. Hi erant, nimirum
 in Rebus Bellicis, Dux Bedfordia, Co-
 mites Oxonia, & Surria; Barones
 Daubeney, & Brookus; & Poyningus,
 Eques Auratus. In Rebus autem Civili-
 bus, Mortonus, Foxus, Brajus, Prior
 de Lanthony, Warhamus, Ursovicus,
 Frovvicus, & alii; Neque ei cura erat,
 quam vasvi & callidi essent, quibus Ne-
 gotia committebat. Putabat enim, sui
 ipsius Artes, eorum Artibus posse prado-
 minari. Sicut autem in Ministris dele-
 gendis, summo iudicio, agebat; Ita & in
 iis, quos delegerat, protegendis, haud mi-
 nore utebatur Constantia. Mirabile enim
 quiddam est, quod licet Princeps esset oc-
 culti & reconditi sensus, & majorem in
 modum suspicax, Tempora quoque sua
 turbulenta, & Conjuratum plena,
 Spatio tamen viginti quatuor Annorum,
 quibus regnavit, nunquam Consiliarium
 aliquem suum, aut interiorem Ministrum,
 dejecit

dejecit aut discomposuit, excepto solo Stanlejo Aulæ suæ Camerario. Quatenus vero ad Subditorum suorum erga eum affectus, ita res erat: ut ex tribus illis Affectibus, qui Corda Subditorum erga Principes suos devinciunt, Amore scilicet, Metu, & Reverentia; ultimo horum eximie gauderet, secundo mediocriter tertio autem tam parce, ut reliquis duobus securitatem suam deberet.

Princeps erat subtristis, serius, & cogitabundus; quique secretas, in Animo suo observationes, & curas, foveret; Cui etiam Commentarioli & Memoriarum manu propria scripta, præsto semper erant, præcipue circa Personas: Quos nimirum ex Subditis suis ad Munia destinaret; Quibus Premiorum Debitor esset; De quibus inquirendum; A quibus cavendum; Qui itidem essent inter se maxime, aut Factione, aut meritis colligati, & veluti in partes descendissent; Et similia; veluti Diaria quaedam Cogitationum suarum, componens, & servans. Traditur etiam hodie Narratio quaedam faceta, Cercopithecum suum (ab aliquo ex suis Cubiculariis, ut creditum est, impulsum,) die quadam, præcipuum ex Diariis suis, tunc forte incuriose positum, in frustra innume-

ra

ra discerpſiſſe. Ad quod, Aulici, quibus
anxia illa diligentia minime complace-
bat, Riſu prope diſrumpebantur.

Quamvis autem eſſet Apprehenſio-
num & Suspicionum plenus, attamen
ſicut facile eas admittebat, ita ruruſus di-
mittebat, eaſque Iudicio ſuo ſubjiciebat.
Vnde, potius ſibi ipſi moleſta, quam in a-
lios periculofa, exiſtebant. Fatendum eſt
tamen, Cogitationes ſuas, tam fuiſſe nu-
merofas, & complicatas, ut ſimul ſtare ſa-
pius non poſſent, ſed quod in aliquibus pro-
deſſet, ad alia obeſſet; Neque fieri potuit
ut adeo ultra Mortale prudens eſſet, aut
ſœlix, ut rerum pondera juſta perpetuo
exciperet. Certe Rumor ille, qui tot &
tantas ei turbas concitavit, nempe quod
Dux Eboraci dimiſſus & adhuc ſuperſtes
fuit, ſub principiis, vires & fidem ab ipſo
nactus eſt; quia ſcilicet hoc credi volebat,
ut mollius ei imputaretur, quod in Jure
proprio, & non in uxoris Jure, regnaret.

Affabilis fuit, & blanda quadam E-
loquentia pollens, magnaſque prorsus uti
conſueverat verborum dulcedine, & ille-
cebris, cum aliquid ſuadere, aut perficere
vellet, quod enixe cupiebat. Studioſus
magis erat, quam Eruditus; Libros, ple-
runque, qui Gallica lingua conſcripti e-
rant,

rant, legens. Licet Latinae Linguae rudis non esset; Quod ex eo patet, quod Hadrianus Cardinalis, & alii, quibus Lingua Gallica satis familiaris erat, nihilominus Latine ad eum semper scriberent.

Quatenus ad Delicias & Voluptates hujus Regis, muta prorsus est earum Memoria. Nihilominus apparet, ex mandatis illis, qua Marfino, & Stilo, circa Reginam Neapolitanam dedit, eum de Forma, & Pulchritudine, ejusque partibus, perite admodum interrogare potuisse. Cum Voluptatibus sic agere solebat, ut Reges magni cum Mensis Bellariorum; Paulisper eas inspicientes, & statim terga vertentes. Neque enim unquam regnavit Princeps, qui magis Negotiis suis deditus esset; Totus in illis, & totus ex sese. Ita ut, in Hastiludiis, & Turnementis, & aliis Pugnarum Simulachris, nec-non Saltationibus personatis, & hujusmodi celebritatibus, potius cum dignitate quadam, & comitate, Spectator esse videretur, quam iis magnopere capi aut delectari.

In eo proculdubio, ut in ceteris Mortalibus universis, (ac praecipue in Regibus,) Fortuna inflexibilem quendam habebat in Mores, & Mores vicissim in Fortunam. Ad Culmen Regium ascendit, non tan-

tium

tum à Fortuna privata, quæ Moderatione eum imbuere posset, verumetiã à Fortuna Exulis, quæ stimulos ei Industria & Sagacitatis addiderat. Tempora autem Regiminis sui, cum essent potius prospera, quam tranquilla, Confidentiam ex Successibus addiderant, Naturam interim suam, assiduis vexationibus, fere perverterant. Prudentia autem ejus, per frequentes è periculis Emerfiones, (quæ subitis eum Remediis fidere docuerant,) versa est, potius in Dexteritatem quandam, se ipsum è malis, quando ingruerent, extricandi, quam in providentiam, illa ex longinquo arcendi, & summovendi; Sed & Indole propria, Oculi Mentis ejus, non absimiles erant, Oculis quorundam Corporalibus; Qui ad Objecta prope sita validi sunt, ad remotiora infirmi. Prudentia enim ejus occasione ipsa subito suscitabatur: Atque eo magis, si Occasioni accesserit Periculum. Atque hac Fortuna in Naturam suam potuit, Nec deerant rursus quæ Natura sua Fortunæ suæ imposuit. Nam sive hoc tribuendum sit Providentia ejus Defectui; Aut in rebus, quas decreverat, Pertinacia; Aut Suspicionibus, quæ aciem Mentis ejus perstringebant; vel quicquid aliud in caussa fuit; certum

certum est, Fortunæ suæ perturbationes continuas, (præsertim nulla violenta occasione subnixas,) exoriri non potuisse, absque magnis aliquibus in Natura sua Impedimentis, & Erroribus in Constitutione Animi sui radicali; Quæ necesse habuit, salvare & emendare, per mille pusillas Industrias, & Artes. Verum illa omnia apertius se produunt in Historia ipsa. Veruntamen, intueamur licet eum, cum Defectibus suis omnibus, si quis eum cum Regibus, in Gallia, & Hispania, contemporaneis suis, conferat; Reperiet eum, Ludovico Duodecimo Galliarum Regi, Prudentia civili, & Ferdinando Hispaniarum, Fide & Candore, anteponi debere. At si Ludovicum Duodecimum demas, & Ludovicum Undecimum, qui paulo ante regnavit, substituas; magis convenient Exempla, fierentque verius Parallela. Illi enim tres, Ludovicus, Henricus, & Ferdinandus, pro Tribus Magis censeri possunt, inter illius Ætatis Principes. Ut verbo concludamus, Si Rex iste, res majores non gessit, in causa ipse fuit sibi; Quicquid enim suscepit, perfecit.

Corpore erat Henricus decoro, Statura justâ paulo procerior, erectus, &

Mem-

Membrorum compage bona, sed gracilis. Vultus erat talis, qua Reverentiam incuteret, & aspectum Viri Ecclesiastici aliquantum referret. Et sicut minime erat obscurus aut superciliosus, ita neque blandus aut Conciliator: Sed tanquam Facies Hominis Animo compositi & quieti: Sed non commoda Pictori; Gratiofior scilicet facta cum loqueretur.

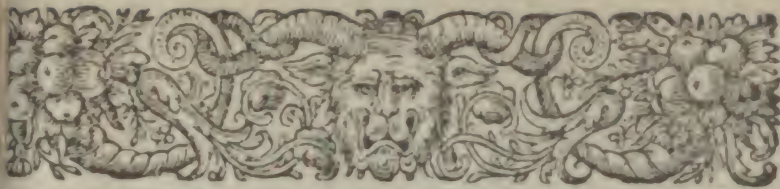
Hujus Regis Dignitas præcellens pati possit, ut memorentur Narrationes quædam, qua ei Divinum aliquid imponant. Cum Matris ejus Margaretae, Fœmina raris virtutibus ornata Nuptias, multi Proci ambirent; visa est videre in Somniis, Virum quendam Episcopo similem, habitu Pontificali, tradere ei in manum, Edmundum Comitem Richmondiæ, Henrici Patrem, pro Marito. Neque illa, Liberos unquam alios concepit, præter Regem, licet tribus Maritis nupta: Quodam etiam die Festo, cum Henricus Sextus (cui Innocentia Sanctitatem astruebat,) à prandio lavaret, oculosque in Henricum, tunc Adolescentulum, conjiceret, dixit: Adolescens iste, Coronam, pro qua nos configimus, pacifice tandem possidebit. Sed quod vere in eo divinum censerî possit, hoc fuit;
Quod

Quod non minus Fortunam boni Christiani, quam Magni Regis sortitus sit; Vita exercitata, Morte pœnitenti. Ita ut non magis in Mundanis, quam Spiritu- libus, Victori triumphaverit; Et Militia ei in Conflictibus, tam Peccati, quam Crucis, prospere cesserit.

Natus est, apud Castrum Pembro- chiae, Sepultus apud Westmonaste- rium, in Monumento, inter opera Eu- ropæ, pulcherrimo, Et elegantissimo, sive Capellam spectes, sive Sepulchrum. A- deo ut magnificentius jam, in Sepulchri sui Monumento habitet mortuus, quam vivus, aut Richmondiae, aut in alio quo- piam Palatio suo, habitaverat. Optave- rim ut idem ei contigisset, in hoc Fama sua Monumento.

F I N I S.

I N D E X

VOCABULORUM

Hæc Historia Contentorum

quæ *Anglis* sunt Peculiarioria.

PROTECTOR: Regens, durante minore Ætate Regis. *Pag. 9*
Rosa Alba: Erant in *Anglia* duæ

Familiæ, quæ de Regno contendebant: Altera *Eboracensis*, quæ Insignia gerebat *Rosa Alba*; Altera *Lancastrensis*, quæ *Rosa Rubea*. 12

Comitia: Conventus Ordinum *Anglia*; videlicet, Prælatorum, Procerum, & Communitatis Regni: Ex quorum Consilio, Rex Leges sancit, Pecuniis instruitur, & alia magni momenti transigit. Ea *Comitia*, interdum appellantur *Comitia* Parliamentaria, interdum Parliamentum. *ibid.*

Turris Londinensis: Castellum amplum, in quo continetur, & Palatium Regium, & Carcer ubi incarcerantur
Pro-

I N D E X.

Proditores, & alii Criminum atrocium Rei. 13

Eques Auratus: Ordo Equitum, qui à Rege, aut ejus locum tenente, creantur; & Calcaribus Auratis ornantur. 15

Comitatus: Provincia, vel Portio Regni integralis, ad magis commodam Administrationem Justitiæ, & Militiæ. 16.

Cruce D. Pauli: Suggestum in Cœmeterio *D. Pauli*, ubi Conciones sacræ habentur. *ibid.*

Major Londinensis. Præfectus annuus Urbis, seu Prætor Urbanus. 18

Fraternitates Civitatis: Collegia, sive Societates Mercatorum & Artificum, *ibid.*

Equites Vexillarii, sive Baneretti: Creantur isti, sub Vexillo Regis expanso, post Prælia. 23

Baro: Nomen Dignitatis, ad quam e-
vecti, habent Jus suffragii, in superiori confessu Ordinum, aliis privilegiis haud paucis gaudent, & inter superiorem *Angliæ* Nobilitatem, annumerantur. *ibid.*

Remissio generalis: Indulgentia Regis, qua & Crimina omnia, (exceptis quæ

I N D E X.

quæ in Instrumento Remissionis
 speciatiim recensentur,) & Mulctæ
 aliæque solutiones Regi debitæ, a-
 bolentur. Illa quandoque à Rege
 solo emanat, quandoque à Rege a-
 dita Auctoritate Parlamenti. 25

Inferior Confessus: In Comitibus Ordi-
 num, sunt duo Confessus; Alter su-
 perior dicitur, qui consistit ex Præ-
 latis, & Proceribus; Alter inferior,
 qui complectitur, per Repræsenta-
 tionem, universum Populum Regni.
 Atque alteruter Confessus habet Vo-
 tum Negativum in omnibus. 27

Equites & Burgenses Parlamenti: De-
 putati Communitatis: Equites, à
 populo, per Agros, & Oppida in
 Burgos non erecta, eliguntur; Bur-
 genses ab Oppidis, eo privilegio à
 Rege donatis. 28

Scacharii Camera: Locus in quo Judi-
 ces majores conveniunt; Cum aut
 à Rege consuluntur; Aut propter
 Vota æqualia in Curiis minoribus
 omnes deliberant, & Suffragia red-
 dunt; Aut minorum Curiarum Judi-
 cia retractant. *ibid.*

Vice-Comes: Gradus Dignitatis inter
 Comitem & Baronem medius. 29

S *Domi-*

I N D E X.

Dominus Thesaurius: Præfectus Aera-
rii, sive Quæstor universali Regni.
Quæ Dignitas est post illam Cancel-
larii secunda. 33

Custos privati Sigilli: Privatum sigil-
lum Diplomata Regis, Regia manu
firmata, excipit, & ad magnum Si-
gillum transmittit. 34

Heraldi: Patres patrati, aut Fæciales,
qui Bella denunciant, in compluri-
bus solennitatibus adhibentur, &
Armorum Insignia distribuunt. 38

Judices de Banco Regis: Judices Curia,
quæ tractat Causas Criminales, &
Violationes Pacis. *ibid.*

Regii Hospitii Contra-Rotulator: Offi-
ciarius ex iis, qui Regis Hospitio,
quantum ad Expensas ejus, præ-
sunt. 76

Subsidiaria Pecunia: Pecuniæ, quas Par-
lamentum Regi concedit, vocantur
Subsidia. 199

*Camera Stellata. Camera alba. Curia
Banci Regis. Curia Banci Communis.
Curia Scaccharii. Curia Cancellaria.*
Vide Expositionem horum vocabu-
lorum omnium, in Historia ipsa. 113

Fines: Finis est Instrumentum, quo
Hæreditates transferuntur; Eam-
que

I N D D X.

que habet vim, ut omnium Jura, si intra tempus non agant, extinguat. 128

Statutum de non Clameo: Lex est, quæ sub Tempora Belli, cum Homines Juri suo asserendo plerunque non vacarent, lata erat, & vim illam Finium destruxit, quæ tamen postea per aliud Statutum, restituebatur. *ibid.*

Dominicum: Possessiones, quæ non sunt Feodales, sed in Manibus Domini. 129

Justiciarii Assisarum: Judices Itinerantes, qui statis temporibus, Provincias Regni visitant, & Causas terminant. 134

Publicæ Sessiones: Conventus Justiciariorum ordinariorum, qui Pacis vocantur, & causas nonnullas Regia Auctoritate muniti determinant. *ibid.*

Auxilium à Tenentibus: Pecuniarum Summæ, quas Domini à Tenentibus suis exigere jure possunt, ad Nuptias Filix Natu Majoris, vel Promotionem Filii Primogeniti in Ordinem Equitis. 166

Benevolentia: Genus Impositionis in

I N D E X.

- Subditos , per speciem Donationis
voluntariæ, sed habens quiddam ex
Compulsorio. 170
- Protectiones*: Literæ Regiæ, quibus con-
ceditur alicui , ne in Judicium vo-
cetur. 171
- Alienationes* : Translationes possessio-
num à Tenentibus Regis , pro qui-
bus debetur Solutio certa Regi. *ibid.*
- Insigne Ordinis Periscelidis*: Equites Or-
dinis Periscelidis , sunt Equites Di-
gnitatis celsioris, qui Periscelide cir-
ca Tibiam, Paludamento Honorifi-
co, & Torque aureo ornantur ; Pa-
tronum habentes *S. Georgium*. 190
- Hospitii Regii Camerarius* : Officiarius
ex Honoratioribus, qui de Cubicu-
lis Regiis, quæ supra Gradus sunt, &
eorum ornatu, disponit. 207
- Equites de Balneo* : Ordo Equitum, qui
Balneo tinguntur, & tempore Coro-
nationis tantum, aut cum Filius Re-
gis primo-genitus creatur Princeps
VVallia, ordinantur. 223
- Merca* : Summa Pecuniæ, valoris duo-
rum Ducatorum, & paulo amplius.
226
- Libra* : Summa Pecuniæ, valoris trium
Ducatorum, & paulo amplius. *ibid.*
Anti

I N D E X.

Antiquus Census : Valor Terrarum ,
qualis per antiquas Inquisitiones
relatus est. *ibid.*

Aldermannus Civitatis Londinensis : U-
nus ex Senuatu Civitatis , cui Regi-
men Civitatis præcipue incumbit ;
Ex quorum numero ; *Præfectus* an-
nuus eligitur. 236

Servientes ad Legem : Dignitas , in quã,
per Regem , cooptantur Advocati.
241

Breve de Attincta : Vide Expositionem
Vocabuli, in Textu Historiæ. 247

Iuratores : Judices Facti. *ibid.*

Verdictum : Pronunciatum Judicum
Facti. *ibid.*

Indictamentum : Prima Inquisitio per
Judices Facti capta , quæ perempto-
ria non est , sed Accusationis tan-
tum loco. *ibid.*

Tallagium : Exactio Pecuniarum , su-
per Merces , Auctoritate Regia so-
lum munita. 261

Mercatores Adventurarii : Peculiaris So-
cietas Mercatorum , Commercio
exercens cum Belgis. 267

Custos Rotulorum : Officiarius , qui
Custodiam habet *Archivorum*.
ibid.

I N D E X.

- Quindecima* : Auxilii Pecuniarii Genus, Auctoritate Parlamenti tantum concessum ; Sonans acsi esset Decima quinta Pars Bonorum, sed Consuetudine in Solutionem certam, & longe minus gravem, redactum. 270
- Servitium Scutagii* : Obligatio Tenentis, qua astringebatur ad Bella cum *Scotis*. 272
- Vice-Comes* : Peculiaris in quaque Provincia Magistratus Annuus, cui Munus incumbit Mandata Regia, vel circa Justitiam, vel circa Militiam, exequendi. 281
- Cruce de Cheape-side* : Crux Aurata, quæ in principali Platea Urbis *Londini* erecta est. 309
- Commissarii de Audiendo & Terminando* : Judices Speciales, qui è re nata, aut alias, à Rege assignantur, ad Causas Criminales determinandas. 323
- Seneschallus magnus Angliæ ex vice* : Magistratus Excelsus qui pro uno die, à Rege ordinatur, cum aliquis ex Proceribus Regni, in iudicium vocatur, de Noxa Capitali. 325
- Magister Ceremoniarum* : Officiarius designatus ad Legatos externos Excipien-

I N D E X.

cipiendos, & Rerum procurationē,
quæ ad eos pertinent. 339

Tenura in Capite: Tenura immediata,
de Corona aut Persona Regis, non
de Baronia, aut Prædio superiore,
aut hujusmodi. 349

Custodia Minorum: Jus, per quod Cu-
stodia Hæredum, minoris ætatis, qui
tenent per Servitium Equitis, perti-
net ad Dominum. *ibid.*

Liberatura, Prima Seisina: Jus Domino
accrescens, ad summam Pecuniæ,
quamprimum Hæredes sint plenæ
Ætatis. *ibid.*

Utlegati: Proscripti ex Formula Legis,
vel propter Capitalia, vel propter
Contemptum & Contumaciam. 350

Prolocutor inferioris Confessus: Is, qui à
confessu inferiore Parlamenti ele-
ctus, in rebus tractandis, præsidet
& moderatur. 357.

F I N I S.

